

Melissa Bank

Magic

HUMANITAS
fiction

Melissa Bank

Magic

Traducere din engleză de LIDIA IONESCU

Surorii mele, Margery Bates

Stăpânul lumii

Era clar că avea să fie o zi de plajă perfectă, poate cea mai bună din toată vara, poate ultima din vacanța noastră, iar noi aveam să ne-o petrecem la ceremonia de bat mitzvah a verișoarei mele, în Chappaqua, New York. Mama hotărâse cu săptămâni în urmă cu ce să ne-mbrăcăm, frații mei și cu mine, și acum tam-nisam își făcea griji că rochia mea, cumpărată special pentru eveniment, nu era destul de elegantă. O enerva nuanța deschisă a materialului de bumbac și nici nu-i mai plăceau floricelele albastre, brodate de mână, care o încântaseră atât de mult la magazin. Se plângea că pare cam de la țară, dar mie tocmai de-asta-mi plăcea.

— Poate n-ar strica niște ciorapi, a spus ea. Ai vreun dres la tine?

— Nu, i-am răspuns, în timp ce mutra mea adăuga: „De ce mi-aș fi adus dres la mare?”

Când ne-a zis că am putea cumpăra o pereche în drum spre Chappaqua, i-am amintit că singura încălțăminte pe care o aveam erau sandalele din picioare.

—Ar arăta super cu ciorapi lungi, am adăugat eu.

— Nu mai ai alți pantofi?

— Șlapi, i-am răspuns, și teniși.

Între timp, fratele meu mai mare s-a proptit în pragul ușii:

— Tata a spus că trebuie să plecăm.

— Haina ți-e cumva cam strâmtă? a întrebat mama, întorcându-se spre Jack.

Dacă era așa, eu nu mi-am dat seama, dar mama se ambalase deja, atingând acea stare pe care ea o numea de agitație.

— Cum e posibil să-ți rămână hainele mici în numai câteva săptămâni? a făcut ea mirată de parcă ne confruntam cu nu știu ce mister de nerezolvat sau cu vreun miracol, și nu cu un puști care alergase și ridicase greutatea toată vara. Dăduse jos colăceii și îi crescuseră mușchi în locuri unde înainte nu existau. Cam o dată pe zi mă puneam să-i pipăi bicepsul încordat.

Tata a apărut în ușa camerei mele:

— Lasă-ți haina deschisă și gata, i-a zis el.

Jack s-a conformat, iar mama a scos un mic suspin: „Ah!”

— Hai să mergem, ne-a îndemnat tata, ceea ce însemna „Plecăm chiar acum”.

Ne-am urmat comandantul spre mașină.

Fratele meu mai mic, Robert, se urcase deja în jeep și citea *Totul despre lilieci*, îmbrăcat în costumul lui impecabil din bumbac indian cu dungi. Alături de el, pudelul nostru stătea drept și semeț privind prin parbriz de parcă ar fi anticipat peisajul care avea să se desfășoare în fața ochilor.

Mama a început să se dea de ceasul morții să-l facă să coboare din mașină, dar Robert i-a spus:

— Vrea și el să vină cu noi.

— Câinele s-ar simți mai bine aici.

„Toți ne-am simți mai bine aici”, m-am gândit eu.

— Te rog, nu-î mai face pe Albert câine, a zis Robert.

— Nu-î lua în seamă, Joyce, a sfătuit-o tata.

— Bine, a răspuns mama, pe un ton de „mă dau bătută”.

Eram gata să mă urc în mașină, când mi-a zis:

— Nu ți-ai pus furou.

Mă hotărâsem că furourile erau o formalitate fără rost, ca și mănușile albe pe care mama renunțase, în cele din urmă, să mă pună le port. Dar a adăugat:

— Ți se văd toate alea.

Eram îngrozită. N-aveam pe mine decât o pereche de chiloți albi.

— Chiar?

— Numai în soare, mi-a zis Robert, și m-am liniștit, o bat mitzvah se sărbătorea rar afară.

— Toată lumea în mașină, a ordonat tata.

M-am așezat cu Albert în spate, cât mai departe de mama mea cea isterică și de tatăl meu cel nervos, deși eram departe și de aerul condiționat care urma să fie pus în funcțiune de îndată ce

mama avea să-și dea seama că vântul îi ciufulește coafura.

Între timp, frații mei coborâseră geamurile, iar eu și Albert ne-ntindeam gâturile să simțim cât de cât briza.

A trebuit să închid ochii când am trecut pe lângă parcare de lângă plajă, iar Robert s-a răsucit cu totul spre terenurile de tenis.

— Tată, dacă ne întoarcem destul de devreme, vrei să jucăm tenis?

Puteam auzi efortul pe care-l făcea tata ca să-și îmblânzească vocea:

— N-o să ne întoarcem destul de devreme.

— Și dacă totuși ne întoarcem? a insistat Robert.

— Dacă ne întoarcem, l-a asigurat tata, cu mare plăcere.

Robert trecea în clasa a cincea și probabil iar avea să fie cel mai mărunț băiat din clasă, dar juca tenis aproape la fel de bine ca tata. Alerga după fiecare minge, indiferent dacă era imposibil de înaltă sau prea tare ca s-o poți lovi; era căpos ca un catâr. Pe teren juca cu oricine îl invita - doamne olate care aveau nevoie de un al patrulea la dublu, chirurgul îndesat care ținea o țigară aprinsă între dinți, fetița care nu se putea concentra din cauza fluturilor.

Pe Garden State Parkway nimeni n-a scos o vorbă. Părinții mei erau tăfnoși, probabil pentru că hotărâseră să nu mai fumeze în mașină. Robert era și el cu fundu-n sus văzându-i, deși din cauza lui nu mai fumau. Tot timpul îi ruga să se lase și ei se prefăceau că s-au lăsat.

Eu eram supărată moartă văzând cum ne grăbeam spre plictiseala pe care doar o bat mitzvah putea să ți-o ofere.

Jack părea absent; se uita pe geam. Poate că își imagina că e departe, la colegiul despre care tot vorbeau el și cu tata. De câte ori îi aminteam lui Jack că mai are un an întreg până atunci, îmi spunea cât de repede va trece.

— De unde știi? Îl întrebam eu.

Dar era o întrebare care se pare că nu merita răspuns.

Rebecca, a cărei bat mitzvah trebuia s-o sărbătorim, de-abia dacă era rudă cu mine. Mamele noastre erau verișoare de departe, dar făcuseră primii pași în fața aceleiași rând de case din West Philadelphia. Mai târziu, când familiile s-au mutat în suburbii, cele două verișoare au mers la aceeași școală particulară, tabără, colegiu. Am văzut fotografii cu ele bebeluși cu pălării de soare, în Adantic City, puștoaice în pantaloni scurți cadrilați, în Adirondacks, și domnișoare cu ochelari de soare la Paris. Amândouă erau minione cu părul închis la culoare și mama spunea că amândouă slăbiseră prea tare pe vremea când o adora pe Jackie Onassis.

După părerea mea, tanti Nora era și acum prea slabă, iar Rebecca și mai și. Fiind balerină, își ținea umerii prea trași în spate și capul prea ridicat. Din când în când, așa din senin, se pornea să facă salturi de balet; de pildă când toți patru încercam să ne găsim mașina într-o parcare.

În iarna în care era dublură pentru rolul Clarei din *Spărgătorul de nuci*, mama a insistat să mergem și noi la New York să-o vedem. Am întrebat-o:

— în caz că-și rupe un picior adevărata Clara?

— Mergem pentru că o să fie amuzant. E o mare onoare pentru Rebecca să fie în distribuție.

— încă nu-i, am comentat eu.

În timpul reprezentației mi-am dat silința să fiu cât mai obiectivă, dar nu găseam că are vreun sens. Tot la fel de bine ar fi putut să danseze cu un tirbușon sau cu un tel.

La prânz, când tanti Nora m-a întrebat cum mi-a plăcut spectacolul, i-am răspuns: „Nu prea e genul meu“, o replică pe care mă învățase mama s-o folosesc în loc de „vax“, dar care părea s-o afecteze pe tanti Nora ca „vaxul" meu pe mama.

Tulburată, i-am spus Rebeccăi că eram sigură c-ar fi fost mai bun baletul dacă ar fi dansat și ea și am adăugat înțelegătoare:

— îmi pare rău că nu te-au ales.

Nu mi-am dat seama de gafa pe care am comis-o până n-am

văzut expresia Rebeccăi. Mă disprețuia. Tanti Nora i-a aruncat mamei o privire care m-a făcut să mă simt ca atunci când se vorbește despre mine în prezența mea.

În trenul spre Philadelphia, mama se purta de parcă am fi petrecut o după-amiază splendidă. Admira cât de subțire și delicată era Rebecca.

— E ca un trandafir cu lujer lung.

— Seamănă mai degrabă cu o șuviță lungă de păr cu păr, am comentat eu.

Mă așteptam ca mama să se înfurie, dar dimpotrivă, părea aproape mulțumită - nu că ar fi recunoscut așa ceva.

— S-ar putea să vă împrieteniți când o să fiți mai mari.

— Nu prea cred.

— De ce nu, scumpo?

Am ridicat din umeri. I-am spus că m-a refuzat când i-am oferit o gumă de mestecat.

— Nu mestec gumă, mi-a zis. Sunt o doamnă.

Mama a găsit că nu-i nimic rău în asta. Era ceva ce ar fi putut spune și ea. Ne-a citat un dicton din timpul tinereții ei cu tanti Nora:

— Nu fumăm, nu mestecăm și nu ne plac băieții care-o fac.

Mama avea niște povestiri pe care ni le repeta la nesfârșit. Cam douășcinci în total. Dacă le adunai, ieșeau vreo două ore din viața ei pe care ținea morțiș să le știi.

La intrarea în New Jersey, ne-am oprit la un popas să ne dezmoțim picioarele, în timp ce mama s-a dus la toaletă.

— Arăți super, mamă! a exclamat Robert când s-a întors de la baie.

Chiar arăta super. Cu o zi înainte fusese lingură cu mașina la Philadelphia ca să-și vopsească părul la coafor, o hotărâre înțeleaptă, căci părul îi devenise de-acum portocaliu din cauza soarelui.

Când ne-am întors în mașină, tata, care nu prea făcea complimente, i-a spus că-i place rochia ei. Avea un imprimeu la

modă cu galben și roz aprins.

— E rochie de designer, i-am explicat, așa cum aflatam de la mama.

Acum, că apele păreau să se mai fi liniștit și aerul condiționat funcționa, mă gândeam să-î rog pe Robert să facem schimb de locuri.

Tata, care era opusul unui snob, după spusele mamei, zicea că toate rochiile erau de designer; că doar cineva le croise.

— Dar nu Pucci, a zis mama mândră.

— A, da, i-a replicat tata, poți împopoțona cățelul cu ea, dar deși voise să facă o glumă mama n-a râs.

Am rămas pe locul meu. Am mângâiat blana neagră și pufoasă a lui Albert și, privind în ochii lui triști, i-am spus:

— Știu prea bine cum te simți.

Eram la bifurcația cu drumul spre Chappaqua, când mama s-a întors la mine și a zâmbit într-un fel care nu avea nimic de-a face cu fericirea. Era modul ei de a ne cere să zâmbim, fără să riște exact opusul; cel puțin din partea mea.

Înainte de a intra în sinagogă ne-a zis, de parcă ar fi făcut reclamă la familia noastră:

— Sunt atât de mândră de voi toți!

Sinagoga era de două ori mai mare decât cea la care mergeam noi și slujba părea de zece ori mai lungă, fiind aproape în întregime în ebraică, limbă pe care n-o cunoșteam.

În cele din urmă, Rebecca a urcat pe podium, mergând mai mult în vârful picioarelor. Părea bucuroasă că se află acolo sus, în rochia ei roz de șifon, cu ciorapi albi și balerini negri. Avea părul strâns la spate într-o coadă simplă, legată cu o panglică roz de satin, dar ai fi zis că poartă o aură, după cum o sorbea mama din ochi. Rebecca s-a uitat câteva clipe în public, la familia ei, prietenii ei și cei ai familiei și la toți habotnicii care preferaseră să petreacă cea mai frumoasă zi din toată vara înăuntru. Mi-a trecut prin cap că poate ea ne consideră publicul ei și ar fi dorit să danseze în fața noastră rolul Clarei, pe care-î

învățase cu atâta trudă.

S-a uitat apoi în jos spre Torah pe care rabinul o despachetase și o derulase și a început să citească cu voce tare. Tot timpul am sperat că nu va ține prea mult, dar m-am înșelat. Părea că are de gând să ne-o citească pe toată.

Învățase probabil cum să pronunțe cuvintele ebraice, dar se vedea de la o poștă că habar n-are ce înseamnă. Citea cu intonație zero, de parcă ar fi recitat traducerea în ebraică a unei cărți de telefon sau a unei rețete de supă, singura ei formă de intonație fiind o pauză la sfârșitul unei liste sau a unor ingrediente.

În schimb, mama, care știa câtă ebraică știam și eu, părea complet captivată. Și chiar dădea din când în când din cap ca și cum găsea un pasaj sau altul deosebit de profund și mișcător.

Limba ebraică nu era singurul lucru pe care mama se prefăcea că-î știe. Când am tras-o de mână ca să mă uit la ceas și am făcut o mutră care însemna „mor“ și-a lățit gura într-un zâmbet. Apoi a început să mă țină de mână de parcă eram îndrăgostite.

Nu-î vedeam pe tata, dar lui probabil îi făcea plăcere o slujbă care ținea atât de mult. Devenise mai credincios de la moartea bunicului. Înainte mergea cu noi la sinagogă numai de sărbătorile mai importante, dar acum îl mai apuca și vineri seara. Se ducea cum se duc ortodocșii, deși se îndrepta spre sinagoga reformată, cea mai puțin religioasă dintre toate. De obicei se ducea și mama cu el, dar într-o seară s-a dus singur. L-am urmărit de la fereastra camerei mele și era ciudat să-î vezi cum înaintează de unul singur pe strada suburbiei noastre, pe sub streșinile întunecate.

M-am simțit atât de ușurată când s-a terminat slujba, că am lăsat-o pe mama să mă pupe. Apoi a venit timpul pentru ceea ce ei numeau prânz în loc de gustare.

Sala de mese era decorată cu perdele roz, covoare roz, fețe de masă roz, iar trandafirii roz din mijlocul meselor erau înconjuțați de un tutu tot roz. Până și aerul părea roz.

Mama a găsit cartonașul roz pe care erau numele meu și numărul mesei. M-a anunțat, ca și cum ar fi fost „o veste mare”, că stăteam cu Rebecca și al ți copii de doișpe, treișpe ani la masa nr. 13. Ca toți adulții, și mama credea că vârsta apropiată era tot ce aveau nevoie copiii pentru o prietenie instantanee.

I-am spus că sper să stea și ea printre alții de patrușunu și patrușdoi de ani.

Am reperat masa nr.13 la marginea ringului de dans, dar nu m-am grăbit să ajung acolo, dând ocol încăperii de parcă n-aș fi știut unde e locul meu.

Când m-am așezat, Rebecca nici n-a ridicat privirea. Mi-am închipuit-o spunându-i maică-sii:

— Trebuie neapărat să stea și Sophie cu noi?

Băiatul de lângă ea semăna cu unu' de la școală de la mine de care îmi plăcea mult, Eric Green - blond și cu gropițe - și cred c-o fi întrebat-o cine sunt, căci am auzit-o pe Rebecca spunându-i „Verișoara mea”, pe un ton care suna mai degrabă a „Nimeni”.

Dirijorul orchestrei i-a invitat pe scenă pe bunicii Rebeccăi să spună rugăciunea deasupra lumânărilor.

— Aplauze pentru bunicul Nathan, a spus el, în timp ce orchestra cânta *Light my fire*.

Am simțit că-i momentul să-mi mănânc rulada. Apoi o fată cu un colier din litere care formau cuvântul „Alyssa” m-a întrebat de unde sunt.

— Din Surrey, Pennsylvania, i-am răspuns eu. Chiar la marginea Philadelphiei.

— Am fost în Pennsylvania, în ținutul olandez, mi-a spus ea. Știi, la Amish.

Fusesem și eu acolo și aș fi vrut să-i spun asta, dar mi-a întors spatele, de parcă dacă locuiam în Pennsylvania, și nu în New York eram chiar mai ciudată decât oamenii ăia scorțoși cărora religia le interzice să conducă mașini și să poarte fermoare.

— Cine merge la bat mitzvah lui Lori? i-a întrebat Alyssa pe cei de la masă.

Am simțit o strângere de inimă pentru că nu fusesem invitată și eu la bat mitzvah unei fete pe care nici măcar n-o cunoșteam.

Îmi venea să mă ridic și să plec, dar n-a mai fost nevoie. Orchestra a trecut de la *Hava Nagila* la *Jeremiah Was a Bullfrog* și toți s-au ridicat să danseze. Am observat că toate fetele purtau ciorapi; probabil aveau și furouri.

Mâneam rulada de pui și mă uitam la ei.

Era clar că Rebecca se considera regina petrecerii, dar grația care îi era de folos la balet o părăsise la rock'n'roll. Poate nu era obișnuită să danseze cu călcăiele pe pământ. În orice caz, pășea ca o majoretă la paradă sau, m-am gândit eu, ca spărgătorul de nuci în *Spărgătorul de nud*.

Băiatul care semăna cu Eric Green dansa chiar la fel ca el. Abia dacă se mișca, cu excepția capului, pe care și-l tot smucea ca să-și dea din ochi bretonul prea lung. Fredona din când în când câte un vers, ca de pildă *Joy to the fishes in the deep blue sea*.

Stătea pe loc, în timp ce Alyssa dansa în jurul lui. Am studiat-o, încercând să memorez cum se scutură și se rotește. Apoi mi-am amintit că am încercat și eu mișcărilor astea în fața oglinzii din dormitorul părinților mei și am descoperit prăpastia enormă dintre felul cum aș fi vrut să arăt când dansam și cum arătam de fapt.

M-am ridicat să văd ce mai fac frații mei. Dar Robert, la masa copiilor, le arăta trucul cu moneda care dispare, iar Jack stătea între două fete. Una cu păr ondulat și ochelari îl făcea să râdă, iar cealaltă, foarte drăguță, își bățâia tocul înalt în ritmul muzicii. Mi-am dorit ca măcar o dată să prefere fata glumeață, dar l-am văzut invitând-o la dans pe cealaltă.

Aproape că m-am izbit de tanti Nora, care saluta invitații de la masa optzeci și ceva. Purta o rochie bleu-deschis fără mâneci și avea părul prins într-un coc, plus breton. Părea că încearcă să arate ca Audrey Hepburn și reușea un pic: amândouă aveau un aer fragil, deși al lui tanti Nora era din cauză de stres, iar al lui

Audrey din inocență.

Tanti Nora a scos un țocăit și m-a strâns de umăr, gest care aducea mai puțin a afecțiune, și mai mult a constatare - nu era un „îmi place de tine,” ci „Ești fiica unei vechi prietene”.

Știu că ar fi trebuit să spun vreo chestie de bun-simț, așa cum m-a învățat mama, dar n-am reușit să-mi aduc aminte nimic, așa că i-am zis un banal „Mulțumesc că m-ați invitat”.

— Mulțumesc c-ai venit, mi-a spus ea cu o voce lătrată.

Tanti Nora suferea de sinuzită cronică.

— Cu plăcere, i-am răspuns, și am întrebat-o unde stăteau părinții mei, iar ea mi i-a arătat.

Fiind judecător, tata era expert în a-și goli fața de orice expresie. Totuși, puteam să jur că nu-i plăcea de omul care vorbea cu el. Am pornit agale spre ei.

— Am dreptate, sau am dreptate? l-am auzit pe om spunând, și atunci tata m-a observat și a întrerupt conversația, scuzându-se.

— Cum merge? m-a întrebat în șoaptă.

— Rău, i-am răspuns. Foarte rău.

S-a ridicat și m-a luat de după umeri. Ne-am dus un pic mai încolo.

— Vrei să dansezi? m-a întrebat.

Orchestra cânta *The Impossible Dream*.

— Asta-i cam *schmaltzy*, i-am zis eu.

— Știi ce înseamnă *schmaltz*?

— Credeam că știi.

— Grăsime de pui, m-a lămurit el.

Mi-a spus că oamenii o întind pe pâine și c-ar trebui să mergem la un restaurant evreiesc ca să gust și eu.

— N-am putea merge chiar acum? i-am sugerat.

M-a luat de mână și l-am lăsat să mă conducă de jur împrejurul ringului pe muzica cu iz de grăsime de pui.

Când ne-am întors la masă mi-a zis să mă așez pe scaunul lui și a plecat să-și caute altul, lăsându-mă între domnul „Am

dreptate" și actrița în care se transformase maică-mea.

— Bu-nă, a răsunit vocea ei, precum o sonerie în doi timpi. Ea e fiica mea, Sophie, i-a informat pe cei de la masă.

— Bună ziua, le-am spus.

— Te distrezi? m-a întrebat apoi.

— Grozav, i-am răspuns, șoptindu-i în continuare ca să mă audă numai ea. Toată lumea-i îmbrăcată mai elegant decât mine.

Zâmbetul i-a dispărut - punct ochit, punct lovit.

Nu și-a dat seama că o tachinez, până când nu i-am propus să luăm mașina și să pornim în căutarea unui dres.

Tata și-a tras un scaun lângă mine.

L-am întrebat dacă a terminat de mâncat.

— Servește-te, scumpo, m-a îndemnat el.

Ascundeam într-un șervețel ce mai rămăsese din puiul tatei, când tanti Nora a venit la masă și toți s-au uitat la ea.

— Vrea cineva să danseze Hokey Pokey?

Mama voia și au plecat amândouă braț la braț.

Le-am văzut cu Rebecca pe ringul de dans în timp ce mă furișam spre ieșire. Solistul cânta „Du-ți piciorul drept în față și scutură-l bine”, și toate trei îi dădeau ascultare împreună cu toți ceilalți, fără să se întrebe: De ce? De ce mi-aș duce piciorul drept în față și l-aș scutura bine?

În parcare, i-am dat drumul lui Albert din mașină și i-am turnat apă în castron.

— Îți plângi de milă? i-am spus, hrănindu-i cu rămășițele de pui. Dar n-ai habar ce norocos ești.

Îi puneam lesa, când am auzit o voce:

— Sal'tare!

Era băiatul care semăna cu Eric Green.

— Hei, i-am răspuns.

— Sunt Danny, s-a prezentat el. Ai cumva o țigară?

— A! am exclamat.

Câteva fete din clasa mea încercaseră să fumeze într-o noapte într-o tabără de cercetașe. Eu niciodată.

M-am uitat spre intrarea în sinagogă și în jurul nostru, în parcare. Eram singuri.

— S-ar putea să fie un pachet în torpedou. Dar nu văd chibrituri. Am eu chibrituri.

I-am dat două țigări. Și-a păstrat una și pe cealaltă a pus-o după ureche, ca pe un creion.

A mers cu mine și cu Albert, pe marginea cu iarbă a parcarii, până am trecut de mașini. Își plimba mâna de-a lungul gardului viu. Mi-a venit în minte unica după-amiază când Eric Green m-a condus de la școală până acasă și mi-a spus: „îmi place de tine”.

— Pudeliile sunt deosebit de inteligenți, nu-i așa? m-a întrebat Danny.

— Nu știu cum sunt alții, dar Albert e un geniu.

— Știe să facă niscaiva trucuri?

— Trucurile sunt sub demnitatea lui, am afirmat eu.

I-am mai spus că numele îi vine de la Albert Einstein - idolul lui Robert - și Albert Camus - al lui Jack.

Soarele scânteia pe mașini, și în lumina strălucitoare am văzut că băiatul ăsta semăna mai puțin cu Eric decât mi se păruse. Mi-am dat seama că Danny e mai mare.

Mi-a spus că e într-a opta și școala lui particulară deja începuse.

— Întotdeauna începe devreme, a adăugat el amărât.

Din cauza asta pierduse ultima zi de tabără de hochei.

Era cât pe ce să spun: „Mare nenorocire dar mi-era că sună de parcă m-aș fi bucurat.

Cu cât înaintam, tufișurile se mai răreau și de cealaltă parte se vedea câmpul. În dreptul unui dâmb începea o cărare.

— Vrei să...? m-a întrebat Danny.

— OK, i-am răspuns.

L-a luat pe Albert de lesă și a trecut primul, apoi mi-a întins mâna să mă ajute. M-a sprijinit să nu alunec pe cărarea pe care era mai mult noroi decât iarbă.

— Ești bine? m-a întrebat.

Am dat din cap.

Nu părea dispus să-mi dea drumul la mână și de câte ori se uita la mine mă furnica peste tot - nu furnicături din alea mici, ca atunci când îți amortește un picior, ci ceva unic și continuu, ca atunci când visezi că zbori.

Iarba bătătorită formase o cărăruie. Ce ni se păruse un câmp frumos nu era decât teren viran. O pătură ponosită și câteva cutii de bere ruginite înconjurau cenușa și bețele arse ale unui vechi foc de tabără. Dar chiar și așa, soarele lumina copacii, și buruienile, și florile. Mai era zumzetul găngă- niilor care bâzâiau la unison, când mai tare, când mai încet.

Danny și-a aprins o țigară și-a spus: „Nu pot să cred că a trecut vara”, și am auzit în vocea lui ceva ce aveam să simt și eu peste o săptămână, când începea școala. Vara părea acum departe.

— Ai pe cineva? m-a întrebat Danny scoțând un rotocol de fum.

M-am gândit din nou la Eric Green, care nu mai vorbea cu mine.

— Momentan nu, i-am răspuns.

La picioarele mele Albert adulmeca ceva ce semăna cu degetul mare al mânușilor de culoarea pielii pe care le folosea Jack când diseca rechini în subsol.

Simțeam ochii lui Danny ațintiți asupra mea și, deși stăteam la umbră, m-am gândit la ce mi-a spus Robert, că rochia mea era transparentă în lumina soarelui. M-am simțit dintr-odată stingherită și nervoasă.

— Ar trebui să ne întoarcem.

Nu s-a mișcat; spera, poate, să mă răzgândesc. Și-a folosit prima țigară ca să o aprindă pe a doua.

Am reușit să fac să-mi sune vocea normal, deși simțeam tremurul pe care-l ascundea, și i-am spus lui Albert: „Hai să mergem*.”

Am încercat să mă prefac că nu sunt grăbită, dar eram, și

Danny m-a urmat. După un timp ieșisem de pe cărare. Călcam pe buruieni. Tufișuri ghimpoase îmi zgâriau picioarele. În cele din urmă am zărit parcare prin gardul viu. Am ieșit în spatele sinagogii, unde erau doar camioneta de catering și autocamionul de întreținere.

Am încetinit puțin și acum mergeam unul lângă altul. Vedeam în depărtare invitații plecând. Câțiva copii neastâmpărați fugeau de colo-colo, în timp ce părinții lor stăteau de vorbă. Tatăl Rebeccăi, având în mână un buchet de pe masă înconjurat de un tutu, o ajuta pe bunica ei să urce într-o berlină. L-am văzut apoi pe tata. Fuma lângă mașină.

Instinctiv m-am ghemuit în spatele unui Cadillac și Danny s-a ghemuit lângă mine.

— E tata, i-am explicat.

— Vrei să văd dacă mai e acolo? m-a întrebat Danny după câteva minute.

S-a ridicat în picioare.

— Cum arată?

— E înalt și are un costum gri-închis.

— Nu-mi dau seama.

M-am ridicat și eu. Nu-i mai vedeam.

Când l-am băgat pe Albert în jeep, am observat că are noroi pe labe și l-am șters cu o cârpă.

Danny a luat cârpa și mi-a șters noroiul de pe sandale, trăgându-mi și un fir de iarbă de sub călcâi.

Când mi-a deschis ușa sinagogii, credeam că o să-mi ceară adresa ca să-mi scrie, dar tot ce a spus a fost: „Mulțumesc pentru țiğări”.

M-am simțit ușurată și apoi dezamăgită.

În hol, Alyssa s-a repezit la Danny.

— Tata e aici, i-a spus, săgetându-mă cu privirea.

Mă întrebam dacă era prietena lui sau doar dorea să fie. Una din două.

Lui nu prea părea să-i pese că-i supărată. Mi-a spus:

— Ne mai vedem, și a urmat-o în parcare.

Jos, în palatul roz, Robert și Jack stăteau cu tata la o masă de pe care fusese strâns totul, inclusiv buchetul din mijloc.

— Du-te și anunț-o pe mama că plecăm, mi-a spus el.

Mama stătea de vorbă cu o doamnă cu pălărie de paie cu borul mare și panglică galbenă.

— Ea e fiica mea, Sophie, m-a prezentat mama, cu cea mai falsă voce posibilă.

— Câți ani ai? m-a întrebat doamna.

— Doisprezece, i-am răspuns.

A scos un sunet drăgăstos, de parcă nu știu ce mare chestie ar fi fost.

— Și când îți sărbătorești bat mitzvah?

Eram gata să-i spun că niciodată, când a intervenit mama:

— Chiar acum facem aranjamentele.

M-a șocat să o aud pe mama mințind, dar n-am dat-o de gol. Mi-am amintit cum zicea toată lumea: „Rebecca va fi greu de depășit. Nimeni n-o s-o întreacă pe Rebecca**.

Doamna a chicotit și a zis: „E tare drăguță”.

În mașină, mama mi-a spus să mă așez în față și n-a mai scos un cuvânt până n-am ajuns pe autostradă.

— Unde ai fost?

— L-am plimbat pe Albert.

— L-a plimbat pe Albert, a repetat Robert ca să-mi ia apărarea.

— Vorbesc cu Sophie, Robert, i-a spus mama fără să se întoarcă, apoi a continuat: Ai fost plecată mai bine de o oră.

Mă întrebam ce bănuiește, apoi mi-am dat seama că nu bănuia nimic. Era doar supărată că dispărusem.

— Nu cred că mi-a simțit cineva lipsa. Nimeni de la masă n-a vorbit cu mine.

— Nu despre asta-i vorba.

Am trecut pe lângă trei ieșiri de pe autostradă, până să mă lămurească despre ce era vorba. Fusesem invitată, spunea ea. Eram un membru al familiei. Și i-a dat înainte, fără ca motivul

supărării să reiasă din predica ei.

Știam că în cele din urmă va trebui să spun că-mi pare rău, fără să știu de ce și fără să-mi pară. Dacă nu spuneam, mama avea să tot vorbească, din ce în ce mai furioasă, până când avea să obosească și să se simtă jignită. Atunci va lua tata cuvântul.

— Îmi pare rău, am spus.

— Știu că-ți pare rău.

Mama m-a sărutat, și din momentul ăla m-am simțit un pic mai puțin înghesuită. A început s-o laude pe Rebecca pentru performanța ei minunată. Apoi, vorbind aproape numai pentru sine, a spus că nici măcar nu începuse să facă planuri pentru bat mitzvah mea.

M-am uitat la mama. M-am uitat la tata. Doar fusese totul hotărât. Însă nu era momentul să încep o discuție, deoarece se presupunea că am remușcări.

La o stație de benzină am trecut din nou în spate, lângă Albert. Am închis ochii și am început să mă gândesc la Danny. Uitasem că eram stânjenită și speriată. Îmi aminteam cum mi-a luat mâna. Cum a spus „Nu pot să cred că a trecut vara”, cuvinte care sunau acum ca o declarație de dragoste.

Când m-am întors acasă după prima zi în care am rătăcit prin Școala Medie Flynn, am primit vestea că am fost înscrisă la clasa de ebraică, obligatorie înainte de legământul bat mitzvah. Mama se simțea ușurată. Îi fusese teamă că s-au dus prea târziu, dar până la urmă s-a găsit loc și pentru mine.

În seara aia subiectul conversației a fost fotbalul universitar. Jack voia să intre în echipă. Toți eram surprinși. Jack făcea fotografii, picta, scria povestiri și juca în piese de teatru. Fusese și în echipa de hochei pe gheață, dar numai în echipa liceului.

Părinții mei se împotriveau - va fi prea ocupat având în vedere că se pregătește să intre la colegiu, spuneau ei -, dar Jack își susținea hotărârea cu argumente și cu pasiune. De pildă, spunea că intrând în echipa de fotbal va demonstra că este bun la toate etc. și s-ar putea chiar să-i crească șansele la admitere.

Tata părea bucuros să-i dea dreptate și m-am gândit că ar fi un moment potrivit să spun și eu că nu voiam bat mitzvah. Dar buna lui dispoziție s-a răsfrânt asupra lui Robert: i-a propus să meargă după cină pe terenul de tenis public și să schimbe câteva mingi.

De bucurie, Robert s-a ridicat imediat de la masă ca să se schimbe și ajunsese pe la jumătatea scării, când l-a strigat mama:

— Robert?

S-a oprit:

— Pot să mă ridic de la masă?

— Da, i-a răspuns mama și a profitat de ocazie ca să-mi ceară mie să le aduc țigările.

Nu-i venea să le ceară în prezența lui Robert, care tot timpul le vorbea despre moartea lor iminentă din cauza fumatului.

Se limitau la trei țigări pe zi, dintre care pe cea mai bună și ultima o fumau împreună, după cină, la cafea. Trecuseră la țigări Carleton 100s ca să se bucure că fumează mai puțin. Și le țineau la subsol. Deranjul de a le aduce îi făcea - chipurile - mai conștienți de fiecare țigară, dar eu nu vedeam cum, din moment ce deranjul era numai al meu.

La asta mă gândeam în seara aia și în fiecare seară în care coboram scăările spre ceea ce mai numeam încă sala de jocuri, deși nu jucam nimic niciodată acolo, cu excepția unor rare partide de ping-pong. Fiul mai era și acum întins, dar identitatea mesei era ascunsă sub mormanul de lucruri inutile, care erau de altfel îngrămădite în tot restul sălii de jocuri.

Am călcat peste halterele lui Jack, am ocolit cărți și cutii înconjurate de obiecte care nu puteau fi stivuite, ca de pildă un telefon cu firul tăiat. Doar bucătăria mea de jucărie fusese lăsată intactă și din frigider am scos țigările ascunse în congelator. Mama lăsase bucătăria exact așa cum fusese, ceea ce mă făcea să mă întreb dacă nu cumva spera ca într-o bună zi să mă apuc din nou de făcut prăjituri și plăcinte imaginare pentru ea și tata.

Toată lumea era pe verandă, ai mei fiecare pe câte un șezlong, iar băieții pe un scaun dublu, lăsându-mi și mie un taburet. Dar nici o piesă din mobila pentru terasă nu era confortabilă. Era din metal, iar când te ridicai, modelul îți rămânea imprimat pe pulpe ca niște ciorapi de plasă.

Robert se schimbase în alb, dar bucuria că va juca tenis dispăruse. Stătea mohorât și tăcut, cu ochii la cele două țigări pe care le pusesem pe masă.

Când tata s-a întins s-o ia pe-a lui, Robert a închis ochii și a spus: „Nu pot privi așa ceva”. Vocea lui era seacă, ca întotdeauna, când le vorbea părinților despre viitorul lui ca orfan.

Ca și cum asta ar fi rezolvat problema, mama l-a întrebat:

— N-ai prefera să te scuzăm?

A clătinat din cap, s-a ridicat și a ieșit, lăsând neîncepută budinca de ciocolată, în semn de protest. Albert l-a urmat.

Tata i-a aprins mamei țigara și apoi pe-a lui. Ca într-o reverie, a ținut o clipă chibritul aprins înainte să-î pună în scoica de râu care servea drept scrumieră. L-am privit trăgând încă un fum și apoi i-am anunțat:

— Am hotărât să nu am bat mitzvah.

Tata s-a întors la mine, cu o mână la ceafă, într-o încercare vană de confort. Era obișnuit cu oameni care își pledau cauza în fața lui și aștepta să fac la fel.

Jack părea amuzat, așa că am încercat să-mi imaginez că nu-i acolo. În cursul verii devenise un aliat mai puțin de nădejde; începuse să se considere mai mult consilier decât tovarăș de tabără și mai mult părintele mai tânăr decât fratele mai mare.

Mama se uita când la mine, când la tata. Începuserăm să ne cam certăm în ultima vreme - de două ori în săptămâna aia o trimiseseam pe ea jos la congelatorul de jucărie - și, deși mă pârâse tatei, el a trebuit să vadă cu ochii lui ca să se convingă. Mi-a trecut prin cap că mama spera ca asta să fie o ocazie numa' bună.

M-am străduit să fiu calmă.

— Singurul motiv pentru care aş face-o ar fi un câştig material, am mărturisit gândindu-mă, cu un junghi în inimă, la combina pe care Jack o primise de la părinţi de bat mitzvah. În concluzie, am continuat, mi se pare reprobabil.

După un moment de tăcere, tata mi-a făcut semn să continui. Îmi ziceam în gând: „N-ai auzit c-am spus «în concluzie? Dar am clătinat din cap ca şi cum mă hotărâm pe care dintre argumentele mele puternice să-i abordez în continuare.

— Nu ştiu în ce cred. Aşa că nu consider că trebuie să mă urc pe o scenă şi să mă prefac că ştiu.

Vocea lui Robert s-a auzit de după uşa cu plasă: „Beema". Cunoştea termenul corect pentru scena dintr-o sinagogă pentru că, spre deosebire de mine şi de Jack, frecventase şcoala ebraică de când era la grădiniţă. Îi plăcea. Singurul motiv pentru care nu mai mergea anul ăsta era că fusese ales să fie meditatorul celor mai puţin străluciţi decât el.

Ne-am întors toţi să-i privim, o mică siluetă în alb.

— Ştiţi ce sunt cili? a întrebat el.

Tata a oftat:

— Vorbim despre ceva important, scumpule.

Robert scrisese Societăţii americane pentru studiul cancerului şi Asociaţiei americane pentru bolile de plămâni ca să ceară ajutor şi adesea cita din broşurile pe care i le trimiseseră.

— Cili sunt nişte peri mici care țin plămânii curaţi, ne-a lămurit el. Când fumezi îi paralizezi.

Mama i-a spus:

— De ce nu vii afară să-ţi termini budinca?

— Ai auzit ce-am spus? a întrebat Robert.

— Am auzit, scumpule, l-a asigurat tata şi s-a întors din nou spre mine ca să continui.

Mă gândeam să spun: „Bat mitzvah pentru mine ar însemna tot ceea ce nu accept". Dar ştiam că tata ar spune: „Ca de exemplu?", şi eu nu mă gândisem la un exemplu. Îmi adunam curajul să spun: „Hotărârea mea e definitivă", când a intervenit

mama.

Dacă puțin mai înainte dorise ca tata să fie martor la sfidările mele, îmi dădeam seama că acum nu mai dorea.

— Cândva îți plăcea școala ebraică, a spus ea.

— Asta era într-a-ntâia, i-am amintit.

Era adevărat că îmi plăceau învățătoarea - domnișoara Bell -, și cântecele ca *Lasă poporul men să plece* și povestirile despre gelozie, dar era tot atât de adevărat că eram așa de mică, încât când domnișoara Bell ne vorbea despre Dumnezeu ca fiind Tatăl nostru, credeam că se referă la tatăl meu.

Toți patru ne uitam acum la tata. Așteptam verdictul. Nu știam ce avea de gând să spună. Te surprindea, căci era într-adevăr foarte corect.

— Lăsați-mă să vorbesc cu Sophie, a spus el.

Jack și mama l-au urmat pe Robert în casă.

Țigara tatălui meu ajunsese acum la filtru și trăgea un ultim fum. Vedeam pe fața lui că-i părea rău. Poate se gândea deja la toate orele care îl despărțeau de următoarea țigară.

— Se pare că te-ai hotărât, a constatat el.

Abia am putut să îngaim:

— Am stat și m-am gândit mult.

— Te-ai gândit? m-a întrebat el. E o hotărâre destul de grea ca s-o iei de una singură.

— Îmi dau seama, l-am asigurat.

Nu prea suna bine. Mi-am dat seama că tocmai am repetat o frază pe care o rostea el adesea în conversații.

S-a uitat ținută la mine și a zis:

— A avea o bat mitzvah este un lucru important pentru un evreu.

Am auzit în vocea lui impactul neașteptat al hotărârii mele: mă despărțea nu numai de mama, dar și de el, și poate și de frații mei. Mă gândeam la povestea cu Moise, care despărțise Marea Roșie și îmi vedeam familia în siguranță pe malul îndepărtat, făcând din mână, în timp ce eu mă înecam cu soldații faraonului.

Abia îl mai puteam auzi pe tata de vuietul apei.

Îmi spunea că bat mitzvah este ceremonia prin care se recunoaște că ai ajuns adult.

— încă mi-o mai aduc aminte pe a mea. Nu mi-a plăcut să studiez în vederea ei, a adăugat. Dar nimănui nu-i place.

„Lui Robert o să-i placă”, mă gândeam eu.

Vocea tatei a sunat mai normal când mi-a spus:

— Bat mitzvah ta nu va trebui să semene cu a Rebeccăi. Mă privea în continuare. Dar nu vom face nici un plan până nu ne spui tu. Mi-ar plăcea totuși să încerci să te duci la școala ebraică.

Suna mai mult a rugămintă decât a ordin.

Mă liniștise tonul lui respectuos și am spus: -OK.

— Bine.

Au mai trecut câteva clipe până să-mi dau seama că fusesem de acord să merg la școala ebraică.

Atunci a apărut mama în pragul ușii.

— Vreți un fruct sau altceva?

— Da, a spus tata. Mi-ar plăcea o pernă pentru blestematul ăsta de șezlong.

— Poate la anul, a spus mama. Robert te așteaptă, i-a amintit apoi.

Tata s-a uitat la mine.

— Ne-am înțeles, scumpo?

Și i-am răspuns că da.

Mama m-a dus cu mașina la școala ebraică. L-a luat și pe Albert cu noi, ca să mă simt mai bine, și mi-a spus că nu i-ar strica puțină muzică. Asta însemna că pot să deschid radioul pe ce post vreau eu.

I-am mulțumit.

Am mers în tăcere. Soarele era puternic, iar cerul de un albastru senin, și mi-am amintit locul ăla părăsit și pe Danny spunând: „Nu-mi vine să cred că a trecut vara”.

Am cotit pe alea lungă care ducea spre sinagogă. Nu arăta rău dacă-ți acopereai ochiul stâng și nu vedeai decât partea

veche unde erau birourile. Aripa nouă era urâtă - un tunel ca un submarin cu săli de clasă și templul cu ferestre trapezoidale cu vitralii.

Chiar la intrare mama mi-a spus:

— Știi că tanti Nora și cu mine n-am avut voie să avem bat mitzvah. Pe atunci era numai pentru băieți.

I-am aruncat mamei o privire goală și i-am spus că nu văd legătura.

Mi-a zâmbit cam forțat:

— Vin deci să te iau la cinci jumate.

— Pa, am rostit cu vocea mea cea mai amărâtă.

După ce am închis ușa, m-a strigat:

— Sophie!

Și mi-a trecut prin cap că poate îmi va spune ceva care să mă consoleze sau chiar: „Nu vreau să suferi, hai să plecăm”.

Spre deosebire de tata, ea era în stare să-și schimbe starea de spirit.

— Nu-mi mulțumești că te-am adus cu mașina?

Sala de clasă era nou-nouță și modernă - cu pupitre în formă de petale, un luminator și litere ebraice în culori fluorescente agățate deasupra tablei -, probabil o încercare de a ne face să gândim că ebraica e grozavă. De fapt încăperea îmi amintea de versiunea Muzak a unui cântec rock. M-am așezat pe ultimul scaun din ultimul rând, ca să fiu cât mai aproape de ușă.

Învățătorul scria pe un carnet și părea că a uitat de duzina de copii de doișpe și treișpe ani din fața lui. M-am salutat pe mutește cu cei pe care îi știam de la școala obligatorie, chiar și cu Leslie Liebman, ale cărei mâini erau încrucișate pe bancă, ceea ce însemna că toate-s bune.

Clopoțelul a sunat și, exact când începuse să pară ciudat că nu-și începe lecția, învățătorul s-a ridicat. Își scrisese numele pe tablă și s-a întors spre noi.

— Sunt moreh Pinkus.

Sunt sigură că toți am crezut că „moreh” e prenumele lui și

eram surprinși că ni-l spune. Abia la a doua lecție am aflat că „moreh” înseamnă învățător în ebraică.

Vorbea foarte lent, cu un accent pe care nu l-am recunoscut și care putea fi israelian. Avea probabil peste treizeci de ani, dar părea mult mai bătrân, așa cum se întâmplă de multe ori cu cei foarte religioși. Era aproape chel, ceea ce mă făcea să mă întreb dacă-și lipește yarmulka de țeastă. Părea că-și târăște picioarele, din cauză că pantalonii costumului îi erau prea lungi. Aș fi crezut că era ortodox, dar nu avea cărlionți lungi peste urechi sau barba care, gândeam eu, era obligatorie.

După ce s-a prezentat, moreh Pinkus a răsfoit printre hârtii și a scos una care s-a dovedit a fi lista elevilor. A citit-o, dar chiar și așa ezita înainte de a vorbi. Mi-a trecut prin cap că sau nu se bizuie pe vocea lui, sau nu-i place.

M-a strigat pe mine prima:

— Applebaum Sophie?

— Aici, am răspuns eu.

M-a privit lung, făcându-mă să mă întreb dacă nu cumva ghicise cât de tare aș fi dorit să nu fiu acolo. Dar a procedat la fel cu următoarea persoană și cu următoarea - strigându-le numele, studiind-le chipul - până când a strigat: „Muchnick Margie”, și n-a răspuns nimeni.

Era posibil să se fi retras sau să fi fost în altă clasă, și speram că e sau una, sau alta. Muchnick Margie era una dintre fetele care locuiau pe sau aproape de Foxrun Road, erau numite Vulpile și, deși eu nu eram una dintre victimile lor predilecte, nimeni nu era imun. Mă porecliseră Sofa și mă torturau în legătură cu Eric Green.

Moreh Pinkus a repetat:

— Muchnick Margie?

— Aici, a spus ea intrând pe ușă.

În mod inexplicabil, s-a așezat în banca de lângă mine.

Margie era scundă și îndesată, îmbrăcată într-o bluză lăbăritată, blugi și bascheți negri. Avea fața rotundă și părul roșu

despărțit în două codițe ciufulite. Genele și sprâncenele îi erau aproape albe, iar ochii de un maro gălbui, cum îmi imaginam că ar avea o vulpe.

Nu am băgat-o în seamă și nici vorbă s-o salut, cum făcusem cu celelalte (in)amice ale mele. Mă prefăceam că n-o văd, ca de fiecare dată când mă întâlneam cu oricare dintre Vulpi.

A urmat o tăcere stânjenitoare, în timp ce moreh Pinkus o aștepta să-și ceară scuze. Apoi a privit din nou lista și a citit numele următor.

Ca și cum dorea să compenseze mojiția lui Margie, Leslie Lieberman l-a ajutat pe moreh Pinkus să distribuie manualele noastre de *Ebraică 1*.

Margie l-a răsfoit în grabă și a exclamat:

— Fascinant!

Moreh Pinkus s-a dus la tablă și a scris alfabetul ebraic, încet, încet, încet, și ne-a spus cum se numește fiecare literă în parte. Pronunța sunetul ei și aștepta să repetăm după el.

Era cald, și moreh Pinkus și-a scos jacheta și a pus-o pe spătar. Când s-a întors la tablă am văzut că nu trecuse cureaua printr-o gaică. I-am mai observat verigheta și m-am gândit că n-ar fi o idee rea dacă doamna Pinkus și-ar privi mai atent bărbatul când pleacă de-acasă.

Am încercat să fiu atentă la el, dar era greu.

Margie și-a suflecăt mânecile, lăsând să se vadă încheietura plină de brățări - din semințe, având între ele cuburi micuțe cu litere înșirate pe un lanț de metal care coclise - ; fuseseră anul trecut un simbol al prieteniei. Pe a mea o pierdusem în ocean, dar așa cum verigheta lui moreh arăta că era căsătorit, brațul meu gol părea să anunțe că nu aveam prieteni.

Muream că Margie se așezase lângă mine. Mă întrebam dacă aș fi atras prea mult atenția schimbând locul.

Margie însăși a rezolvat problema. A avut un acces de tuse, unul foarte sonor, și se vedea că se preface. Mă gândeam că încearcă să se distreze sau să-î facă pe învățător să se întoarcă.

Dar era doar un pretext să scape: a ieșit din clasă, chipurile să bea apă.

M-am simțit mai bine după ce a plecat. Repetam și eu după moreh Pinkus, odată cu toți din clasă, dar literele ebraice refuzau să-mi intre în cap. Am căzut din plictiseală într-un fel de somnolență, pe care o întrerupeam numai ca să mă uit la ceasul de pe perete și să încerc să determin cu puterea voinței minutarul să se miște mai repede.

Mă prefăceam că iau notițe, uitându-mă când la tablă, când în caiet, în timp ce scriam cuvintele cântecului *Highway 61 Revisited* al lui Bob Dylan. M-am oprit la „Dumnezeu i-a spus lui Abraham « Omoară-mi un fiu ». Abe i-a spus « Frate, cred că glumești! »“.

Abia când a trebuit să merg la toaletă mi-am dat seama cât de mult lipsise Margie. „O să se întoarcă

imediat", mi-am spus. Scrisesem toate cuvintele la *I Shall Be Released* până când am simțit cu disperare că trebuie să mă eliberez și eu. Am ieșit din clasă.

Margie nu era la țâșnitoarea din hol; nu era nimeni acolo. Pentru mai multă siguranță, în loc să mă duc la toaleta de la două uși mai încolo, m-am dus la aia din capătul holului, după magazinul de cadouri, din fața templului.

Am deschis ușa și am încercat să par calmă când am văzut-o pe Margie. Ședea cu picioarele peste brațul unuia dintre scaunele grele, acoperite cu pluș, din fața oglinzii.

— Hei, Sofa!

— Sal'tare, Margie, i-am răspuns și am deschis a doua ușă, unde erau chiuvetele și cabinele.

Aveam de gând să nu spun nici un cuvânt în drum spre ieșire, dar ea a exclamat:

— Îți vine să crezi așa ceva?

Presupunând că vorbea despre îngrozitoarea limbă ebraică, am spus și eu:

— Da, știu.

— Ai o bomboană, o gumă, ceva?

— Nu. Îmi pare rău.

A scos atunci un pachet de țigări și m-a întrebat dacă vreau și eu.

Am ezitat, dar când mi-a întins țigara am luat-o, iar când a aprins un chibrit m-am aplecat spre ea. Am imitat-o pe mama când accepta un foc de la tata, iar apoi am suflat fumul spre tavan, cum făcea și ea.

Margie își ținea țigara între dinți, ca asasinii. Și ea imita pe cineva, poate pe Pinguinul din Batman.

Era fascinant să mă văd fumând, dar m-am întors cu spatele la oglindă. Mă uitam ținând la tapetul maro cu doamne argintii cu spirale în loc de păr, așa cum se văd în gravurile lui Peter Max. Apoi mi-a venit rău. M-am prefăcut că mi-a căzut un cerceș pe mocheta groasă și m-am lăsat pe vine cu capul între picioare.

— Ai pierdut ceva? a vrut ea să știe.

— Un cerceș.

Când m-am simțit mai bine, m-am ridicat.

Am așteptat Marlboro-ul să ardă cât ca să poată fi considerat fumat și apoi l-am aruncat în toaletă.

Am mai întârziat acolo o clipă, ușurată și aproape exaltată. Nu fusesem prinsă fumând, iar Margie nu ar fi putut să facă haz de mine sau să le povestească Vulpilor cine știe ce.

I-am spus: „Mă întorc”, dar ea a întins mâna spre mine și mi-am dat seama că tocmai mă invitase la un skandenbergh cu degetele mari. M-am așezat din nou. Ne-am încleștat degetele așa cum cerea regula jocului.

Degetul ei dansa agil, în timp ce al meu se mișca stângaci; al ei era un fanfaron, al meu un urs polar. Mi-a apăsător cu forță degetul mare jos.

— Primul din trei, a anunțat ea.

Am încercat să-i copiez mișcările complicate, dar din nou a câștigat.

După primul din șapte, i-am spus că mă întorc în clasă și nu

m-a mai oprit.

Ea însă nu s-a mai întors decât la sfârșit, când moreh Pinkus scria pe tablă tema din *Ebraică 1*. S-a întors la noi să afle dacă avem vreo nelămurire.

— Asta-i o temă pentru acasă? a întrebat Margie fără să ridice mâna.

— Poftim? a făcut moreh.

— Avem teme pentru acasă de la școala obligatorie, nu trebuie să ne mai dați altele.

Mă întrebam dacă-i adevărat - speram să fie -, dar părea mai degrabă o altă criză de tuse.

— Dacă vrei să înveți ebraica, a spus el cu vocea nesfârșit de lentă, va trebui să studiezi.

Ne-a dat drumul cu un „Shalom” formal și câțiva dintre noi au mormăit „Shalom”.

Am ieșit împreună cu Margie afară, unde mamele noastre ne așteptau în mașini. Mi-a spus:

— Ne mai vedem.

La cină, tata m-a întrebat:

— A fost tortura la care te așteptai?

— Mai rău, i-am răspuns eu gata să intru în amănunte.

Speram că, dacă am să-i zic adevărul, o să-mi spună că-i mulțumit că măcar am încercat, așa cum mi-a spus în cele din urmă despre tenis. Îmi dădeam seama că era dezamăgit și puțin supărat; avea ochii obosiți, ca atunci când citea notele mele.

Robert m-a salvat povestind cum l-a meditat pe Doug Sloane, care rămăsese repetent de două ori. Zicea cât de greu ar fi să ți se întâmple așa ceva.

„Ar fi imposibil”, mă gândeam eu, „pentru că tu ești un geniu și Doug Sloane un retardât.”

Jack ne-a povestit că fratele mai mare al lui Doug, care și el rămăsese repetent, era în echipa de fotbal. De aici s-a ajuns la descrierea unei pase pe care jucătorii o numeau „o bombă lungă”. A desenat o diagramă a jocului pe un șervețel pe care l-

am dat de la altul.

Tata a reluat discuția cu Robert.

— Crezi deci că a fost rău pentru Doug să nu fie promovat.

— Îmi pare rău pentru el, a zis Robert.

— Înțeleg, a spus tata. Dar ceea ce se învață în clasa a patra nu te pregătește pentru a cincea?

Un timp au dezbătut sistemul educațional și ce s-ar putea face pentru Doug, iar apoi Robert s-a întors spre mine.

— îl cunoști pe Doug Sloane, nu-i așa?

Robert știa că-l cunosc; încerca doar să mă includă în conversație. Am dat din cap. Mama a intrat și ea în vorbă:

— Știe careva cât de mare e procentajul anal- fabeților adulți în țara asta?

Aveam bănuielile mele că nici ea nu știa. Ca și mine, mama nu studia și nici nu-și îmbogățea cunoștințele. În schimb avea sentimente: nesiguranță cauzată de faptul că nu era informată, de exemplu.

S-a uitat la noi. Nimeni nu știa.

— Șaptesprezece la sută, ne-a informat.

Eu mă gândeam că optzeci și cinci la sută dintre statistici sunt inventate pe loc.

Abia dacă o vedeam pe Margie la școala obligatorie. Școala Medie Flynn era enormă în comparație cu Școala Elementară Surrey și nu aveam nici un curs împreună. Prima dată când am întâlnit-o pe hol mi-a spus un solemn „Shalom” și am fost sigură, după felul cum râdeau, că prietenele ei Vulpi își închipuiau că mă imită pe mine, nu pe moreh Pinkus.

O dată, în pauza de la prânz și a orelor mele de matematică, am văzut-o pe geam. Stătea pe zidul înalt al curții, iar celelalte Vulpi erau întinse una lângă alta la soare, cu bluzele ridicate ca să-și bronzeze mai bine burțile deja bronzate. S-a ridicat și a spus ceva care părea să fie: „Adio, lume crudă”, a sărit jos și a aterizat violent. Nici una dintre Vulpi nu s-a sinchisit să se ridice.

Spre deosebire de alți învățători de la școala ebraică, moreh Pinkus nu ne dădea pauză la jumătatea orei. Când Margie a adus vorba despre pauză, a înțeles greșit.

— Vă rog folosiți baia de câte ori aveți nevoie, a spus el, la care Margie a plecat imediat, ca să se întoarcă numai pentru a pleca din nou.

Moreh Pinkus a repetat alfabetul evreiesc, dar acum elevii spuneau numele literelor și pronunțau fără să aibă nevoie de ajutor. Se părea că eu eram singura care nu memorase alfabetul, singura care uitase să-și facă temele, singura care nu învățase cuvintele din vocabular. Era doar a doua săptămână și deja eram Doug Sloane-ul clasei.

Când Margie s-a întors în clasă, eu am ieșit.

Mă duceam la toaletă, când m-a strigat cineva și m-am întors. Era învățătoarea mea din clasa întâi, domnișoara Bell.

Eram emoționată că m-a ținut minte.

Mi-a povestit că nu mai predă, ci doar îl asista pe rabin. Se ducea la biroul lui din spatele templului.

— Vă place noua activitate? am întrebat-o.

— Îmi lipsesc elevii ca tine, mi-a răspuns.

Când m-a întrebat cum e noul învățător și dacă îmi place ebraica, mi-am amintit cât de decepționat de adevăr a fost tata. I-am răspuns că atât ebraica, cât și moreh Pinkus sunt grozavi.

În timp ce mă spălam pe mâini, am auzit ușa deschizându-se cu zgomot. Când am ieșit, am dat de Margie.

— Dă-mi un prosop de hârtie, mi-a cerut ea.

Pe el a desenat „spânzurătoarea”.

Nu aveam nimic împotriva să mă joc cu ea; însă ce nu-mi plăcea era că nu aveam drept de alegere. Eram mai pricepută la spânzurătoarea decât la lupta cu degetul mare. Am spânzurat-o de fiecare dată. Și totuși spunea: „încă o partidă”. Mi-a promis țigările dacă continuam jocul.

Am acceptat partida, nu și țigările.

— Fii serioasă, m-a încurajat ea.

Mi-a spus că se poate aproviziona oricând; părinții ei cumpărau cartușuri întregi.

— Nu le pasă.

Am presupus că era modul ei sfidător de a-mi spune că ai ei nu observă. Și-a păstrat două țigări și mi-a aruncat mie pachetul.

L-am prins aproape fără să vreau.

— OK, am spus și m-am ridicat să plec.

— Sophie!

A fost un șoc să aud că mă strigă pe nume. Mi-am amintit că într-o vreme nu-mi era deloc frică de ea - în clasa a patra, ca cercetașe. Cum ne trezeam în cort și hainele pe care le îmbrăcam erau calde fiindcă mama lui Margie, comandanta detașamentului, ne învățase să le punem la fundul sacilor de dormit.

Când m-am întors la ea, avea câte o țigară vârată în fiecare nară.

Ne-am bucurat de un șir de zile calde de toamnă și în timpul orelor de matematică curtea era plină. Niște băieți, probabil dintr-a opta sau poate chiar a noua, stăteau de vorbă cu Vulpile care făceau plajă pe zid. Margie era chiar la capăt. Se distra strâm- bându-i pe băieți - pentru propria ei plăcere.

Data următoare când m-am uitat să văd ce mai e prin curte, n-am mai văzut-o pe Margie. În schimb l-am văzut pe Eric Green, mai exact i-am zărit capul blond. Prin mulțime, l-am urmărit cum își împinge bicicleta - un Peugeot 10 de curse, alb -, dar n-am reușit să văd mai mult până nu a ajuns la gang. Abia atunci am putut să-l observ în voie. O ținea de mijloc pe o fată pe care nu o cunoșteam, cu degetul vârat printr-o gaică a blugilor ei.

Am fost aproape recunoscătoare când profesorul de matematică, domnul Faye, a tras jaluzelele și a închis fereastra.

La școala ebraică moreh Pinkus a strigat numele lui Margie de două ori, cum făcuse și în prima zi, și a trecut-o absentă.

Părea că nu învățase numele nici unuia dintre noi, cu excepția elevilor fruntași: Mitchell Cohen, un geniu timid care-mi amintea de Robert, și Leslie Liebman, care stătea cu mâna numai pe sus,

cu termenul ebraic sau - pe măsură ce clasa progresa - propoziția gata să iasă de pe buzele ei strânse punga.

Când altcineva ridica mâna, moreh Pincus spunea în silă „Da dar prefera să-i întrebe pe „domnul Cohen” sau pe „domnișoara Liebman”, ale căror răspunsuri erau garantat corecte.

Noiăștelalți, care nu ridicam mâna niciodată, parcă eram invizibili. Nici măcar nu a ridicat privirea când am ieșit din clasă. Am traversat holul și m-am oprit să mă uit la vitrina ambițios numită „magazin de suveniruri”, care nu era niciodată deschis. Nu era nimic în vitrina aia care să-mi placă - nici candelabrele Menorah sau bijuteriile cu teme evreiești, nici cărțile ilustrate pentru copii despre sărbătorile sau istoria evreilor -, dar o scrutam de parcă ar fi putut conține vreun album de Bob Dylan pe care nu-î aveam, ori ii brodate cu cruciulițe cum îmi plăceau mie.

Am intrat apoi în anticamera toaletei. Stăteam tolănită pe unul dintre scaunele confortabile, când am auzit bocănituri.

Am deschis ușa. Margie încerca să scoată monede din automatul cu produse Kotex.

— Nu știam că ești aici, m-am mirat eu.

— Nu sunt aici, a răspuns ea.

M-a dat gata faptul că Margie nu voia să intre în clasă nici măcar pentru un minut, cât să răspundă: „Prezent”. Sarcasmul ei părea astfel mai neînfricat și mai direct decât al meu.

— Ai ceva de mâncare?

N-aveam.

Când mi-a aprins o țigară, am văzut că tot mai avea brățările alea de bebeluș. Brățara care era acum la modă, purtată și de fete, și de băieți, era o cătușă din oțel inoxidabil gravată cu numele și numărul unui soldat dispărut în Vietnam. Se numea brățară MIA¹ și impresia mea era că trebuia să le comanzi, dar de la cine? Am întrebat-o pe Margie dacă nu știe.

— Nu știu despre ce vorbești, și s-a ridicat să încerce ușa de la

¹ *Missing in action*, dispărut în misiune, (engl.) (N. tr.)

dulapul cu rezerve. Era încuiată. Dar după câteva minute a încercat din nou, ca și cum, cu răbdare și timp, ușa s-ar fi putut descuria. Nu înțelegeam de ce o atrăgea dulapul care, i-am spus, era doar pentru hârtie igienică și șervete de hârtie.

— Serios? a spus ea. Și atunci de ce îl țin încuiat? I-am zis că mă duc în clasă și ea m-a întrebat:

— De ce?

— Învăț limba ebraică, am afirmat eu.

A inventat pe loc un limbaj fără înțeles care suna atât de mult a ebraică, parcă era ebraica însăși.

I-am răspuns la fel, amestecând puținele cuvinte cu adevărat ebraice pe care le știam cu invenții care sunau la fel. La început eram doar amuzate, vorbărețe, dar apoi eu am devenit serioasă. M-am trezit că-i povesteam despre cum l-am văzut pe Eric Green cu noua lui prietenă. Într-o ebraică inventată, am găsit cuvinte care să exprime exact ceea ce simțeam. Chiar faptul că le puteam spune era o ușurare.

Dar Margie a răspuns glumind și gesticulând și m-am gândit: „Nu înțelegi importanța a ceea ce tocmai ți-am povestit?” Mi-am atras atenția că nu vorbisem englezește. Totuși, mi-a venit greu să o iert.

I-am spus: „Mishpoka”, adică „Pe curând” și ea mi-a răspuns: „Mishpoka”, și am ieșit pe hol.

N-aveam chef să mă întorc în clasă, așa că m-am oprit la vitrină să examinez din nou obiectele pe care nu le-aș fi vrut nici să mi le dea de pomană.

Am tresărit când am auzit-o pe domnișoara Bell.

— N-ar trebui să fii în clasă?

M-am întors și așteptam să mă recunoască: o elevă care o făcea să-i lipsească cariera de profesor. N-a făcut decât să clipească. Am dat din cap.

— Mă duc.

Și m-am dus. Am străbătut holul lung spre clasă. Chiar înainte de a deschide ușa m-am întors și am văzut că era tot acolo, pe

coridor, privindu-mă, cu brațele încrucișate.

Când m-am întors de la școala ebraică, Jack stătea pe podeaua din bucătărie cu Albert alături și citea romanul lui preferat, *Străinul*.

M-am așezat și eu jos și i-am spus:

— Urăsc școala ebraică.

— Toți o urăsc, mi-a răspuns Jack.

Mi-am dat seama că se întorsese acasă devreme.

— N-ai antrenament?

Părea că nu mi-a auzit întrebarea, dar învățasem de la tata că, dacă așteptai cu răbdare, Jack îți răspundea.

— Avem un meci în deplasare, a spus în cele din urmă.

— Și atunci de ce nu ești și tu acolo?

— N-aș fi ajuns să joc și eu, mi-a răspuns el, atât de încet de parcă n-ar fi vrut să-î aud.

— De ce să nu joci?

A revenit la volumul obișnuit, dar părea mai tare în comparație cu șoaptele de dinainte. Era supărat.

— De ce? Pentru că nu sunt destul de bun.

Eram gata să-î contrazic: „Nu-i adevărat”, dar mi-am dat seama că așa era; n-ar fi zis una ca asta dacă n-ar fi fost adevărat. Am așteptat un minut și am spus:

— Nașpa!

A început să râdă, ceea ce m-a mai liniștit.

— Vrei să ne uităm la desene animate? m-a întrebat.

— Desene animate?

— Tocmai mă gândeam că nu prea ne mai uităm la desene animate.

„Ne-am uitat noi vreodată?” m-am mirat în gând.

Am luat câte un pahar cu lapte și biscuiți de ovăz și ne-am dus sus, în camera de oaspeți, unde era televizorul.

Jack a dat drumul la TV la *Spiderman*.

— E Spidey, mi-a spus el.

— Ar trebui să ne luăm un televizor mai mare color.

— Mama și tata nu vor, mi-a explicat el, de parcă eu n-aș fi știut.

Ne uitaserăm la *Spiderman* vreo trei minute, când l-am auzit:

— Problema e că nu-mi mai plac desenele animate.

— Mie nu mi-au plăcut niciodată.

M-am ridicat și am schimbat canalul la o reluare din *Brady Bunch*.

— De ce ar fi o problemă?

— Pentru că mi-e teamă că nu-mi mai place nimic.

Vocea i-a devenit serioasă.

— Îți plac lucrurile noi. Ca fotbalul.

De îndată ce mi-a ieșit vorba din gură, mi-a și părut rău. Am încercat să retrag ce-am spus, adăugând:

— Nu pricep de ce te-ai băgat în chestia asta.

Am așteptat să-mi dea un răspuns. În cele din urmă, i-am pus mâna pe biceps și el și l-a încordat. L-am întrebat dacă are idee cum aș putea să scap de școala ebraică.

— Vorbește cu tata.

— Și ce să-i spun?

— Că te împiedică de la școala obligatorie.

Nu prea făcusem teme acasă de când începuse școala.

— Nu cred că pot să-i spun chestia asta.

Mi-a aruncat o privire întrebătoare.

— Ar trebui să-ți faci temele, Sophie.

A stins televizorul și s-a dus la el în cameră. M-am repezit la televizor și l-am aprins din nou, dar eram prea furioasă ca să pot urmări ceva. Înainte să urc scările spre camera lui, fostul nostru pod, am bătut în perete.

— Nu veni sus, mi-a strigat.

— Vreau să vorbesc cu tine.

Nu mi-a răspuns.

— Nu-mi spune tu să-mi fac temele, am țipat la el. Nu ești taică-miu.

A coborât scările în pantaloni de trening.

— M-ai auzit? l-am întrebat.

— Nu sunt taică-tu.

— Exact, am spus, și m-am ținut după el până jos în bucătărie.

— Okay, mi-a zis el cu tonul pe care îmi spunea tata „Ne-am înțeles”.

Am stat lângă el până și-a pus șosetele și tenișii. Aproape că ieșise pe ușă, când am rostit replica din *Sunetul muzicii* pe care i-o repetasem în vara aia de fiecare dată când pleca să alerge: „Nu poți fugi de problemele tale, Liesl; trebuie să le înfrunți.”

Zâmbise de fiecare dată când i-o spuseseam - îi plăceau glumele care se repetau, la fel de mult ca mie -, dar îmi dădeam seama că de data asta n-o mai aprecia. A deschis ușa și a luat-o la fugă pe alee.

O ajutam pe mama să pregătească cina, când s-a întors transpirat tot și roșu la față. Făcea niște exerciții, sprijinindu-se de jeep. Am deschis ușa și fără să mă gândesc am făcut aceeași glumă pe care o făceam de fiecare dată când se întorcea: „Știam c-ai să te întorci!”

De data asta a zâmbit, așa că am continuat. M-am purtat de parcă ar fi lipsit ani de zile, iar el m-a lăsat să-l îmbrățișez.

— Ți-am spus eu că o să se întoarcă, i-am zis mamei. Trebuie să sărbătorim!

M-am hotărât să vorbesc cu tata după cină; mă gândeam să-i spun că nu am nici o înclinație pentru ebraică și poate-i fac să priceapă recitându-i un vers de-al lui Bob Dylan - „Nu-s eu ăla, baby”. Deși era evident un cântec despre o iubită, conținea tocmai mesajul pe care voiam să-i transmit părinților mei: din păcate, trebuia să acceptăm cu toții faptul că nu eram așa cum își doreau ei să fiu.

Usa de la biroul tatei era deschisă, dar, ca de obicei, era și Jack înăuntru. M-am hotărât să aștept în hol. Tocmai mă așezasem, când l-am auzit pe Jack spunând:

— Mă împiedică de la pregătirea pentru colegiu.

— Nu mi se pare, a zis tata.

S-a făcut liniște, iar eu știam că-î așteaptă pe Jack să spună adevărul.

— Vreau să petrec mai mult timp cu Robert și Sophie, înainte să plec.

— Foarte frumos din partea ta.

— Îmi fac griji pentru Sophie, spuse Jack.

— Asta nu-i departamentul tău.

— Pare cam pierdută.

Mă gândeam: „De ce pierdută? Cum adică pierdută?”, și dintr-odată m-am simțit pierdută.

— Vrei să te lași de fotbal ca să te ocupi de Sophie? Avea un talent de a-ți răstălmăci cuvintele în așa fel încât să-ți dai seama ce tâmpenii puteai spune. Credeam că-ți place fotbalul.

— Nu știu, a mărturisit Jack. Nu mai știu ce-mi place.

Apoi a început să vorbească despre *Străinul* și lipsa de sens, ceea ce nu avea nici o noimă pentru mine. M-am gândit să mă duc sus și să-mi văd de ale mele. Vocea tatei era blândă, dar mi-am dat seama că-și pierdea răbdarea.

— Hai să lăsăm existențialismul pentru altă dată.

Apoi l-a întrebat exact ce l-am întrebat și eu: ce l-a făcut să intre în echipă - și m-am gândit: „Punct ochit, punct lovit, Sophie”, și că poate că nu eram chiar atât de pierdută, la urma urmei.

Lui Jack i-a luat ceva timp să răspundă.

— Bănuiesc că doream să fiu genul care joacă fotbal, a spus în cele din urmă.

— Ce gen e ăla? a întrebat tata și era exact ceea ce voiam și eu să știu.

— Sau poate nu voiam să fiu genul care nu e în stare să joace fotbal.

— Ce-i rău în a fi un intelectual evreu plictisitor? a spus tata, gândindu-se probabil la el însuși.

Era nostim doar să-î auzi rostind cuvântul „plictisitor”, și mă

așteptam ca Jack să râdă, dar el a spus:

— M-am străduit atâta! și suferința din vocea lui mi-a dat crampe la stomac.

L-am auzit pe tata spunând lucruri ca „n-ai mai jucat niciodată” și „ai reușit la blestemata aia de universitate”, și apoi au început să vorbească și despre alte școli, Penn în loc de Corneli.

Stăteam întinsă pe covor și-i studiam modelele care se repetau. Se destrăma, și un fir lung părea că abia aștepta să fie smuls. Mi-am zis că, dacă n-am să trag de el, tata o să-mi dea voie să mă las de ebraică.

L-am auzit pe tata spunându-mi: „Scumpo?” și am simțit pe obraz asprimea covorului.

M-am ridicat.

— Voiai să vorbești cu mine?

Am dat din cap și am căscat.

A căscat și el și m-a întrebat dacă nu pot aștepta până mâine, și i-am spus că pot.

Dar a doua zi era joi și seara juca tenis la sală, iar vineri s-a hotărât să se ducă la sinagogă. Mama era răcită, așa că Robert s-a dus în locul ei, purtându-se de parcă pleca la cine știe ce ospăț. M-am uitat la ei pe geam cum mergeau pe stradă, tata ținând o mână pe umărul lui Robert.

În timpul orei de matematică simțeam ce friguroasă și mohorâtă era după-amiaza, că bura și cerul era cenușiu, deși nu-î vedeam. După săptămâna cu zile de toamnă frumoase, domnul Faye ținuse jaluzelele trase.

Bubuitul unei mingi care se lovise de zidul clădirii l-a făcut să se ducă la geam și să ridice jaluzelele.

Cu toții ne-am întors. Margie era singură în curte. Ținea în mână o minge maro-roșcată și era gata să-i dea un șut, când domnul Faye a deschis geamul.

Înainte să spună el o vorbă, ea a strigat: „îmi pare rău”.

După ce domnul Faye a închis fereastra și a coborât jaluzelele,

mi-am amintit-o pe Margie jucând kickball la Surrey. Când era rândul ei, toți de pe margine se dădeau la o parte automat. Am văzut-o aruncând mingea peste gard, pentru a o rupe la fugă spre casă. Am văzut-o alergând spre baze. După aceea arăta groaznic - congestionată, transpirată, mijind ochii, gâfâind -, dar acum mi-am dat seama că era fericită. Nu prea juca nimeni kickball la Flynn, cu atât mai puțin fetele.

Pe atunci o compătimeam, dar mă îndoiesc că ea își plângea de milă. Domnul Faye abia se întorsese la tablă când o altă minge bubui în perete.

În miercurea aia mi-am luat la școala ebraică o pungă cu prăjiturile cu ghimbir. Știam că n-o să fie în clasă, dar m-am gândit că s-ar putea să fie la toaletă și chiar acolo era. Stătea cu susul în jos pe scaunul plușat, cu capul pe covor și cu picioarele în aer. Ținea în mână caietul nostru de absolvire a clasei a șasea, la Surrey, intitulat *Amintiri: Cum eram noi pe atunci*.

Mi-a zis să-i pescuiesc țigara din coșul de gunoi și m-am executat, asigurându-mă că nu s-a stârnit vreun foc care să ardă sinagoga din temelii.

Când mi-a mulțumit pentru prăjituri, a făcut-o pe un ton plat, dar mi-am zis că sigur i s-o trage de la statul cu capu-n jos.

Aș fi vrut să-i fi adus și niște lapte, care face mai gustoase prăjiturile cu ghimbir, mai ales când sunt atât de vechi pe cât bănuiam eu. Le mânca încet, gânditoare, înmuind fiecare bucățiță în gură înainte de a o mesteca.

Stăteam lângă ea, și-mi arăta caietul. Deschisese la o pagină pe care una dintre Vulpi scrisese: „Să nu te schimbi niciodată!", iar alta: „Vulpi pentru totdeauna".

Pe pagina următoare am zărit o fotografie de-a mea și semnătura. Ce scrisesem suna acum sarcastic: „Mult noroc în gimnaziu!"

— Îmi pare bine că am păstrat asta, mi-a spus, ca și cum caietul ar fi fost un act teribil de important, care ar dovedi inocența ei și vinovăția Vulpilor în viitorul apropiat, într-un

tribunal al prieteniei. Mai adăugă: Nu eu sunt cea care s-a schimbat.

Dintr-odată m-a cuprins furia. Mi-am amintit cum Vulpile se repezeau în grup când vedeau pe cineva singur în timpul pauzei. M-am gândit la victimele lor obișnuite: pe Richie, care era palid și slab, îl strigau „Poponaru*“, pe Sheralynn cea timidă „Ciudata“ și pe Charles, care era retardat, „Retardatu“.

„Sofa“, prin comparație, era destul de blând și la început nu prea îmi păsa când cântau „Sofa și Eric stau și se giugiulesc...“ Ba dimpotrivă, speram că o să-i amintească de sentimentele lui pentru mine și că o să i le reînvie. Dar când nu s-a întâmplat așa, cântecul a devenit un chin, ca și miorlăielile pe care le scoteau de câte ori ne vedeau împreună.

Știam că mama nu mă poate ajuta; ea pronunța „clică“ cam ca în franceză, *cliiique*, și îmi spunea că Vulpile sunt geloase și să nu le bag în seamă.

În cele din urmă m-am dus la tata. Ca de obicei, a dorit să afle întreaga poveste. Voia mai întâi să știe ce am făcut eu.

— De ce te tachinează? m-a întrebat.

I-am spus că mă făceau ciudată.

— O, scumpo! Cei umili vor moșteni pământul.

Din momentul ăla n-am mai auzit nimic altceva decât că sunt umilă, ceea ce mi s-a părut chiar mai grav decât să ți se spună îndrăgostita și Sofa. Dar acum îmi amintesc cât de blând era tonul cu care îmi vorbea și mă întreb dacă nu a folosit „umil“ în opoziție cu „despotic“ și mesajul lui nerostit era că într-o zi cel despotic va pierde.

Acea zi părea să fi venit pentru Margie. Devenise important să fii drăguță, și ea nu era. Era important să te placă băieții, și nimeni n-o plăcea. Toate fetele pe care le cunoșteam renunțaseră la cerce- tășie. Eram sigură că toate Vulpile făcuseră la fel; nici măcar nu cred că se mai considerau Vulpi, poate doar „vulpițe“.

Margie se freca la ochi - plângea - și mă surprindea faptul că mi-era milă de ea. M-am gândit ce să-i spun. Mi-am amintit cât

de fericită părea ca cercetașă, în uniforma ei verde-deschis, cu eșarfa verde-închis pe care își cususe toate insignele. Ca să le obții, trebuia să îndeplinești sarcini imposibile, ca de pildă să vizitezi timp de un an o persoană mai în vârstă. La sfârșitul activității mele ca cercetașă, mi-am prins pe eșarfă trei insigne. Acum mă miram cu glas tare cum de-a obținut atât de multe, iar ea m-a lămurit:

— M-a ajutat soră-mea, Joy.

Amândouă surorile ei erau acum plecate la Perm State, mi-a explicat ea, și dădeau rar pe-acasă „în afară de vacanțe”. I-am povestit că și frate-miu pleca la anul la universitate și că deja se schimbaseră.

— Joy s-a logodit, mi-a spus, de parcă asta ar fi fost culmea trădării. Peste câteva clipe adăugă: îl cheamă Ted.

Părea mai necăjită ca oricând, așa că am încercat să aduc iar vorba despre cercetășie.

— Știi ce-mi plăcea mie în tabără?

Mi-a mai dat o țigară.

-Ce?

N-aveam un răspuns pregătit; încercam să-mi amintesc ce-mi plăcuse.

— Excursiile.

Mi-a zis că se făcea o excursie peste două săptămâni.

— Vrei să vii?

— Pot să vin dacă nu mai sunt cercetașă?

— Merge și Lee. Văzând că nu știu cine-i Lee, a adăugat: domnișoara King.

Domnișoara King - sau domnișoara Kay, cum o numeau unele fete - cânta la chitară cântece folk în timpul excursiilor. Purta întotdeauna blugi și cămașă de blugi, o haină de piele întoarsă și cizme vechi din piele, cum te așteptai să aibă orice cântăreț de folk. Era răgușită și semăna cu Ario Guthrie. Avea părul zburlit ca al lui Bob Dylan. Am încercat s-o plac, dar n-am reușit. Odată, după ce am cântat *Blowin' In The Wind*, domnișoara K

mi-a spus că am falsat.

— Dar ea poate merge, deoarece cântă la chitară, nu-i așa?

— Merge pentru că e prietena cea mai bună a mamei, m-a lămurit Margie. Practic locuiește la noi.

Mai târziu am aflat că era îndrăgostită de doamna Muchnick.

— Lui tata nu-i place de ea, mi-a spus Margie.

Nu puteam să-mi imaginez nici o prietenă de-a mamei, nici măcar pe tanti Nora, locuind cu noi, și mai ales dacă nu-i plăcea tatei.

— Oricum, poți să vii dacă vrei, m-a asigurat ea.

— Să-i întreb pe-ai mei, i-am răspuns, deși știam că n-am s-o fac.

A sunat clopoțelul, așa că n-am mai putut nici să mă duc în clasă să-mi iau manualul de *Ebraică I*, ceea ce m-a făcut să mă simt ca un borfaș.

La cină, tata a spus că a tot vrut să mă întrebe cum merge ebraica.

Am înghițit în sec.

— La fel.

— Sper că-ți dai silința să meargă bine.

Uitasem că aștepta de la mine mai mult decât o simplă prezență și cu greu am reușit să-mi fac capul să se miște într-un fel care ar fi putut fi considerat o afirmație, gândindu-mă la *Ebraica I* de pe pupitrul meu din clasa întunecată.

Când m-au trimis să le aduc țiğările de la subsol, am fost bucuroasă să fiu singură câteva minute. Am rămas alături de bucătăria mea de jucărie. Fusesse a Rebeccăi și, când mi-a făcut-o tanti Nora cadou de ziua mea, părea că trecuseră peste ea ani de făcut mâncare în cantități industriale. Am fost profund dezamăgită, în special de aragaz; era alb cu trei cercuri concentrice drept arzătoare, iar cel care ar fi trebuit să fie al patrulea era rupt și se vedea cartonul încrețit. Îl privisem sceptică și mă gândisem: „Nu pot găti la așa ceva”.

— Nu-i mulțumești lui tanti Nora? mă întrebă mama.

— Mulțumesc, am zis eu.

— Nu ești destul de severă cu ea, îi spusese ea mamei, de față cu mine.

După aceea mama m-a certat pentru lipsa mea de maniere.

— Nu-i lipsă de maniere să aduci cadouri folosite? am întrebat eu.

— Uneori asta face cadoul și mai prețios.

Moreh Pinkus ținea în mână manualul meu de ebraică și mi l-a dat. Nu știam dacă să-i mulțumesc sau să mă scuz și în cele din urmă n-am spus nimic.

După ce a făcut prezența, ne-a anunțat că nu vom avea ore săptămâna următoare „în cinstea Yom Kippur, Ziua Ispășirii”, și, cu toate că importanța sărbătorii făcea ca vocea să-i fie gravă, am fost cuprinsă de bucuria unei neașteptate amânări. Aș fi aplaudat dacă și altcineva din clasă ar fi făcut-o, în schimb mi-am ascuns mâinile în pupitru, unde degetele mele au executat un dans vesel.

Era posibil ca întreaga clasă să fie la fel de plină de entuziasm ca mine. De câte ori puneam o întrebare, toți ridicau mâna. De parcă toți deveniseră brusc Leslie Liebman și, ca și cum așa era, moreh Pinkus s-a adresat tuturor:

— Puneți, vă rog, cărțile pe dușumea și scoate-ți-vă creioanele.

Eu mă gândeam: „Nu ne poate da lucrare fără să ne anunțe”, dar nimeni nu părea surprins și mi-am dat seama că anunțase probabil la ultima oră din săptămâna trecută, când eu eram la toaletă. Ar fi putut-o anunța de o sută de ori și eu tot n-aș fi știut; stătusem în clasă atât de puțin.

Prima jumătate a testului era în ebraică și a doua în engleză. Șaispe întrebări în total, fiecare cu o linie albă dedesubt pentru traducere. M-am gândit: „Ai auzit vreodată de întrebări cu mai multe variante de răspuns?” Am văzut că mă privește.

— Faceți cât de bine puteți, a spus el.

Am privit îndelung textul, în special propoziția „învățătorul aduse cartea în clasă”, și m-am rugat ca o forță divină să trimită

în zbor traducerea ebraică la mine în creier.

Nu avea rost să merg pe ghicite. În cele din urmă m-am hotărât să scriu o explicație: „Dragă moreh Pinkus, nu am avut cartea și de aceea nu am putut studia pentru acest test. Îmi pare rău, Sophie Applebaum”.

Am predat lucrarea și, deși simțeam în ceafă privirea lungă a lui moreh Pinkus, am ieșit din clasă și m-am dus la toaletă. Margie stătea rezemată de ușa dulapului și arăta altfel. Obrajii îi erau îmbujorați ca atunci când se juca cu mingea și avea părul prins la spate cu o agrafă, și nu în două codițe.

S-a dat la o parte și ceremonios a deschis ușa dulapului. Ca o prezentatoare drăguță de la un show de televiziune, arăta spre sertarele în care erau depozitate mărfuri vândute în magazinul de cadouri.

— Era deschis? am întrebat-o eu.

Și-a desfăcut coada și mi-a arătat cum a făcut introducând agrafa în gaura cheii.

Își făcuse pe dușumea o grămăjoară cu obiectele pe care voia să le ia - mai mult bijuterii, dar și cutii cu lumânări multicolore pentru Hanukah și o punguță din plasă cu bănuți de ciocolată înveliți în staniol auriu.

— Vezi ce-i înăuntru, mi-a spus ea, dându-mi o pungă cu bijuterii, fiecare în ambalajul ei.

Am lăsat punga să cadă și conținutul ei s-a risipit pe masă. Margie și-a adus prada lângă mine ca s-o examineze. Am găsit o cătușă de argint care semăna cu brățările MIA, doar că în loc de numele și numărul soldatului era scris ceva în ebraică.

M-am uitat în oglindă la încheietura mâinii mele, apoi la mine și pe urmă la noi două, iar ce-am văzut a fost grozăvia acestei infracțiuni prin ochii tatei. Dacă exista un Dumnezeu, ce făceam noi era cât se poate de aproape de a-i fura pe El. Părea atât de evident rău, atât de simbolic rău, încât am fi putut la fel de bine topi bijuteriile și crea un vițel de aur căruia să ne închinăm.

Dar nici Dumnezeu sau religia și nici tata nu m-au făcut să-mi

scot brățara. Nu avea nimic de-a face cu teama de a fi prinsă.

M-am gândit: „Ce naiba fac?“ și m-am surprins chiar și pe mine întrebându-mă chestia asta cu glas tare. De îndată ce am rostit cuvintele, m-a cuprins un sentiment grozav; ca și cum mi-aș fi ținut stomacul supt pentru mult timp - numai că ceea ce ținusem era propria mea personalitate - și acum îi dădusem drumul.

— Care e problema? a fost tot ce a spus Margie, dar mi-a vorbit ca și cum ar fi fost stăpânul lumii și i se adresa lui Sofa din anul trecut.

S-a uitat la mine în oglindă. Își încheia un colier cu steaua lui David; avea de gând să-i poarte. Am pus în cuvinte gândul care tocmai mi-a venit:

— Vrei să fii prinsă.

— Nu-mi pasă, mi-a răspuns ea. Cred că părinții mei au să divorțeze.

Nu știam exact ce legătură avea divorțul părinților ei cu furtul, dar eram sigură că avea. Poate se răzbuna pe ei sau credea că merita lucrurile alea furate în schimbul a ceea ce-i fusese luat.

— Îmi pare rău, i-am zis, și chiar așa era.

Ridică din umeri.

— Tu nu vrei nimic?

I-am spus că nu. Nici n-a ridicat privirea când am ieșit. În drum spre clasă am văzut-o pe domnișoara Bell. În loc să mă salute, m-a întrebat dacă nu știam că era o toaletă chiar lângă clasa mea.

— Știu, i-am răspuns.

— Atunci de ce n-o folosești?

— Cealaltă-i mai ca lumea, i-am explicat.

A continuat să mă privească lung, de parcă nu i-aș fi răspuns.

Mi-a fost frică să plec de lângă ea, așa cum mi-a fost frică s-o las pe Margie, dar eram hotărâtă: n-am să mai fiu sclavul nimănui.

În clasă, câțiva copii se mai luptau cu traducerea. Leslie

Liebman își citea răspunsurile cu o vădită plăcere, ca și cum nu-i venea să creadă cât de corecte erau. Avea expresia unui profesor mulțumit de lucrările unui elev talentat.

Moreh Pinkus tocmai spunea „încheiați* când a apărut domnișoara Bell în ușă.

— Scuzați-mă, ne-a spus el și a ieșit pe hol. Ne-am uitat după el; era și Margie acolo.

Domnișoara Bell părea la fel de agitată și supărată pe cât părea Margie de calmă și plictisită.

Încercam să mă conving că nu fusesem prinsă și nu dădusem de necaz, dar simțeam că fusesem și dădusem.

Când moreh Pinkus s-a întors, mă așteptam să se aplece spre mine și să-mi spună să-mi strâng lucrurile. Dar a trecut pe lângă mine și doar după ce a ajuns la catedră m-a privit. A oftat, și ne-a cerut să predăm lucrările.

În seara aia părinții mei au anunțat că își vor fuma ultima țigară. M-am dus la subsol să le-o aduc. Am luat din frigider tot pachetul, iar ei au înfăptuit un întreg ritual aruncând țigările rămase în chiuveta de la bucătărie, așa cum făcuseră în trecut.

Zilele următoare, Robert a descris marșul triumfal pe care trupurile părinților mei îl făceau înapoi spre sănătate, cu venele care se dilatau și cili care se trezeau. În timpul cinei, i-a întrebat:

— Nu-i așa că totul are gust mai bun? Și apoi: De ce n-am face cu toții o mică plimbare?

Tata scrâșnea din dinți, mama își freca mâinile.

De Yom Kippur tata voia să meargă pe jos la sinagogă, dar mama a pierdut prea mult timp cu îmbrăcatul și totul era și mai rău, pentru că nu mai fumau. Deși am luat mașina, am ajuns târziu. Singurele scaune libere erau în ultimul rând, chiar în spatele lui moreh Pinkus și al familiei lui. Mama s-a așezat exact în spatele lui, iar eu în spatele celui mai mic dintre copii.

Avea patru băieți, toți îmbrăcați în costume cu dungi înguste ca acela pe care moreh îl purta în fiecare miercuri. El era într-un

costum negru. Doamna Pinkus avea o rochie înflorată și o pălărie mov, iar părul îi atârna într-un bob lucios despre care mama mi-a spus mai târziu că era perucă.

În fața mea, cel mai mic Pinkus își îndoaia spre spate degetul mare cât de mult putea, îi dădea drumul și-l îndoaia din nou. El însuși fiind singura lui jucărie, a făcut același lucru cu fiecare deget și apoi a început să facă experiențe cu urechea.

Destul de curând mi-a pierit interesul pentru Pinkuși și slujba a devenit la fel ca toate celelalte la care mai fusesem. Rabinul, al cărui veșmânt negru îmi aducea aminte de cel pe care îl îmbrăca tata la tribunal, făcea ceva care părea să fie o imitație a lui Dumnezeu. Când își ridica brațele ca să ne așezăm sau ca să ne ridicăm, mânecile îi atârnavă ca niște aripi de liliac. Îi dădea înaintea cu furnăitul și când cuvântul „congregație” apărea pe cartea de rugăciuni, era rândul nostru să furnăim.

M-am uitat împrejur să văd dacă se căiește careva. Știam sigur că pe fața lui Leslie Liebman se citea căința, într-o ebraică fluentă, dar o vedeam doar din spate, stând împreună cu familia ei.

— Regatul meu pentru o bomboană. Spune mai departe, mi-a șoptit la ureche Jack.

I-am spus mamei și ea a deschis poșeta ca să scoată niște bomboane de mentă fără zahăr pe care le avea la ea de când încerca să se lase de fumat. Nu aveau aproape nici un gust, dar am luat una. Slaba distracție pe care mi-o oferea gura era mai mult decât căpătau ochii și urechile mele.

Chiar atunci moreh Pinkus a început să mormăie și să se legene înainte și înapoi pe scaun. Cred că-i văzusem pe bunicul meu făcând chestia asta când eram mică, deoarece știam că așa se roagă habotnicii.

Mama părea stânjenită aproape ca o fetiță.

— Rock and roll, mi-a șoptit la ureche Jack.

— Șșt! i-am spus eu foarte încet.

M-am gândit că moreh Pinkus s-ar putea să fie singura

persoană cu adevărat credincioasă din toată sinagoga, singurul care credea și înțelegea tot ce spune. Nici măcar nu citea din vreo carte. Din respect pentru el n-am mai spus cu voce tare, împreună cu toți ceilalți, părțile pentru congregație. Le citeam în gând. Dar ce însemnau „Ascultă, Israele”? și „Dumnezeu este unul”? Câți ar fi putut fi? Astea s-ar putea să-i fi sensibilizat pe israeliți în deșert, acum câteva mii de ani, dar nu pe mine acum, aici în suburbii.

Am hotărât să încerc să mă căiesc. Nu era greu să mă gândesc la relele pe care le făcusem, cu moreh Pinkus care se legăna chiar în fața mea, sau să mă simt rea, cu tata care stătea pe același rând cu noi. Dar nu reușeam să-mi dau seama cum aș putea să îndrept lucrurile, până când toată lumea a început să spună rugăciunea îndoliatului pentru răposați. Era în ebraică și, deși o repetasem de multe ori - se spunea la fiecare slujbă -, n-am învățat-o pe de rost. Rugăciunea era scrisă și fonetic și am citit-o întâi încet și apoi mai tare. O rosteam cât de clar puteam, amintindu-mi de bunicul și sperând că tata mă aude.

După slujbă, moreh Pinkus a rămas în picioare la capătul rândului nostru.

— Bună, am spus, fiind unicul cuvânt pe care i-l mai spuseseam, în afară de „aici”.

Mi-a scuturat mâna, urându-mi „Gut Yomtov, Sophie”.

Nu eram sigură dacă era „Yomtov” sau „Yontov” așa că i-am răspuns doar:

— Mulțumesc la fel.

Părinții mei erau lângă mine și, cu toate că mă temeam de ce le-ar fi putut spune, l-am prezentat:

— Acesta este moreh Pinkus. Ei sunt părinții mei.

Tata i-a urat „Gut Yomtov” exact cum spusese și moreh Pinkus, dar mama a zis atât de precis și răspicat urarea, încât „Gut Yomtov”-ul ei a sunat mai mult a engleză britanică decât a ebraică.

Au dat mâna și apoi moreh Pinkus s-a întors la familia lui.

În drum spre mașină mama m-a întrebat:

— Asta-i învățătorul tău?

-Da.

— E ortodox, i-a spus tatei.

Nu i-a răspuns, dar m-a întrebat pe mine:

— Ce fel de învățător e moreh Pinkus?

Am încercat să găsesc un cuvânt care să-l descrie.

— Umil, i-am răspuns.

Îmi căutam manualul de *Ebraică* 7, când am auzit-o pe mama suflându-și nasul în bucătărie. Când am intrat, stătea la masă și plângea cu laba lui Albert în poală.

— Ce s-a întâmplat? am vrut eu să știu.

— Îmi plac atât de mult țiğările.

I-am luat mâna și nu i-am dat drumul nici când a încetat să mai plângă.

— Ai fost fată bună în privința școlii ebraice, a spus ea.

— Nu, n-am fost.

— Te-ai dus, mi-a luat ea apărarea, și nu te-ai plâns niciodată.

Am constatat că folosea timpul trecut și l-am adoptat și eu.

— Dar nu eram cu adevărat acolo.

— Ai făcut și tu tot ce-ai putut, mi-a spus cu convingere.

— Nu făceam decât să execut mișcărilor, i-am mărturisit eu, repetând expresia pe care o folosisese tata după ce asistase la prima mea lecție de tenis.

— Drăguț, o bună parte din viață nu-i decât asta...

În zilele în care eram mai nesuferită aș fi ripostat: „Vorbești despre viața ta dar acum am tăcut. După câteva clipe mama a continuat:

— Nu-i nevoie să te mai duci, dacă nu vrei.

Îmi dădeam seama că îi făcea plăcere să-mi spună asta. A mă scuti pe mine de ceva neplăcut părea, pentru moment, că o eliberează și pe ea de ale ei. Nu crezusem că are autoritatea de a lua o asemenea hotărâre.

— Serios?

A dat din cap.

— Am să mai merg o singură dată.

— Nu ești obligată.

— Știu, i-am răspuns.

Am ajuns înaintea lui moreh Pinkus. Leslie Liebman le povestea tuturor că Margie furase din magazinul de cadouri și fusese dată afară din școală. Dând cu ochii de mine, m-a întrebat:

— Ce face Margie?

Nu știam. N-o văzusem pe Margie. Nu mi-a venit alt răspuns decât: „Ura școala ebraică”; de parcă fusese propria ei idee să fie alungată din școală; și poate că așa o fi fost.

Moreh Pinkus a intrat și după câteva minute a scos din geantă testele noastre. Le-a împărțit lent. Când mi-i înmână pe al meu, l-a întors cu textul în jos, așa că nimeni nu putea să vadă că era goală cu excepția cuvintelor pe care i le scrisesem și răspunsul lui: „Un înlocuitor de temă”. Mă gândeam: cu ce s-o înlocuiesc? Mi-i imaginam pe moreh Pinkus spunându-mi să scot un dermatograf și un ruj. Nu prea avea haz, dar aș fi vrut să fie cineva în clasă căruia să-i spun poanta.

La tablă moreh Pinkus scria traducerea corectă și am copiat-o pe hârtia mea goală de parcă aș fi început o viață nouă, de școlar devotat ebraicei.

Apoi a deschis *Ebraica 1* la Partea a doua. Eram hotărâtă să rămân în clasă toată ora. Era un act de ispășire și o încercare întârziată de a onora promisiunea pe care i-o făcusem tatei. O făceam și pentru mama. Dacă ea putea îndura tortura abstenenței, puteam și eu îndura tortura ebraicei. Totuși chinul meu era neașteptat de mare. După ce au trecut, după părerea mea, ore întregi, mi-am permis să iau o scurtă pauză. Când am deschis ușa de la toaletă, am auzit:

— De ce ți-a luat atâta?

Ca întotdeauna, Margie stătea de-a curmezișul pe scaunul pluşat. Știam că poate da de bucluc doar pentru faptul că se afla

aici și eram gata s-o întreb de ce a venit. Știam că venise să mă vadă. Era posibil să fi rămas singura ei prietenă. Mi-a repetat ceea ce auzisem de la Lisa Liebman, adăugând că rabinul fusese „o adevărată scârbă”. Apoi mi-a spus:

— Știi, domnișoara Bell credea că și tu ești implicată.

Asta m-a durut.

— Moron Pink Ass a spus că tu nu ești o hoată.

— A spus el asta?

— Ai ceva de mâncare? m-a întrebat.

A aprins o țigară pentru mine, iar eu am luat-o, deși știam că aș fi putut avea probleme. Am dat din cap că nu.

Părinții ei hotărâseră că elevii de la Surrey Junior High aveau o influență nefastă, mi-a mai spus ea. Au transferat-o la altă școală, numită Susquehanna.

— Părinții tăi vor să mai divorțeze?

— Merg la un consilier.

— Asta-i bine.

Stăteam în liniște, așa cum mai stătuserăm acolo de atâtea ori. Margie s-a dus la dulapul cu rezerve, a răsucit mânerul în amintirea vremurilor trecute, bănuiesc, dar asta mi-a amintit că domnișoara Bell putea să intre. M-am ridicat și mi-am aruncat țigara în closet. A scos un sfârâit și eu m-am gândit: „Sfârșitul”.

Am aruncat un ochi pe hol să mă asigur că nu-i nimeni, apoi am ieșit împreună din baie. Ne-am luat rămas-bun pe culoar. I-am urat noroc la Susquehanna și am întins-o spre clasă.

Margie a așteptat să deschid ușa, ca să-mi strige:

— Pe curând, maimuță de rând.

Toți se benoclau la mine.

Auzisem că cea mai bună metodă de a învăța o limbă străină era să stai în țara unde se vorbea limba respectivă și mi-am zis că acest lucru mi se putea întâmpla chiar acolo și atunci. Am ciulit urechile ca să ascult ebraica ce se vorbea în jurul meu și am așteptat miracolul de a înțelege până a sunat clopoțelul. Moreh Pinkus ne-a spus obișnuitul lui „Shalom”. I-au răspuns în

același fel, mai mult sau mai puțin la unison. L-am privit atâta timp pe moreh Pinkus, încât a observat și el. I-am mulțumit din priviri că a știut că nu sunt hoată. Apoi am plecat din clasă, am traversat holul, am ieșit afară și am ajuns pe alee.

Mi-am spus: „Liberi în sfârșit, liberi în sfârșit, Doamne Atotputernic, suntem în sfârșit liberi”.

Am găsit jeepul printre celelalte mașini. Robert trecuse deja pe scaunul din spate cu Albert, așa că m-am așezat în față. Spre ieșire, am văzut alți elevi găsindu-și mașinile și m-am gândit: „Shalom, prostanilor”.

Robert a reluat discuția pe care o avusese cu mama. Îi spunea că oricât de mult se străduia, nu reușea să-i ajute pe Doug să înțeleagă fracțiile.

— Am impresia că nu vrea decât să-i fac eu temele pentru acasă.

Apoi, dintr-odată, a tăcut. Mama nu părea să observe. Conducea și mai încet decât de obicei, privind la ferestrele unei case care, spunea ea, îi dădea idei despre decorațiuni interioare. Când m-am întors, Robert se uita lung la mine.

— Ce e? l-am întrebat.

A clătinat din cap. Acasă a urcat la etaj fără să-și scoată haina. Mă aștepta la mine în cameră și, când am intrat, a închis ușa după mine.

— Știu, mi-a spus el.

Când am inspirat, mi s-a părut că am pieptul de gheață.

— Ce știi?

— Știu că ai fumat, spuse el. Am simțit mirosul în mașină.

Am simțit și eu că respirația mea avea iz de țigară.

— Am încercat doar.

—Să nu mă minți. Asta-i o chestiune de viață și...

Mă gândeam că are de gând să spună „respirație”, ca în reclamele de la televizor împotriva fumatului, dar a spus „moarte”. Chipul lui era la fel de grav ca la funeraliile lui bunicu’.

M-a întrebat cât de mult am fumat și cu cine și unde și i-am

povestit. Când am rostit numele lui Margie, a dat din cap și a spus ca pentru sine: „De la cercetași", și „Vulpi". Robert își amintea tot ce-i povestisem.

După ce i-am răspuns la întrebări, i-am povestit cum a furat Margie din magazinul de suveniruri și cum a fost exmatriculată. I-am spus despre divorțul părinților ei și că domnișoara King locuiește la ei în casă. Mă simțeam bine povestindu-i toate astea, deși nu era decât fratele meu mai mic.

— Ei bine, a zis el pe tonul unui șerif dintr-un western, nu cred c-ai să mai petreci mult timp cu Margie Muchnick de acum înainte. Unde-ți ții țigările? mă întrebă apoi.

Am deschis ultimul sertar al biroului și Robert a luat pachetul de Marlboro pe care mi-l dăduse Margie.

— Ai de gând să mă părăști?

— Dacă voi fi nevoit.

M-a prevenit că va face orice ca să mă las de fumat.

— Am să-ți fac viața imposibilă, m-a amenințat, și știam că așa va face.

The Toy Bar

Venice Lambourne era celebră, în măsura în care poate fi celebră o fată frumoasă într-un cerc restrâns de locuri și de petreceri, dar aproape nimeni nu o cunoștea cu adevărat. Cuvintele pe care oamenii le foloseau ca s-o descrie pe Venice erau „trăs- net" și „bombă", încât s-ar fi zis că incită la violență. Bărbații păreau supărați pe ea pentru că era atât de drăguță.

Am întâlnit-o când amândouă aveam optsprezece ani. Era colega mea de cameră. Eram la Rogers, școala nu-prea-bună din Klondike, New York - conform ghidului lui Barron despre colegiile și universitățile din Nordul Americii, media SAT: 1100, GPA^{II}: 2.9. Venice spunea că venise aici pentru că creditele ei nu erau suficiente pentru școlile mai bune la care aplicase. Mai spunea că cererea pentru Rogers a fost doar un telefon pe care unchiul ei l-a dat la comitetul de admitere. Mă îndoiam, așa cum mă

îndoiam aproape de tot ce-mi povestea Venice, dar s-a dovedit a fi adevărat.

Venice a sosit doar cu o noapte înainte de începerea cursurilor, cu multe ore după ce și cei din jrmă părinți își sărutaseră bobocii de rămas-bun, >e suiseră în mașini și plecaseră spre casele lor din Darien, Connecticut ori Katonah, New York sau, h cazul părinților mei, spre Surrey, Pennsylvania. Venice a sosit într-un taxi și și-a cărat singură unica valiză înăuntru. A bătut la ceea ce în momentul icela a devenit ușa noastră și a intrat în ceea ce încă dmțeam că este camera mea.

Era foarte subțire și foarte înaltă - 1,78 în pan- ;ofi plăți. Purta aproape întotdeauna pantofi plăți, 3 singură pereche, până se uza și abia apoi își cumpăra alta. Nu avea multe lucruri - nici multe rochii, lici alte chestii. Voia să aibă numai lucruri perfecte ;au, cum spunea ea, „câte un singur obiect perfect".

Avea parul blond și drept și-i purta după urechi.?.vea ochi albaștri pe care-i observai și pentru că ivea sprâncenele atât de negre și stufoase.

— Sunt Venice Lambourne, s-a prezentat ea.

Când mi-a strâns mâna, formalismul ei m-a des-:umpănit într-atât, încât am răspuns cum fusesem hvățată când eram copil: „îmi pare bine". Și apoi:„Sophie Applebaum".

Mi s-a plâns că a călătorit toată ziua și e epuizată. Venise tocmai din Antibe.

Nu auzisem despre Antibe, dar îmi aminteam zag un film intitulat *Raid în Entebbe*, poate că era h Israel sau pe undeva prin Africa? Israelul era în Africa?

— Uau! am exclamat, și apoi i-am sugerat să se >rezinte pentru cazare la administratoarea de cămin, in ursuleț de pluș cu nasul ca un nasture pe nume 3etsy, care probabil își făcea griji.

Venice părea că nu aude.

— Trebuie neapărat să beau ceva, a spus.

Când i-am zis despre automatul de la subsol, m-a privit de

parcă eram ultima și posibil cea mai lungă etapă din călătoria ei. Trecuse pe lângă un bar despre care spunea că era aproape și deschis.

— Astea s-ar putea să fie singurele lui virtuți, comentă ea. Dar sunt singurele virtuți de care îmi pasă în momentul de față.

Am ezitat. Neștiutoare ca întotdeauna, mă în- scrisesem la un curs care începea la ora opt. I-am explicat că barul se numea Pinii, că aparținea colegiului, era singurul, dar era bun. Speram că, dacă lungesc vorba, își va da seama cât e de obosită. A ridicat din sprâncenele groase și m-a întrebat de ce vorbesc despre bar în loc să pornim spre el.

— Am un curs la ora opt, i-am explicat eu.

— Eu nici măcar nu știu ce să-mi aleg, zise ea, lăsându-mă fără replică.

În treizeci de secunde era gata. S-a spălat pe față. Nu și-a schimbat hainele - o bluză verde- deschis cu guler răscroit, pantaloni capri albi și pantofi negri, toate perfecte; nu se farda, fiind ea însăși perfectă. Când ieșeam din cameră a observat cutia viorii mele.

— Cânti la vioară?

— Scârțai, i-am răspuns, simțindu-mă ca pe vremea când eram copil și trebuia să-î apăr pe fratele meu mai mic de cineva mai mare decât noi și speram să reușesc.

— Ai să scârțai și pentru mine vreodată? m-a întrebat pe un ton glumeț.

— Probabil că nu, i-am răspuns.

Barul era plin. Ne-am făcut loc până la teighea, unde am așteptat să fim servite de vreunul dintre barmanii ocupați. Stând acolo am spus ce observasem în fiecare weekend:

— Ți se pare că ar fi cineva aici care să arate deosebit de bine?

— Nu, spuse ea privind de jur împrejur.

„Nu“-ul ei sunase ca o replică la „Probabil că nu“-ul meu.

— Ți-am spus că n-am să cânt la vioară pentru tine fiindcă nu cânt pentru nimeni.

— De ce?

Nu voiam să-i spun că nu cântam destul de bine ca să mă asculte și altcineva, așa că am luat o figură preocupată și gânditoare până când un barman a catadicsit să ne întrebe de sănătate. Era un tip mai în vârstă, care s-a dovedit a fi patronul.

— Cu ce vă servesc, fetelor?

— Bună, l-a salutat Venice.

Expresia omului nu s-a schimbat.

— Am călătorit toată ziua, l-a informat ea. Așa că am nevoie de ceva foarte, foarte bun.

Împrejurul nostru alți studenți însetați așteptau să comande.

— Ce fel de vin roșu aveți? Dar imediat s-a răzgândit: Nu. Și din nou: Nu. Cassis? s-a întrebat pe ea însăși. Campari?

Eram convinsă că sunt numele unor orașe care înconjurau Antibes. S-a înseninat: Poate ceva cu suc de fructe ar înviora-o - o pina colada, poate, sau daiquiri. Folosea suc proaspăt de fructe? Nu folosea.

— Poate bourbon, zise ea. Ar putea să-i facă un *mint julep*?

Omul își cunoștea acum mușteriu și a răspuns:

— Nu avem mentă.

— N-aveți mentă, a repetat ea cu un suspin, ca și cum avea să se confrunte aici cu multe privațiuni care nu-i fuseseră cunoscute înainte.

Am comandat un White Russian, băutura pe care o comandasem la barurile de pe toată coasta din New Jersey unde vara trecută debarasasem mesele. Se uită la mine de parcă n-am fi fost de acord și acum dintr-odată îmi înțelegea punctul de vedere.

— Două, spuse ea, și barmanul a vărsat înapoi bourbonul pe care îl turnase deja într-un pahar.

Am plătit eu băuturile - mi-a explicat că și-a dat ultimii dolari pe taxi și mai avea doar franci și lire - și în timp ce așteptam restul am observat un tip care se uita la noi. Le-a spus ceva tipilor care erau cu el și au început și ei să ne privească. Abia ne

așezaserăm, când unul dintre ei a venit la noi.

- Bună, ne-a salutat el.

Era drăguț și, ca mulți studenți de la Rogers, era blond. Doar în Scandinavia sunt mai blonzi de-atât.

— Bună, i-am răspuns și eu.

Ne-a întrebat dacă suntem în primul an și i-am spus că suntem și așa fi putut tot atât de bine să spun: „Poți să mă săruți dacă vrei”.

A intrat și Venice în vorbă. Ne-a prezentat și mi-am dat seama că era mai mult eficientă decât prietenoasă. Și-a dat seama și el; când s-a prezentat părea puțin descurajat. A început să-i spună pe nume, „Tad“, și să-i povestească cât e de obosită, cum a călătorit toată ziua și - o să fie atât de bun s-o ierte? - nu era în stare să facă conversație.

— Sigur, a zis el, bineînțeles.

Dar nu pleca, poate din cauză că grupul lui de prieteni era cu ochii pe el.

— De unde ești? a vrut el să știe.

L-a privit lung, aproape muștrător, înainte să-i spună:

— Antibe.

„Uau^a-î lui avea mai mult curaj decât al meu, dar mi-am dat seama că era la fel de neumblat ca și mine când a schimbat subiectul, întorcându-se la chestiile pe care le cunoștea.

— Unde locuiți?

Venice îi oferise ocazia să se retragă cu grație, dar n-o acceptase. Acum îi răspunse într-un fel și pe un ton de parcă ar fi completat un chestionar:

— Bancroft.

— Ca lumea. Bancroft e ca lumea.

Și-a luat privirea de la el și se uita la mine, ca și cum ar fi dorit să ne reluăm discuția. Și el se uita acum la mine ca să-l ajut. Îmi venea greu să n-o fac, dar mi-am dat seama că era ceva între ei și rolul meu era auxiliar - eu eram infirmiera, ea medicul, eu eram bona, ea era mama.

— Păi... a început el.

— Îmi pare bine că te-am cunoscut, Tad.

— Și mie, a spus.

Mi-a fost milă de el când a plecat și-am spus:

— Era destul de drăguț.

Venice nu mi-a răspuns. A închis ochii și m-am gândit că trebuie să fie într-adevăr obosită și că Tad o obosise și mai tare și că în curând ne vom întoarce acasă, iar eu o să mă trezesc pentru cursul de la ora opt și o să devin studenta bună care intenționasem întotdeauna să fiu.

Dar când a deschis ochii, chipul ei era visător în loc să fie somnoros. A spus aproape pentru sine:

— Azi-dimineață eram în Antibes.

Iar eu m-am gândit: „O să stăm aici toată noaptea”.

Era trecut de ora unu când ne-am întors la Bancroft. Ne-am dezbrăcat stând cu spatele una la alta și am observat că era bronzată uniform de la umeri până la chiloți - nu părea să fi purtat sutien - și m-am întrebat dacă își dăduse bretelele în jos, se deschiesc la spate sau făcuse plajă topless.

Eram în pat când m-am uitat la ea și am văzut că pusese pe pat un prosop de plajă. Folosise bluze drept cuvertură.

— Vrei un cearșaf sau ceva? am întrebat-o.

— Nu, mersi.

Mi-a explicat că trimisese aștemuturile din Italia, prin poștă, în urmă cu o lună, și probabil că pachetul o aștepta la oficiul poștal:

— Știi cât de încet vine poșta din Italia.

Nu știam și asta m-a împiedicat să-i ofer cearșaf și cuvertură. Ne-am spus noapte bună și am stins lumina.

În întuneric mi-a trecut prin cap că probabil e singura din anul întâi ai cărei părinți n-o aduseseră la școală. Mă întrebam dacă e tristă. Mă întrebam dacă părinții ei nu cumva se distrau prea bine în Antibes ca să plece și s-o ajute să se pregătească pentru colegiu, să-i cumpere cearșafuri, să-i conecteze linia de serviciu și să se întâlnească cu alți părinți. M-am trezit că-mi

pare rău pentru ea.

Am aprins iar lumina și i-am făcut patul fără să vorbim. Aveam doar o pernă, dar două fețe de pernă, și i-am propus să o umplem pe a doua cu șosete.

Vorbea mai încet ca înainte și părea că-și cere scuze când mi-a spus:

— Nu te superi dacă mă culc cu soțul tău?

M-am uitat mirată la ea. Mi-a trebuit un minut ca să-mi dau seama că se uita la perna pe care o foloseam când citeam. Era din catifea reiată cu un soi de brațe și când i-am întins-o am întrebat:

— Asta ai inventat-o tu?

— Așa se cheamă.

Abia după un an i-am spus că o credeam o nimfomană cu o personalitate multiplă. După aceea, apuca adesea să mă întrebe, cu vocea schimbată și senzuală: „Nu te superi dacă mă culc cu soțul tău?”

Am stins din nou lumina, ne-am spus iarăși noapte bună, dar apoi din senin mi-a rostit numele. Nu mi se adresa mie, ci reflecta.

— E un nume frumos.

— Așa o chema pe străbunica, i-am explicat eu.

— E de pe vremuri. Nu-î auzi prea des.

Exact asta nu-mi plăcea la numele meu.

— Ce-i cu numele tău? am întrebat-o, deși nu prea știam ce vreau să zic.

— M-au botezat după locul unde am fost concepută, și după cum a spus-o, ai fi zis că orașul fusese numit așa în cinstea ei.

— Am noroc că nu mi-au zis Gondolă. Sau Canal, adăugă, iar eu am trecut de la antipatie la simpatie, ceea ce m-a făcut să simt că parcă o iubeam.

În acele prime săptămâni, Venice a făcut valuri. Ne duceam împreună la chefuri - mergeam în grup de cel puțin cinci sau șase pe la frății - și odată ajunsse acolo era întotdeauna în centrul

atenției. Dar erau seri în care spunea:

— Hai să nu mergem nicăieri, și se comporta de parcă chiuleam de la vreun curs.

De obicei rămâneam să ne uităm la vreun film despre care spunea ea că trebuie neapărat văzut - *Doisprezece oameni furioși*, *Prăvălia de după colț*, *Cei mai frumoși ani ai vieții noastre*. Mergeam jos la televizorul de la subsol și stingeam toate luminile. Numai televizorul și beculuțul roșu al automatului de sucuri cu eternul „Bani potriviți” pâlpăiau în întuneric.

Mă dădeam în vânt după toate filmele care îi plăceau și ei, iar *Moștenitoarea* m-a prins într-atât, încât am uitat de Venice până la publicitate, când ea a început să repete frazele care îi plăcuseră mai mult.

Preferata era chiar la sfârșitul filmului. Mulți ani după ce dăduse bir cu fugiții, chiar în noaptea în care trebuia să fugă cu Catherine, Morris se întoarce nerăbdător, bate în ușă mai întâi încet, apoi cu pumnul. Catherine îi spune servitoarei: „încuie ușa, Maria”.

— „încuie ușa, Maria”, a repetat Venice.

Iată strigătul femeilor părăsite de pretutindeni.

Venice ținea în dulap o sticlă cu ceva numit sherry de vânătoare, un sherry obișnuit demisec, care mă făcea să mă gândesc la copoi și cai, pleduri pentru cai și focuri care duduie. Uneori noaptea, după ce învățam, ne turna puțin în paharele luate din sala de mese. Stăteam întinse în pat și trăncăneam. Eu fumam.

Îmi povestea despre câte o carte - era la zi cu lectura, spre deosebire de mine - sau vreun articol din *New York Times* - pe care îl citea în fiecare zi, cum nu mai făcea nimeni. Sau îmi citea *tare* din cartea după care era înnebunită: în toamna aceea era *Lolita*, iar în iarnă *Anna Karenina*.

Venice nu mi-a făcut confidențe mult timp. Iar când a făcut-o, păreau mai mult povești interesante decât confidențe. Primul bărbat despre care mi-a vorbit a fost Georges. Familiile lor

închiriaseră împreună o vilă la Antibes și el venise în ultima săptămână. În timp ce-mi povestea, mi-am dat seama că se gândea la Georges în acea primă noapte la bar, când vocea îi devenise visătoare spunând: „Azi-di- mineață eram în Antibes”.

— E teribil de inteligent și dulce. Lucru rar...

M-am gândit la Doug, ajutorul de ospătar cu care mă culcasem în ultima noapte în care am lucrat, și mi-a trecut prin minte că nu era cine știe ce inteligent și nici dulce.

— Mda, am zis eu.

Mi-a povestit că Georges era foarte bine-crescut.

— Se ridică întotdeauna când intră o femeie în cameră. Îmi place genul ăsta de chestii.

— Și mie, am spus eu, pentru că brusc îmi plăcea „genul ăsta de chestii”, deși nu cred că văzusem vreodată vreun tip de vârsta mea care să se ridice când apare o femeie, exceptând cazul în care întâmplător tocmai în momentul ăla voia să plece.

Venice mi-a spus că Georges vorbea fluent șase limbi și, deși engleza era una dintre ele, îndrăgostiți! vorbeau franțuzește. Mi-a povestit că n-au făcut dragoste până în ultima seară; a închis ochii amintindu-și.

— Ce-ai spus? am întrebat-o.

A repetat ceva ce-i spusese el în franțuzește.

I-am spus că suna romantic, dar în privința limbilor străine eram zero.

— Îmi tot spunea: „Te rog, nu dormi”, și de câte ori așteptam mă ruga: „Nu dormi, dragostea mea. Nu mă părăsi înainte să fii nevoită să pleci”.

— Uau! am exclamat eu.

— Ei da, știu.

Poate că își dăduse seama că mă îndoiam de povestea ei, căci atunci când primea aerogramele alea albastru-gri mi le citea rând cu rând și îmi traducea franceza lui romantică.

— Așteaptă, am rugat-o. „Mon puce” înseamnă „scumpo”?

Mi-a spus că tradus exact înseamnă purice.

— Dar e ca „honey” al nostru - nimeni nu se gândește de fapt la miere.

I-am cerut să-mi spună traducerea exactă a tuturor cuvintelor care înseamnă „scumpo” și „iubito”.

— „Mon chou” înseamnă „varza mea”, „mon lapin”, „iepurele meu”.

După ce mi-a povestit cum și-a pierdut virginitatea cu un instructor de schi elvețian, eram sigură că se aștepta să-i spun și eu povestea mea. Mi-a trecut prin cap să inventez ceva. În schimb am recunoscut că n-am schiat niciodată.

Administratoarea noastră ne-a invitat în camera ei:

— Vreau doar să stăm puțin de vorbă.

Ne-a întrebat dacă vrem ceai sau cafea, ciocolată caldă sau supă de pui cu tăieței. M-a atras cumva supa de pui.

— Eu vreau puțină supă, i-am spus. Mulțumesc.

Venice mi-a aruncat o privire gen „Să n-o lungești mai mult decât e cazul”.

— Nimic pentru mine, mersi.

În timp ce Betsy băga în priză oala și apoi rupea un plic de supă pentru mine și unul de ciocolată pentru ea, ne-a întrebat cum ne place la Rogers și care sunt profesorii noștri preferați. Era o fata drăguță din Syracuse și-ți dădeai seama că-și lua în serios slujba de consilier rezident.

Mi-a dat castronul cu supă. Era fierbinte și am suflat în ea.

— Voi, fetelor, petreceți o mulțime de timp împreună, ne-a spus, făcând un efort vădit. Știți, asta-i timpul să vă faceți prieteni noi. Să vă întâlniți cu cât mai multă lume.

Amândouă i-am răspuns că avem și alți prieteni, ceea ce era mai puțin adevărat pentru mine decât pentru Venice. Betsy a continuat:

— Voiam doar să știu dacă sunteți deschise și pentru alte relații.

Eu am asigurat-o că sunt. Venice nu reușea să pronunțe asemenea cuvinte, dar dădea din cap și-și căsca ochii ca să arate

că e și ea deschisă.

— Colegiul este locul unde legi prietenii pentru tot restul vieții, ne-a mai spus, părănd însă foarte tristă.

A trecut așa de la un clișeu la altul, de parcă sărea din piatră-n piatră ca să traverseze un râu involburat, până când Venice a liniștit-o:

— Cred că am înțeles ce doriți să ne spuneți, deși nici una dintre noi nu înțelesese.

Peste câteva zile am descoperit că circula un zvon cum că Venice și cu mine am fi lesbiene.

Lui Venice nu i-a păsat deloc și am încercat și eu s-o fac pe indiferentă. Am întrebat-o dacă nu se temea că zvonul îi va ține la distanță pe bărbați.

M-a asigurat că zvonul nu va împiedica pe nimeni de la nimic, ba dimpotrivă: Georges era de părere că nouăzeci la sută dintre bărbați au fantezii cu lesbiene.

— Dar dacă-i unul dintre cei zece la sută?

— Ceilalți zece la sută sunt homo.

Apoi Venice îl întâlnește pe Hugh și cu asta, basta.

După criteriile obișnuite, Hugh nu era atât de frumos ca Venice. Avea părul negru și întotdeauna o barbă crescută de câteva zile. Avea o piele nasoală - roșie și aspră și cu cicatrici lăsate probabil de acnee. Totuși astea păreau să-l facă și mai atrăgător, ceva ce nu i s-ar întâmpla niciodată unei femei. Dar, ca și Venice, Hugh era admirat de la distanță și avea același efect asupra femeilor ca ea asupra bărbaților, poate chiar mai puternic - nu că el și-ar fi dat câtuși de puțin seama.

Trăia în afara campusului universitar, într-un apartament ca vai de el, cu scaune cu tapițeria uzată și o canapea măslinie de scai. Dar sprijinite de pereți erau frumoasele peisaje pictate de el. Apartamentul avea o verandă neîncălzită care dădea spre lac și Venice povestea că Hugh picta acolo, afară, înfodolit în palton și cu mânuși fără degete.

Invitau mereu lume la el, înainte și după petreceri. Le ofereau

întotdeauna Pimm. Fusese la Londra cu un an în urmă și adusese lăzi întregi. Dacă voiai să bei altceva trebuia să-ți aduci tu singur.

Venice era gazda petrecerilor. Hugh nu se pricepea. Părea mai bătrân - cu mult mai bătrân - decât oaspeții lui; era un fel de bunelu'. Îmi părea surd sau pe-aproape. Nu reușea să urmărească conversația și contribuia la *non est* cu *non seqtritur*. L-am auzit odată întrerupând o glumă despre Reagan ca să spună că locul de naștere al lui Miliard Fillmore este lângă Locke, New York. Părea că nu-și dă seama cât e de stângaci sau nu-i păsa. Cred că nu-i interesa ce cred oamenii despre el, cu excepția lui Venice. Avea încredere în opiniile ei și căuta să i le cunoască. Când ei nu-i plăcea ceva ce spusese el, voia să știe de ce.

Nu-și ziceau unul altuia scumpete sau baby, ca să nu mai vorbim de purice și varză; erau unul pentru altul Venice și Hugh. Abia dacă se atingeau de față cu alții. Sărutul lor de bun-găsit sau despărțire nu striga „sex”, dar exista ceva intim între ei, demn de invidiat. Formau un cuplu într-un fel care nu excludea pe nimeni, dar părea superior oricărei alte relații din cameră.

N-am văzut-o pe Venice niciodată supărată. Chiar și după cearta cea mai aprinsă cu Hugh - citise o aerogramă de la Georges -, Venice s-a întors în cameră și nu mi-a spus decât: „Hugh se poartă ca un tâmpit”. A fost deci ceva șocant și teribil în după-amiaza când am găsit-o în cameră la noi plângând.

Nu am știut ce s-a întâmplat și mult timp a plâns prea tare ca să-mi spună. În sfârșit a reușit să scoată destule cuvinte ca să înțeleg că a fost admisă la Brown. Nu-mi spusese că ceruse transferul, și mă întrebam dacă îi spusese lui Hugh. Nu că ar fi contat: oricum Hugh absolvea și Brown era mai aproape decât Rogers de Manhattan, unde își căuta o slujbă.

— Nu ești obligată să te duci, am spus.

M-a săgetat cu privirea în felul în care o făcuse în prima seară când voia să bea ceva și eu i-am spus despre automatul cu sucuri de la subsol. Au urmat apoi alte lacrimi. I-am zis că aș

face orice numai să nu mai plângă și, de parcă aștepta să-i spun asta, mi-a zis:

— Cântă-mi ceva la vioară.

— Drace! am exclamat, dar am scos vioara din cutie.

Singurele cântece pe care le știam erau balade de cowboy și de mineri, dintre cele numite *High Lonesome*. Dar am ales cel mai vesel cântec care mi-a venit în minte - iubirea unui cowboy pentru un cal.

Nu mai cântasem pentru nimeni de multă vreme și nu eram sigură că o mai pot face. Trebuia să stau și cu spatele la ea, ceea ce era de-a dreptul penibil.

Când am terminat, Venice zâmbea, o mare ușurare, deși nu știam sigur dacă râdea la mine sau de mine.

În vară Venice mi-a trimis în fiecare săptămână o carte poștală din Europa. Într-una dintre ele îmi descria o întâlnire cu Georges folosind șase limbi diferite printre care și pășărește: „Na-pam si-pim- ți-pit ni-pi-mi-pic.“

Spre sfârșitul lui august m-a sunat de la Capri să mă invite să petrecem weekendul de Ziua Muncii în Long Island, unde familia lui Hugh avea o casă. Nu mai promisem nici un telefon din Europa și neștiind cât de mult costă m-am trezit că spun da, deoarece dura mai puțin decât să-i explic de ce aș refuza.

Hugh și Venice m-au așteptat la tren cu mașina veche a bunicilor lui. Venice m-a lăsat să stau în față și am admirat tufele de hortensii albastre, copacii umbroși și casele acoperite cu șindrilă argintie de cedru.

Casa lui Hugh era despărțită de plajă de o dună. Era o casă mare, dar neîngrijită; familia lui reușise s-o păstreze, dar nu avea bani să o întrețină. Deschidea! un sertar și rămâneai cu mânerul în mână.

Mi-era teamă că mă voi simți nașpa ca oaspete a unui oaspete. Dar Hugh m-a prezentat mamei, bunicilor și surorii lui ca pe „o bună prietenă", și pentru prima data chiar așa m-am simțit.

Partea preferată a zilei era pentru mine spre sfârșitul după-

amiezii, când lumina poleia oceanul și nisipul și iarba de mare și dunele. Venice spunea că în filme se cheamă „ora magică”. Știa, deoarece citise câteva scenarii pe care i le dăduse un regizor cunoscut. Odată, la ora magică, după ce am înotat, ne-am îmbrăcat pe plajă cu blugi și pulovere. Am încropit o cină - crabi reci, porumb rece și roșii presărate de Venice cu busuioc proaspăt, Hugh a făcut un foc, am băut vin și am stat acolo pe plajă până noaptea târziu.

Când ne-am întors, toți dormeau și Venice s-a dus în camera lui Hugh, așa cum făcea în fiecare noapte. Se întorcea cum începea să se lumineze de ziuă și uneori mă trezeam, îmi aminteam unde sunt și mă simțeam mai fericită decât fusesem vreodată.

Toți trei eram fericiți ca niște răcușori, până de Ziua Muncii. Cerul era acoperit, și mă gândeam că de aceea dimineața părea atât de înceată și apăsătoare. Fără prea mult entuziasm, Hugh ne-a propus să plecăm pe mare. Venice l-a privit sceptică și i-a atras atenția că nu prea bate vântul.

—Trenul nostru pleacă la patru, ne-a amintit ea.

— Știu când pleacă trenul vostru, s-a răstit Hugh. Venice nu l-a băgat în seamă. Oricât de supărată fusese când a fost acceptată la Brown, știam că acum aștepta cu emoție să se ducă. Nu vorbea despre asta, dar emana acea exuberanță pe care o simți când pleci într-un loc nou și începi ceva nou.

Hugh nu se ducea nicăieri și nu începea nimic; nu-și găsisese nici o slujbă.

În cele din urmă am plecat pe mare, fără ca vreunul dintre noi să vrea chestia asta. Avea o mică barcă cu pânze, nu mai mare decât un pește și cam veche. Când m-am urcat în ea, l-am întrebat pe Hugh când a fost folosită ultima oară.

Cred că s-a întrebat și el același lucru timp de un minut, iar eu mă gândeam: „Trei persoane înecate într-un accident cu barca”.

Atât Hugh, cât și Venice știau cum să manevreze pânzele, și tot ce aveam eu de făcut era să mă uit la ei și la golf, să-mi plec

capul când ghiul trecea pe deasupra noastră și să aștept cu nerăbdare să mergem din nou acasă, să fac ultimul duș în aer liber și să luăm trenul.

Se înnorase și nu mai era nici un pic de soare, dar nici vânt.

— Ar trebui să ne întoarcem, și-a dat Venice cu părerea în cele din urmă.

Hugh n-a zis nimic, doar s-a executat.

Am plutit în zigzag tot timpul cât am traversat golful. Hugh ofta mereu și părea indispus. Îi dădea ordine lui Venice, ca de pildă: „Treci odată acolo”, și ea îl asculta. Nu părea furioasă sau supărată sau stânjenită, cum aş fi fost eu. Mi-am zis că poate lipsa vântului era mai înfricoșătoare decât îmi dădeam eu seama, iar ei doi foloseau un anumit cod pentru situațiile de urgență în care căpitanul se comporta ca un idiot și secundul lui îl ignora complet.

Dar nimic nu s-a schimbat nici după ce am ajuns aproape de țărm și în afara oricărui pericol. Din nou m-am întrebat dacă nu cumva Venice anticipa cu atâta plăcere viața la Brown, încât nu-i păsa de Hugh și de proasta lui dispoziție.

Trăgeam barca pe nisip, când mi-am dat seama că nu aveam deloc dreptate. Venice știa precis ce simțea el. Viața pe care o cunoștea era pe cale să ia sfârșit, se va sfârși de îndată ce se va urca ea în tren. Știa că era speriat că o va pierde și că nu va găsi o slujbă, iar asta era felul ei de a-i spune că nu are de ce să fie.

Pe plajă a făcut o tumbă, a făcut și el una, nu i-a reușit. A pufnit-o râsul și l-a făcut și pe el să râdă. Acasă, Venice a făcut prima duș. Îmi făceam bagajele, când Hugh a venit în pragul ușii și mi-a spus:

— De ce nu mai stai o noapte?

I-am zis că fratele meu mai mare mă aștepta să-mi petrec seara cu el în Manhattan.

— Rămâi cu mine, a insistat el, și privirea lui îmi dădea de înțeles că i-aș face o favoare.

Stăteam cu Hugh afară, beam scotch înainte de cină, la un

restaurant de pe Main Street. Nu vorbeam deloc. Mă simțeam prost și încercam să găsesc alt subiect în afară de iubita lui care plecase și serviciul pe care nu-l prea avea.

A văzut o cunoștință și a chemat-o la noi la masă. Nu mai puteam de bucurie.

— Vino să bei ceva cu noi!

Bărbatul a făcut un semn spre bar spunând:

— Sunt în mijlocul unei chestii, cu tonul care sugera că-i vorba de o fată.

M-a salutat apoi și pe mine și s-a prezentat: „Michael Whitmore”. I-am spus și eu numele și am dat mâna.

— Suna-mă la birou, marți, i-a zis el apoi lui Hugh.

A mai trecut un an de tăcere, după care Hugh mi-a spus:

— Ar fi trebuit să studiez economia.

M-a făcut să-mi amintesc cum mă simțeam eu încercând să intru la un colegiu. Seară de seară stăteam cu tata la el în birou și-mi citea din ghidul Barron numele câte unui colegiu, numărul de băieți și de fete și un paragraf cu descrierea lui. Apoi m-a întrebat: „Cum ți se pare?“, iar eu mă gândeam: „Exact la fel ca înainte”.

Abia după câteva seri mi-am dat seama că tata îmi citea numai despre colegiile la care aș fi avut o șansă să intru - nu Brown, ci Bowling Green, nu Wesleyan, ci Ohio Wesleyan, nu Williams sau Smith, ci William Smith. Până în acel moment nu-mi trecuse prin minte că notele și rezultatele la testele din cursul anilor erau mai mult decât o umilire personală. Nu-mi dădusem seama că într-o zi se vor aduna toate și se vor alia împotriva mea.

Tata aștepta să-mi audă reacția la un colegiu despre care tocmai îmi citise descrierea. Se uita spre mine.

— Ce s-a întâmplat?

— Aș fi vrut să-mi fi spus ceva.

— Ce să-ți spună?

N-am răspuns nimic. Am înțeles că faptul de a nu-mi fi înțeles nereușitele era o altă nereușită de-a mea.

Acum aş fi vrut să-i conving pe Hugh că, indiferent ce l-a împiedicat să-şi găsească o slujbă, nu era o nereuşită, ci ceva de genul „ce nu te doboară te face mai puternic”.

— Eşti pictor, i-am spus eu. Nici nu înţeleg de ce îţi cauţi o slujbă în băncile de investiţii.

— Trebuie să am din ce trăi, Sophie.

— Poate reuşeşti să faci ceva cu pictura, i-am su-gerat eu.

M-a întrebat dacă ştiu cât de mari sunt taxele la o şcoală particulară.

— Nu, i-am răspuns, şi, pe când aşteptam să-mi explice punctul lui de vedere, mi-am dat seama că deja o făcuse. Vorbea despre costul educaţiei copiilor pe care plănuia să-i aibă cu Venice.

I-am spus că nu credeam că lui Venice îi pasă atât de mult de bani, deşi, dacă mă gândeam mai bine, nu aveam de unde să ştiu.

— Nu-i pasă pentru că nu are de ce să-i pese.

Îmi făceam probleme pentru Hugh, dar nu aveam de ce: şi-a găsit o slujbă la banca lui Michael şi a sfârşit prin a se şi muta la el în apartament. Lui Venice nu-i plăcea Michael şi eram cu ei în seara în care Hugh a întrebat-o de ce nu-i place. Venice a oftat.

— De ce nu-mi spui? Vreau să ştiu şi eu.

A ridicat din umeri.

— Pentru că dorm în living? Întrebă Hugh. Asta e?

-Nu.

— E apartamentul lui.

Venice i-a amintit că plăteşte jumătate din chirie. A mai întrebat o dată ce are împotriva lui Michael şi, când a văzut că nu răspunde, a spus:

— Michael îmi este prieten bun.

Era foarte serios, chiar încruntat. L-a privit lung, iubindu-î, cred eu, pentru loialitatea faţă de un prieten:

— E în regula, a spus ea apoi.

Venice petrecea aproape toate weekendurile în Manhattan, iar

când veneam și eu dormeam toți trei în apartamentul părinților ei, un *pied-à-terre* pe Seventy-ninth Street, la mică distanță de Central Park. Eu luam autobuzul din Klondike și Venice lua un tren în Providence. Ne întâlneam într-un bar foarte aproape de apartament.

Se numea Toy Bar și era mic și intim și puteai comanda un domino sau șah sau aproape toate jocurile de genul ăsta - Risk, Life, Operation. Parcheesi, Monopoly, ba chiar Barbie dating Game. Era și un tren de jucărie și de câteva ori pe noapte barmanul apăsa pe un buton și trenul uruia și şuiera pe șinele de deasupra capetelor noastre. Locomotiva era luminată.

Stăteam acolo o oră, două - Venice aranja în așa fel încât să avem timp să stăm de vorbă doar noi două - și apoi venea și Hugh. Uneori Venice amintea de câte o petrecere despre care știa ea, dar mergeam foarte rar. Faptul că Hugh nu se simțea în apele lui la petreceri începuse s-o deranjeze pe Venice.

Hugh era evident bucuros că avea un serviciu, dar nu cred că îi plăcea ceea ce face - vindea obligațiuni cred. În orice caz, nu vorbea niciodată despre asta. Când îl întrebam cum merge treaba răspundea: „Bine, bine”, și tocmai acest dublu bine mă făcea să cred că nu-i deloc bine. Muncea totuși foarte mult. Erau nopți în care nu putea să se întâlnească cu noi decât foarte târziu.

De Ziua Recunoștinței a fost prima dată când Venice mi-a pomenit despre Anthony. Era din Anglia și ea îi pronunța numele nu cu „th” ci cu „t” și respirație, ca în *Antonius și Cleopatra*.

Am hotărât să mergem pe jos de la apartamentul părinților ei la Penn Station, de unde eu luam trenul spre casă, în Philadelphia, iar ea se întâlnea cu Hugh și lua trenul spre Long Island.

Anthony era „incredibil de inteligent”, îmi spunea ea, și „incredibil de fermecător” și „incredibil de amuzant”.

— Pare un tip incredibil, am comentat eu.

Nu-l compara direct cu Hugh, dar m-a lăsat să înțeleg că era plăcut să fii cu cineva care putea să-și țină firea la un cocktail

parry.

— Ți place de el? am vrut eu să știu.

— Doamne ferește! Nu. Mergem doar împreună la petreceri.

Am săgetat-o cu privirea.

— Ești sigură?

— E un veritabil Lothario, mi-a explicat ea, și între timp m-am liniștit cât s-o întreb ce înseamnă un Lothario.

— Un seducător, m-a lămurit, un Don Juan.

Îmi dădea un sentiment neplăcut, dar nu voiam să i-o spun.

— Oare mie mi-ar plăcea? am întrebat-o.

— Cred că te-ar intriga, mi-a răspuns. Dar nu sunt sigură că ți-ar plăcea.

Eram pe Fifth Avenue, când cineva ne-a dat niște fluturași pentru reduceri la îmbrăcăminte și Venice s-a uitat pe-al ei. Mi-a spus că a auzit de creatorul ăla de modă, iar sala de prezentare era în drumul nostru.

— Hai să mergem!

Venice ura să facă cumpărături, și mi-am închipuit că vrea să meargă doar ca să evite întrebările despre Anthony.

— Hugh știe? am întrebat-o în liftul care ne ducea sus.

— Nu-i nimic de știut.

Apoi am pătruns în vârtejul cumpărăturilor și Venice m-a rugat să mă uit după o rochie lungă pentru o recepție la care o invitase Anthony, „un bal” - o numea ea.

A găsit una, albastru-cobalt cu volane. Nu existau cabine de probă - încercam rochiile fără să ne dezbrăcăm, pe culoarul dintre rafturi. Cum nu erau nici oglinzi, trebuia să ne bazăm una pe judecata alteia. Venice m-a rugat să nu fiu sinceră.

Rochia albastră îi venea fantastic, dar i-am spus-o șovăitor. Mă gândeam că dacă aș convinge-o să n-o cumpere, n-o să mai meargă la bal cu Anthony. Părea că nu mă aude. Se uita fix la mine și la ceea ce probam eu - o rochie de ocazie din tafta neagră, fără bretele, cu corsajul strâmt, pus pe balene, care flutura și cădea până la glezne. Cu o voce aproape sfioasă mi-a

spus:

— Sophie, scoate-ți sutienul.

Am întrebat-o din ochi: „Serios?”

Privirea ei mi-a răspuns: „Evident!”

Am făcut ce mi-a cerut și a dat afirmativ din cap.

M-am uitat la preț.

— E patru sute de dolari.

— Rochiile astea costă mii de dolari.

M-a întrebat dacă am bani suficienți pe card.

— Glumești? am întrebat-o eu.

— Ai card?

Aveam. Dar tata mi-î dăduse cu indicații precise: pentru urgențe și ca să invit o prietenă la cină o dată pe săptămână. Așa și făcusem, dar n-am invitat-o niciodată pe Venice. Mi-era frică să nu comande o mulțime de băuturi sau o sticlă scumpă de vin, iar când nota de plată va ajunge la tata să afle că n-am luat-o pe calea cea bună.

— Mi-a fost dat ca să-î folosesc numai în caz de urgențe.

— Asta-i o urgență.

M-am dezbrăcat.

— Ți-am mai spus eu vreodată să-ți cumperi ceva?

Era adevărat, deși nu fuseserăm împreună la cumpărături decât o singură dată, la magazinul Armatei Salvării din Klondike, unde a încercat să mă facă să nu-mi cumpăr un pulover.

— Firește că nu-i perfect, recunoscusem eu. Costă doar un dolar.

De data asta i-am spus:

— Spune tu un loc unde aş putea s-o port.

— Am să ți-o cumpăr eu, dacă tu nu vrei.

— Spune un loc.

Mi-a spus că aş putea merge cu ea și cu Anthony la bal. S-a mai gândit puțin.

— De fapt o poți purta oriunde cu condiția să apari mai târziu. Lumea va crede că vii din altă parte, de la vreo gală sau așa ceva.

I-am amintit că nu eram genul care se duce la gale.

— Nu înțelegi, a insistat ea, pentru tine această rochie reprezintă un lucru perfect.

I-am spus că-i prea scumpă; mi-a răspuns că a ei costa de două ori pe atâta. Eram la coadă la casierie înainte de a apuca să mă gândesc la balul la care mergea cu Anthony. Din considerație pentru Hugh, am întrebat-o:

— Crezi că rochia ta e un lucru perfect?

— E destul de perfectă.

În seara aia, acasă în Surrey, în dormitorul copilăriei mele, am probat rochia și m-am uitat în oglindă. Ceea ce am văzut era atât de străin de mine, încât la început priveam uluită. În rochia aia eram fascinantă. Eram elegantă, eram o stea de cinema acolo în dormitorul meu cu covor mișos verde-albăstrui și posterele cu Bob Dylan.

Venice avea dreptate. Rochia era perfectă și era perfectă pentru mine. Corsajul decoltat îmi accentua sânii mari și-mi făcea talia să pară subțire, iar șoldurile ușor rotunjite. Nu eram obișnuită să-mi văd umerii goi și mai ales carnea de deasupra sânilor, care sugerau cuvântul „inspirație”.

M-am privit mult timp, și-mi amintesc că a fost poate singura dată din viață când m-am văzut frumoasă. Când tata a bătut la ușă, i-am spus că sunt dezbrăcată, ceea ce nu era complet neadevărat.

— Vino să ne spui noapte bună, m-a rugat el.

Mi-am pus cămașa de noapte și un halat și m-am dus în dormitorul lor. M-am așezat pe marginea patului, iar mama a pus jos numărul vechi din *New Yorker* pe care îl citea.

— Vreau să vă spun ceva, am zis eu.

Mama m-a privit îngrijorată, tata, fiind judecător, părea doar curios.

— Mi-am cumpărat o rochie, i-am anunțat. Scumpă.

— Cât de scumpă? a vrut să știe mama.

N-aveam curajul să rostesc cifra. I-am spus tatei că n-o să-mi

mai invit prietenele la cină tot anul.

— Nu trebuie să faci așa ceva, mi-a spus el.

— Cât de mult a costat, Sophie? a insistat mama.

— Am cumpărat-o de la reduceri.

Nu-și lua ochii de la mine. Le-am mai spus ca era semnata de un creator de modă cunoscut, doar ca nu-mi aduceam aminte numele, iar eticheta fusese scoasă de pe rochie. În cele din urmă le-am spus prețul. Nici unul dintre ei n-a mai scos o vorbă. Am repetat ce aflasem de la Venice: rochia valora mii de dolari.

— Și tu ai nevoie de o rochie care valorează mii de dolari? m-a întrebat tata.

N-am răspuns nimic.

Părinții mei s-au întrecut în a vorbi despre mine și simțul valorilor. Am ajuns toți la concluzia că era potrivit și rezonabil să duc rochia înapoi, până când mi-am adus aminte că nu era returnabilă.

— Ți dau eu banii înapoi, i-am spus.

Tata a dat din cap. Apoi a intervenit mama:

— Ți place mult? așa cum mă întreba întotdeauna când voiam să-mi iau un lucru scump.

Mă întreba „chiar ți place?” și, dacă spuneam „da”, se apuca să turuie că scumpăciunea aia era ceva ce puteam să port pentru totdeauna, ani în șir și tot timpul anului. Indiferent care era materialul - bumbacul cel mai veritabil, lâna cea mai plină -, proclama că nu e pentru un anumit sezon. Numea ocaziile cu care puteam să port haina cu pricina, evenimente din viitorul apropiat și îndepărtat: la bat- mitzvah unei verișoare, la absolvirea fratelui meu, la propria mea nuntă; ba aș putea fi chiar înmormântată cu ea.

În rarele ocazii în care puteam susține entuziasmul trezit pentru o astfel de achiziție, urma întotdeauna același final spus la casă: „Ți place mult?”. Acasă articolul avea să atârne în dulap ca o cărămidă legată de gâtul meu.

Mama s-a dat pe brazdă.

— Probeaz-o s-o vedem și noi, m-a îndemnat ea.

— Măine, i-am răspuns.

În iarna aia, de câte ori o întâlneam pe Venice la Toy Bar, îmi vorbea de Anthony. Părea că simte nevoia s-o facă, era vital. Vorbea repede, ca să-mi poată spune totul înainte să apară Hugh.

Susținea acum că Anthony se ținea după ea. De ziua ei o dusesse la Block Island și în drum spre bac trecuseră cu mașina pe lângă un panou uriaș pe care scria „La mulți ani, Zsa Zsa!”

— Îmi spune Zsa Zsa, m-a lămurit ea.

— Am înțeles asta.

A sesizat dezaprobarea din tonul meu.

— Nici măcar nu l-am sărutat, Sophie.

Într-o seară mi-a povestit că Anthony vrea să închirieze un avion ca s-o ducă la Maryland, să mănânce crabi.

— Nu se găsesc crabi în Providence? am întrebat-o eu.

S-a uitat la mine.

— Te îndrăgostești de tipul ăla? și aș fi vrut să-i spun Lothario.

-Nu.

— A, da, atunci ce faci?

Nu-mi plăcea de ea în momentul ăla și eram sigură că nici ei nu-i plăcea de mine și m-am întrebat, nu pentru prima dată, de ce era prietenă cu mine.

— Nu mă culc cu el, dacă asta vrei să știi.

Vorbele astea m-au făcut parcă să văd distanța dintre ce-mi spunea acum și „Nici măcar nu l-am sărutat”.

Atunci a intrat și Hugh. Părea mai nesigur pe el în seara aia și poate de aceea îl adusesese și pe Michael, o surpriză pentru Venice, deși nu a lăsat să se vadă nici chiar când Michael a sărutat-o pe obraz.

— Ne-am întâlnit la Quogue vara asta, a spus el așezându-se lângă mine.

Nu eram în stare să port o conversație după cele întâmplăte între Venice și mine și cele ce se întâmplau între Venice și Hugh.

O ținea de mână, ceea ce nu-i mai văzusem făcând niciodată și ea părea că-i îngăduie în silă. La un moment dat s-a scuturat de mâna lui sub pretextul că vrea să-și soarbă băutura, dar gestul a rămas acolo, în aer, și nimeni n-a mai vorbit un timp.

— Ar trebui să jucăm ceva, a propus Michael, și prin noi înțelegea el și cu mine.

Am presupus că voia doar să-i lase singuri pe Venice și pe Hugh. La bar m-a întrebat:

— Ce vrei să joci?

Am auzit în tonul lui ceva care nu avea nimic de-a face cu prietenul lui, sau cu prietena mea, sau cu prietenia.

— Șah, am ales eu.

Era destul de întuneric în bar, dar nu ăsta a fost singurul motiv pentru care nu-i vedeam chipul. Mai întâi ochii lui erau atât de adânciți în orbite, încât păreau că sunt în umbră. Și se tot uita la mine, iar când îi întorceam privirea se uita în altă parte. Dar i-am observat părul. Lins, închis la culoare, destul de lung, și mie îmi plăcea.

M-am simțit atrasă de el într-un fel în care nu eram obișnuită și mă simțeam tulburată. Pierdeam mereu la șah. De câte ori exclama: „Șah la rege!“, mi se tăia respirația.

— Povestește-mi viața ta, Sophie Applebaum, m-a rugat el.

— Tu mai întâi.

A născocit. Fusesse crescut la circ. Mi-a spus că tatăl lui era acrobat la trapez, iar mama, cu pălărie și un costum din paiete, călărea tigrul în jurul arenei. După ore, el hrănea elefanții, Floozy și Poco.

— Circul s-a destrămat, a spus clătinând din cap. Fusesse într-adevăr foarte trist.

Tatăl lui n-a mai găsit de lucru, iar mama a devenit dansatoare. Mi-a spus că a terminat împins de maică-sa de la spate colegiul Williams.

Încă un tonic cu vodcă și l-am atins cu genunchiul. Când m-am retras, a șoptit: „Nu“, și l-am atins din nou.

Acum mă privea fără să spună nimic. Nici unul dintre noi nu vorbea. M-am concentrat să-i trimit un mesaj telepatic: „Atinge-mă“. Dar n-a făcut-o și m-am simțit tulburată și șocată de mine însămi când am întins mâna pe sub bar să o apuc pe-a lui.

Mă privea mai intens decât fusesem eu privită vreodată și am văzut în ochii lui că avea nevoie de mine și mă dorea și am simțit că niciodată nu am avut nevoie și n-am dorit pe cineva atât de mult și că probabil nu o să mi se mai întâmple niciodată.

M-am gândit: „Suntem pe cale să ne îndrăgostim“.

— Sunt puțin cam obosit, Sophie Applebaum, mi-a spus, uitându-se la mine. Cred că am s-o iau spre casă.

Știam ce-mi cere și mi-am amintit de o scenă pe care mi-o citise Venice din *Anna Karenina*, când Kitty și Levin, antrenați într-un joc de societate cu inițiale, știau prin telepatie cuvintele înlocuite de inițiale. M-am gândit: „și noi comunicăm prin

telepatie. Suntem Kitty și Levin“. Tocmai atunci tre-nulețul a pornit pe șine și amândoi am privit în sus.

Ne-am dus unde stăteau Venice și Hugh.

— Eu mă duc acasă, a anunțat Michael.

— Și eu.

Venice s-a uitat la mine, și i-am văzut o expresie pe care nu i-o cunoșteam - neliniște, ba poate chiar îngrijorare. Am presupus că era din cauza momentului nostru neplăcut cu crabii, așa că m-am aplecat spre ea și, cu toată afecțiunea pe care i-o purtam, i-am șoptit:

— Te sun eu mâine.

— Ești sigură?

-Da.

— Ne vedem luni, i-a spus Michael lui Hugh.

Apoi am ieșit în stradă, pe marginea trotuarului, și Michael m-a întrebat:

— Ești sigură că vrei să faci asta?

-Da.

— Vreau oricum să ne revedem. Chit că vii acum cu mine sau

nu.

Mi se strânge inima amintindu-mi ce i-am răspuns:

— Sunt sigură.

Săptămâni de-a rândul, de câte ori suna telefonul credeam că e Michael, toate scrisorile din cutia poștală erau de la oricine altcineva în afară de el.

Venice nu aducea niciodată vorba despre Michael. Când o întrebam dacă l-a văzut, ofta și spunea că da.

Știam că-i o greșeală să dau vina pe ea, dar tot o învinuiam puțin. Când încercam să-mi explic în ce fel era răspunzătoare, sau ce rău a făcut, singurul răspuns care-mi venea în minte era că ei nu i s-ar fi întâmplat așa ceva.

Mă gândeam la *Moștenitoarea* și la ce aș face dacă Michael ar bate, în cele din urmă, la ușa mea. Știam ce-ar fi spus Venice, dar dacă te gândea mai bine „încuie ușa, Maria" erau cuvintele lui Catherine în timp ce urca scările ca să-și petreacă restul zilelor în singurătate.

Eu nu știam ce-aș spune. Speram ca explicația lui Michael să fie atât de bună, scuzele lui atât de copleșitoare, gestul lui de împăcare atât de „La mulți ani, Zsa Zsa!“, încât să nu mai fie nevoie să spun ceva.

Continuam să mă întâlnesc cu Venice la Toy- Bar și ea tot îmi mai vorbea despre Anthony, deși nu chiar atât de mult.

Încerca să se comporte de parcă o mai rărise și poate avea s-o termine, iar ei oricum nu-i păsa. Vorbea cu vocea calmă, egală pe care oamenii o folosesc când spun ceva important.

Îmi era tot mai greu acum să-i văd pe Hugh, de când știam ce știam despre Anthony. Aveam senzația că-i mint, chiar când îi spuneam doar „Bună". Hugh trebuie totuși să fi simțit ce se petrece - era din ce în ce mai nesigur pe el.

— Trebuie să-ți spun ceva, mi-a zis Venice într-o seară la bar. Înainte să vină Hugh.

Știam deja că se culcă cu Anthony, dar nu voiam să o aud mărturisindu-mi chestia asta. Odată rostite cuvintele, totul avea

să se schimbe. Am clătinat din cap. „Te rog, nu-mi spune nimic.”

Vedeam că n-ar prea vrea să-mi zică. Și-a făcut curaj să dea drumul cuvintelor.

— Michael mă tot sună.

Vocea îi tremura și era evident că știa ce riscuri își asumă. Încerca să fie o prietenă bună și eu apreciam, în teorie, acest lucru.

— Nu-i spune, te rog, lui Hugh. Și așa are foarte puțini prieteni.

Hugh avea totuși mai mulți prieteni decât ea, sau mai puțini dușmani.

Niciodată nu am aflat cine o văzuse în Manhattan cu Anthony, într-un weekend în care îi spusese lui Hugh că trebuie să rămână în Providence, să scrie o lucrare.

Tot trecea în revistă fiecare apariție publică din weekendul acela, ca și cum ar fi încercat să-și amintească momentul care o costase pierderea lui Hugh. L-a ajutat pe Anthony să-și cumpere o cravată la Barney's. Au suit și au coborât scara în spirală de la Guggenheim. S-au dus la Carlisle să-î audă cântând pe Bobby Short. Spunea că n-a văzut pe nimeni uitându-se la ea, cineva pe care să-î cunoască, dar m-am gândit că era atât de obișnuită să fie privită, încât n-ar fi observat.

L-am evitat pe Anthony până în iarna următoare. Venice nu auzea spaima din vocea mea. Mi-a spus să-mi aduc rochia perfectă, că și-o aduce și ea pe cea albastră-verzuie - lui Anthony o să-i vină în minte un loc potrivit unde am putea merge. Mi-am pus rochia într-un sac menajer pe care l-am luat cu mine în autobuz.

L-am băgat sub masă, împreună cu sacul meu cu tot, la Toy Bar și apoi am așteptat-o pe Venice. A întârziat și a intrat pe ușă cerându-și scuze. Mi-a spus că Anthony trebuie să sosească dintr-un minut în altul. Se certaseră și el avea nevoie să se calmeze. Nu-mi putea spune motivul neînțelegerii lor, deoarece putea să intre chiar atunci, iar despre altceva nu era în stare să

vorbească.

Era la fel de frumoasă ca întotdeauna și totuși puțin diferită. Am observat că era machiată și am fost atât de surprinsă, încât am spus-o cu voce tare.

— Lui Anthony îi place să mă machieze.

— Chiar el te machiază?

A dat din cap.

— E priceput, am remarcat eu.

— E un fel de artist.

— Poate odată o să mă machieze și pe mine, am spus eu mai mult în glumă.

Dar ei fie nu i-a plăcut gluma mea, fie nu m-a auzit; era nervoasă. Se uita la ceas și-și tot scotea și pune la loc brățara.

Când s-a apropiat de masa noastră un tip, am fost mirată să văd că-î invită să ia loc. Nu era cu nimic mai breaz decât alții cărora le dăduse papucii de-a lungul anilor. Și totuși a continuat să vorbească cu el și i-a permis să ne plătească băuturile. Era tot acolo când a intrat Anthony și m-am gândit că sigur ea pusese totul la cale.

Anthony era foarte înalt și de o frumusețe convențională. Deși cam insipid, îi remarcam ochii strălucitori și zâmbetul. Mai târziu, când Venice îmi vorbea despre el, mi-î imaginam cu o pelerină ca a lui Dracula.

Nu s-a așezat. A privit în jurul lui și nu i-a plăcut barul.

— Mă gândesc că am putea merge la Algonquin, a spus, și Venice s-a ridicat imediat, deși nu ne terminaserăm băuturile.

Mi-am scos punga de sub masă și Anthony mi-a luat-o din mână.

— Frumos bagaj, a glumit el, săltând sacul de gunoi. Am și eu același set acasă.

M-am gândit că s-ar putea să-mi fie simpatic.

În taxi el și Venice au vorbit despre Algonquin Round Table și au repetat remarcile spirituale pe care le știau. Când ne-am dat jos din mașină i-a oferit brațul cu sacul de gunoi, spunându-i:

„Doamnă Parker", iar ea l-a luat, zicându-i: „Mulțumesc, domnule Benchley".

Localul nu era totuși decât un bar de hotel și-ți dădea senzația că de mult timp nimeni nu mai spusese ceva inteligent acolo.

— Poate ar trebui să mergem la o masă rotundă, a spus Venice.

Anthony s-a uitat împrejur și a spus că era mai bine acolo unde eram. Venice a dat un scaun la o parte și Anthony s-a așezat între noi, când ținând-o pe ea de talie, când dându-i drumul ca să bea din pahar.

— Deci tu ești faimoasa Sophie de la Roger?

— Rogers, l-am corectat eu.

— Pardon?

Anthony a folosit cuvântul, dar nu și intonația cu care îți ceri scuze.

— Se numește Rogers.

— Ai dreptate, a spus el adăugând și un „îmi pare rău" mai autentic.

Părea neliniștit. Tot timpul cât am stat acolo, s-a întrebat unde altundeva ne-am putea duce. Fusese invitat la o petrecere în partea mondenă a orașului; sau poate am putea merge la Studio 54 ; auzise de un club de noapte trăsnet, dar se gândea că probabil ar fi prea devreme pentru un astfel de loc.

— Știți ceva? le-am spus. Eu sunt obosită.

Venice părea necăjită și când le-am zis că aveam să dorm la fratele meu, nu s-a opus. Ne luam rămas-bun, când Venice mi-a zâmbit, și eu știam ce avea de gând să-mi spună. Cu o voce senzuală, m-a întrebat:

— Te superi dacă mă culc cu soțul tău?

Poate voia să repare ceva în relația dintre noi, dar părea mai mult o reprezentare dată pentru Anthony - „Prietenia mea poznașă cu Sophie" -, dar n-a ieșit bine. Încă îi mai explica gluma, când am plecat.

— Îmi pare rău că Anthony a fost atât de nepoliticos, s-a

scuzat ea la telefon a doua zi dimineăta.

Anthony îmi păruse rece, arogant, plictisit, chiar răutăcios, dar nu nepoliticos.

— S-a simțit amenințat.

M-am gândit că poate n-am înțeles eu bine și am spus cum ar fi spus și Anthony:

— Pardon?

— Din cauza lui Hugh, mi-a explicat ea. Pentru că ești prietenă cu el.

Nu știam ce să-i răspund. Nu mai vorbisem cu Hugh de dinainte de despărțirea lor. Nu m-a sunat niciodată.

Venice a continuat:

— E nebun de gelozie pe Hugh, și am avut impresia că aud urmele unui accent englezesc în vocea ei. Oricum, diseară ieșim și poți să-ți îmbraci rochia.

Dintr-odată mi s-a făcut dor de Hugh.

— Anthony vrea să ne duca la o petrecere undeva în SoHo. Mergem noaptea târziu.

Nu i-am răspuns imediat. M-am gândit să inventez o scuză, dar apoi i-am spus:

— Nu vreau să merg.

A tăcut, și eu la fel.

Nu-mi venea să cred că hotărâse să fie cu Anthony, pe care eu nu l-aș fi preferat niciodată în defavoarea lui Hugh, sau a oricărui altul. Astfel că îmi venea greu să cred că, dincolo de orice, Venice și cu mine eram la fel, ceea ce era, după cum gândeam eu, necesar în iubire.

Am îmbrăcat rochia perfectă de trei ori.

În ultimul an la Rogers, am purtat rochia la o recepție a unei frății. A fost emoționant să atrag bărbați care până atunci nu mă observaseră, să-i văd roind în jurul meu. M-am gândit: „Asta înseamnă să fii Venice”. Mi-a plăcut la început, chiar foarte mult. Dar era și obositor și, în afară de asta, tipul care mă însoțea îmi plăcea mai puțin decât îi plăceam eu lui și nu părea corect să

port o rochie care l-ar fi făcut să mă placă și mai mult.

A doua oară a fost la o petrecere de Halloween, în apartamentul prietenei fratelui meu. Am purtat rochia cu o mască de căprioară. În liftul care mă ducea la petrecere, era și un mic pirat.

— Cine-i ea, mami? a întrebat-o pe mama lui.

Iar când mama mi-a pus întrebarea, i-am răspuns că sunt Bambi, amanta lui Rudolph.

A privit în jos spre fiul ei și a spus: „E Bambi, sora lui Rudolph”.

Ultima dată când am îmbrăcat rochia a fost la o petrecere la care m-a invitat Venice. Era una dintre acele petreceri pe care le dădea pe atunci lumea, bărbații în special, organizate într-un restaurant și invitând persoane care figurau pe liste. Trebuia să plătești ca să intri. Intenția lui Venice era să mergem foarte târziu și să îmbrăcăm rochiile.

Și eu, și Venice lucram de un an în New York când s-a întâmplat chestia asta. Avea un mic rol într-un serial. Abia dacă ne mai vedeam. Când o întrebam despre Anthony, nu-mi spunea prea multe. Voia să știe când aveam de gând să i-l prezint pe noul meu iubit. I-am răspuns că Josh era destul de ocupat cu poeziile pe care le scria.

Petrecerea avea loc pe East Sixth Street, la un restaurant indian cu divane tapițate cu catifea purpurie și draperii aurii. În afară de mine, toți purtau haine de lucru. Bărbații cu care am vorbit m-au întrebat de unde venisem. Am stat acolo vreo oră așteptând să apară Venice.

Poate de jenă că n-a venit la întâlnire, Venice mi-a vorbit despre Anthony cum nu o mai făcuse până atunci. Se certaseră groaznic, mi-a povestit, poate mai rău ca niciodată, deși, a completat ea, superlativul privind certurile lor era greu de stabilit. Mi s-a plâns cât e de nebun, cât de oribil o insultă și cum o acuză tot timpul că se culcă sau vrea să se culce cu alți bărbați.

Mi-a spus că e convinsă că trebuie să se despartă de el.

— Fă-o neapărat, am sfătuit-o eu.

— Știu, mi-a repetat, dar fără hotărâre în voce.

L-a părăsit, totuși; a aflat că avusese o aventură tot timpul.

Nu mi-a părut rău că m-am dus la petrecere.

Michael arata aproape neschimbat, dar fusese întuneric în localul din Quogue și la Toy Bar și mai ales în dormitorul lui. Restaurantul indian era bine luminat.

L-am zărit cu coada ochiului și pentru prima dată în seara aia am fost bucuroasă că-mi îmbră- casem rochia perfectă.

Mi-am imaginat momentul ăsta de multe ori: mă vedeam întorcându-i spatele, sau trăgându-i o palmă, sau prefacându-mă că nu-mi aminteam bine cine este; avusesem atâtea iubiri după el, care fusese primul, și toți mult mai demni de a fi ținuti minte.

Dar când ochii noștri s-au întâlnit și privirea lui m-a întrebat dacă îmi amintesc de el, privirea mea i-a răspuns că da. A venit la mine când tocmai plecam. M-a întrebat dacă nu vreau să mergem în alta parte să bem ceva și i-am răspuns ca nu pot.

— Ce face Hugh? l-am întrebat eu.

Era bine.

— Mai pictează?

Uneori.

Michael m-a condus afară și ne-am continuat discuția pe trotuar, de fapt el vorbea. Eram sigură ca n-am sa mai cad în mrejele lui, dar ca să fiu mai sigură îi priveam nasul.

Vorbea destul de repezit - avea o iubită, dar era la Praga - și în orice caz erau pe punctul de a se despărți - de fapt o și făcuseră -, iar eu dădeam din cap în timp ce el vorbea, așa cum faci când ești nerăbdător ca cineva să termine ce are de spus.

— Ei bine, am zis eu. Trebuie să plec.

— Pot să te sun? m-a întrebat.

Am așteptat mult timp înainte să-i dau un răspuns, deși, bineînțeles, nu atâta cât mă făcuse el sa aștept. L-am lăsat sa stea acolo, cu întrebarea în aer, în timp ce mă uitam fix la el. L-

am lăsat sa stea acolo, în timp ce eu am coborât de pe trotuar și am ridicat mâna sa opresc un taxi. Exact în momentul ăla, ca trimis de vreun dumnezeu în care încetasem să mai cred - dumnezeul dramei sau al lucrurilor perfecte -, sau poate de propria mea zână bună, a venit un taxi. M-am urcat și am închis portiera.

Dactilografia secolului XX

1

New Yorkul îmi dădea un sentiment al posibilităților infinite pe care nu-î avusesem niciodată în suburbii, întorcându-mă cu mama cu mașina de la Lord & Taylor, să zicem. Acolo, când vedeam oameni în mașinile lor, știam că se întorc acasă, unde opțiunile lor erau aceleași ca ale mele: te uitați la televizor sau citeați. În New York, vara aceea, mai ales în amurg, în Village, sau în centru, sau în Upper West Side, mergând printr-o mare de oameni sau uitându-mă în sus la ferestrele luminate ale birourilor și apartamentelor, simțeam că viața mea ar fi putut s-o ia în orice direcție.

Tocmai absolvisem colegiul și învățam de una singură să dactilografiezi în apartamentul fratelui meu Robert, o fabrică de praf construită înainte de război, la încrucișarea dintre 119th Street cu Broadway, la doar câțiva pași de un șir de telefoane cu fisă care serveau drept pisoare în aer liber.

— *Pissoir*, spunea fratele meu mai mare, când venea la cină.

Jack locuia singur într-o garsonieră frumoasă în West Village-ul istoric.

Robert avea trei colocatari, inclusiv iubita lui, Naomi, care era tăcută și serioasă. Vorbea neobișnuit de lent și mă gândeam că s-ar putea să aibă o legătură cu faptul că era ortodoxă. Mă întrebam dacă această formă extrem de strictă de iudaism îi impunea și basmaua pe care o purta uneori peste părul ei lung și ondulat, făcând-o să pară o fetiță din *shtetl* din *Scripcarul de pe acoperiș*.

În vara aia, Naomi se pregătea pentru cursurile de doctorat în

psihologie și Robert studia pentru testul de admitere la colegiul de medicină. Zilele și le petreceau în biblioteca Facultății Columbia și noaptea dormeau în camera ei. Era cea mai luminoasă cameră, dar fereastra dădea în stradă și era zgomot. Muzica salsa intra să se lupte cu Mozart-ul de la combina lui Naomi. Eu locuiam în camera lui Robert, unde urmam propria mea școală particulară de secretariat.

Apartamentul era mare, dar îmbâcsit și plin de gândaci pe care nimeni în afară de mine nu părea să-i observe. Era deosebit de deprimant în timpul zilei, când soarele pătrundea prin ferestrele nespălate și îți dădeai seama cât de murdar era totul și ca așa fusesse și va fi întotdeauna.

Mi se spusese că unele vase de bucătărie sunt pentru came, altele pentru lapte, dar uitam tot timpul care și cum. Într-o dimineață, în timp ce luam micul dejun, a intrat Naomi și văzându-mă a deschis gura gata parca să țipe. În loc de asta, s-a luat cu mâinile ei superalbe de parul negru, ca și cum ar fi vrut să-și potolească o criză de nebunie.

— Ce-i? am întrebat eu.

Îmi mâneam cerealele dintr-un castronaș pentru came. Când m-am oferit să-l spăl, s-a uitat fix la mine.

— Și dacă folosesc o apă foarte, foarte fierbinte?

Mi-a răspuns că va trebui să aruncăm castronașul, ceea ce părea cam exagerat, dar eu, inculpata, nu eram persoana indicată să aleagă pedeapsa castronașului.

L-a rugat pe Robert să-mi spună ce-am greșit, ceea ce nu consideram că ar fi de bun augur pentru cariera ei viitoare de psiholog.

Seara au intrat amândoi în casă, dar Naomi a luat-o la stânga, spre camera ei, iar Robert la dreapta, spre living unde stăteam de vorbă cu colocatara lui, Leah. Ne-a salutat pe amândouă și a intrat în bucătărie să-și facă cocktailul de seară: suc de afine cu apă tonică.

Stătea în ușă, sorbindu-î, în timp ce Leah îmi povestea despre

slujba ei de profesor suplinitor pe care urma s-o aibă în toamna aceea la Tel Aviv. Mă plictisea, dar vocea calmă și monotonă era liniștitoare, așa că tot îi puneam întrebări ca să continue: „Cum arată Tel Aviv-ul?“, „Prin ce diferă universitățile Israelite de cele de aici?“

Robert stătea acolo, așteptând să termine Leah, și când a înțeles că asta s-ar putea să nu se întâmple niciodată, mi-a făcut semn din cap să-l urmez la el în camera.

A închis ușa în urma noastră. M-am așezat pe patul pe care el nu dormea niciodată și m-a cuprins mirarea. Nu era posibil ca liderii ortodocși, care își scuturau perciunii buclați și lungi în cerealele din castronașul meu, să spună: „Foarte bine, foarte bine" despre sexul înainte de căsătorie.

Am încercat să fiu atentă în timp ce Robert îmi explica cum stricta respectare religioasă a riturilor se trăgea la Naomi din credința ei profundă. M-am înviorat când a început să vorbească despre familia noastră. În ochii lui Naomi eram tot atât de evrei pe cât eram de anglicani. Fusese îngrozită auzind că ni se făcea pom de Crăciun pe vremea când eram copii și, pe când Robert îmi vorbea despre asta, mi l-am amintit băiețel, golindu-și ciorapul de monedele de ciocolată și mașinuțele din cutii de chibrituri și de veselie lui total opuse față de mult prea serioasa atitudine pe care o afișa acum.

Am încercat să-l înveslesc cu o glumă despre gândacii care semănau a carne și trândăveau ilicit în vasele pentru lapte din bufet, dar părea jignit și când a spus „Sophie" pe un ton muștrător, am simțit că mi se face greață. Începuse să meargă cu Naomi la sinagogă vinerea seara și sâmbăta dimineața. Eu presupuneam că Robert era tot Robert, marfă bună, dar acum eram îngrijorată că poate era pe cale să devină și el un slujitor al Torah.

— Ți-am pus casa la dispoziție, a spus el, ceea ce știu că era un citat din Naomi.

— „Ți-am pus casa la dispoziție", am auzit bine? l-am întrebat.

Se vedea pe fața lui ca l-am mai împlânzit. Pentru o clipă, a redevenit Robert pe care îl știam. Apoi am auzit-o pe Naomi mergând la duș și el și-a luat din nou o mutră serioasă.

I-am spus că am sa-i cer iertare.

— Cred că asta-i o idee bună.

L-am întrebat dacă era nevoie să-mi cer scuze și de la ceilalți colocatari, Leah și Seth, și mi-a răspuns că Naomi era singura care ținea cușer. I se părea normal ca o singură persoană să dicteze legile dietei pentru cinci.

În bucătărie mi-a arătat care era vesela pentru carne și care pentru lapte. A ieșit la iveală și un set separat de tacâmuri pentru lapte, despre care nici măcar nu știusem și, de asemenea, alte oale și tigăi. A găsit un marker și a scris etichete pe care le-a lipit de rafturi și sertare. Amândoi ne comportam ca și cum problema era rezolvată.

După ce Robert a plecat la bibliotecă, m-am dus în camera lui Naomi. Ușa era deschisă. Stătea la birou și scria o lucrare care putea fi despre evitarea conflictelor. Părul des îi atârna ud peste un prosop pe care și-l pusese deasupra halatului. Mi-a trecut prin minte că va dura toată noaptea până să i se usuce părul și ca va dormi cu un prosop pe perna, cum făceam eu când eram mică. Asta m-a făcut să mă gândesc la ea ca la ceva tânăr și curat în loc de „strict”, asta fiind cuvântul care mi se întipărise în creier din discursul lui Robert despre respectarea ritualurilor religioase.

„Strict” a revenit totuși pe chipul ei când am bătut în tocul ușii și s-a întors spre mine. Părea ca știe că are dreptate și nu numai în situația de față, ci în general, o dreptate justificată, și mă întrebam dacă procedează așa și cu Robert.

Îi luam apărarea lui, întregii mele familii asimilate, ba chiar și pomului de Crăciun al copilăriei mele, chestie care mi se părea cam ciudată, când am spus „îmi pare rău pentru cereale”, adică *Să nu uităm că vorbim despre Cheerios*.

Tocmai începusem să mă întâlnesc cu meditatorul lui Robert

pentru admiterea la Medicină, pe care genialul meu frate îl credea un geniu.

Josh era blând și politicos, poet și iubitor de romane clasice și filme străine. Nu bea și nu încercase niciodată vreun drog și chiar în zilele lui Hades din iulie, cum le numea el, dădea impresia ca tocmai a făcut un duș. Mirosea ușor a talc pentru bebeluși.

Avea părul lung și-i purta strâns într-o coadă de cal și era zvelt fără să fie foarte înalt. Robert mi-a spus că era un bun jucător de tenis și într-o seară m-am dus pe terenul de sport să-i văd jucând, îmi plăcea să-l privesc pe Josh mai ales când servea cu mingi înalte și puternice; era într-o formă excelentă.

În drum spre casă, după tenis, i-am spus:

— Ar trebui să mă vezi odată bătând la mașină, împreună cu mașina de scris imensă a tatei, un IBM Selectric, am adus o carte numită *Dactilografa secolului XX*, pe care o împrumutasem de la bibliotecă în timpul scurtului meu relaș de după absolvire, pe care l-am petrecut acasă, în suburbii. O carte măslinie, cu coperte tari, aceeași carte pe care o folosisem și la orele de dactilografie din gimnaziu. Sperasem c-o să-mi aduc aminte ceva din lecțiile alea, dar nimic.

În pauzele de dactilografiere, studiam o carte despre CV-uri pe care o cumpărasem, *Publicitate pentru tine însuși*, deși chiar încurajările lor mă descurajau. Căutătorii de slujbe din carte își petrecuseră toată viața pregătindu-se pentru o muncă pe care eu abia acum îmi dădeam seama că poate mi-ar plăcea. Tim J. Sullivan studiasse ziaristica, fusese editorul unui ziar al campusului universitar și colaborator pe timpul verii la un ziar metropolitan din Detroit, cu un tiraj de 20 000 de exemplare. Laura Johnson, al cărei țel a fost să asiste un fotograf, asistase deja unul, făcuse instantaneele nevinovate din anuarul ei universitar, primind chiar pentru una o mențiune la o expoziție cu juriu la Minnesota State Fair.

Numai Lisa Michele Butler mi-a fost de un oarecare folos. Deși nu scrisesem o teză intitulată *Regionalism în nuvelele lui Sarah*

Orne Jewett și nici nu fusesem promotoarea unui Program de culturalizare bazat pe muncă voluntară, studiasem engleza. Prin urmare, ca și Liza Michele, căutam o slujbă de începător într-o editură, de preferat asistent editorial.

Urmând sfaturile cărții, mi-am bătut la mașină CV-ul și am fost uluită de efectul pe care îl avea. Cu o tipăritură simplă și frumoasă, experiența, realizările și premiile inexistente păreau subînțelese din modestie. Mi-a plăcut atât de mult cum arăta CV-ul, încât am uitat să mă tem de conținutul lui și i l-am arătat lui Josh.

— Nu știu de ce ți-ai mai făcut atâtea probleme, a spus el.

I-am răspuns că ar trebui să vadă CV-urile din cartea mea.

— Draga mea, mi-a spus el, alea nu sunt persoane reale.

— Acum știu.

Am sunat la primul număr din lista pe care mi-o făcuse Jack cu persoanele pe care le cunoștea în publicistică, dar sau Jack greșise numele, sau omul nu mai lucra acolo; am fost transferată la personal.

Am explicat că îl căutam pe un prieten al fratelui meu, cerându-mi scuze pentru deranj.

— Nu vă grăbiți, mi-a răspuns o voce de femeie.

Am reușit să-i spun că doream să lucrez ca asistent editorial și femeia, o sfântă, m-a întrebat dacă pot veni la birou în după-amiaza aceea.

Am îmbrăcat costumul de bumbac cu dungi, mi-am pus dres și niște pantofi de lac care mi-au făcut bășici după câteva străzi.

Sfânta de la personal era chiar și mai drăguță în persoană. A dat din cap la CV-ul meu și a zâmbit chiar când mi-a spus că nu a auzit niciodată de colegiul pe care îl absolvisem. I-am spus să nu-și facă probleme: nimeni nu a auzit de Rogers.

— Fratele meu îl numește Hammerstein.

— Bun, a spus ea. Știi să bați la mașină?

Am înțeles întrebarea drept „Ai vrea?” și i-am răspuns:

— Fără îndoială.

Apoi mi-a dat testul.

— Îmi pare rău, mi-a spus, după ce a calculat rezultatul.

Mi-a explicat apoi că aveam nevoie de cel puțin 45 de cuvinte pe minut pentru a fi luată în considerație pentru orice post de începător în publicistică.

— Câte am scris? am vrut eu să știu.

— Nouă, m-a informat ea.

În seara aia, în loc să mă întâlnesc cu Josh, am bătut la mașină. Eram agitată și tot mă duceam la bucătărie pentru o Cola dietetică sau încă o cafea. De fiecare dată apărea și Naomi. Își lua un pahar cu apă sau se uita în frigider, dar știam că vine să se asigure că folosesc corect vesela și tacâmurile. I-am zâmbit, spunându-mi în gând: „Dar habar n-ai ce folosesc eu când tu nu ești pe-aici, nu-i așa?”

Lui Josh îi plăcea să petreacă weekendul la New York. Ii plăcea să vadă cum se golește orașul și că puteai să mergi la muzee și să mănânci în restaurante care de obicei erau aglomerate. Înțelegeam acest lucru, dar părinții mei aveau o casă pe coastă în New Jersey și voiam să merg acolo uneori. Voiam să înot în ocean.

I-am spus asta lui Josh într-o vineri seara, în august, când din cauza umidității îmi venea să țip de nervi.

— Am fost deja acolo de două ori, obiectă Josh.

A repetat apoi ceea ce-mi spusese de atâtea ori, că dorea să experimentăm lucruri noi împreună. Era gata să experimentăm unul chiar atunci, când a propus să mergem în Coney Island la bunica lui rusoaică, Bubbe, care la prima noastră întâlnire mi-a reproșat că nu m-am dus s-o vizitez mai demult.

— Am fost deja acolo, i-am amintit eu, stră- duindu-mă să-mi păstrez calmul.

— O, da, e adevărat! a recunoscut el.

Fără nici o legătură, am adăugat că n-o văzusem pe propria mea bunică nici măcar o dată.

— N-am fost la ea de curând? m-a întrebat Josh.

— Am fost la mama mamei mele, Steeny, pe coastă. Dar vorbesc despre mama tatei, bunica Mamaie, care locuiește în Bronx.

— Foarte bine, a spus el ca și cum asta ar fi fost soluția. Hai să mergem la ea.

I-am explicat că ultimul lucru pe care doream să-l fac într-o zi de vară era să văd pe bunica cuiva. Aveam impresia că nu vorbeam clar și încercam să găsesc cuvintele adecvate.

— Nu înțelegi? Simt nevoia să ies din oraș, și în timp ce vorbeam mi se părea că arăt exact ca un copil care are un acces de furie pentru ceva cum ar fi o urmă de salată de varză care-i atinge ham- burgerul.

— Vrei să ne plimbăm?

Am clătinat din cap. Sentimentul meu de frustrare îmi invada tot corpul și simțeam că se apropie o migrenă.

— De ce nu stai lângă ventilator? mi-a sugerat el.

Josh a devenit de un calm sinistru: el era ochiul furtunii și eu gura ei. În cele din urmă, am scos afară eul meu patetic și am mers pe jos de pe Broadway până la Robert. Când am ajuns, mi-am dat seama că uitasem cheile.

Am sunat la interfon și am așteptat. Am sunat din nou. Când m-am dat câțiva pași înapoi și am privit în sus, am văzut lumină la fereastra dormitorului lui Naomi - erau aprinse lumânări. Pălăiau. Mi-am amintit că e Sabatul.

Am sunat de la telefoanele din pisoar. Am sunat și am sunat și în cele din urmă mi-a răspuns robotul. Am auzit vocea lui Leah și când a spus „Shalom“ m-am calmat. După bip i-am spus că sunt Sophie și că am rămas pe-afară.

Am așteptat și robotul mi-a închis telefonul în nas.

Eram sigură că biblioteca se închidea la ora 11 în fiecare vineri noapte. Era 10.10. Mi-am închipuit că Robert va veni curând acasă. M-am așezat pe scările de la intrare și am așteptat.

Și atunci mi-a venit un gând îngrozitor: dacă Robert era sus? Nu mi-l puteam imagina refuzând să-mi dea drumul în casă,

indiferent ce i-ar fi spus Naomi. Dar ea domnea peste bucătărie, iar ușa de la intrare era chiar la capătul holului.

În cele din urmă ușa s-a deschis ca să intre un curier, și am intrat și eu odată cu el. Am bătut la ușa și după câteva minute mi-a deschis Naomi în halat.

— Dormeam, mi-a spus.

Suna ca relatarea unui fapt. Dar dacă o înscriai pe o listă, aducea mai mult a reproș decât a scuză. M-am așezat pe pat ciulind urechile ca să aud când vine Robert. Era puțin după ora 11 când a descuiat ușa de la intrare. A traversat holul spre camera lui Naomi fără să aprindă nici o lumină.

Când m-am trezit, Robert și Naomi erau deja plecați, probabil la sinagogă.

Erau două mesaje de la Josh pe robotul telefonului. Primul, „Sunt Josh... am cheile lui Sophie", era atât de rece și telegrafic, de parcă totul se sfârșise între noi. Al doilea, „Te rog să mă suni", era atât de trist și intim, încât nu părea că mi-a lăsat un mesaj, ci că-mi șoptea la ureche în întuneric.

Îi părea rău, îmi părea rău, ne părea rău. Am petrecut toată duminica luându-ne revanșa în apartamentul lui.

— Îmi pare rău pentru vineri noapte, mi-a spus Robert duminică.

— Nu e vina ta, i-am răspuns.

O apăra pe Naomi fără să-i pomenească numele, îmi explica ce înseamnă să ții Sabatul, ce nu poate fi făcut și de ce.

Am așteptat să termine. Apoi l-am întrebat:

— Ai devenit cumva ortodox, Robert?

A clătinat din cap, dar mi-a spus că-i place ideea de a ține Sabatul.

— E ceva plăcut și liniștit.

Mi-am adus aminte că lui i-a plăcut întotdeauna să meargă la sinagogă.

— De ce să nu-ți placă? Nu-i decât o cameră plină cu evrei.

Mai târziu Naomi a bătut la mine la ușa și, când m-am întors,

mi-am dat seama că stăteam exact în aceeași poziție în care stătuse ea când m-am dus să-mi cer scuze.

— Îmi pare rău de faza cu ușa, a zis ea.

Naomi s-a dus la bibliotecă, iar eu și Robert luam cina împreună cu colegii de apartament. Leah pleca la Tel Aviv peste doar câteva săptămâni și Seth spunea că va trebui să înceapă să caute pe altcineva.

— Ce zici, Soph? m-a întrebat Seth. N-ai nevoie de un apartament?

Leah a căscat ochii cât cepele și mi-am dat seama că Naomi vorbise cu ea despre mine.

Robert s-a oprit din mâncat. Se uita în farfurie și, când a ridicat ochii spre mine, avea un aer neajutorat. Mi-am dat seama că un „da“ spus mie ar fi însemnat un „nu“ spus lui Naomi. Nu voiam să simtă că trebuia să aleagă între iubită și soră, dar știam că oricum avea s-o facă.

L-am făcut să înțeleagă din expresia feței mele că e OK.

Le-am spus că trebuie să-mi găsesc o slujbă mai înainte de a închiria un apartament.

Mi-am dat seama că Robert răsufla ușurat când i-am spus că aveam de gând să stau un timp cu Jack. Toți ne simțeam stânjeniți când m-am mutat. Am rămas cu Naomi și cu Robert lângă ușa câteva minute ca să ne luăm rămas-bun. Josh îmi dusesese bagajele jos, unde mă aștepta Jack în mașina lui decapotabilă. Țineam pe un braț rochiile puse pe umerase când Robert a încercat să mă îmbrățișeze.

— Ei bine, le-am spus ca din întâmplare, vă mulțumesc că mi-ați pus casa la dispoziție.

2

Jack îi spunea lui Naomi „Gnomi“ și „Gnomes-ter“ și a râs la gluma mea despre gândaci. Când i-am repetat remarca lui Robert „Ți-am pus casa la dispoziție“, Jack a clătinat din cap spunând: „Roby, Roby, Roby!“

Era prima mea noapte în apartamentul lui Jack și tocmai

terminasem o cină grozavă gătită de prietena lui, Cynthia. Pusese lalele pe masă și lăsase bucătăria în întuneric, cu excepția lumânărilor. Era o atmosferă plăcută, iar eu eram bucuroasă că mă aflam acolo, dar nu-mi plăcea încotro se îndrepta discuția.

— Există un cuvânt care exprimă ce a devenit fratele nostru mai mic, a spus Jack.

— Nu știu despre ce vorbești, am intervenit eu.

— Ba eu cred că știi.

Vorbea cu mine, dar în același timp o tachina pe Cynthia, care era din Alabama și probabil că nu înțelegea cuvinte ca „subpapucit”.

— Eu cred că are de gând s-o ia de nevastă.

Împărtășindu-i lui Jack părerea mea, mi-am dat seama că era adevărat. Dacă mă gândeam bine, se comportau ca și cum ar fi fost deja căsătoriți. Mă întrebam ce crede Jack despre faptul că fratele lui mai mic se însoară înaintea lui. Poate și Cynthia se gândea la același lucru. Se uita la el.

Jack tăcea și eram sigură că își imagina discuția pe care ar fi putut-o avea cu Robert. Mișca chiar puțin buzele. Orice și-ar fi imaginat el, era sigur că Robert n-o să-l asculte. Jack știa cum să facă femeile să se îndrăgostească de el, dar asta nu-l califica pentru rolul de consilier.

Când a revenit la realitate, m-a întrebat cum merge vânătoria mea de joburi și dacă m-am întâlnit cu editorii al căror număr de telefon mi-l dăduse. Nu le-a menționat numele de față cu Cynthia și mi-am dat seama că toate erau femei cu care ieșise.

I-am răspuns că mai aștept până voi ajunge să scriu patruzeci și cinci de cuvinte pe minut. Cynthia mi-a zâmbit încurajator. Ceva de genul „Ai să reușești, draguțo”.

Era înaltă, cu brațe foarte lungi și cu o gură mare și rujată cu roșu. Era designer vestimentar și era genul care-ți sare-n gât de la bun început. M-a îmbrățișat când ne-am cunoscut. Vorbea și tot vorbea în timpul cinei. Nu aveam nimic împotriva. Avea o voce plăcută și la sfârșitul fiecărei fraze puteai să auzi cântecul

Sudului.

Am stat de vorbă până târziu și eu am spălat vasele. Când m-am dus și eu în salon, Cynthia potrivea cearșafurile și pătura pe canapeaua pe care urma să dorm.

Jack a crăpat ușa dormitorului atât cât să-și scoată capul, așa că am înțeles că era în chiloți, sau chiar fără.

— Noapte bună Tinkerbelle, mi-a urât el.

Cynthia m-a îmbrățișat ușor spunându-mi: „Mă bucur că ești aici”, ceea ce m-a făcut s-o iubesc.

Nu mai auzisem până atunci pe nimeni făcând dragoste. Mi-au trebuit câteva minute până să-mi dau seama ce era. O auzeam pe Cynthia scâncind încetișor, iar Jack facea ca atunci când ridică greutatea la subsol, doar că în trecut se termina cu trântirea halterelor.

Apoi au început să râdă amândoi și într-un fel am râs și eu.

Josh și cu mine eram tăcuți când făceam dragoste și m-am gândit să fac și eu un pic de zgomot data viitoare. N-am făcut totuși. A doua zi la cină, Josh mi-a spus că simte nevoia de a petrece mai mult timp scriind poezii.

Eram la Szechwan West - Szech West îl numeam noi -, imediat după colț de unde era apartamentul lui și tocmai dădusem comanda.

Înainte de a mă întâlni, îmi explica el, petrecea fiecare seară la bibliotecă scriind. Acum nu făcea decât să se ducă la slujbă și să se întâlnească seara cu mine.

— Poezia mea suferă, s-a plâns el.

— Nu vreau să sufere, l-am asigurat eu zâmbind.

Am încercat să păstrez poezia drept subiect al conversației, în loc să-l întreb, să zicem, dacă mai e îndrăgostit de mine. Dar „Cum sunt poeziile tale?” n-a adus decât o promisiune că mi le va arăta, iar „Care sunt poeziile preferate?” a avut drept rezultat o listă.

Când m-a întrebat ce poezii îmi plac mie, am suspinat ca și cum mă gândeam la o mulțime și nu știam pe care să-i aleg. În

cele din urmă, am recitat poemul meu preferat:

Scutur și scutur

Sticla de ketchup.

Nu curge nimic

Și-apoi curge prea mult.

Au sosit mâncărurile comandate și mi-a atras atenția asupra ardeilor iuți aleși de mine.

— Am mâncat odată unul și mi-a venit să mă urc pe pereți.

La el în apartament, în dormitorul lui, era mai greu să pretind că totul e în regulă. I-am spus că vreau să fumez o țigară, ceea ce însemna să ies pe casa scării. Una dintre colocatarele lui fuma, dar numai la ea în dormitor. Josh mi s-a plâns de fumul care ieșea de câte ori se deschidea ușa.

Îndată ce am ieșit pe scări, m-am simțit mai bine. M-am așezat pe treptele prăfuite și negre și mi-am aprins o țigară. Stăteam acolo și încercam să-mi recapăt personalitatea.

Întorcându-mă în apartament, am deschis ușa dormitorului lui Josh. Stinsese deja lumina. Am înaintat încet în întuneric. Genunchiul meu a găsit patul și m-am urcat în el. Stăteam nemișcată. Apoi Josh și-a pus brațele în jurul meu și parcă mă simțeam mai în siguranță iubindu-i din nou.

De fiecare dată când sunam acasă, mama îmi spunea că a primit din nou o notă că s-a depășit termenul pentru restituirea cărții *Dactilografia secolului XX*.

Autorul principal al cărții era D.D. Lessenberry și acești D.D. puteau să însemne Dezolant, Dezastruos, Disperat sau Destin. Ziua întreagă mă plictiseam cu exerciții și sfaturi: „Cunoaște-ți mașina de scris”, și „Cum să ajungi să bați repede” pentru care scriam paragrafe ca acestea:

Te întrebi dacă poți învăța să dactilografiezi! bine? Depinde de tine, sa știi! Îți construiești îndemânarea prin felul cum lucrezi și prin felul cum gândești. Prin urmare, gândește corect și scrie corect și vei primi drept premiu îndemânarea însăși.

Pe la 6.30 Cynthia intra pe ușă cu alimente pentru cină și

haine în pungi de la curățătorie. Avea propriul ei apartament și s-ar fi zis că nu locuiește cu Jack. Aducea alimentele într-o plasă în care abia mai încăpeau pungile cafenii, mari și mici. În loc să meargă la supermarketul de după colț, de pe Bleeker Street, se ducea la pescărie, la măcelărie, la brutărie, la magazinul de brânzeturi și la piață. Spunea că astfel se fac cumpărăturile la Paris, unde locuise după absolvirea școlii de artă.

Mă întreba cum mi-a mers în ziua aceea. Răspundeam „OK” sau „Bine”. Mi-ar fi plăcut să-i spun mai multe, dar o zi de bătut la mașină nu-ți oferea nimic fascinant de povestit. Ce-aș fi putut să-i spun, „Bine, Cynthia, în sfârșit m-am familiarizat cu clapele”?

Când Jack intra pe ușă, închideam mașina de scris și o duceam în camera de zi, unde o băgăm sub măsura de cafea.

Jack mă întreba „Care-i scorul?”, vrând să spună câte cuvinte scriu pe minut, iar eu îi comunicam numărul jalnic. Uneori îmi spunea Katie și nu știam de ce. Katie fusese una dintre cele mai bune prietene ale mele în colegiu, o fată foarte sânguincioasă, dar știa el asta? Când în cele din urmă l-am întrebat, mi-a explicat că este o prescurtare a numelui Școlii de Secretariat Katharine Gibbs.

Cynthia îi spunea lui Jack „ursulețul meu mare”, pronunțând mereu cu o voce de fetiță răcită. Se potrivea: Jack era mare și musculos și, cu excepția capului, acoperit peste tot de păr. Îi vorbea cu multă tandrețe și de obicei o lua în brațele lui de urs și uneori o săruta.

Camera de zi era mică, doar o canapea și câteva scaune, puse mai mult ca să le privești decât ca să te așezi pe ele. Dar bucătăria era mare și aerisită și pe geam se vedeau copaci ale căror frunze bogate se îngălbeneau și se înroșeau. Acolo ne petreceam noi timpul.

Când Cynthia gătea, Jack citea ziarul și eu citeam câte ceva, deși muream să mai zic una, alta sau să mă întrebe și pe mine cineva ceva. Mă forțam să tac și după un timp devenea chiar

plăcut.

Când ne așezam la masă, aveam impresia că formăm o mică familie fericită.

După ce spălam vasele, fie că mă întâlneam cu o prietenă să bem ceva, fie mă duceam la Josh. Dacă nu aveam nimic aranjat, mă plimbam prin cartier ca să nu-i privez pe cei doi de intimitate. Mergeam pe Christopher Street, care încă mai era centrul gay life-ului. La început nu puteam să-mi cred ochilor de câte ori vedeam bărbați sărutându-se.

În cele din urmă am ajuns la douăzeci și cinci de cuvinte pe minut. Acolo am ajuns și acolo am rămas.

L-am anunțat și pe Jack când a intrat pe ușă.

— Am s-ajung babă și tot douăzeci și cinci de cuvinte am să bat.

Apoi, cu voce tremurată am repetat: „Tot douăzeci și cinci”.

— Fabulos! a exclamat el.

Era un cuvânt pe care nu-l mai auzisem din gura lui și l-a pronunțat imitând parcă pe cineva. Ca de obicei, mi-am dus mașina de scris în camera de zi și m-am întors în bucătărie. Citea ziarul. Cynthia s-a aplecat să-l sărute pe creștet și l-am văzut tresărind.

Jack avea talent pentru toate formele de artă. În camera de zi pictase pe un perete strada de afară - copacii și trotuarul, un băiat pe skateboard, o femeie cu o plasă plină de cumpărături. Mi-a trebuit o săptămână până să realizez că era Cynthia. În dormitorul lui erau fotografii alb-negru, înrămate, reprezentând patul cu așternutul mototolit sau aranjat.

Jack făcuse un an de arhitectură la Yale și un an de istoria artelor la Harvard. Scrisese pentru o revistă renumită și cântase într-o formație rock. Acum voia să regizeze filme.

Lucra la o companie de producție, dar îmi dădeam seama că nu știam ce face, iar de câte ori îmi explica, știam și mai puțin. Tot ce-mi aduceam aminte era numele unor actori renumiți despre care îmi spunea că sunt „asociați” în filme pe care

compania urma să le producă.

— Mai spune-mi o dată ce faci, l-am rugat într-o seară când Cynthia pune un castron mare cu paste pe masă.

L-am întrebat deoarece în bucătărie domnea tăcerea, dar nu una plăcută, cum era în trecut, ci una care parcă țiua.

— Sunt un AP, mi-a răspuns el și mi-am dat seama, după ton, că asta era tot ce intenționa să spună.

Vedeam că e prost-dispus, dar speram să-i fac să-i treacă.

— Dezleagă-mi această enigmă, Batman. De la ce vine AP?

— Asistent de producție.

— Ești asistent? am întrebat eu mirată.

— Mda.

Așteptam întotdeauna cu nerăbdare momentul când se întorcea Jack acasă și nu numai pentru că

Însemna sfârșitul zilei mele de dactilografieră. Când îl auzeam urcând scările, îmi ziceam: „Acum o să înceapă distracția”. Dar în ultima vreme, de câte ori intra, până și apartamentul părea că devenea încordat și mohorât.

Când Cynthia îi spunea „ursulețul meu mare”, aveai senzația că se străduiește să-i amintească ce sentimente avusese odată pentru ea. Îi cerea să fie ursul ei de anul trecut.

Am observat că nu-i răspundea întotdeauna la întrebări. Citea de pildă ziarul și ea îl întreba ceva banal, ca de exemplu „Care sunt noutățile zilei?” Nu urma decât tăcere.

Știam că nu-i păsa de răspunsul în sine. Era modul ei de a-i spune „Bună seara” sau poate chiar „Te iubesc”. Când nu primea nici un răspuns, se întorcea la spălarea frunzelor de salată sau la rume- nitul înăbușit al cepei, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

I-am vorbit lui Josh despre asta și răspunsul lui a fost o lungă privire piezișă și inexpressivă. M-a făcut să mă întreb dacă într-o zi nu va înceta și el să-mi răspundă la întrebări.

— Nu crezi că e cam nepoliticos? l-am întrebat.

A ridicat din umeri.

— Mi se pare nedrept, am mai spus, apărându-mă de fapt pe mine însămi.

— Îi privește numai pe ei doi, a fost părerea lui.

De fapt eu nu-î văzusem până atunci pe Jack „de aproape”. Stătea în camera lui din pod, ca într-o casă separată, deasupra locuinței noastre. A plecat apoi la colegiu și nu venea întotdeauna acasă în vacanțe. Se ducea când în vizită la vreo prietenă, când pleca în vreo excursie. Uneori promitea să se întoarcă acasă, ca apoi să se răzgândească.

Odată, când m-am simțit foarte dezamăgită, tata a încercat să-mi explice că nu puteam să contez pe Jack așa cum doream eu. Trebuia să învăț să-î apreciez pentru ceea ce voia el să facă și să nu fiu prea abătută dacă nu putea altfel.

Îmi dădeam seama ce încerca tata să-mi spună, într-un an, Jack făcuse o mie de mile cu mașina ca să cineze cu mama de ziua ei. Anul următor nici măcar n-o sunase.

Îi plăcea să facă favoruri mari și să surprindă lumea cu generozitatea lui. Îi plăcea să facă mai mult decât îi cerea datoria, dar nu-i plăcea datoria în sine.

Mi-a trecut prin minte că ar putea crede că mă aștept să mă întrebe despre progresele la dactilografie. În orice caz, nu m-a mai întrebat. Era o ușurare, deoarece nu făceam progrese. Cum era posibil să scriu toată ziua la mașină, zi de zi, fără nici un rezultat? Răspunsul: nu scriam toată ziua în fiecare zi. Am început să iau pauze lungi după-a- miază. Îmi luam câte un sendviș și mă duceam în Washington Square Park cu intenția să rămân doar o oră. Zăboveam un timp în locul unde erau lăsați câinii să alerge, mai ales dacă era vreun cățeluș. Mă așezam lângă fântâna secată, unde artiștii comici își încercau glumele pe studenții de la NYU. Mă prefăceam că sunt unul dintre ei. Uneori își prezenta programul un mim. O voce în capul meu mă sâcăia să mă întorc la mașina de scris, dar alta spunea: „încă puțin”.

Sau mă duceam în St. Marks Place și probam ochelarii de soare expuși pe tarabe. Sau uitam de mine printre hainele

vreunui boutique. Stăteam pe-afară din ce în ce mai mult, până când nu m-a mai interesat decât să mă întorc în casă înainte de a ajunge Cynthia.

Eu și Josh mergeam la restaurante ieftine - la La Rosita pe Broadway pentru un mic dejun cubanez, la V&T sus lângă Columbia pentru pizza, la orice local de pe East Sixth Street pentru mâncare indiană sau la Corner Bistro în West Fourth pentru burgeri. Totuși, din când în când, mă ruga să ne întâlnim la un restaurant mai bun și mi-am dat seama că asta se întâmpla când termina vreun poem. Mi-i citea în timpul desertului și eu îl aplaudam și-i sărutam. A fost după una dintre aceste cine când în sfârșit am prins curajul să scâncesc în pat.

La început aveam senzația că aș fi jucat teatru, dar apoi nu. Era grozav. La sfârșit am scos un chiuit care m-a făcut să râd după aia și să fac și eu o glumă spunând: „Am terminat”.

Josh era tăcut.

— Iubito, mi-a spus, nu uita că am colegi de apartament.

Într-o noapte, la cină, când Cynthia i-a pus lui Jack o întrebare și nu i-a răspuns, l-am săgetat cu privirea și el m-a întrebat ce vreau.

— Cynthia ți-a pus o întrebare.

S-a uitat lung la mine, de parcă ar fi încercat să-și aducă aminte că-i fusesem cândva dragă. Apoi s-a întors spre Cynthia și, cu mai multă afecțiune decât auzisem de multe săptămâni, a întrebat-o:

— Ce-ai spus, draga mea?

În seara următoare Cynthia n-a mai venit.

— Care-i scorul? m-a întrebat Jack când a intrat pe ușă, încercând să mă facă să simt că totul e în regulă.

Așa că am știut că nu-i.

Pentru prima dată el a fost cel care mi-a dus mașina de scris în camera de zi și a băgat-o sub măsută.

— Meniu chinezesc? m-a întrebat și mi-a întins o listă de bucate.

Ne-am ales câteva feluri. A telefonat și a comandat. Apoi s-a așezat în bucătărie cu ziarul. M-am dus în camera de zi și am deschis cartea despre Edward Hopper.

— N-ai de gând să-mi ții de urât?

— Vin într-o secundă, i-am răspuns, dar nu m-am dus la el decât când a venit cina.

Am desfăcut cutiile și ne-am așezat la masă.

— Sophie, a spus când am început să mâncăm.

Îmi priveam fix mâinile, de parcă m-aș fi concentrat să învăț de la ele cum se țin bețișoarele.

— Îhî.

— Ceea ce se petrece între mine și Cynthia ne privește numai pe noi doi.

Știam că are dreptate și eram jenată - jenată să mă simt jenată față de el.

— Poate că ar trebui să stau un timp în altă parte?

Nu mi-a răspuns imediat.

— Unde ai putea să stai?

M-a cuprins un sentiment îngrozitor. Nu aveam unde să stau.

Fusesem de vreo două ori la Robert la cină, dar am observat că mă invita când Naomi nu era acasă. M-am gândit la prietenele din facultate și am încercat să-mi amintesc apartamentele lor. Nici una nu avea destul loc pentru mine și pentru hainele mele și mai ales pentru mașina mea enormă de scris.

M-am gândit la Josh. De obicei mă înveseleam doar gândindu-mă la el. Dar de data asta am încercat sentimentul că sunt îndrăgostită de nesiguranța pe care ți-o dă faptul că ești îndrăgostită. Singura gazdă posibilă era bunica Mamie. Încă nu o vizitasem. Îmi venea greu până și să-i telefonez o dată la câteva săptămâni.

— Aș putea locui la bunica Mamie, am spus, nutrind speranța absurdă că Jack va spune „nu fi ridicolă”.

— Nu fi ridicolă, mi-a spus la cina noastră de rămas-bun, când am spus că rochia pe care mi-o dăduse Cynthia era prea

mult ca s-o accept.

Făcea parte din colecția pentru showroomul ei, o rochie din jersey de lână neagră albăstruie pe care îmi spusese că pot s-o port la interviurile în vederea unei slujbe.

M-am dus în baie s-o probez și am văzut în oglindă că rochia era puțin mai lungă într-o parte. Ca să n-o fac pe Cynthia să se simtă prost, mi-am ridicat umărul drept și l-am coborât pe cel stâng, făcând ca rochia să atârne egal.

Cynthia și-a dat seama.

— Așa-i modelul, m-a lămurit ea.

Deci inegalitatea era intenționată.

— E foarte frumoasă, a spus Jack.

Am fost surprinsă când Jack s-a oferit să mă ducă la bunica Mamie cu mașina. Asta era exact genul de favoruri pe care Jack era înnebunit să le facă. Avea să transforme ceva dificil în ceva amuzant. Era frig, dar a coborât capota mașinii decapotabile și a dat drumul la căldură. Am mers în lungul râului. Cerul era de un albastru înghețat.

Bunica locuia în cartierul Riverdale din Bronx, prima ieșire după Henry Hudson Parkway. Când am ajuns la apartamentul ei, Jack a dat un bacșiș portarului ca să-i lase să parcheze pe alea circulară, între semnele „Parcarea interzisă”.

Jack mi-a dus mașina de scris cu liftul. S-a ascuns în timp ce sunam la ușă. Când ușa s-a deschis, a lăsat să i se vadă fața frumoasă. Bunica s-a emoționat.

Flirta cu ea, numind-o Mamie în loc de bunica și spunându-i cât de fantastic arată. S-a așezat și a mâncat o prăjitură făcută de ea, niște cubulețe galbene de aluat pe care el le-a declarat „delicioase”.

Când a venit timpul să plece, l-am condus la mașină. Aș fi dorit să fac o glumă, ca totul să pară OK între noi. M-am gândit să-i spun „îți mulțumesc că mi-ai pus casa la dispoziție”, dar părea că fac o glumă pe socoteala lui Robert, și încă una amară.

Dar Jack mi-a luat-o înainte:

— Eu sunt pentru tine și tu ești pentru mine.

Era o frază pe care mi-o spusese unchiul meu pe vremea când eram mică. N-o mai auzisem de-atunci și abia acum o înțelegeam.

Jack m-a îmbrățișat luându-și rămas-bun. Avea un fel de a te îmbrățișa lipindu-te strâns de el, încât te făcea să te simți mai în siguranță și mai iubită decât ți-ai fi închipuit vreodată.

S-a urcat apoi în mașină și dus a fost.

3

Apartamentul bunicii mele dădea spre Harlem River, care nu-i Hudson. Bucata noastră de Harlem nu era nici măreață, nici mitică, nici albastră, sau verde, sau cenușie, ci de diferite nuanțe de cafeniu care nu evocau altă metaforă decât dejecții omenеști.

Apartamentul avea două camere și putea să pară spațios dacă locuiai singură, ceea ce nu mi se întâmpla decât când bunica cobora să ia corespondența sau când se ducea la Gristedes la cumpărături.

Ținea în permanență dietă și nu mânca împreună cu mine. De obicei stătea în preajma mea, gata să-mi umple paharul cu apă sau să-mi servească felul doi pe care nu i-l ceream niciodată.

Nu-i puteam mânca. Tot ce făcea era fiert, sau înăbușit, sau copt prea mult timp. Puteam mânca salată, roșii și morcovi fierți în sosul casei. Dar carnea de pui era o cârpă de vase uscată și cartofii copti un sac lucios plin cu terci.

Îmi spunea „Sophilla”, așa mă alinta ea, și sonoritatea cuvântului mă făcea să mă simt și eu un sac plin cu terci.

M-a întrebat ce face Robert, dar de fapt voia să vorbească despre Naomi.

— E fată drăguță Naomi, a spus odată bunica pe un ton care insinua că ar avea totuși ceva lipsuri. Nu o poți acuza că vrea și ea să se mărite.

— Nu cred că pe Naomi o interesează măritișul, am contrazis-o eu, deși nu eram sigură.

Bunica și-a întors capul.

— Zău, am insistat eu. E foarte ocupată cu școala.

S-a așezat lângă mine și a oftat. A mai oftat o dată și apoi a spus:

— E greu după terminarea colegiului, Sophilla?

Credeam că se referă la găsirea unui loc de muncă, la începutul unei vieți noi, la intrarea în ceea ce absolvenții din ziua de azi numesc „lumea adevărată”, și am fost de acord cu ea. Era greu.

— Nu că n-ar fi greu și la colegiu. Băieții umblă după fete mai tinere.

— Mda.

— E tot mai greu, continuă ea uitându-se pe furiș la mine, de parcă în viitorul meu n-ar fi văzut decât disperare și singurătate. Greu. Din ce în ce mai greu.

— Știi ceva? am întrerupt-o eu. Ar fi mai bine să-mi fac exercițiile.

Mi-a spus că asta am făcut toată ziua și așa era. Totuși am strâns farfuriile, am șters bucata de mușama verde pe care ne-am înțeles s-o folosesc sub mașina de scris ca să protejăm lustrul mesei. Nu m-a lăsat să spăl vasele.

— Nu fac decât să-ți descriu cum e viața, mi-a spus, după ce m-am așezat în fața mașinii de scris.

— Mulțumesc, i-am zis, neștiind ce altceva i-aș putea spune.

— Poate Jack sau Robert ți-ar putea prezenta pe cineva.

Am scos un „Mda” și am început să scriu.

Aveam de gând să-i sun pe Josh după ce se culca bunica, dar a rămas acolo, pe divan, împletind un pulover de nepurtat.

Josh era maniac în privința somnului și trebuia să-i sun înainte de unsprezece. La zece cincizeci și cinci m-am dus în dormitor și am format numărul. Abia am avut timp să spun alo, că bunica a și intrat și, scuzându-se, s-a dus la dulap.

— Cum merg lucrurile? a vrut să știe Josh.

— Sunt aici, la bunica, i-am răspuns cu o voce care voia să-i comunice atât greutatea, cât și prezența ei în cameră.

— Cum e?

Fără comedianți, mimi și cățeluși care să mă distragă, am ajuns la treizeci și două de cuvinte ziua următoare. Am dat telefoane și am fixat câteva întrevederi. La cină eram veselă. Am mâncat bucățelele de sfoară din ceea ce trebuie să se fi dorit a fi friptură la tavă și mă gândeam să mai iau o porție, când bunica mi-a spus:

— Trebuie să le spui tuturor că ești în căutare, Sophilla.

Crezând că se referă la o slujbă, eram gata să-i spun că se știe, dar mi-am dat apoi seama că vorbea iarăși despre bărbați. Am refuzat a doua porție și am strâns masa, deși voia să mă împiedice, ba chiar a blocat chiuveta ca să nu pot spăla vasele.

Eram pe punctul de a începe un exercițiu cu numere, crucea mea, când a început iar.

— Jack nu are vreun prieten cu care să te întâlnești?

— Mă întâlnesc cu cineva, i-am spus, regretând apoi și repezindu-mă să bat la mașină o ploaie de absurdități.

— Oo! a exclamat, trăgându-și scaunul mai aproape de mine. Cum îl cheamă?

— Josh.

— Josh și mai cum?

— Rudman

— E evreu?

— E evreu, am afirmat eu, deși mulțumirea ei mă supăra. Trebuie să scriu.

— Iartă-mă, nu voiam să te deranjez.

A revenit după numai un exercițiu.

— Ce-i Josh?

— Poet.

N-a scos nici un cuvânt.

— Scribe poezii, sunt foarte frumoase, am completat eu, deși nu înțelesesem nici una dintre cele pe care mi le citise.

— Trăiește din asta?

I-am spus că programează computere pentru un grup de

cercetători de la Columbia Presbyterian.

— Spitalul?

-Îhî.

A rămas câteva clipe pe gânduri.

— Poate se hotărăște să urmeze medicina.

— A încercat deja, dar nu i-a plăcut.

Spusese „Mi-am dat seama că puterea mea de creație e prea mare ca să mă fac medic”, ceea ce nu-mi convenise deloc; Robert avea să fie medic. Amintindu-mi ce am simțit, m-am încruntat.

— Poate se răzgândește, m-a consolat bunica.

— Nu cred.

— Ai putea vorbi cu el.

— Iau cina mâine cu el, am anunțat-o, deși nu plănuisem încă nimic.

Ceva mai târziu m-am dus în dormitor să-i sun. I-am spus că voi fi în Manhattan a doua zi pentru interviuri. Bunica a intrat în cameră, dar văzându-mă că vorbesc la telefon, s-a scuzat și a ieșit. A închis ușa, dar nu de tot și am avut senzația că a rămas de cealaltă parte.

— Poate cinăm împreună, i-am spus cu vocea scăzută.

— Mâine nu pot.

Mi-a zis numele unei foste iubite cu care aranjase o întâlnire. Unul dintre principiile lui era să păstreze legătura, cum spunea el, cu fostele lui iubite. Un altul era să nu contramandeze ceva deja stabilit.

Telefonul era așezat pe un vraf de cărți broșate, reprezentând întreaga bibliotecă a bunicii și în clipa aia am hotărât să citesc titlurile. Mi-au căzut ochii pe *Flacăra nestăpânită a iubirii* când Josh a spus:

— Ce zici de joi?

Mai erau trei nopți. A trebuit să fac un efort să mă întorc la mașina de scris și mai că i-am fost recunoscătoare bunicii când m-a întrerupt.

— Știi, Sophilla...

Am ridicat privirea.

— Pe bunicu' nu l-am interesat la început. Avea o sumedenie de fete.

Mai auzisem povestea asta de cel puțin două sute cincizeci de mii de ori. Pe când vorbea, repetam în gând detaliile. Bunicul meu, căruia de dragul povestirii îi spunea Abie, era prieten cu frate-su și venea la ei vinerea seara să joace cărți.

— Când intra Abie în casă, eu ieșeam, povestea ea. Credea că mă duc la o întâlnire. Toată lumea mă cunoștea. Dar eu mă duceam la cinematograful.

— Înțeleg ce vrei să-mi spui.

M-am repezit la alt exercițiu.

— Trebuie să fii un pic mai șireată, Sophie.

— Am înțeles.

A tăcut apoi și când mi-am aruncat privirea spre ea, părea îngrijorată.

Spre seară am făcut un test de viteză. Am scris treizeci și șase de cuvinte pe minut. Am închis ochii gândindu-mă: treizeci și șase, treizeci și șase, treizeci și șase, treizeci și șase.

Eram aproape adormită când m-a strigat.

— Sophie!

-Da.

— Poate că ar trebui să-î lași și pe Josh să te mai sune din când în când.

Nu puteam să mă îmbrac în hainele pentru interviuri. Bumbacul în dungi spunea „vară” la fel de clar ca porumbul fiert sau ca sandalele.

Eram recunoscătoare pentru rochia pe care mi-o dăruise Cynthia, deși, uitându-mă în oglindă, mi s-a părut mai mult cu cozi decât pe bie. Mi-am pus trenziul. Amintindu-mi bășicile de la prima mea întrevedere, mi-am îndesat pantofii în servieta din carton presat, împreună cu CV-ul și mi-am pus în picioare tenișii.

— Arăți ca o păpușică, mi-a spus bunica.

Nu era tocmai aspectul pe care mă străduiam să-l obțin, dar totuși era unul dintre cele mai frumoase complimente pe care mi le făcuse, pe lângă „ești o fată modernă, din toate punctele de vedere”.

Am încercat să-i spun că voi lua cina cu Josh abia joi, dar părea o dovadă că ar trebui să fiu șmecheră și să-l las pe el să mă sune.

Tot ce-am reușit să-i zic a fost: „N-am să întârzii prea mult”.

Stăteam în stradă și așteptam autobuzul pentru Manhattan și, cu tot soarele dimineții, îmi era frig. Aveam trei interviuri - la intersecția dintre Fifty-third și Lexington, dintre Sixteenth și Union Square West și dintre Sixth Avenue și Forty-eighth. Înainte și după fiecare interviu îmi schimbam pantofii chiar acolo pe trotuar, stând cu fața spre clădire și încercând să nu observ oamenii care mă observau.

Mă gândeam că ultimul interviu din ziua aia, cu un fost student de la Rogers, va fi mai ușor decât celelalte căci el cel puțin auzise de universitate, dar Clay White părea plictisit și iritat din start. Tot timpul cât a durat întrevederea s-a tot jucat cu o agrafă de prins hârtii până a stricat-o. După jumătate de oră, ținând agrafa între degetul arătător și cel mare, mi-a cerut să-i mai spun încă o dată ce am făcut de când am absolvit.

I-am explicat că am învățat să bat la mașină și am încercat să transform întreaga poveste în ceva hazliu. Tocmai începusem să-i vorbesc despre sfântul patron al căutătorilor de slujbe, când a sunat telefonul. Mi-am zis că această întrerupere ar putea să fie una dintre acele ocazii accidentale care pun capăt unei anecdote nereușite, dar după ce a închis telefonul, a zis:

— Despre ce vorbeai?

I-am spus că am interpretat întrebarea „Știi să bați la mașină?” drept „Vrei să bați la mașină?” și am continuat cu ceea ce speram să fie un sfârșit acceptabil al povestirii, dacă nu poanta ei: „Și atunci m-a supus unui test”.

— Cum ți-a reușit?

Efectul acestei întrebări a fost să transforme anecdota mea în experiență trăită. Am văzut din nou creionul numărând cuvintele scrise de mine și subliniind greșelile. Știam că nu făcusem bine, dar speram. M-a străfulgerat gândul că ăsta era sentimentul dominant al întregii mele existențe. I-am spus lui Clay că bătușem nouă cuvinte pe minut.

— Sună-mă când ajungi la patruzeci, a încheiat el.

Eram gata să-i informez că acum bat treizeci și șase, dar am preferat să nu-i spun nimic. Ceea ce mă făcea să cred că am să mă descurc eu și fără ajutorul lui Clay White.

Apoi m-am trezit din nou pe trotuar, schimbându-mi escarpenii cu tenișii.

Am luat-o de pe Sixth Avenue pe Forty-seventh Street în cartierul diamantelor, care se pregătea de închidere. Colierele erau luate de pe găuri de catifea și inelele de pe degete de catifea, se trăgeau în jos obloanele metalice și ușile de fier erau închise și ferecate. Oamenii care treceau grăbiți pe lângă mine păreau înghețați și mult mai nerăbdători să plece de unde se aflau decât să ajungă încotro se îndreptau. Și mie îmi era frig și picioarele mă dureau din cauza pantofilor. Servieta mea atârna greu burdușită cu toate cataloagele alea de la edituri. Mi se dăduse cel puțin una la fiecare întrevedere, un fel de premiu de consolare: „Nu-ți putem da o slujbă, dar iată un catalog”.

Le răsfoisem deja, dar nu știam ce să caut în ele. Dacă le-aș fi aruncat, ar fi părut că renunț.

Mergând în jos pe Fifth Avenue, nu reușeam să simt nici o emoție pentru că eram la New York. Era greu să simți că totul e posibil, îmbrăcată în rochie și teniși. Eram doar eu, în rochie și teniși, prefăcându-mă că sunt la o întâlnire, în timp ce prietenul meu cina cu o fostă iubită. Eram doar eu în rochie și teniși, așteptând să treacă timpul înainte de a mă întoarce acasă la bunica.

A început să plouă și m-am adăpostit într-o cabină telefonică. Mi-am spus că nu am de gând să telefonez acasă, dar puteam

să-mi închipui cum e acolo. Tata intrase cu mașina pe alee în urmă cu câteva minute, iar acum eram sigură că stă în bucătărie bând două degete de gin cu gheață și gustând aperitivele pe care mama i le pregătise. Vorbeau despre ce s-a mai petrecut în timpul zilei, în bucătărie era cald și mirosea a mâncare bună, aproape gata să fie servită.

Mama a răspuns la telefon și a acceptat taxa inversă. A simțit probabil disperarea din vocea mea și mi-a spus:

— Ți-i dau pe tata.

— Mamă!

Am rugat-o să-mi trimită un palton.

— Bineînțeles.

I-am povestit tatei tot ce aveam pe suflet și era destul să-i știu la celălalt capăt al firului ca să mă simt mai bine. Nu spunea nimic. Tatăl meu asculta mai atent decât oricare altul. Nu era nevoie să scoată sunetele alea gen: „Aha!“, nici să comenteze, nici să pună întrebări.

Când am terminat, mi-a spus ceea ce știam și eu: că în curând am să-mi găsesc de lucru și o să am un apartament al meu.

O auzeam pe mama rugându-i să-mi spună că a mai venit o notă care anunța că s-a depășit termenul de restituire a cărții *Dactilografei secolului XX*, dar el mi-a spus:

— De ce nu vii acasă în weekend?

Vocea îi era calmă de parcă tocmai îi venise o idee bună.

M-am gândit cât de plăcut ar fi să merg acasă, dar mi-a trecut apoi prin minte cât de greu s-ar putea să fie să plec din nou.

— Mai gândește-te, mi-a spus. Noi suntem aici.

Am bătut la mașină cu furie. Am bătut de parcă viața mea depindea de asta. Am bătut ca o nebună. Cu toate greșelile făcute, am ajuns la patruzeci și cinci de cuvinte pe minut.

Am anunțat-o pe cucoana aia și m-a felicitat, promițându-mi să mă aibă în vedere. Am dat toate telefoanele pe care le amânasem și am fixat câte un interviu cu oricine voia să mă primească.

Înainte de cină, chiar când luam mașina de scris de pe masă, bunica mi-a spus că poate voi avea curând o veste bună pentru ea.

— Sper și eu, i-am răspuns, presupunând că e vorba de o slujbă.

Zâmbetul ei m-a făcut s-o întreb la ce se referă.

— Poate te logodești, mi-a răspuns.

— Bunico, nu sunt pregătită de măritiş, i-am spus uitându-mă fix la ea.

— De ce, dacă-mi dai voie să te întreb.

— Știi bine că am doar douăzeci și doi de ani. Și-a întors privirea. Nu mai știam ce să-i spun.

— Sunt abia la începutul unei cariere.

— Lasă-mă să-ți pun o întrebare.

— Dă-i drumul.

— Ți place de Josh?

-Da.

— Deci?

— Deci... am repetat eu.

— Nu vrei să te căsătorești cu el?

— Nu acum.

A clătinat din cap.

— Lasă-mă să-ți pun o întrebare, a spus ea din nou. Dacă o fată de douăzeci și doi de ani întâlnește un tânăr evreu care câștigă bine, trebuie să fie nebună să nu se mărite cu el.

— Iartă-mă, care a fost întrebarea?

— El vrea să se însoare cu tine?

— Nu știu, i-am răspuns, încercând s-o fac să înțeleagă din tonul vocii mele că nu-mi pasă.

Dar de fapt tocmai atunci începuse să-mi pese.

Am avut trei interviuri și am reușit la toate testele de dactilografie, ceea ce m-a umplut de mândrie. După-amiază târziu am fost la un interviu cu una dintre editoarele de pe lista lui Jack.

— Ce face Jack? m-a întrebat străduindu-se să pară indiferentă, așa că am știut că nu este.

Se numea Honey Zipkin și mi-a amintit cuvintele bunicii: „Arăți ca o păpușică”, deoarece Honey chiar așa arăta. Era foarte drăguță, dar avea capul mai mare decât te-ai fi așteptat de la trupul ei mic; în plus, avea părul lung și blond.

Abia spre sfârșitul interviului mi-a spus că are nevoie de o asistentă. Mi-a dat un manuscris, niște pagini într-o cutie, să-i redactez în weekend. Mai aveam o oră până la întâlnirea cu Josh și m-am plimbat pe Park Avenue. Privind hotelul Grand Central, ceasul mare și statuia de pe acoperiș, m-a cuprins o imensă bucurie. „Asta-i viața ta, Sophie Appelbaum.”

În curând am să fiu asistent editorial la o editură importantă. Am să plec din mohorâtul și maroniul Bronx în sclipitorul și argintiul Manhattan. Am să mă mut în propriul meu apartament. Și mă mai gândeam că urma să cinez cu omul pe care îl iubesc.

În fața restaurantului Szech West mi-am schimbat tenișii cu pantofi.

Josh stătea la o masă într-un colț, studiind blocul cu foi galbene pe care își scria poeziile. S-a ridicat când m-a văzut și mi-a dat un sărut mai potrivit pentru obraz decât pentru buze. Îmbrățișarea lui părea să te țină la distanță în loc să te facă să nu te mai desprinzi din brațele lui! Mi-am reamintit că așa-i Josh, foarte rezervat, nu puteam să mă simt jignită de personalitatea lui.

— Am nevoie de hrană, mi-a zis, luându-și meniul și întinzându-mi-l pe-al meu.

Părea să creadă că foamea și oboseala erau o etapă premergătoare bolii. După ce am dat comanda, mi-a luat mâna într-a lui.

— Cum merge treaba cu bunica?

— Greu.

A clătinat din cap, ceea ce însemna la el să continui.

— Nu știu! Tot timpul vorbește despre măritiș.

Și i-am privit fața să văd dacă nu era ceva acolo ce ar fi trebuit să știu.

— Ar fi bine s-o faci să vorbească despre ea, despre viața ei, să-ți spună de unde vine. Eu chestii din astea vorbesc cu Bubbe.

Până în momentul ăla m-am aflat în prima fază a iubirii, când simți că ea o să te transforme în persoana care dorești să fii. Vocea lui blândă și sfatul înțelept m-au făcut să trec acum într-o fază mai avansată. Simțeam că trebuie să mă prefac că sunt o persoană mai bună decât eram, ca el să continue să mă iubească. Era greu, căci asta mă făcea să nu-i pot suferi.

Nu-i puteam privi în ochi, așa că mă uitam în jos la mâna lui. Nu-i întrebasesm niciodată nimic despre inelul cu turcoază pe care îl purta. De obicei mă străduiam să nu-i observ. L-am întrebat de unde are inelul.

— L-am cumpărat din Santa Fe.

Am dat din cap. Tot era bine că nu i-i dăduse vreo fostă iubită cu care păstra legătura. Dar, ca și Josh, aveam și eu principiile mele și unul dintre ele era că, în afară de ceas și o verighetă simplă, bărbatul nu trebuia să poarte alte bijuterii. Un inel, chiar și unul mic ca ăsta și nu cu diamant, mă făcea să cred că vine într-o țară în care domnea un bărbat cu haină de blană.

— Nu-ți place, nu-i așa?

— Nu, i-am răspuns. Îmi plac turcoazele.

Mi-am petrecut toată ziua citind manuscrisul despre care trebuia să scriu un referat. Se numea *Nevestele din Armonk* și era despre niște femei cu o grămadă de bani, despre felul cum le plăcea să-i cheltuiască și despre aventurile lor cu bărbați mai tineri, cu penisuri mari. Eroina principală, Jacqueline, se îndrăgostește de îngrijitorul piscinei. El curăță piscina de frunze și ea sare în apă goală pușcă. Se retrag apoi în cabină și ea spune „Da... da... o, Doamne... da”.

La cină bunica a spus „Deci”, și eram sigură că o să aducă iar vorba despre Josh.

— Știi la ce mă gândeam? am întrerupt-o eu. Nu știu prea

multe despre copilăria ta.

— Pe când eram doar o fetiță, a început ea și mi-am dat seama c-o mai întrebasesm chestia asta o dată.

Uneori îmi povestea că a crescut în Austria, alteori în Germania, iar o dată în Polonia de unde plecase când avea doisprezece ani, sau paisprezece, sau șaisprezece. Familia ei fusese întotdeauna săracă, iar tatăl ei fusese uneori cizmar și alteori fermier.

— Cum era tatăl tău, bunico?

— Bolnav.

— De ce suferea?

— De plămâni, mi-a răspuns punându-și mâna pe piept.

În cele din urmă am întrebat-o de ce nu-i place să-mi vorbească despre trecutul ei.

— Te îndurerează?

— Ca să-ți spun drept, nu prea mi-aduc aminte, mi-a răspuns ea.

Citeam de felul meu încet, așa că am început să-mi scriu părerile duminică seara. N-am dormit toată noaptea, iar în zori am văzut râul Harlem schimbându-se în mod nepitoresc din negru în căcăniu.

Am recitat de două ori cele scrise și eram deosebit de mândră de ultimele cuvinte: „E o porcărie”.

N-am avut timp nici să fac duș, nici să mă schimb sau să-mi pun lentilele de contact. Am luat autobuzul spre Manhattan și am ajuns la Editura Steinhardt puțin înainte de ora cinci.

Secretara m-a întrebat cum mă numesc și i-am spus. Când ridică telefonul, i-am explicat:

— Am trecut să las asta aici.

— Îi spun lui Honey că suneți aici.

Un minut mai târziu a apărut Honey.

— Hai în birou, mi-a spus, luând manuscrisul și referatul.

Moartă de oboseală, am început să mă scuz că sunt în blugi. A clătinat din cap de parcă eram puțin nebună. Am așteptat la ea

în birou până mi-a citit părerile. S-a sprijinit de spătarul scaunului și ochii i se măreau pe măsură ce citea. Apoi a început să râdă. Nu făcusem nici o glumă. Nu se mai putea opri din râs și, când a reușit să vorbească, mi-a spus că Steinhardt tocmai publica *Nevestele din Armonk*.

— Oh, am exclamat eu, îmi pare rău!

— N-ai de ce, mi-a spus și apoi m-a întrebat când pot să încep să lucrez.

Când am anunțat-o pe bunica, mi-a zis:

— Cât te plătesc, dacă îmi dai voie să te întreb? Salariul era foarte mic și nu voiam să știu cifra, în loc să-i răspund, am repetat ce-a spus tata: eram un ucenic care învață meserie. Și-a întors privirea. Mă simțeam prea obosită și fericită ca să-mi pese.

— Poate am să-ți gătesc în vreo seară înainte să plec, m-am oferit eu.

— Drăguț din partea ta, mi-a răspuns, dar îmi dădeam seama că nu o încânta propunerea.

S-a așezat lângă mine, pe divanul pe care mă tolănisem istovită de fericire.

— Pariez că o să-ți pară bine s-o părăsești pe bătrâna ta bunică.

— Nu, nu, am asigurat-o.

„Da... da...” mă gândeam, în cadența unei neveste din Armonk.
„O, Doamne... da!”

A început apoi să mă întrebe despre Josh.

— Ascultă, Mamie, i-am spus, uitându-mă la ea ca o bătrână la altă bătrână, nu-mi place să vorbesc despre viața mea sentimentală.

Mi-a trecut prin cap că „viață sentimentală” era expresia pe care o foloseai când nu aveai parte de ea. Mi-am adus aminte de seara în care o minșisem spunându-i că mă întâlnesc cu Josh și am rătăcit prin ploaie prin centrul orașului.

— De ce? Dacă îmi dai voie să te întreb.

— Nu știu de ce. Mă simt prost.

A luat o țigară de la mine și a aprins-o. Pufăia fără să tragă în piept. Îmi amintea de o fotografie a ei cu bunicul, într-un club de noapte. Stăteau la o masă mare, rotundă, ea purta o rochie strălucitoare și era rujată.

— Încerc să-ți spun cum e viața.

— Lucrurile s-au schimbat totuși, i-am zis încercând să-mi fac vocea să pară convingătoare. Sunt altfel acum.

— în ce fel?

M-am gândit la profesoara care predă la Rogers Feminism și m-am căznit să-mi vină în minte ceva incontestabil și inteligent pe care l-ar fi spus ea. În schimb, nu mi-a venit în minte decât că și-a rupt odată piciorul și chiar după ce i-a scos ghipsul umbla cu baston. Chestia asta n-avea cum să m-ajute de nici un fel.

— Femeile au acum cariere. Și știi, nu ne mai pasă atât de mult de bărbați.

— Nu mai spune.

Doream să-i dau un exemplu edificator din noua și moderna mea relație cu Josh, dar tot ce mi-a venit în minte a fost faptul că plăteam nemțește la restaurant. Fusesse ideea lui, o urmare a principiului său că torul între noi trebuia să fie egal. Când venea nota de plată, Josh făcea onorurile calculându-mi apa minerală și cafeaua. El bea numai apă plată.

— în orice caz, am încheiat eu, nu vreau să vorbesc despre asta.

S-a ridicat și s-a dus în bucătărie. În câteva minute cina mea era servită. I-am mulțumit.

— Cu plăcere, mi-a spus ea.

Pentru prima dată nu s-a așezat la masă cu mine și nu s-a învârtit în jurul meu. A deschis televizorul și s-a prefăcut că urmărește ceva.

Puiul nu era bine pătruns, interiorul rămăsese roz. M-am gândit să-i pun din nou în cuptor, dar m-am lăsat păgubașă. M-am sculat de la masă și am ascuns bucățile sub alte gunoaie în coș. Am strâns farfuriile și le-am spălat fără ca ea să protesteze.

— Mă duc să mă plimb, am anunțat-o.

— Distracție plăcută.

Am traversat strada spre pizzerie și mi-am comandat o porție pe care am mâncat-o sub lumina fluorescentă. Singurii clienți erau un bătrân și un cuplu tânăr cu un copil care scâncea. Nu păreau nici fericiți, nici nefericiți. Nu puteam să-mi dau seama care era treaba cu ei doar privindu-i.

Stând acolo, reflectam la ce spusese bunica: „Nu doresc decât tot ce-i mai bun pentru tine”, și știam că, dacă aș fi reușit să cred asta, aș fi avut sentimente mai bune și pentru ea, și pentru mine însămi. Dar, ca și toate celelalte lucruri la care se presupunea că mă gândesc, nu părea să fie adevărat.

M-a sunat Robert să mă felicite pentru job și să mă întrebe dacă vreau să iau cina cu el și Naomi. Venea și Jack.

— Adu-i și pe Josh dacă vrei.

Când i-am spus lui Josh de invitație, mi-a zis că trece printr-un moment critic c-o poezie de-a lui, dar dacă cina era importantă pentru mine, venea.

Părea că-și expune unul dintre principii, deși nu-mi dădeam bine seama de care era vorba și nici nu l-am întrebat. În ultima vreme principiile lui deveniseră ca niște bare de la o cușcă în care trebuia să am și eu loc.

— Nu-i important, l-am asigurat eu.

La Robert acasă, Naomi m-a îmbrățișat, iar eu m-am întrebat: „Oare totul a fost iertat?” în bucătărie mai erau etichetele lui Robert cu CARNE și LAPTE, pe sertare și dulapuri.

Masa era pusă doar pentru patru persoane, așa ca am știut că Cynthia nu vine, iar Jack a sosit cu întârziere. A intrat obosit și plin de bancuri în legătură cu ceea ce numea el „a filma”.

L-am întrebat despre ce era vorba în film, dar mi-a spus că a filmat pentru o reclamă.

— Am crezut că faci filme, i-am spus.

Mi-a răspuns că reclamele sunt sarea și piperul companiei.

Robert și Naomi pregătiseră o cină bogată. Tocăniță de miel și

piure de amidon, care se presupunea că e ceva specific Orientului Mijlociu și care mă făcea să mă gândesc că și lui Naomi, și bunicii le-ar prinde bine niște lecții de artă culinară date de Cynthia.

Robert îmi tot zâmbea într-un fel care mie îmi aducea aminte de intimitatea noastră din trecutul de dinaintea lui Naomi. M-am gândit că poate e mândru de mine că mi-am găsit o slujbă. Am amintit faptul că noua mea șefă era o fostă iubită de-a lui Jack.

— Cum ai aflat? a vrut să știe Jack.

— Nu se mai sătura să vorbească despre tine.

— Te-ai purtat drăguț cu ea? l-a întrebat Robert cu o voce de băiețel.

— I-am satisfăcut nevoile, a spus Jack anume ca s-o jignească pe Naomi.

Dar ea i-a ținut piept:

— Ce înțelegi prin asta, Jack? l-a întrebat.

La desert Robert a scos o sticlă de șampanie. M-am gândit că-i foarte drăguț din partea lui să-mi sărbătorească astfel primul serviciu și eram gata să i-o spun, când a ridicat paharul și și-a anunțat logodna cu Naomi. Mi-am silit gura să zâmbească, am scos un „Uau” și i-am sărutat pe amândoi.

Era greu totuși să nu te bucuri pentru Robert, când el însuși părea atât de fericit. Îmi amintea de cum arăta în oglindă când l-am ajutat să se pregătească pentru balul de la colegiu.

Văzându-se îmbrăcat în smocking, m-a întrebat: „E bine, da?”

Jack și cu mine am plecat împreună și am luat-o în jos pe Broadway. Aveam cheile de la apartamentul lui Josh. Urma să mă întâlnesc cu el acolo, după cină. Știam că s-a întors probabil de la bibliotecă, dar când Jack m-a întrebat dacă mă grăbesc să ajung acasă la Ovidius, i-am spus că nu.

Am intrat într-un bar pe Broadway și Jack a comandat scotch pentru amândoi. Am scos o țigară și Jack mi-a luat chibriturile și mi-a aprins-o. Stăteam acolo, cu băuturile dinainte și n-am vorbit deloc la început. Era plăcut.

— Ei da, a spus el. A crescut băiețelul nostru.

Mi l-am amintit pe Jack spunându-mi: „Ce se petrece între mine și Cynthia mă privește pe mine și pe Cynthia”.

Am ezitat înainte de a întreba:

— S-a întâmplat ceva cu Cynthia?

— Nu s-a întâmplat nimic cu ea.

— Mă întrebam de ce n-a venit.

A stat puțin pe gânduri. Apoi mi-a spus că bănuia ce voia să ne anunțe Robert.

— Cred că Cynthia vrea să se mărite.

— O! Vrei să te căsătorești cu ea?

— Mă gândesc foarte serios la asta.

Dar după felul cum vorbea, m-a făcut să cred contrariul. Mi-au venit în minte vorbele tatei despre ce era Jack în stare și ce nu era. Spusese: „Nu are nici o legătură cu cât de mult te iubește Jack”. M-am gândit la toate fetele pe care a încetat să le iubească. Era ca și cum avea un ceas deșteptător care la un moment dat suna.

— Ți-a spus ea că vrea să se căsătorească?

— E din Alabama. N-ar spune ea așa ceva.

— Păi, atunci de unde știi?

— Are treizeci și doi de ani.

— Vorbești de parcă ai fi bunica.

— Care dintre ele?

Știam că nu vrea decât să schimbe subiectul, dar totuși i-am răspuns.

— Mamie, bineînțeles.

Ne-am terminat băuturile și i-a făcut un semn barmanului.

Credeam că are de gând să plătească, dar el i-a arătat paharele goale.

— Încă un rând.

Apoi a început să râdă și dispoziția i s-a îmbunătățit cam cu sută la sută.

— Nu pot să cred că ai să lucrezi pentru Honey Zipkin.

— Ce s-a întâmplat între voi doi?

— Nu ce dorea ea să se întâmple.

— Adică?

— Nu m-am îndrăgostit de ea.

Când am deschis ușa apartamentului lui Josh, eram puțin amețită. Am rămas mult timp în hol așteptând să intru în baie, până când mi-am dat seama că, deși ușa era închisă, nu era nimeni înăuntru.

M-am băgat în pat lângă el, mi-am pus brațul deasupra brațului său și l-am sărutat pe ceafă.

— Miroși ca un bar, mi-a spus el.

M-am gândit: „Tu miroși ca o bibliotecă**”, dar doream să mă iubească imediat, așa că i-am zis:

— Tu miroși ca un poem.

— încerc să o consider pe Naomi prima soție a lui Robert, i-am spus lui Josh, în timp ce luam micul dejun la La Rosita.

M-a privit cu un fel de dezaprobare și am fost surprinsă să simt dezaprobarea ricoșând drept spre el.

— A fost doar o glumă, am afirmat.

— Dar nu-ți place de ea.

— încă nu-mi place, dar poate o să-mi placă.

— Cred că ar trebui să te prefaci măcar că-ți place. O să facă parte din familie.

Din nou mă cuprindea senzația de cușcă. Dar chiar atunci am văzut și care este cheia mea. Când a venit nota de plată, am spus: „Plătesc eu**”.

Jack mi-a vorbit despre apartamentul de pe Thirty-third Street, la primul etaj, fără lift, deasupra unei tutungerii. Maura Edwards făcuse filme documentare în toată lumea. Acum se retrăgea în New Jersey ca să nască și voia să-și subînchirieze apartamentul.

Când am întâlnit-o la apartament, era în luna a opta și era galbenă ca ceara.

— Ai venit la timp, mi-a spus, dar cu intonația de „Ai

întârziat**.

Mi-a povestit că apartamentul era refugiul ei și vorbea de el cu mai multă afecțiune decât despre iubitul ei la care avea să locuiască sau chiar despre copilul pe care urma să-î aibă. Cu o voce aproape drăgăstoasă m-a anunțat că apartamentul nu are gândaci. O șopârlă pe care o adusese din Brazilia îi mâncase probabil pe toți.

Chiar conform standardelor din New York apartamentul era mic, iar puținele piese de mobilier erau pe măsura unui copil, ceea ce făcea apartamentul să arate ca o casă de păpuși (sau o celulă pentru păpuși), deși era clară intenția de a-î face să pară mai mare. Dar ceea ce-î făcea să pară mic era că pretutindeni, pe fiecare suprafață era un vas sau o sculptură, o puzderie de fleacuri de tot felul.

Părea descurajată când am acceptat condițiile de subînchiriere. M-a prevenit că s-ar putea să dureze o lună sau un an. Era posibil ca uneori să vrea să folosească ea însăși apartamentul, și în cazul acesta mă va anunța cu douăzeci și patru de ore înainte și-mi va reduce chiria.

Având în vedere că era o subînchiriere ilegală, trebuia să mă fac cât mai invizibilă cu putință. Dacă cineva m-ar întreba, ar fi mai bine să spun că sunt sora ei. Nu puteam primi acolo poșta, iar scrisorile ei trebuia să i le expediez.

— Nu-i nici o problemă.

I-am explicat că i le puteam expedia de la birou, care era doar la câteva blocuri depărtare de casă.

Nu asculta ce-i spun. Era acum resemnată și-mi arăta cum funcționează robotul telefonic, pentru ca puțin mai târziu să-mi interzică să mă ating de el. M-a pus să ascult mesajul înregistrat, în care anunța că-i plecată, întâi în engleză și apoi în spaniolă, și își dădea numărul de telefon din New Jersey. Părea foarte concentrată în timp ce-și asculta propria voce, de parcă ar fi avut ceva important să-i comunice.

Era mai sigură de sine decât oricare altă persoană pe care o

cunosc, exceptându-i poate pe tata. Îți dădeai seama că a condus echipe de filmat în toată lumea și știa când să înfrunte un vameș oficial și când să dea mită. Vocea îi era foarte sigură chiar atunci când, după ce și-a luat rămas-bun, a spus: „Habar n-am ce fac”.

Am pus mașina de scris în fundul unui dulap de la bunica. Ocupa mult loc, dar ea nu avea mulți pantofi și i-am promis că mă voi întoarce curând s-o iau.

— Am să-î rog pe Jack să-mi împrumute mașina, i-am spus eu, deși nu mi-o împrumutase niciodată și mă îndoiam că o va face cândva.

Îmi duceam bagajele la ușă când bunica mi-a spus:

— Ești o fată modernă în toate privințele.

Nu eram sigură de acest lucru, dar i-am mulțumit.

— Ei bine, coleguță.

Părea supărată și m-am gândit c-o fi auzit aiurea ceva de genul „grăsuț”, așa că am repetat „colega mea de cameră”. Nu și-a schimbat expresia.

Eram fericită și asta poate o făcea să-și dea seama cât de nefericită fusesem locuind cu ea. Sau poate văzând că lecțiile ei despre viață nu se prind de mine, prevedea inevitabilul meu destin de fată bătrână.

„Lumea toată e stridia ta”, mi-a zis suspinând adânc și cu vocea la fel de tristă cum arăta și ea.

Auzisem, firește, expresia aceasta și știam că se referă la eventualele perle care ar fi putut să fie găsite. Și totuși pe mine m-a făcut să mă gândesc la o stridie adevărată și, imaginându-mi carapacea ei tare și cenușie și animalul alunecos din interior, mi-am zis: „Lumea mea a fost ca o stridie, dar nu mai este”.

La numărul 375 pe Madison Avenue, Editura Steinhardt ocupa trei etaje dintr-o clădire care pe vremuri fusese impunătoare. Ca o femeie frumoasă ofilită care încearcă să-și ascundă vârsta, holul de intrare era slab luminat. Puteai să vezi cât de cât bolta aurie a tavanului și pereții de marmură, deși nu

se distingeau prea bine. Semnul roșu, care indica ieșirea, strălucea ca un bec mic lăsat aprins peste noapte.

Eu lucram la etajul paispe, căci așa afișau lifturile, deși urma imediat după doispe. Biroul meu era unul dintre cele cinci aflate într-o sală comună, care servea drept secretariat. Noi o numeam Peștera, prescurtarea de la Peștera liliecilor. Fișiere înalte de la dușumea până în tavan blocau toată lumina soarelui. Covorul, care se destrăma încet-încet, era bălțat cu urme de cafea.

Împărțeam Peștera cu trei fete și un băiat-mi-nune, Adam, pe care eu îl adoram. Era genul de bărbat care ar fi putut-o pescui pe Zelda Fitzgerald din fântâna de la Piaza, i-ar fi pus pe umeri haina lui de cașmir pe care nu i-ar mai fi cerut-o înapoi și nici n-ar fi povestit nimănui întâmplarea. Era mic și slab, cu un început de chelie, deși nu avea decât douăzeci și doi de ani, dar caracterul îi era atât de impecabil, manierele atât de grațioase, încât chiar și așa, văzându-i zi de zi, mă gândeam la el ca la cineva înalt și surprinzător de mișto.

Cu ineputabilă răbdare răspundea la toate întrebările mele, chiar și la cele pe care mă jenam să i le pun. Era un noroc, deoarece mă speria Bettina, care deja achiziționase un roman. O dată pe săptămână sâsâia la noi să tăcem și ne anunța:

— Îl sun pe autorul meu.

Sue, un cal de povară lat în spate din Minnesota, vorbea tot timpul la telefon cu iubitul ei, student în anul doi la ceea ce ea numea „U”. Când se certau, și se întâmpla des, nu mai vorbea deloc. Devenea un vulcan mocnind. Ținea telefonul blocat între ureche și umăr și scria scrisori și manuscrise ciuntite, așteptându-i pe iubit să mai crească.

Stăteam față în față cu Francine Lawlor - birourile noastre erau lipite -, dar treceau zile întregi fără ca privirile noastre să se întâlnească. Era palidă și slabă, cu păr spălăcit, subțire și buzele palide și strânse. În urmă cu doisprezece ani venise la Steinhardt și aflate că editorul pentru care fusese angajată fusese concediat. În perioada care ar fi trebuit să fie un scurt interimat fără șef, i s-

a creat un post. Acum avea treizeci și trei de ani și funcția ei era tot de asistent.

Apartamentul meu se afla doar la șapte minute de Steinhardt, fapt care îmi dădea o șansă sigură de a fi punctuală, deși de obicei nu eram. Dacă Honey a observat, nu s-a plâns niciodată. Ea, una, venea la lucru practic odată cu zorii, dar biroul ei, din capătul holului celor mari, era cel mai departe de Peșteră. Când avea nevoie de mine, prefera mai degrabă să mă sune decât să coboare.

Îi deschideam corespondența, răspundeam la telefoanele pentru ea, îi scriam scrisorile. În loc să-mi ceară să citesc manuscrisele, îmi spunea „Aruncă o privire”. Erau manuscrise pe care ea nu voia să le citească, fiind trimise de agenți mai mici și de prieteni ai prietenilor. Foarte curând am învățat că sarcina mea era să-i spun că n-are rost să le citească. La câteva săptămâni după ce îmi dădea câte un manuscris, i-l înapoiam cu o scrisoare de refuz pe care ea urma să o iscălească. Foloseam același limbaj pe care îl folosea și ea: „Subiectul nu este suficient de convingător”, „Personajele nu sunt prea vii” sau etern popularul „Nu se potrivește cu portofoliul nostru”, ce-o mai fi însemnând și asta.

În primele săptămâni mă preocupa cum să mă îmbrac la serviciu. Ca să-mi fac o idee, i-am urmărit pe ceilalți tovarăși de Peșteră. În mod invariabil Adam purta o cămașa scrobită kaki și un blazer negru - nu albastru -, mica lui variație rafinată la modelul clasic.

Bettina adoptase aspectul de elevă noncon- formistă de la o școală bună - un set de cașmir cu minijup sau o bluziță șmecher descheiată, suficient cât să-ți șoptească „sutien de dantelă”.

Sue prefera puloverele de angora în culori orientale.

Francine Lawlor alterna două jachete - una gri și alta de un roșu-portocaliu turbat - și pe dedesubt avea bluze pufoase, cândva albe, cea mai urâtă dintre ele cu un volan Ludovic al XIV-lea pe care îl decora cu o insignă Phi Beta Kappa. Purta panta-

loni maro și balerini albaștri, cu bot rotund.

Ca asistentă, Francine trebuia să ne ajute când eram ocupate, dar nimeni nu-i cerea să o facă și nici ea nu se oferea.

Activitatea ei principală era maculatura, invazia nesfârșită de manuscrise nesolicitate trimise de autori. Nu-i păsa nimănui de maculatură, doar că teancurile de pachete învelite în carton îngustau holul unde se aflau copiatoarele. Nimeni nu aprecia munca lui Francine decât în măsura în care se lărgea cărarea.

În timpul prânzului, într-o zi ploioasă, Bettina a propus să citim pe rând, cu voce tare, ceva maculatură. A deschis un pachet nou-sosit și a luat câte un manuscris pentru Adam, Sue, pentru ea și pentru mine.

Părea jignitor să o trecem cu vederea pe Francine, așa că am întrebat-o dacă vrea și ea unul. Abia a clătinat din cap, ideea părându-i-se o blasfemie. Bettina, râzând, a răsfoit manuscrisul și a spus că începe ea. A citit pe nas o scenă de sex dintr-un western sălbatic, ca să imite un cowboy care striga: „Călărește-mă, târfol!”

Adam a citit: „Ziariștii spirituali mergeau pe Madison Avenue, unde taxiurile mișunau ca licuricii”. S-a ridicat și, făcând semn cu mâna ca și cum ar fi vrut să oprească un taxi, a strigat: „Licurici!”

Sue era gata să înceapă, când a sunat telefonul.

Eu promisem un roman polițist plictisitor. Fiecare paragraf începea cu: „Și atunci, dintr-oda- tă...” înainte de a citi s-a întâmplat să mă uit la Francine. Fața îi era încrâncenată.

— Crezi că suntem răutăcioși? am întrebat-o.

Bettina mi-a strigat:

— Ia mai taci din gură!

Din principiu, am pus la loc manuscrisul în cutia de carton. Principiul era că nu puteam suporta să mi se spună să tac din gură. Adam totuși a fost de partea mea.

— Are dreptate.

Bettina susținea că Francine locuia în Peșteră și ne controla

noaptea birourile.

— De ce spui asta? a întrebat-o Adam.

— Vine întotdeauna prima și pleacă ultima.

— Asta-i singura ta dovadă?

Bettina n-a răspuns.

— Retrage ce-ai spus, a zis el și a continuat să repete până când ea a cedat.

Dar Francine părea într-adevăr să fie vinovată de ceva, fie și pentru că nu putea să ne sufere.

5

După vreo lună, Honey a început să devină conștientă de numeroasele mele defecte, și anume că eram înceată - înceată la citit, la dactilografiat, la a înțelege ordinele ei -, iar faptul că observase cât sunt de înceată mă făcea să fiu și mai înceată.

O scrisoare pe care altădată o scriam într-o dimineață, acum îmi lua toată ziua și parcurgând scrisoarea respectivă, Honey observa nu numai cât de mult timp mi-a luat, dar și cât de prost era concepută. Brusc a devenit inamica pastei corectoare.

De câte ori îmi dădea un teanc de manuscrise, îmi spunea când trebuia să fie gata fiecare, iar „luni” sau „miercuri” sau „vineri” păreau să fie un reproș pentru cât de mult timp mi-a trebuit în trecut.

Într-o după-amiază, când i-am înapoiat un manuscris, a citit scrisoarea mea de refuz și s-a uitat în sus la mine.

— De ce? m-a întrebat ea.

— De ce...?

— De ce nu e *Templul din Gossamer* potrivit cu portofoliul nostru?

Intre timp Adam mi-a explicat că „portofoliul nostru” însemna cărțile pe care le publica Steinhardt, deși nu aveam habar ce trăsături comune le uneau, în afară de faptul că erau cărți pe care n-aș fi vrut să le citesc. Conform acestui criteriu, *Templul din Gossamer* se potrivea perfect cu portofoliul nostru.

De obicei nerăbdătoare, de data asta Honey părea să aibă

toată eternitatea ca să-mi aștepte răspunsul. Am spus singurul lucru care mi-a venit în cap:

— Pentru că e proastă.

Honey a întors coperta manuscrisului și a aruncat o privire. Am rămas acolo în timp ce citea, neștiind dacă trebuia să plec sau să stau. În cele din urmă a lăsat cititul zicând „OK”.

Mi-a spus că, dacă îmi venea greu să fac față lecturii sau dactilografiatului, puteam să o rog pe să mă ajute Clarisse - Clarisse fiind de fapt Francine pentru Honey.

Am dat din cap de parcă chiar atunci plecam să-i cer lui Clarisse să mă ajute.

Într-o dimineață, deschizând corespondența lui Honey, am găsit o scrisoare de la Jenny Ling în care îi spunea că i-a făcut plăcere convorbirea cu ea și, așa cum promisese, îi pune în plic și CV-ul ei.

Am avut senzația că-mi prind iubitul flirtând cu altă fată și cu un gest reflex am aruncat scrisoarea și CV-ul la gunoi. Imediat m-a apucat groaza pentru ce-am făcut și le-am pescuit din coș.

Am ieșit pe hol, am trecut de toalete, de un dulap, de niște uși misterioase și am deschis-o pe cea care ducea la balconușul unde Adam și cu mine obișnuiam să fumăm.

Am netezit CV-ul lui Jenny Ling. Asistent editorial numai din iunie, Jenny reușise să achiziționeze un roman și să corecteze alte două pe care le menționa citându-le titlurile. Fusese editoarea unei reviste literare la Yale, de unde absolvise cu magna cum laude. CV-ul ei devenea cam repetitiv - merite, merite, merite.

CV-ul ar fi făcut-o să se rușineze și pe Lisa Michele Butler, dar scrisoarea de prezentare a fost cea care m-a dat gata. Tipa pretindea că poate bate șazeci și cinci de cuvinte pe minut. Am fixat acel șazeci și cinci până am terminat de fumat țigara și m-am întors în Peșteră.

Adam a observat probabil cât de rău mă simțeam. S-a uitat lung la mine înainte de a lua hârtia mototolită pe care i-o

întindeam.

A răsfoit CV-ul și scrisoarea și a spus:

— Cred că domnișoara Ling o să ajungă departe și fără ajutorul nostru.

— Iar eu în iad.

— Ești evreică. N-ai cum să ajungi în iad.

— Ba poți, dacă ești într-adevăr asimilată, i-am spus eu.

N-am aruncat scrisoarea și CV-ul. N-am fost în stare. Le-am pus în fișierul meu cu hârtii care așteptau să fie triate mai târziu. Un teanc enorm. Tot restul zilei m-am străduit atât de mult s-o evit pe Honey, încât nici nu mi-am dat seama că mă evita și ea pe mine, până nu m-a sunat. Era puțin după ora cinci.

— Poți să vii pentru câteva minute la mine?

— Desigur, am răspuns, cum răspundeam întotdeauna când doream să spun nu.

După ce am pus receptorul în furcă, am rămas nemișcată. Era posibil ca în câteva minute viața mea să se schimbe, și eu doream să rămân de partea aceasta cât de mult puteam.

Adam vorbea la telefon cu un autor despre schimbările făcute la redactare. Repeta ceea ce tocmai i se spusese:

— Pagina o sută patruzeci și trei, penultimul paragraf, rândul de sus, elimină virgula.

Ca de obicei, Sue vorbea la telefon și-mi dădeam seama din poziția ei - era prăvălită peste birou - că plânge. Știam că nu de supărare, ci de bucurie. Plângea întotdeauna când iubitul ei recunoștea că era complet cretin.

Nu mi-a trebuit decât o secundă să observ că Francine se uită la mine. Pe chipul ei se putea citi îngrijorare, sau poate era doar curiozitate. A întors privirea prea repede ca să-mi dau seama.

Honey vorbea la telefon și m-am oprit chiar în fața ușii, recunoscând astfel că sunt vioara a doua, față de vioara întâi cu care stătea ea de vorbă.

— Îți doresc un weekend plăcut, spunea ea cu o voce dulce și joasă. Închide, te rog, ușa, mi-a spus apoi.

— Bună.

A întors scaunul într-o parte, astfel că stătea aproape cu spatele la mine. Îmi oferea profilul „Honey pe gânduri

— Sophie, a început ea cu privirea spre perete.

— Da, i-am răspuns după ce am așteptat și am văzut că nu spune nimic.

— Sophie, a repetat ea.

S-a rotit cu fața la mine. Am dat din cap drept „Sunt gata”.

— Nu mă aștept să vii la serviciu când vin eu, a spus ea și pentru prima dată mi-a trecut prin cap că se aștepta. Dar vii mai târziu decât toți ceilalți. Ești ultima în fiecare zi.

N-am dat din cap.

— Știi ce-nseamnă asta?

Nu știam. Nu știam nici dacă e o întrebare retorică.

— Le dai de înțeles Bettinei și lui Sue și lui Adam și lui Clarisse că ai un statut special.

Mă gândeam: „Nu dau de înțeles nimic nimănui, asta dacă nu cumva vorbesc în somn*.”

— Îi arăți lui Wolfe că puțin îți pasă de serviciul tău.

Numele lui întreg era Bernard Wolfe, dar nimeni nu-i spunea Bernard sau Bernie. Wolfe era tăcut și umil și nu părea că e director editorial, ci un simplu vânzător într-un magazin de discuri vechi. Faptul că m-a observat - chiar și pentru că întârziam - mi-a dat fiori. Dar n-am lăsat să mi se vadă asta pe față, așteptând ca Honey să-mi spună ce-avea de zis despre faptul că întârziam mereu.

Și-a frecat degetul mare de buricul celorlalte degete, în felul în care fac de obicei oamenii când vor să mimeze bani. Mi-a spus că lucrând cărți toată ziua îi dădea impresia că are mâinile murdare, deși păreau curate. M-a privit lung.

— De ce întârzii în fiecare zi?

Am intrat în panică. Nu știam de ce întârzii. Unica explicație pe care i-aș fi putut-o da era că-mi era greu să mă hotărâsc cu ce să mă îmbrac. Încercam să găsesc un motiv care ar fi făcut-o pe

Honey să exclame: „Păi de ce nu mi-ai spus mai înainte?”^w Dar care ar fi putut fi motivul acela? „Trebuie sa-mi îngrijesc părinții bătrâni.” „Am trei copii mici.” „Sunt oarbă.”

— Îmi pare rău, i-am spus în cele din urmă și, văzând că nu are nici un efect, am spus încă o dată, îmi pare rău.

Honey dădea din cap tot așteptând o explicație. După încă un minut, am crezut totuși că se lasă păgubașă. Zâmbea și nu-mi dădeam seama de ce. Nu era un zâmbet sincer și nici fericit. Bănuiam că însemna „Nu te teme” și m-am forțat să-i surâd și eu „OK”.

Dar surâsul meu l-a făcut pe-al ei să dispară.

— E ceva serios, Sophie.

Am luat o figură la fel de îngrijorată cum de altfel și eram.

— Am să vin mai devreme.

Am crezut în angajamentul luat cât timp m-am aflat în biroul lui Honey, dar întorcându-mă la simpatizanții mei din Peșteră, am știut că nu mă pot schimba de dragul ei.

— Vino și tu ceva mai devreme, m-a sfătuit Sue.

Pe chipul ei vedeam atât oboseala în urma luptelor ei zilnice cu telefoanele, cât și ușurarea în urma hotărârii luate.

— Ce importanță are la ce oră sosești? a comentat Bettina, ridicând telefonul și formând un număr. E o scârbă, asta e!

Francine s-a oprit din dactilografiat, iar Adam și cu mine am observat-o în același moment. A început imediat să bată din nou, scriind probabil zzuuwwxxyy.

Adam a rostit un singur cuvânt și anume „cocktail”.

M-a dus în barul unui hotel unde pereții erau pictați de Ludwig Bemelmans, autorul și ilustratorul cărții copilăriei mele, *Madeline*.

A comandat un martini pentru el și unul pentru mine, primul pe care l-am băut în viața mea. În timp ce-l sorbeam a compus niște versuri în cadența cărții *Madeline*.

Honey Zipkin somn nu are Pe-ntuneric din pat sare și prin munca, cu maturatorii, înfrunta ziua, pe Wolfe și zorii.

Mă simțeam mai bine, apoi mi-am amintit-o pe Honey întrebând „De ce întârzii?”

Adam a observat că m-am schimbat la față și m-a sfătuit să încerc să nu iau comportarea lui Honey ca pe ceva personal. O văzuse făcând la fel și cu altă asistentă.

— Orice făcea biata fată, îi găsea cusur. O chema Sheila.

— A fost concediată?

— Nu chiar, răspunse Adam. Nu s-a mai întors după pauza de prânz.

— Și-apoi?

— Apoi nimic. Sheila era... tulburată.

— Și eu sunt tulburată.

A zâmbit și a clătinat din cap.

Voiam să fiu ca Adam și totuși, după câteva sorbituri de martini, am spus amărâtă:

— Sunt un asistent editorial de doi bani.

— Nu știi să te dai bine pe lângă șefi.

Nu era un mod greșit de a privi problema, dar asta nu mă scotea de pe lista victimelor lui Honey. L-am întrebat dacă a avut vreodată necazuri cu șeful lui.

— O, Doamne, nu! Dar Wolfe e Wolfe și Honey e Honey.

Adam a insistat să plătească. Afară m-a întrebat:

— Vrei să luăm un licurici?

M-am întâlnit cu Josh la cinematograful Paris, întârzasem, dar nu conta. Filmele pe care voia el să le vadă erau din alea la care nu se ducea nimeni. Sala era aproape numai a noastră.

Mi-am dat seama, după cum m-a sărutat în fugă și s-a tras îndărăt, că era enervat fie pentru că întârzasem, fie pentru că miroseam a martini. Nu vorbea, ceea ce era felul său de a spune că e supărat. După film, ne-am dus la metrou fără să ne ținem de mână.

Era ianuarie și eram amândoi palizi și înfrigurați și în momentul ăla mi se părea că viețile noastre erau mai neînsemnate decât ar fi fost normal să fie. Eram un cec rupt în

două. Deschidea ușa apartamentului când mi-a spus:

— Aș dori să vii la timp.

„Cine n-ar dori?“ m-am gândit eu.

Știam că se aștepta să-i spun „îmi pare rău“, dar îmi terminasem porția de „îmi pare rău“ pe ziua aia. A stins lumina, s-a băgat în pat și s-a întors cu fața la perete. După ce ochii mei s-au acomodat cu întunericul, am văzut că-și pusese o a doua pernă pe cap, ca un sendviș, ca să nu mai audă zgomotele orașului și să poată dormi.

Eram acolo trează și mă gândeam ca nu meritam această pedeapsă. Întâziasem doar câteva minute și era destul de devreme ca să văd toate reclamele pentru filmele viitoare pe care nu doream să le văd și, după cum mergeau lucrurile, nici nu aveam să le văd.

M-am gândit apoi la el, așteptându-mă în fața cinematografului. Se uitase probabil la ceas de vreo sută de ori. Poate era îngrijorat din cauza mea. S-o fi întrebat în timp ce mă aștepta dacă mai țin la el.

Când m-am uitat iar la el, am văzut că își dăduse perna la o parte și stătea așa, fără nimic pe față. I-am spus „îmi pare rău“ și, auzindu-mă rostind aceste cuvinte, m-am simțit mai bine.

Mi-a fost teamă tot weekendul că am să întârzii luni. N-am rămas la Josh duminică seara de teamă că n-am să pot dormi, ceea ce de altfel s-a și întâmplat la mine în apartament.

M-am trezit la două și apoi la trei și apoi la patru gândindu-mă că a doua zi am să fiu și mai înceată, și mai obtuză.

M-am trezit la unsprezece.

Știam că toți mai erau încă la ședința editorială la care ar fi trebuit să fiu și eu, dar am sunat la Honey și apoi la Adam. De fiecare dată mi s-a făcut legătura cu Irene, la recepție. Când îmi răspundea „Steinhard“, închideam telefonul.

Am făcut un duș, mi-am făcut cafea, am făcut exerciții de respirație.

Puțin înainte de prânz mi-a răspuns Adam.

— M-am trezit târziu.

— Închid imediat, mi-a răspuns Adam, și mă duc să-i spun lui Honey că ți-a murit bunica.

Marti am ajuns devreme la birou. Doar Francine mi-o luase înainte. Am descoperit că ea este cea care îmi aprinde lampa de pe birou, ca să pară că am sosit la timp. Și-așa a făcut mereu de atunci. Mânca un sandwich cu unt pe care și-l adusese de-acasă. Când m-a privit, i-am mulțumit cu un zâmbet și ea a dat din cap.

Honey a coborât în Peșteră ceva mai târziu. S-a așezat pe jumătate pe biroul meu și m-a întrebat.

— E bunica aia cu care locuiai?

Nu puteam minți privind-o în ochi, așa că am pus capul în pământ ca și cum aș fi fost îndurerată.

— fh!

Mi se părea că minciuna mea o să aducă moartea bunicii. O clipă am avut impresia că ar fi moartă și am regretat că nu m-am purtat mai drăguț cu ea în timpul vieții. Mă gândeam: „îți voia binele”.

— îmi pare rău, Sophie, mi-a spus Honey.

— îți mulțumesc.

Când am privit în sus, Francine încerca să-și ascundă un zâmbet. Primul pe care i l-am văzut.

Până joi, Honey și cu mine reveniserăm la normal.

Mi-a adus un teanc de chitanțe prinse cu o agrafă, ca să-i întocmesc raportul de cheltuieli și să-i trimit la biroul nostru de contabilitate din New Jersey.

— Vreau să fie expediat la prânz, mi-a spus.

— Mă apuc chiar acum de el, am asigurat-o.

Tot ce îi spuneam suna acum ca un angajament scris.

Am făcut decontul imediat și cât am putut de repede. Am pus toate hârtiile în ordine cronologică, chitanțe de taxi, note de plată pentru întrevederi la prânz, la cină sau la gustări și le-am copiat apoi pe toate în formularul de cerere pentru decontări. Bettina nu era la biroul ei, așa că n-am putut să-i cer împrumut

calculatorul. M-am folosit de propriile mele cunoștințe de matematică.

Când m-am întors în biroul lui Honey, vorbea la telefon, dar văzându-mă cu formularul în mână, mi-a făcut semn să intru și l-a semnat. M-am dus apoi spre biroul lui Wolfe să-i semneze și el.

Ușa era deschisă, dar tot ce puteam să văd erau picioarele lui lungi, foarte lungi, întinse mult, până la măsura de cafea. Wolfe avea vreo doi metri jumate înălțime și vreo doi centimetri lățime ; de fapt era plat.

Am bătut la ușă și mi-a spus să intru.

— Bună, l-am salutat eu.

— Bună, Sophie, mi-a răspuns cu vocea mai caldă decât i-o auzisem până atunci.

Îmi amintea de cineva cu care Jack ar fi putut să fie prieten în timpul liceului. Mi-i puteam imagina pe Wolfe adolescent, trecând pe lângă dormitorul meu din copilărie și spunând „Bună, Sophie” de parcă aș fi fost cineva cu care ar fi dorit să stea de vorbă, dacă nu și-ar fi luat angajamentul să cânte la o chitară imaginară, sus cu fratele meu, pe un disc de Jimi Hendrix.

Am așteptat în timp ce el verifica cheltuielile lui Honey.

Pusese muzică la combina stereo și am recunoscut *Kind of Blue* pe care mi-i dăduse și mie Jack de ziua mea.

— Asta-i caseta mea preferată de jazz, i-am spus și, cum am pronunțat cuvântul „casetă”, mi-a fost teamă că m-am trădat drept cineva care are una singură.

— Vrei s-o asculți la masa de prânz? m-a întrebat el.

— OK, i-am răspuns, imperturbabilă ca un fan al muzicii de jazz.

A semnat formularul, mi l-a dat înapoi și, cum urma să comande sendvișuri, m-a întrebat ce vreau.

— Tu de care vrei?

S-a gândit un minut, prefăcându-se că are de luat o hotărâre importantă și mi-a spus că el își ia curcan cu pâine integrală,

roșii, ceapă și sos rusesc.

— Două, am spus eu.

— Castraveți murați?

— Bineînțeles.

M-am întors la mine în birou și stăteam acolo mulțumită cum nu mai fusesem de multe săptămâni. Tot așteptasem să mi se întâmple ceva bun și iată că mi se întâmpla. După ce Wolfe m-a sunat să-mi spună că a sosit curcanul nostru, nu m-am grăbit spre biroul lui. Am rămas un minut ca să simt din plin plăcerea și anticiparea a ceea ce urma să fac. Traversând holul îmi ziceam „Te duci în biroul lui Wolfe să iei masa de prânz”.

Tocmai scotea sendvișurile noastre din pungă. Mi-a spus „intră” și în același timp a ridicat telefonul și a format un număr, întocmai cum făcea și Honey.

— Intră și stai jos cât vorbesc eu la telefon.

Dar Wolfe o suna pe Irene. I-a spus că intră într-o ședință și o roagă să nu-i facă legătura cu nimeni. După ce a pus telefonul în furcă, m-a întrebat:

— Ai ceva de citit?

— Imediat.

Când m-am întors cu un manuscris, Wolfe stătea pe canapea, sendvișul lui era pe măsuța de cafea, al meu pe birou. „Canapea sau scaun, canapea sau scaun?”

M-am așezat pe scaun.

A pus caseta și s-a întors pe canapea, punându-și picioarele pe măsuța de cafea.

— Pune-ți picioarele sus dacă vrei.

Asta a fost tot ce a mai spus. Când m-am întors spre el, citea. Am făcut și eu același lucru. Mă opream doar să-mi ridic capul, ca și cum aș fi apreciat nuanțele muzicii. Când s-a terminat prima față a casetei, s-a dus la combină spunând:

— Știi că Miles a făcut înregistrarea asta într-o singură ședință?

— Glumești! am exclamat eu, deși nu-mi trecuse niciodată prin

cap că un disc are nevoie de mai multe ședințe.

Am observat fotografia de pe biroul lui. O fată care semăna cu el, la fel de slabă, cu ochi bulbucați și brațele numai piele și os, cu părul împletit. Își încălțase numai o cizmă și se întindea râzând să și-o ia pe a doua. În spate se vedeau munți, iar ea ședea lângă un foc de tabără.

Înainte de a-și lua manuscrisul, l-am întrebat:

— Cine-i fericita excursionistă?

Nu mi-a răspuns imediat și-mi era teamă că am făcut o gafă. Nu e bine să vorbești când ascuți muzică, sau nu era bine să pui întrebări personale.

— E sora mea, a ezitat o clipă, Juliet.

Nu știam ce să mai zic și m-am gândit să nu spun nimic, iar mai târziu am regretat că n-am făcut așa.

— Unde locuiește?

A părut că se gândește un minut. Credeam că poate vrea să-și amintească adresa ei. Apoi a clătinat din cap.

Eram gata să spun „îmi pare rău“ ; cuvintele îmi stăteau pe limbă exact în momentul când le-am auzit ieșind din gura lui.

— Îmi pare rău pentru bunica ta, Sophie.

Mi-am luat vineri liber pentru înmormântare.

Am dormit până târziu și mi-am petrecut ziua citind doua manuscrise pe care le adusesem cu mine. Honey scrisese pe ele „miercuri“ și mă întrebam dacă luni, când i le voi duce, va crede că i le-am dat cu două zile mai devreme sau cu cinci mai târziu.

Toată după-amiaza am fost îngrijorată pentru serviciul meu, pentru Honey, stare de spirit care se răsfrângea și asupra lui Josh. Nu-i spuseseam ce ditamai necazurile aveam, ceea ce mă făcea să simt că-i mint, ceea ce mă făcea să simt că mă iubește pentru motive false, ceea ce mă făcea să simt că de fapt nu mă iubește.

Tocmai pentru că mă simțeam atât de puțin iubită, am ajuns la restaurant aproape cu o jumătate de oră mai devreme. Era un bistro franțuzesc, mic și fermecător, cu ferestre mari, un pian și o

mie de lumânări. Lumina lor părea să vibreze odată cu muzica. Localul ăsta era cam de zece ori mai plăcut decât oricare altul în care fusesem și m-am gândit că Josh trebuie să fie tare mândru de noul său poem.

A fost atât de surprins când a văzut că am venit devreme, încât m-a luat pe sus ca să mă sărute - sau poate așa am simțit eu.

Tot timpul cinei am observat cât e de fericit. Vorbea și apoi chipul lui se lumina de mulțumire și rămânea așa. Mă gândeam că-i trece prin cap ceva de genul „Biftecul ăsta e delicios și cred că asta e cea mai tare poezie a mea“.

Părea atât de emoționat, încât mă gândeam că s-ar putea să nu aștepte până la desert. Dar a așteptat. Am mâncat tot și am șters farfuriile cu pâine astfel încât străluceau când am terminat.

Văzând chelnerița care venise să strângă masa, Josh i-a cerut să împacheteze ce-a mai rămas, iar ea a zâmbit.

Mi-a luat mana, s-a întins peste masă și m-a sărutat. Când mi-a spus „Ești atât de frumoasă", eu am auzit „Poemul meu e atât de frumos".

Eram puțin neliniștită, ca întotdeauna, temându-mă că n-o să-mi placă noul lui poem - sau, mai bine zis, că n-o să fiu în stare să mă prefac că-mi place.

— Când ai de gând să mi-i citești? l-am întrebat.

— Ce să citesc?

Sărbătoream șase luni de când ne cunoscuserăm.

M-am culcat fericită, dar m-am trezit în toiul nopții.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat Josh.

— Sunt îngrijorată pentru serviciu.

— Nu mai fi, mi-a spus el.

M-am ridicat din pat, am rătăcit prin apartamentul întunecat și am ieșit afară pe palier.

Am fumat o țigară și apoi încă una.

Am încercat să văd unde-i buba. Mi-am spus, acolo pe casa scării: „Honey nu mă înghite".

Astfel mi-am adus aminte cum, când eram prin- tr-a treia, i-am dus tatei carnetul meu de note și i-am spus: „Domnișoara Snell nu mă înghite”. Scuza mea l-a decepționat mai mult decât notele.

Deși știam că tata ar fi acum dezamăgit de mine, simțeam că numai el ar să-mi spună ce să fac. Dar tocmai faptul că doream să-i sun pe tata mă făcea să mă simt mult mai tânără decât eram.

Am încercat să mă gândesc la ce mi-ar putea spune. Ceva de genul: „Ai să-ți găsești în curând altă slujbă și o să ai și un apartament al tău”. Ceea ce ar spune ar fi simplu și chiar evident, așa că m-am căznit să mă gândesc la ceva simplu și evident.

Soluția mi-a venit aproape imediat, odată cu senzația pe care o aveam de câte ori tata îmi dădea un sfat: „Cum e posibil să nu fi știut?”

Va trebui să muncesc mai serios.

A doua zi dimineață, când Josh m-a întrebat dacă n-aș vrea să mergem la Metropolitan, i-am răspuns trebuie să mă duc la birou. S-a dus și el la bibliotecă, pentru o ședință suplimentară oferită poeziei.

Semnând condica gardianului din vestibulul clădirii de pe Madison 375, am văzut că semnase și Francine Lawlor la ora nouă.

Când am intrat, stătea la biroul ei și, în afară de faptul că m-a salutat, s-a comportat de parcă era o zi obișnuită de lucru. Purta o bluză pufoasă și jachetă portocalie. Când s-a ridicat însă în picioare, am văzut că purta blugi Wranglers suflecați și teniși Keds.

Am lucrat toată ziua de sâmbătă și m-am dus din nou duminică. Am făcut copii după un manuscris pe care Honey voia să-I distribuie la ședința editorială de luni. I-am bătut la mașină toate scrisorile pe care mi le lăsase vineri. Le-am aranjat într-un teanc, împreună cu scrisorile prin care se refuzau manuscrite.

Am hotărât ce-i de făcut cu tot ce adunasem în dosare. Am mototolit din nou CV-ul și scrisoarea lui Jenny Ling și le-am aruncat.

Am dat la o parte toate hârtiile de pe biroul meu și am văzut ce era dedesubt: *Dactilografei secolului XX*, Am băgat cartea într-un plic căptușit adresat Bibliotecii din Surrey și l-am pus în cutia mea poștală de expediții.

Mi-am stins apoi lampa și mi-am luat un ră-mas-bun călduros de la Francine.

În vestibul am semnat de ieșire. Gardianul completa cuvintele încrucișate dintr-un ziar. Desena în jurul unui cuvânt ceva ce aducea cu un vierme lung, când i-am spus numele meu și l-am întrebat cum îl cheamă. Se numea Warren. Ne-am strâns mâinile.

Afară era întuneric și frig, dar era plăcut. Muncisem din greu și acum terminasem. Eram obosită și fericită, prietena gardienilor și a muncitorilor, iar a doua zi dimineață șefa mea va descoperi că, deși nu am fost editoarea revistei literare de la Yale și nu am obținut onoruri, onoruri, onoruri, deși nu achiziționasem un roman și nu redactasem două, eram cel mai bun asistent editorial din New York și posibil din întreaga lume.

6

I-au trebuit lui Honey câteva săptămâni ca să creadă că transformarea mea atât de imensă nu era o glumă pe socoteala ei.

Mergeam în fiecare sâmbătă la serviciu. La început, Francine și cu mine abia vorbeam, limi-tându-ne la „bună” și „la revedere”, iar când ieșeam la prânz îi spuneam ce am de gând să-mi cum-păr - un sendviș, o apă minerală, un covrig - și o întrebam dacă nu vrea ceva; niciodată nu a vrut.

Apoi, într-o sâmbătă, am întrebat-o dacă nu vrea cafea și ea mi-a spus:

— Tocmai am făcut eu proaspătă.

— Pot să iau și eu? am răspuns la ceea ce mi se părea și o

imitație, dar și un test.

— Sigur.

Cafetiera noastră era chiar în dreptul sălii de ședințe. În cursul săptămânii stătea tot timpul caldă, dar numai cei cu adevărat disperați beau cafeaua. Mi-am turnat o ceașcă, presărând pe deasupra puțin praf de frișcă artificială.

Întorcându-mă în Peșteră, am luat un gât și am simțit un gust ca de o mie de cafetiere cu cafea care s-au ars până au devenit o amăreală neagră. Parcă mușcasem din cafetieră însăși. După această încercare, m-am prefăcut doar că beau, fără să las nici măcar o picătură să-mi intre în gură. Mi-am făcut curaj să-i pun lui Francine o întrebare:

— De unde ești?

— Pennsylvania.

— Și eu sunt din Pennsylvania.

De obicei spuneam că sunt din Philadelphia, odată ce Surrey era doar la o jumătate de oră distanță.

— Nu ești de unde sunt eu.

— Tu de unde ești?

— N-ai auzit niciodată de localitatea asta.

Am așteptat.

— Leshar, a spus ea.

— Cred că am auzit de Leshar, deși nu auzisem. Părinții tăi mai locuiesc acolo?

Părea să se gândească dacă să-mi răspundă.

— Sunt bătrâni.

Nu știam ce să-i zic.

— O! E o povară.

Pentru un timp așa au mers lucrurile. Îi puneam întrebări lui Francine și ea îmi răspundea în silă. Unde locuia? La Carteret în New Jersey. Cine era scriitorul ei preferat? Theodore Dreiser. La ce colegiu absolvise? Ursinus.

Abia în weekendul de după ce a fost anunțată promovarea Bettinei a vorbit Francine. Am ajuns târziu în sâmbăta aia.

— Mă întrebam când o să apari, mi-a spus ea.

Era pentru prima dată când îmi vorbea cu oarecare familiaritate. Era oare o glumă? În orice caz, am zâmbit.

După ce m-am așezat la birou, a continuat:

— Nu pot să cred că Bettina a fost avansată.

— Da? De ce?

— Păi, cunoștințele ei despre punctuație încep și se termină cu punctul pe care și-l face drept aluniță.

Am râs și eu, și ea. Nu o mai auzisem niciodată râzând. Un „hi, hi, hi” care suna uscat ca pocnetul crengilor rupte.

— E interesant să te gândești de ce angajează sau avansează editorii un asistent, mi-a spus într-o sâmbătă, aducându-mi o ceașcă de cafea făcută de ea.

— Ai dreptate, am zis eu ca și cum mă preocupa și pe mine asta.

— Cred că e un fel de narcisism.

A tăcut apoi și mi-era teamă că se întreba de ce nici un editor nu o alesese pe ea drept mână lui dreaptă. Pentru cazul că era așa, am vrut să-i abat gândul.

— De ce îți închipui tu că m-a angajat Honey pe mine?

— Tocmai mă întrebam și eu de ce.

Am meditat înainte de a-i răspunde.

— Honey a fost o vreme prietena fratelui meu.

Francine a dat din cap.

— Asta-i perversitate.

Francine refăcuse scrisoarea formală pe care Steinhardt o trimitea când returna manuscrisele proaste și m-a rugat să o citesc și eu.

— E ceva ce-ai vrea să schimbi?

I-am spus că semnătura „Editorii” chiar deasupra cuvântului tipărit „Editorii” mi se părea puțin ciudată.

— Ciudată? a repetat ea, nemulțumită de alegerea cuvântului. Am încercat să-i explic.

— Ce vreau să spun este că „editorii” e ceva atât de

impersonal, încât nu sunt sigură că asta-i ceea ce vrei tu să semnezi.

A dat din cap, dar buzele îi erau tot strânse din cauza „ciudat”-ului meu.

— De ce nu semnezi cu numele tău?

Îmi dădeam seama că o frământase această întrebare. Mă îngrijora preocuparea ei exagerată pentru o literatură fără valoare.

— Atunci ar trebui să scriu și ce post ocup în editură.

— Cred c-ar fi OK.

— Dacă mi-aș petrece zece ani scriind un roman, nu cred că aș vrea să-mi fie respins de o asistentă.

— De ce? Autorul poate spune „Ei, ce dracu’ știe asta? Nu-i decât o asistentă dată dracului!”

Mi-era teamă că „dracu’” și „dracului” o s-o jignească, dar când m-am uitat la ea, am văzut că zâmbea. Poate îi plăcea ideea că statutul ei modest poate servi un scop nobil.

Am observat că e adâncită în lectura unui manuscris și am întrebat-o dacă e bun.

— E groaznic de prost.

Părea să fi citit vreo patru sute de pagini, așa că am întrebat-o:

— De ce continui să-î mai citești?

— Fiecare autor merită o șansa, mi-a răspuns ea.

Am ajutat-o pe Francine să aducă un alt pachet cu maculatură și să-î pună la ea pe birou. Pe când scotea primul manuscris, i-am urmărit expresia feței. Era plină de speranță.

Nu-mi trecuse prin cap până în momentul ăla că Francine dorea ceva mai mult decât doream eu - să nu fiu concediată. Dar Francine era ambițioasă. Își căuta avansarea în pachetele alea cu manuscrise.

Ea nu era o Honey și știa acest lucru. Nu avea să primească un manuscris excepțional trimis de un agent important, după ce luase prânzul cu el. Nu, Francine trebuia să citească pagină cu pagină, manuscris după manuscris, pachet după pachet ca să

găsească un roman care să-i facă avansarea indiscutabilă.

Mi se părea imposibil. Nu credeam că există un roman demn de a fi publicat în pachetul ăla, cu atât mai mult unul excepțional. Și chiar dacă ar fi fost, cum îl putea găsi Francine, citind, așa cum făcea ea, pagină cu pagină toate manuscrisele alea?

Mă tot gândeam că, fiindu-i prietenă, ar trebui să i-o spun. Repetam în gând sfaturile pe care voiam să i le dau: blânde, pline de laude, dar și de realism.

Eu și Francine nu ne vorbeam niciodată de față cu ceilalți locuitori din Peșteră. De câteva ori am încercat, dar a dat doar din cap. Mă gândeam că încearcă să mă protejeze - poate de Bettina -, dar nu era asta. Cred că voia să nu fie băgată în aceeași oală cu ceilalți asistenți. Cred că încerca să se considere un editor a cărui activitate secretarială! fusese tocmai întreruptă.

Prin urmare, m-a surprins când într-o vineri după-masă, ridicându-mi privirea de la mașina mea de scris, am văzut-o stând în fața mea.

— Vrei să citești ceva pentru mine? m-a întrebat. Pentru ședința editorială de luni?

— Bineînțeles.

Mi-am dat seama că găsisese printre romanele bune de aruncat ceva care să-i schimbe cariera. I-am spus că ar trebui probabil să dea manuscrisul să-î citească și vreun editor.

Francine ezita.

— Sprijinul lor ar însemna mai mult decât al meu.

Nu mi-a răspuns.

— Eu așa aș face.

Apoi mi-am imaginat de ce ezită și i-am spus:

— Pot să o rog pe Honey, dacă vrei.

— Am să mai fac o copie, mi-a răspuns ea.

Am prins-o pe Honey pe punctul de a pleca în weekend. Se ducea la țară și era îmbrăcată adecvat. O jachetă frumoasă de antilopă, fustă largă și cizme maro-închis.

— Aș vrea să-ți cer o favoare, i-am spus eu.

Și-a ridicat bărbia în sus spre mine.

Observasem că titlul romanului era Noz, iar autorul, I. Tittlebaum. Nici unul, nici altul nu păreau prea promițători. Am mai observat cât de greu era scrisul și prin urmare ce mare favoare îi ceream lui Honey: să-i citească într-un weekend pe care și-i petrecea la țară.

Când am repetat ce-i spuseseam lui Francine despre opinia lui Honey, care însemna mai mult decât a mea, expresia ei spunea „Evident”, așa că am spus și eu:

— Evident.

— Sigur! Chiar așa visam să-mi petrec week- endul.

Dar a luat manuscrisul.

Noi era despre directorul unui liceu din New Jersey pe care soția lui, profesoară de franceză, îl părăsise, lăsându-i singur cu copiii lor. Era atât de bine scris, încât am uitat că citesc doar ca să-i fac cuiva un serviciu. Tot weekendul am citit romanul și mai citeam încă duminică noaptea pe la trei.

Uneori ședința de redacție începea târziu sau era amânată până după-amiază și pentru asta mă rugam când m-am trezit la nouă patruzeci și cinci. Am plecat din apartament fără măcar să mă spăl pe dinți.

Nu s-a uitat chiar toată lumea la mine când am intrat în sala de ședințe. Honey nu s-a uitat. Francine stătea alături de ea la masă. M-am așezat împreună cu ceilalți asistenți de-a lungul peretelui.

În fața lui Honey era un teanc uriaș de copii al romanului *Noi*, iar nota ei se afla încă deasupra originalului. Fără s-o citesc, știam că îmi cere să fac atâtea copii câte erau acum dedesubt.

Editorii treceau pe rând de la stânga la dreapta mesei, vorbind despre romane și cărți de non-fiction pe care le citiseră și doreau să le cumpere sau să le respingă. Fiecare se silea să fie scurt, cu excepția unui editor căruia îi plăcea să-și etaleze toate impresiile.

În sfârșit a venit rândul lui Honey. A început prin a se uita în jurul mesei până când toți și-au îndreptat privirea spre ea. Apoi a spus „Francine Lawlor a găsit acest roman printre teancurile de manuscrise fără valoare”. Am răsuflat ușurată că nu i-a spus Clarisse.

Francine a deschis gura și mă gândeam că o să ia cuvântul, dar Honey a continuat să vorbească.

Honey știa bine cum să vândă. Își pregătise o prezentare elocventă, dar o făcea să pară că vorbește doar cu noi. Am observat că îl compara pe I. Tittlebaum cu scriitorii clasici admirați de noi toți, compara romanul *Noi* cu cărți vândute în milioane de exemplare.

Își luase libertatea de a-i telefona lui I. Tittlebaum în weekend, ca să se asigure că nu a vândut cartea altui editor - nu o vânduse - și ne spunea ce om minunat este și că nu avea nimic împotriva să schimbe titlul cărții.

Eram atât de captivată de prezentarea ei - toți erau -, încât la început n-am observat schimbarea zâmbetului lui Francine. Îi tremura de emoție la început, dar acum îi înghețase pe buze și am înțeles de ce: Honey făcuse din *Noi* achiziția ei.

Honey s-a scuzat pentru că romanul era atât de lung; a spus că-i va edita, eliminând o treime. Atunci am văzut singura schimbare în expresia lui Francine. Ochii ei se învioraseră pentru o clipă. Când Honey a terminat, s-a întors spre Francine și a întrebat-o:

— Ai ceva de adăugat?

Am admirat felul în care și-a revenit Francine. A încercat să-și facă zâmbetul cald și a spus:

— Sper că veți citi cu toții acest roman extraordinar.

Nu mai luasem niciodată cuvântul la o ședință de redacție și îmi venea greu să o fac acum, mai ales fără să mă fi spălat pe dinți. Dar doream să fac ceva pentru ca *Noi* să devină iar al lui Francine.

M-am auzit spunând „Da” și am văzut capete de la masă

întorcându-se spre mine.

Privirea lui Honey aproape că mi-a închis gura. Părea foarte surprinsă și mi-am dat seama că nu-mi dăduse permisiunea să iau cuvântul și că orice aș spune nu era de bun augur.

Toți mă priveau așteptând.

Mă gândeam să spun că Francine citise o mie de manuscrise ca să-î găsească pe ăsta și că le parcursese cu atenție și respect din scoartă-n scoartă. Dar nu eram sigură că despre asta era cazul să vorbesc și oricum era mai mult decât era în stare gura mea.

— Francine mi-a cerut să citesc *Noi* la sfârșitul săptămânii. Și mi-a plăcut la nebunie.

Mi-am dat seama cât de lent spusese aceste cuvinte, după cât de repede mi-a tăiat vorba Honey.

— Bine, a spus ea.

Apoi Francine a distribuit manuscrisele. Înapoi în Peșteră, Bettina l-a trântit pe-al ei pe masă înjurând pentru că era atât de greu.

Sue a felicitat-o pe Francine, care i-a spus:

— Mulțumesc foarte mult.

Eu m-am dus la ea și am zis:

— îmi pare rău.

Francine a închis ochii și i-a ținut închiși și am priceput imediat că „îmi pare rău“ era lucrul cel mai nepotrivit pe care i-î puteam spune. A încercat să pretindă că nu s-a întâmplat nimic rău. Am adăugat cât de repede am putut:

— îmi pare rău că a trebuit să copiezi tu manuscrisele astea în locul meu.

A mai așteptat un minut înainte să deschidă ochii și încă unul ca să vorbească.

— N-are importanță. Am avut la dispoziție camera de corespondență.

Am vrut să o întreb dacă a văzut-o pe Honey cu manuscrisul înainte de ședință și dacă era furioasă că nu venisem încă. Dar

părea nedrept să-mi fac griji pentru mine, după cele ce i se întâmplaseră ei, și m-am gândit că oricum aveam să aflui curând.

N-a fost foarte curând. Am aflat abia miercuri dimineață, când la sosire am găsit un mesaj de la Honey, chiar lângă lampa mea extensibilă.

Scria să-i telefonez și m-am executat.

— Poți să vii în biroul lui Wolfe?

— Sigur că da, i-am răspuns.

Wolfe stătea la biroul lui, Honey lângă fereastră, prea agitată ca să stea jos.

— Intră, mă îndemnă Wolfe. Ia loc.

M-am așezat pe scaunul pe care stătusem când mâncasem atunci, de prânz, cu Wolfe. A sunat-o pe Irene și i-a spus să nu-i facă legătura cu nimeni. Când Honey s-a așezat lângă mine, am vrut să mă ridic și să mă duc pe canapea. Dar am rămas acolo unde eram. S-a uitat fix la mine, ținându-și mâinile încleștate.

Am aflat că Honey trecuse pe la Peșteră în ultimele trei zile și găsisse lampa mea aprinsă, deși eu nu venisem încă.

— Nu-mi place când sunt trasă pe sfoară, mi-a spus ea și era atât de nervoasă, încât vocea îi tremura puțin.

Pentru prima dată mi-a trecut prin minte că ceva din ceea ce simțea ea pentru mine s-ar putea să fie, de fapt, pentru Jack.

— N-am cerut niciodată nimănui să-mi aprindă lampa.

Îmi era teamă să nu aibă necazuri Francine din cauza mea, dar Honey a trecut mai departe. Nu trasul pe sfoară o supăra, ci faptul că întârzii. Mă prevenise și-i promisesem că sosesc mai devreme.

Își construia cazul.

M-am uitat la Wolfe, „Salvează-mă^a”.

Dar el o privea pe Honey. Se vedea pe fața lui cât de tare îi plăcea această scenă.

S-a ridicat și s-a dus la combină. A stat un minut să-și treacă în revistă casetele și am văzut-o pe Honey rotindu-și privirea. Mi-am dat seama că nu-i plăcea pe Wolfe.

M-am întrebat dacă el o plăcea. Speram că nu, dar știam că n-are importanță. Era corect ca și tatăl meu; chiar dacă m-ar fi simpatizat mai mult decât pe Honey, urma să susțină argumentele care i se păreau corecte, fără să țină seama pe cine serveau. Așa trebuie să procedezi când lucrezi și, deși încă nu-mi dădeam seama, de-aici mi s-a tras respectul pe care i-l purtam. Ceea ce simțeam era că nu urma nici să mă protejeze și nici să mă apere. A pus *Kind of Blue*. L-am luat drept un mesaj din partea lui, deși nu eram sigură că asta însemna.

Când s-a așezat din nou, mi-a făcut semn cu capul.

— Întârzii aproape în fiecare zi, am început eu. Dar stau în schimb peste program.

Expresia lui Wolfe s-a relaxat un pic.

— Și vin la birou în fiecare weekend, am mai adăugat.

Nimeni nu a vorbit sau nu s-a mișcat timp de un minut.

Apoi Honey s-a trântit pe canapea, cum ar face un adolescent. Părea că asta e un punct în plus pentru mine.

— OK, a spus Wolfe și mi-a făcut semn să plec. Mulțumesc.

Am simțit că am câștigat pentru moment, chiar dacă numai la curtea imparțială a judecătorului Wolfe. Pentru prima dată în viață îmi făcusem temele și asta mă făcea să mă simt puternică, muncitoare și serioasă, așa cum nu mă mai simțisem niciodată.

Simțeam că nimic nu mă poate doborî.

Asta a durat cam treizeci de secunde, până am ajuns la Peșteră și mi-am dat seama de situația creată. Chiar dacă am câștigat în ceea ce-î privea pe Wolfe, am pierdut și am pierdut din plin în meciul cu Honey. Am făcut ca propria mea șefă să cadă de fraieră în fața șefului ei și mi-am dat seama că probabil acum din cauza asta, dar și a întârzierilor și a trasului pe sfoară, pedepsele ce urmau să vină aveau să fie pe măsură.

Cu toate astea nu eram speriată. Eram calmă. Aveam senzația că încep să înțeleg ceva.

Sub nasul meu Francine citea un manuscris. Era mai virtuoasă decât aș putea fi eu vreodată, își făcuse mai mult teme

decât aş fi putut să-mi fac eu vreodată şi iat-o stând aici, îngropată în maculatură.

Adam, discreţia întruchipată, m-a sunat.

— Ai păţit ceva?

I-am spus că sunt în viaţă şi neconcediată.

I. Tittlebaum a venit din New Jersey câteva zile mai târziu. Honey m-a sunat şi m-a chemat la ea în birou ca să-î cunosc.

— Adu-o şi pe Clarisse, mi-a spus ea.

— Francine, am corectat-o eu.

Francine a ridicat privirea spre mine.

I. Tittlebaum era mai înalt decât părea să sugereze numele lui şi mult mai tânăr decât eroul romanului său. N-ar fi putut avea copii adolescenţi şi, dacă soţia lui îl părăsise, fie avea de gând să se întoarcă, fie îşi găsea el pe altcineva.

Avea verighetă.

Wolfe ne-a salutat pe Francine şi pe mine dând din cap, dar a lăsat-o pe Honey să facă prezentările.

— Irv, aş vrea să ţi-o prezint pe asistenta care ţi-a găsit cartea în teancul de cărţi fără valoare, Francine Lawlor, spuse ea.

Din nu ştiu care motiv, mi-a întins mâna mie.

— Nu, m-am împotrivit eu cu vocea mai ridicată decât ar fi trebuit să fie deoarece, crezând că sunt Francine, sau dorind să fiu, adăuga o insultă la nedreptatea făcută lui Francine până acum.

Expresia lui Honey nu s-a schimbat, deşi eram sigură că se gândea că pasul meu greşit ruinaş tributul ei fals.

— Ea e Francine, am zis eu când ea dădea deja mâna cu autorul.

— E o carte minunată, domnule Tittlebaum, l-a felicitat ea.

El i-a spus un „îţi mulţumesc”, prin care îi mulţumea pentru toate, îi mulţumea pentru mai multe decât i-ar fi plăcut lui Honey. Rămase locului privind-o pe Francine, până când Honey i-a acaparat din nou atenţia.

— Şi ea este asistenta mea, Sophie Applebaum.

Îmi pronunța numele de parcă era important pentru el să-î știe. L-am salutat.

— Vrei să iei prânzul cu noi? a întrebat-o Wolfe pe Francine.

— Mulțumesc, dar am de lucru, s-a scuzat ea.

Ne-am întors împreună în Peșteră, fără să vorbim. S-a oprit la birou, dar eu știam că, dacă aș fi în locul ei, aș simți nevoia să plâng - de altfel și mie îmi venea să plâng -, așa că i-am spus să vină cu mine și am ieșit pe ușa din spate dincolo de toalete. M-a privit cu ochi mari când am deschis ușa spre balconul unde se fuma.

— Mă mir că nu-i încuiată, a spus ea.

— Și eu.

Cerul era înnorat, soarele abia se vedea. Era aproape primăvară. Nu o mai văzusem pe Francine la lumina zilei și am văzut acum în soare că avea părul mai mult alb decât blond.

Ne uitam amândouă la clădirile din jur, deși nu era de fapt nimic de văzut. Încercam să găsesc ceva liniștitor să-i spun, încercam să-mi imaginez ce aș vrea să-mi spună cineva mie dacă aș fi fost în locul ei.

Dar când m-am uitat la ea, nu părea tristă, ci mai degrabă senină. Poate își amintea privirea recunoscătoare a lui I. Titdebaum. Poate era doar bucuroasă că-și făcuse munca bine și găsise o carte bună pe care să o publice Steinhardt. Sau poate știa că peste câteva săptămâni Wolfe avea s-o promoveze.

Orice ar fi fost, eram mulțumită că nu e supărată. Mă făcea să mă simt mai puțin vinovată că-i dădusem *Noi* lui Honey.

Mi-am scos pachetul de țigări și i-am oferit una mai mult în glumă, dar a luat-o. I-am aprins-o eu. Credeam că doar o s-o țină și o să pufăie ca bunica, fără să tragă fumul în piept, dar fuma ca o fumătoare.

— Fumezi? m-am mirat eu.

-Da.

Asta m-a mai înveselit puțin. M-a făcut să mă gândesc că s-ar putea să fie și alte lucruri pe care nu le știu despre această

editoare talentată, admiratoare a lui Dreiser, absolventă a colegiului Ursinus și cetățean al localității Carteret din New Jersey. Cel puțin speram.

Fugi Fugi Fugi Fugi Fugi Fugi Fugi Fugi departe

Când fratele meu îmi spune că se întâlnește cu un psihiatru, îi zic:

— Bravo ție, Jack.

— Ce? Crezi că sunt dus cu pluta?

— Cum l-ai găsit?

— Ce te face să crezi că psihiatrul meu e bărbat?

Numele ei e Mary Pat Delmar și e, se pare, nemaipomenită.

— Mă dă pe spate.

Mi-am imaginat că stau probabil de vorbă mult despre liceu.

— Uau! exclam eu.

Zâmbește.

— I-am spus eu c-așa ai să zici.

Când îmi zice cât e de frumoasă, îl întreb:

— Dar nu chiar atât de frumoasă, încât să-ți vină greu să te concentrezi?

— E chiar frumoasă și e de-a dreptul uluitoare. A obținut o bursă la colegiu, de pildă, și a studiat medicina. A copilărit la țară, în Tennessee, unde părinții ei au în continuare un birt.

— Ți-a povestit ea toate astea?

— Da. De ce?

— Nu cred că un psihiatru vorbește așa de mult.

Abia când îmi spune că nu fac analize freudiene și izbucnește în râs, mă lămuresc că nu fac nici un fel de ședințe. Mary Pat e noua lui iubită.

Râde ca un nebun și spune:

— Foarte tare!

De fapt e chiar foarte tare chiar să-î auzi pe Jack râzând și totodată o imensă ușurare: de la moartea tatălui nostru nu s-au împlinit nici două luni.

Ouăle pentru mine și clătitele pentru Jack sunt chiar sub

nasul nostru, așa că lăsăm vorba și ne punem pe mâncat; suntem la Homer, restaurantul din colț, pe strada pe care se află apartamentul său din Village.

Îl întreb cum a cunoscut-o.

— Pete mi-a vorbit despre ea.

Timp de câteva minute îmi povestește cum l-a ajutat pe Pete în vara aia să repare barca de pescuit. Pete stă tot timpul anului în Martha's Vineyard, cu câinele său newfoundland, Lila, care își exprimă melancolia urlând pe discurile lui Billy Holiday: *Dog, you don't know the trouble I seen*.

Jack spune că Pete l-a sunat când M.P. s-a mutat la oraș.

— Cred că a fost întotdeauna puțin îndrăgostit de ea.

Nu comentez. Și eu am fost întotdeauna puțin îndrăgostită de Pete.

Deși Jack nu mi-a promis că o aduce pe Mary Pat, sunt un pic dezamăgită când vine la Homer fără ea.

— O cafea, comandă chelnerului.

Îmi povestește că M.P. a fost atacată când se întorcea de la serviciu și a stat treaz jumătate de noapte ca s-o liniștească.

— Isuse! exclam eu și întreb unde și când s-a întâmplat și dacă a fost jaf armat.

— Un cuțit, la zece seara, la un bloc distanță de apartamentul ei din Avenue D.

— Locuiește pe Avenue D?

D de la droguri, D de la devastare, D de la: Dacă nu ești obligat, nu locui pe Avenue D.

— Asta e tot ce poate să-și permită.

— Credeam că psihiatrii au bani de-i întorc cu lopata.

— Poate ăia cu cabinete particulare.

În schimb dr. Delmar Mary Pat îi tratează pe cei scăpați din ghearele unei tragedii, într-un program al Spitalului Universității din New York.

După ce am petrecut săptămâni întregi la căpătâiul tatălui meu, am devenit conștientă de un nivel al durerii de care nu

știusem până atunci. Acum îl simt pe fiecare stradă din Manhattan, în fiecare coloană de ziar și numai când aud că cineva lucrează pentru a alina suferința, altcuiva mă simt un pic mai bine.

— Când o s-o cunosc și eu?

— Acușica.

Ca o mamă grijulie, îi spun:

— Ar trebui să ia un taxi când lucrează până noaptea târziu.

— Spune că mersul pe jos e sportul ei.

Când ajung la White Horse, Jack mă întreabă:

— Vrei să stăm afară?

E noiembrie.

— De ce aș vrea să stăm afară?

Îmi spune că M.P. așa o să vrea. După ce își petrece toată ziua în spital, îi e dor de aer curat.

Își scoate jacheta de piele și mi-o dă mie, un act cavaleresc în numele lui Mary Pat.

Accept.

— O iubești pe fata asta.

Scoate în glumă un urlet melancolic, imitând un cântăreț de muzică folk sau newfoundland-ul lui Pete.

-Da.

Ne facem loc la masă. Numai noi stăm afară și Jack se duce înăuntru după chelneriță.

Comandăm amândoi scotch ca să ne mai încălzim. Jack cascadează și îmi povestește că el și Mary Pat au stat trei aproape toată noaptea, vorbind despre noul lui scenariu. Observațiile ei sunt incredibil de inteligente, de necrezut - mai inteligente decât chiar scenariul.

Nu l-am văzut niciodată atât de sigur pe o femeie și atât de puțin sigur pe el.

Își zărește scenarista de cealaltă parte a străzii și mă întorc s-o văd și eu.

E înaltă și slabă și are tocuri înalte. Are părul lung și ondulat,

bujori în obrăjori și când îl vede pe Jack, zâmbeste cu gropițe.

Mâna pe care i-o strâng e moale și vocea îi tremură când îmi spune:

— Îmi pare bine să te cunosc.

Îl sărută pe Jack fix pe gură și apoi spune că nu se simte bine. Ne întreabă dacă nu vrem să intrăm.

După ce ne așezăm mă prefac, așa cum fac întotdeauna cu iubitele lui Jack, că îmi și place de ea. Îi spun că abia reușesc să mă țin pe picioare cu tocuri înalte, darămite să mai și umblu cu ele. Ea cum reușește?

— Nu știu, îmi răspunde.

Jack îi pune mâna pe frunte și ridică sprâncenele îngrijorat.

— Ai febră.

— Dacă ești bolnavă, îi spun eu, putem cina altă dată.

— Nu, nu. Îmi place să am febră. Știi, văd ca prin ceață. Zâmbetul ei e cam șters, pielea îi lucește.

Nu știu. Nici nu sunt sigură că am auzit-o bine. Vorbește așa de încet, încât cu chiu, cu vai prind câte ceva.

Ne uităm pe meniuri.

— Eu îmi iau cheeseburger cu cartofi prăjiți, le spun.

— La fel, spune Jack.

— Eu nu cred că pot mânca singură o porție întreagă.

— Poți s-o împărți cu mine, zice Jack.

— Sigur?

Fratele meu, care de obicei mă lovește peste mână dacă iau din farfuria lui un cartof prăjit, acum nu are nimic împotrivă. Când sosesc burgerii, Mary Pat ignoră farfuria care i s-a adus special ca să împartă porția și mănâncă din cea a lui Jack. În loc să taie cheeseburgerul în jumătate, mușcă din el, apoi mușcă și el. Folosește chiar șervețelul lui Jack ca să se șteargă la gură. Îmi vine în minte organizația Mediciei fără Frontiere.

— Jack mi-a spus că v-ați cunoscut prin Pete.

— O, da! L-a avertizat pe fratele tău în ceea ce mă privește.

Amândoi par să găsească chestia asta foarte hazoasă, așa că

intru și eu în joc.

— Ha, ha, ha. Ce i-a spus?

— Ce-a spus? o întreabă Jack pe Mary Pat.

— Că sunt o pacoste, spune ea cu o voce atât de senzuală, încât mă gândesc: „Hei, M.P., sunt aici, de cealaltă parte a mesei, sora mai mică a lui Jack”.

Trupul ei reacționează la cea mai mică mișcare a lui. Corpurile lor sunt în permanent contact. Nu-i atinge pe Jack direct, dar se freacă de el aproape ca din întâmplare, ca o pisică. Singura dată când i-a luat el mâna, i-a îngăduit să i-o țină mai puțin de un minut. Și-a retras-o, apoi și-a ascuns-o în întuneric, sub masă.

Poate din cauza vocii ei șoptite, a slăbiciunii ei eterice, a febrei care o face să vadă ca prin ceață, Mary Pat îți dă impresia că n-ar prea fi aici la masă, aici la White Horse, aici pe pământ.

Ca să mă asigur de propria mea existență, îi contracarez vocea scăzută, ridicând-o pe a mea, îi contracarez mușcăturile mici, mușcând din plin.

Încerc să încropim o discuție, dar numai eu pun întrebări și ea răspunde. Întrebările mele sunt din ce în ce mai lungi și răspunsurile din ce în ce mai scurte. Dar nu mă dau bătută. Sunt ca un cartofor care continuă să joace gândind „Poate la mâna următoare”.

Numele birtului părinților ei? Delmar.

Care este diviziunea muncii? Tatăl gătește, mama servește.

Dacă am fi acum în birtul Delmar, am comanda ...?

— Carne și două.

— Carne și două...? repet eu.

— O porție de carne și două feluri de garnitură, îmi plac garniturile. Întreb care-i mai bună.

— Fasole cu unt și crupe, dacă-ți plac.

Dau din cap ca un iubitor de crupe, deși nici o singură boabă nu mi-a trecut vreodată prin gură.

— Te duceai des pe la restaurant când erai mică? -Da.

— Te distrai?

— Nu, îmi răspunde, lăsându-mă să înțeleg că nu vrea să vorbească despre acest subiect, sau cu mine, sau efectiv să vorbească.

Se scuză și se duce la toaletă.

— Ce-i? Îl întreb pe Jack.

— Nu vrea să vorbească despre tatăl ei.

— Am zis eu ceva despre tatăl ei?

Jack o cuprinde cu brațul.

— N-am vrut să fiu indiscretă, zic.

— Stai liniștită, spune Mary Pat pe un ton rănit.

Jack nu mă sună să mă întrebe ce cred despre Mary Pat, așa cum făcuse cu fiecare fată pe care mi-o prezentase. Nu sună deloc.

Când îl sun eu, e la pat cu 39,4 de grade temperatură. Mă ofer să-i duc niște supă, dar spune că i-au rămas supă și sucuri și tot ce-i trebuie de când a îngrijit-o pe Mary Pat.

Peste o săptămână, când îl sun să-l întreb dacă ne întâlnim la Homer, e tot în pat. Îmi spune că febra i-a scăzut, dar tot nu se simte bine.

— Ce s-a întâmplat, Buddy?

Era numele cu care îl alinta tata.

— Nu i-a plăcut cum am refăcut scenariul.

— Cum?

— Îți amintești că mi-a făcut mai multe observații pe text. Mi-a spus că n-am înțeles nimic.

— Vrei să vin la tine?

— Mda, spune el.

Mă duc.

Pe noptiera de lângă pat sunt o mulțime de medicamente - NyQuil, DayQuil, Sudafed, Theraflu -, un recipient lipicios pentru dozat medicamente, o cană, un pliculeț de ceai care pare un șoarece în rigor mortis. Patul îi este acoperit cu paginile scenariului și șervețele folosite. Ori scenariul, ori șervețelele astea sunt totuna pentru Mary Pat.

— Știe că tata a murit acu' nouă săptămâni?

— I-am cerut să fie sinceră cu mine.

Îmi trebuie un minut ca să înțeleg că îi ia apărarea față de mine.

Fac curățenie, îi iau temperatura, fac ceai. Tocmai mestec în supă când sună Mary Pat, îi pare rău.

— Vine încoace, mă anunță Jack.

Ceea ce înseamnă că vrea să plece.

Jack ajunge la Homer palid de oboseală și șchiopătând. Îmi spune că s-a antrenat.

— M-am suprasolicitat.

Mai bâlbâie ceva indescifrabil și „...foarte târziu”.

Îl întreb dacă a lucrat la scenariu.

— Nu.

Cască. Cască și eu.

— Am stat de vorbă până târziu.

— Drăgălașii de voi, dormiți vreodată noaptea?

— Era supărată, mă informează.

Mă gândesc la activitatea lui Mary Pat și la lucrurile pe care e nevoită să le asculte în fiecare zi.

— M-am trezit, îmi povestește Jack, și ea plângea.

Dau din cap în semn de simpatie. Abia vorbește de somn.

— Tot îmi spunea cât îi părea de rău.

— De ce îi părea rău?

Brusc își adună gândurile și pare că-și dă seama că poate nu vrea să-mi spună treaba asta. Ezită înainte de a continua, dar continuă, prea obosit ca să-și asculte instinctele.

— E încă îndrăgostită de fostul ei iubit.

Ceea ce-mi spune pare să implice cuvântul „sfârșit”, dar nici în vocea lui, nici pe fața lui nu se poate vedea vreun „sfârșit”.

— Dacă îl iubește atât de mult, cum de s-a despărțit de el?

11 urmăresc pe Jack cum încearcă să-și amintească.

— Nu credea pe-atunci că merită să fie fericită.

Tot ce-mi spune mă duce cu gândul la un cântec al formației

Talking Heads, *Uciğaşıpsihopați*, care în cazul de față ar trebui să se numească *Bălbăieli psihopate*, și la refrenul „Fugi fugi fugi fugi fugi fugi departe”.

— Când n-a meritat să fie fericită? Îl întreb eu.

— Era în primul an de facultate, iar el în ultimul. Studia psihiatria. Juca squash.

Mă zăpăcește.

— Deci se vedea cu el din anul întâi.

-Nu.

— L-a întâlnit întâmplător?

-Nu.

— Deci vrea să se întoarcă la el?

— Nu. E căsătorit și are doi copii. Nici măcar nu știe unde locuiește.

Mă gândesc c-aș înțelege mai bine ce-mi spune dacă aș fi foarte, dar foarte obosită.

Ochii bietului meu Jack sunt așa mici, iar pielea de culoarea moluștei. Măinile îi tremură și își pune ceașca de cafea în băltoaca din farfurioară.

— Partea bună este... spune el și pare că plutește din nou.

— Partea bună este...

— Crede în sfârșit că merită să fie fericită.

Jack mă sună și-mi spune că mai bine nu mi-ar fi vorbit despre fostul iubit al lui M.P.

— înțeleg, îl liniștesc eu.

Și e adevărat. Sunt lucruri pe care doi oameni și le spun în toiul nopții, dar care n-au nici un sens pentru un al treilea la micul dejun.

De câte ori îl mai întreb apoi despre ea, Jack îmi spune că Mary Pat e grozavă și că e bună și că e foarte bine și că e okay.

Sâmbătă noaptea, pe la ora patru, mă sună de la ea. Știu, fără să întreb, că stă pe întuneric. Simt chestia asta din vocea lui.

— Am dat-o în bară, mi se plânge el.

— Sunt sigură că n-ai făcut așa ceva.

— Ba da. Am stricat totul.
— Cum?
— Am dat totul peste cap.
— Încearcă să-ți amintești că stăm de vorbă și tu urmărești să-mi explici ceva.

— Ar fi trebuit s-o cer în căsătorie la debarcader.

Văzând că nu-i răspund, adaugă:

— în Central Park.

Apoi, ca și cum ar vrea să fie mai explicit:

— Ala a fost momentul perfect.

Mă străduiesc să-i spun vorbe de consolare.

— Sunt sigură că o să se mai ivească și alte momente perfecte.

— Nu, zice el. Mi-a spus că ăla a fost momentul perfect și niciodată n-o să mai avem altul la fel.

— Stai puțin. Vă cunoașteți, să zicem, de vreo douăzeci de minute.

Nu-mi răspunde și îmi dau seama cât de irelevante sunt cuvintele astea pentru el. Mi-e frică să nu închidă telefonul și s-o ceară în căsătorie chiar acum.

— Ai puțină răbdare, te rog. Uită o clipă de momentul perfect. Chiar vrei ca Mary Pat să fie soția ta? Vrei să fie mama copiilor tăi?

-Da.

Nu-î întreb dacă crede că va fi fericit cu Mary Pat. Fericirea, îmi dau seama, nu are legătură cu subiectul. Și, oricum, nici el nu cred că vrea să știe treaba asta și nici măcar să se simtă mai bine. Vrea doar să-î ajut s-o cucerească pe Mary Pat.

— Okay. Uite ce cred că ar trebui să faci. Nu-i cere să se căsătorească cu tine. Dă-i timp. Încearcă o vreme să nu ai nevoie de nimic de la ea.

Cum oare aș putea să-mi dau seama dacă i-am spus ceva ce dorea să audă? Tăcerea rămâne aceeași, dar eu știu.

Imit autoritatea calmă a tatei.

— Vorbim mai pe îndelete despre asta mâine-di- mineață.

Nu i-am telefonat lui Pete decât de câteva ori în viața mea și, îndată ce îl aud spunând „alo”, îmi amintesc de ce. Se făcuse comod pentru seară, stătea lângă foc, cu Dostoievski în mână, cu capul lui Lila în poală. Un telefon l-ar fi întrerupt și deranjat.

Stăm de vorbă, dar numai unu la sută din Pete răspunde la telefon. De el te apropii înotând, adunând scoici sau pescuind, smulgând buruieni din grădină sau acompaniindu-l cu vocea când cântă la ghitară.

Fiecare schimb de cuvinte e mai forțat decât precedentul, până ajung la îndrăgostirea neașteptată a fratelui meu. Când termin ce am de spus, Pete îmi răspunde:

— Nu cred că poți să faci ceva, Soph.

Mă înțelege, dar e ferm. Îmi imaginez că ăsta e tonul cu care le spune clienților că o casă nu mai poate fi restaurată.

— Nu-ți dai seama? insist eu. Cred ca o s-o ceară de nevastă.

— Toți o cer.

— Ai cerut-o și tu? Îl întreb din pură curiozitate, începe să râdă.

-Nu.

Mă gândesc că nu l-am văzut niciodată pe Pete cu vreo fată.

— Tu ce mai faci? schimb eu vorba.

— Bine.

— Ce face Lila?

— Ce faci, Lila? Îl aud întrebând.

Ce aud eu în momentul de liniște care urmează este Martha's Vineyard iarna - nori pe cer, vânt pe plajă și frigul care îți rămâne în haine chiar și în casă.

Jack nu-mi răspunde la telefoane. O întreb pe mama dacă a vorbit cu el. A vorbit.

— Abia aștept să o cunosc pe Mary Pat, spune ea.

Știu cât de mult muncește fratele meu mai mic și nu-mi prea vine să-l supăr dar, când mă întreabă ce părere am despre Mary Pat, îi spun totul.

— Jack slăbește. Nu mai doarme.

Mă gândesc că probabil așa slăbesc sectele voința celor pe care îi inițiază.

— Se pare că-i îndrăgostit.

Îmi mai zice că starea sufletească cea mai râvnită din lume este caracterizată printr-o nesiguranță fără margini și o suferință aproape constantă.

Vorbele lui îmi amintesc ce mult timp a trecut de când n-am mai fost îndrăgostită.

— Dar tu? mă întreabă Robert. Ai întâlnit pe cineva?

Întotdeauna mă întreabă și întotdeauna trebuie să-i spun nu și îi spun nu și de data asta. Pentru prima oară îmi spune că vrea să mă prezinte unei cunoștințe, un chirurg cardiolog pediatru.

— Perfect! Încuviințez eu. Am o inimă infantilă.

— Nu vorbi așa despre sora mea.

Înainte să închid îl întreb:

— Tu ești îndrăgostit?

-Nu.

Îl întreb dacă soția lui știe.

— Firește. Naomi e cea care mi-a spus.

Când în sfârșit primesc la serviciu un telefon de la Jack, în loc de „Bună” îmi spune:

— Putem să ne vedem?

— Când?

— Acum.

Înainte să-l întreb unde, închide.

Deși e ora șase după-amiaza și e zi de lucru, îmi închipui că-i vorba de Homer și am dreptate. Jack e la bar și stă cu capu-n pământ. E tras la față, dar trupul îi este surprinzător de musculos. Îmi spune că nu poate nici dormi, nici mânca, nici gândi, nici scrie.

— După cum arăți, pari să fii totuși în formă, spun eu.

— Nu mă sună înapoi.

— Cunoscut sentimentul.

Îi scapă aluzia mea.

— Ne-am certat.

— De ce?

— N-a fost chiar o ceartă. Numai cafea, te rog, îi spune apoi chelnerului.

— Adu-i și niște clătite și șuncă. Sau preferi ouă? Îl întreb apoi pe Jack.

— Nu vreau nimic.

— Adu-i numai clătite, îi cer eu ospătarului.

Jack pare că nici nu aude.

— Parcă ești în comă, îi spun.

De îndată ce mi-a ieșit porumbelul din gură, mă cuprinde groaza. Tata a fost zile întregi în comă și eu am folosit „comă” în felul în care o fac oamenii care nu știu ce înseamnă. E ca și cum ai spune „Poți să-mi mai aduci o porție de comă?”

— Am vrut să spun „transă”.

Dar Jack nici n-a băgat de seamă că am spus „comă”.

Când îi vin clătitele, împinge farfuria din fața lui. Oftează și iar oftează. Vorbește atât de încet, de parcă vorbește numai pentru el când îmi spune:

— Nu pot s-o lovesc.

— Ce-ai spus?

— Nu pot s-o lovesc, repetă și îmi dau seama că trebuie să fie obosit și disperat să-mi spună asta mie.

— Și tu vrei s-o lovești?

Ridică din umeri.

— Ea vrea.

— În pat? Întreb eu.

— Sigur că în pat. Unde-n altă parte?

— O, îmi pare rău. Sigur că vrea s-o lovești când sunteți în pat. Și tu nu poți. Zi-i mai departe.

— Crede că asta înseamnă că n-o iubesc.

— Da* eu pot s-o lovesc?

— Sophie! vocea lui e numai reproș. Tatăl ei avea obiceiul s-o bată.

„Probabil că asta merita", mă gândesc eu, dar apoi mă transform la loc într-o ființă umană.

Frate-meu are o față atât de obosită și de tristă, încât simt cum și fața mea devine obosită și tristă.

— Buddy, dacă aș fi în locul tău, aș încerca să ies din chestia asta.

Dar știu că orice i-aș spune, oricât de înțelept și de bine m-aș exprima, nimic nu-î va despărți de femeia aia.

— Nu-i ca și când aș avea de ales, zise el.

— Ba sigur că ai.

— Se întâlnește cu altcineva. Un tip cu care lucrează.

Sunt gata să spun „o victimă", dar mă corectez la timp.

— Un supraviețuitor.

Îi ia apărarea lui May Pat chiar și acum.

— N-ar ieși niciodată cu un pacient.

Sunt atât de multe lucruri pe care le-aș putea spune despre Mary Pat. Aș putea-o caracteriza într-un singur cuvânt rezervat pentru asemenea ocazii, singura blasfemie sacră. Dar fratele meu o iubește pe femeia aceasta, oricine ar fi ea, și batjo- corind-o pe ea, îl batjocoresc pe el. Ce altceva ar mai fi de spus? Îi povestesc despre o carte de diete celebră pe care o editez.

— O noutate surprinzătoare, îi spun. „Mănâncă mai puțin, mișcă-te mai mult."

Când împing farfuria cu clătite în dreptul lui, îmi spune:

— Nu mi-e foame.

— Crezi că-mi pasă dacă ți-e foame sau nu? N-are nici o legătură cu foamea. Foamea nu intră în discuție. Foamea e un lux pe care nu ți-î poți permite.

Pun sirop peste clătite. Când le tai în bucățele spune sec: „Leggo my Eggo", repetând o reclamă cam din vremea copilăriei noastre.

— Ai nevoie de somn.

Mănâncă o bucățică după alta. În timp ce-și termină clătitele, eu fac planuri de viitor. Am să-î conduc până acasă, am să urc

scările apartamentului său. O să se culce. Am să cumpăr de-ale gurii. Am să-i duc la un film și apoi la cină. În caz că tata mă aude, mă gândesc: „O să avem grijă unul de altul”.

Dena Blumenthal + Bohhy Orr pentru totdeauna

Mama e dusă la întâlnirea văduvilor și eu vorbesc la telefon cu o rudă îndepărtată, pe care nici măcar n-o cunosc. O bătrână păcătoasă care spune că-i pare rău pentru tata, dar se vede că-i pare mult mai rău că nimeni nu s-a gândit s-o anunțe din timp ca să vină și ea la înmormântare. Îmi tot reproșează întrebându-mă „E așa de greu să ridici telefonul și să formezi un număr?”

Mă salvează un bip care mă anunță că mă mai sună cineva și o rog să aștepte puțin.

— E interurban, îmi reproșează ea.

Alt bip.

— Mi-a făcut plăcere să vorbim, scurtez eu conversația. Am să-i transmit mamei mesajul.

Nu cred totuși că am s-o fac.

Celălalt apel e de la Dena și mă lansez într-o reluare instantanee a festivalului vinovăției la care tocmai luasem parte și care pe mine mă fascinează acum, după ce s-a sfârșit, dar nu și pe Dena.

Aud indulgență în „îhî”-ul ei.

— Nici nu știa cum mă cheamă, continui eu. Era vinovăția echivalentă cu sexul cu un necunoscut.

— Tu ce mai faci? Întreabă Dena.

Întrebarea e cuprinzătoare, dar răspunsul meu e minuscul.

— Bine. Tu?

O ia ca pe o digresiune, ca și cum aș fi un pacient interesat de sănătatea medicului său. Mi-a permis doar câteva întrebări în legătură cu viața ei, înainte de a reveni la a mea.

— Ai mai vorbit cu Demetri?

Nu mai vorbisem.

— Bine, aprobă ea. Când te întorci la New York?

— Nu știu, îi răspund, făcând pe indiferenta.

Mă aștept să rîdă când îi spun că am un interviu la *Shalom*[^] gazeta cu care am crescut necitind-o. Nu spune nimic. Aștept și apoi mă scuz, deși interviul e abia peste trei ore.

— Ar trebui să mă pregătesc.

— Bob, începe ea.

Este porecla ei pentru mine și a mea pentru ea de când eram la liceu.

— Tu trăiești în Surrey...

Spune aceste cuvinte cu autoritatea înțelegătoare a cuiva familiarizat cu ceea ce oferă viața socială din Surrey - copii fumând în fața patinoarului; casnice care returnează cămăși de noapte de nylon magazinului Strawbridge & Clothier; vecinul mustăcios care își scoate la plimbare schnauzerul pitic pe nume Pepper.

— Partea bună a faptului că nu ai ajuns nicăieri în carieră este că poți să o faci oriunde.

— Bob! face ea.

-Mda.

Ezită.

— Mult succes.

Fusesem cu Demetri doar câteva luni, când mi-a cerut să merg cu el la Los Angeles. „Vino cu mine”, mi-a spus și inima a încetat să ma mai doară pentru prima dată de la moartea tatălui meu.

Era tentant să-mi părăsesc slujba și să renunț la apartament. Părea că pentru prima dată îmi asum și eu un risc. Aveam sentimentul unui sărut dat vieții direct pe buze.

Cu o săptămână înainte de plecare, am intrat în panică. Dintr-odată părea că aud ce-mi spuneau și nu-mi spuneau toți despre Demetri. Dena îl făcuse narcisist patologic. Fratele meu mai mare îmi spusese că „nu-i nimic de capul lui”. Fratele meu mai mic oftase.

Dar gândul la ce-ar fi zis tata era cel de care nu mă puteam scutura. Știu bine ce părere ar fi avut el despre Demetri - deși nu ar fi pus-o în cuvinte. Ar fi spus doar „Ce-o să faci tu la Los

Angeles?"

— Ce-o să fac eu la Los Angeles? l-am întrebat pe Demetri.

Nu știa că întrebarea mea era un fel de „adio”. Mi-a răspuns că-mi voi petrece zilele gândindu-mă la partida de sex din noaptea trecută și la fantezii de pus în practică pentru noaptea următoare.

Toată viața mea văzusem *Shalom* pe masa noastră, dar acum, când vreau să o citesc, a dispărut. Mama a aruncat-o, gunoierul a venit și dus a fost. Toți cei la care sun au aruncat-o și ei. E sigură că a păstrat numerele care anunțau bar mitzvah-urile fraților mei. Cu o oră înaintea interviului, scotocim zadarnic prin sertare pline de amintiri din copilărie - desene cu oameni de zăpadă, compoziții cu fraze de genul „pasărea traversează topăind pajiștea”.

Mama regretă amarnic că a aruncat revista *Shalom* și insistă să mă ducă la interviu cu mașina. În ultimul timp mi-a dat sfaturi în legătură cu cariera, deși ea însăși n-a mai avut o slujbă de dinainte de a se naște fratele meu mai mare, care are treizeci și trei de ani. Dacă mă interesează jurnalismul, îmi spune ea, *Shalom* e pentru început un loc la fel de bun ca oricare altul.

— Vei afla tot felul de lucruri și-ți lărgești aria de cunoștințe, își dă ea cu părerea.

— Dacă zici tu, așa o fi.

Începe să se scuze și o opresc. O asigur că știu că încercă să mă ajute, deși sfaturile ei par să micșoreze cantitatea de aer din mașină și îmi dau dureri de cap. Schimb subiectul; o întreb dacă o cunoaște pe Elaine Brodsky, editorul cu care mă întâlnesc.

Când spune „Am cunoscut-o pe Elaine din- totdeauna”, vocea ei se apropie de a celor de pe *Mayflower*. Semn rău.

— Sunteți prietene?

— Nu suntem apropiate.

E felul ei de a spune că nu-i place o persoană. Sper că nu-i reciproc. Prima mea șefă fusese o fostă iubită deșănțată a fratelui meu mai mare.

Oprim mașina în parcare birourilor oficiale din Manor, o cutie de ciment cu ferestrele vopsite maro, ca ochelarii de soare. Mama mă așteaptă în mașină. Și-a adus să citească un număr vechi din *New Yorker*, așa cum făcea în timpul lecțiilor mele de vioară la liceu.

Când cobor din mașină îmi urează noroc și-mi zice:

— Ai să fii formidabilă.

Trotuarul e încrustat cu gheață, chiar cu tocuri joase calc încet și nesigur, un țânc care învață să meargă, o bătrână care se teme să nu-și fractureze șoldul.

Imediat după ce secretara îmi anunță sosirea, apare Elaine Brodsky într-o fustă ecosez, care îmi este inexplicabil de familiară cu acul ei de siguranță auriu supradimensionat.

În biroul ei mă întreabă ce face mama cu o voce mai puțin rece decât a mamei, dar totuși lipsită de căldură.

— Îmi pare foarte rău pentru tata, mai zice, de parcă am fi toți din aceeași mare și fericită familie.

Ia o mină foarte serioasă preț de câteva secunde, înainte de a se lansa într-o discuție despre senzaționalele evenimente de la *Shalom*. Încerc să-i împărtășesc entuziasmul pentru noii voluntari din personalul gazetei - un reporter novice de la școala evreiască și un secretar de la azilul evreiesc de bătrâni.

— Uau!

— Ne ajutam unii pe alții, spune ea.

Apoi schimbă subiectul și vorbește despre mine. E încântată că am lucrat în publicistică. Îmi place să scriu? Asta se nimerește foarte bine, căci cele mai multe reportaje le voi face eu.

Pare să fie cel mai bun interviu pe care l-am avut vreodată. E clar că o să-mi ofere o slujbă. În câteva minute voi face din nou parte din lumea muncitoare.

Vrea să mi-î prezinte pe actualul redactor al gazetei. După ce îl sună, îmi oferă numărul cel mai recent din *Gazeta săptămânală a comunității evreiești din Philadelphia*.

— Caldă de la tipar, îmi spune ea.

Citesc titlul articolului de fond: *CLASA A CIN-CEA A DOAMNEI JACOBY APRINDE MENORAH DE HANUKKAH.*

Eleva de clasa a cincea din mine știe că, oricât de disperată este dorința mea de a găsi o slujbă, și mai disperată este dorința de a nu o accepta pe asta.

După ce Elaine lasă telefonul din mână, din gura mea ies următoarele cuvinte:

— Eu nu știu nimic despre iudaism. Are vreo importanță?

Sunt la fel de uluită ca și ea. Omul care ar fi urmat să fie predecesorul meu intră în cameră și ne strângem mâna. Apoi Elaine Brodsky spune:

— Salut-o din partea mea pe mama.

Plec spre casă cu mama.

Stau răstignită în pat când descopăr kiltul lui Elaine Brodsky pe Molly, păpușa pe care bunica mea Steeny mi-a adus-o din Scoția. Molly stă pe un raft împreună cu Gigi din Franța, Frieda din Germania, Erin din Irlanda, fiecare îmbrăcată în costumul ei național. Uitasem de păpușile astea de multă vreme, iar acum, când mă uit la ele, par să cânte: „Ce mică este lumea asta la urma urmei”, referindu-se la a mea.

— E Dena, strigă mama și ridic receptorul.

— Cum a fost?

— Grozav, uimitor!

Apoi îi povestesc.

Râde și încearcă să mă lămurească cât de caraghioasă a fost întrevederea. Și reușește pentru o clipă. Apoi îmi aduc aminte că locuiesc acasă la mama, în Surrey, și că aici am să-mi petrec toată viața. Întinsă în patul meu cu baldachin, uitându-mă la păpușile mele în costume naționale, vorbind la telefonul meu de prințesă, simt cum îmbătrânesc brusc. În curând oamenii o să greșească, crezând că mama e soră-mea.

— Trebuie să ieși din casă, mă sfătuiește Dena.

— Unde să mă duc? La drogherie?

— Du-te în centru la un film, îmi spune ea. Du-te la mine

acasă.

Îi place ideea asta, așa că o repetă. E un ordin acum.

— Du-te la mine acasă!

Îmi spune că imediat ce închidem telefonul o sună pe mama ei.

În ultima vreme Dena a început s-o placă pe maică-sa. Sau cel puțin să vadă de ce-o plac alții.

— O sun chiar acum.

Familia Blumenthal locuiește în singura casă cu adevărat impunătoare din Surrey. O casă la care aspiră toate celelalte case. E veche, e acoperită cu viță, are o piscină ascunsă în spate. Are un salon mare pe care nu-l folosește nimeni și o sufragerie la fel. Dar sunt și camere care par intime și calde - un mic alcov cu fotoliu la geam, dressingul doamnei Blumenthal, aranjat să-i satisfacă vanitatea și biblioteca cu șemineu.

În copilărie le invidiam cel mai mult bucătăria. Găseai în ea orice și tot ce ți-ai fi putut dori - pachete albe cu salamuri și brânzeturi, gustări reci, pâine proaspătă de secară și covrigi de la magazinul cu delicatese. Coca-Cola și Tab și Sprite, Doritos și cartofi crocanți, înghețată Häagen-Dazs în conuri cu coif de ciocolată și cel puțin două gusturi diferite, de obicei ciocolată cu bucățele de ciocolată și nuci de pecan. Dacă ceea ce-ți doreai nu se găsea în bucătărie, se afla cu siguranță în cămară. Mergeam acasă și comparam rezervele lor cu ale noastre: resturi de pui, țelină și cremă de vanilie.

Menajera familiei Blumenthal făcea cumpărăturile și puțină mâncare gătită de care era nevoie. O chema Flossie și fiecare părea s-o placă mai mult decât se plăceau unii pe alții.

Surorile lui Dena, Tracy și Ellen, gemene identice, erau amândouă gimnaste și majorele. Dena spunea despre Ellen că e superficială și despre Tracy că e ciudată, dar pentru mine erau exact la fel de fascinante. Când cele trei surori se aflau în același loc, întotdeauna întâmplător - la televizor sau la piscină -, domnea o acceptare silită.

Din când în când, tatăl lor spunea că dorește ca toată lumea să se comporte ca o familie adevărată și hotăra brusc să plece în Florida ca să joace tenis sau în Utah ca să schieze. Insista să cineze cu toții, ca o familie normală, deși chiar el era cel care lipsea în seara următoare.

Cu un pulover gri de cașmir, destul de larg ca să-i acopere burta, doctorul Blumenthal dădea impresia că este expert în a se simți bine. Nu cred că l-am văzut vreodată fără un pahar cu băutură în mână - bere după tenis, gin tonic lângă piscină, martini seara, un Bloody Mary duminica și așa mai departe. Putea fi sociabil sau violent - mai mult sociabil decât violent.

Doamna Blumenthal părea imună și la una, și la cealaltă. Mai înaltă decât soțul ei și zveltă, avea mersul unei mari jucătoare de tenis, ceea ce și era. Avea părul lung pentru o mamă, înțepenit într-o culoare pe care Dena o numea „blond de Surrey” și care, cu ținuta ei regală, o făcea să semene foarte mult cu ogarii ei rusești de vânătoare, înainte ca ei să îmbătrânească.

Citea tot timpul într-un fotoliu mare de lângă foc sau pe divanul alb din dormitorul ei imaculat, cu o ceașcă de ceai sau un pahar de vin și scrumiera pe măsuta de alături. Mă întreba dacă citesc ceva care îmi place și dacă răspundeam că da, își nota titlul.

Azi după-amiază, când îmi deschide ușa, ține degetul la pagina unde ajunsese în *Madame Bovary*. Mă sărută pe ambii obraji și îmi spune „Sophie”. Are o voce guturală, voce de fumător. Îmi zice să-i spun Stevie, prescurtare de la Stephanie, dar nu reușesc s-o strig altfel decât doamna Blumenthal, așa că evit să folosesc vreun nume.

— Ce dorești să bei? mă întreabă în drum spre bibliotecă.

O întreb ce bea ea.

— Încă nu am început.

— Ce ați bea dacă...

Încerc să mă gândesc la o situație care ar face-o să se simtă la fel de nefericită cum mă simt eu acum.

— Dacă doctorul Blumenthal v-ar spune că vă părăsește.

— Șampanie, îmi răspunde ea fără să-și schimbe expresia. Dar mi se pare că nu suntem într-o dispoziție prea bună. Vrei scotch sau bourbon...

— Bourbon aleg eu, deși nu-mi dau seama de diferență.

Stăm pe fotoliile mari din fața focului. Aprinde o țigară pentru ea și una pentru mine.

— Hai să vorbim despre bani, propune ea.

-OK.

— Ai datorii, Sophie?

— Nu.

— Bine. Presupun că tatăl tău ți-a lăsat ceva.

— Mi-a lăsat.

Mă întreabă cât și îi spun. Nu-mi dau seama dacă consideră că e mult sau puțin.

— Și cât te-ar costa să te muți înapoi la New York?

— Nu știu.

— Înțeleg. Ar trebui să te gândești la asta.

Îi explic că tata m-a rugat foarte serios să nu cheltuiesc banii moșteniți pe fleacuri. Dorea să-i dau avans la o locuință sau să fac o călătorie. Ceva ieșit din comun.

— E o idee frumoasă. Face o pauză. Dar ai putea să-i pui înapoi după ce începi să lucrezi.

Vreau să fiu mai aproape de foc și trag scaunul până la covorul pe care obișnuiau să stea tolăniți ogarii. Mă întreb dacă doamna Blumenthal le simte lipsa.

— Poate ar trebui să vorbim despre motivul pentru care te afli în Surrey.

Încerc să mă gândesc la numele ogarilor, Mașa și Ivan.

— Nu știu dacă încerci să te întorci la o perioadă de dinaintea morții tatălui tău sau nu ești în stare să mergi mai departe.

Și una, și alta, deși abia acum îmi dau seama.

— Nu ai pur și simplu energia necesară?

Dau din cap.

— Și eu am simțit cândva exact la fel.

Sunt uimită că vorbește atât de sincer despre viața ei. Nimeni din generația mamei mele nu o face, sau cel puțin nu în prezența mea.

Mi-e cald lângă foc, dar s-a întunecat afară. Privind geamurile negre, pot simți frigul. Casa pare tăcută și liniștită. Mă întreb dacă acum, când toate fetele sunt plecate, doctorul Blumenthal stă mai mult sau mai puțin pe-acasă. Mă întreb dacă tocmai este în drum spre casă și dacă doamna Blumenthal știe. Tata telefona întotdeauna când pleca de la tribunal ca să o întrebe pe mama dacă n-are nevoie să-i cumpere ceva în drum, deși în toți anii aceia nu fusese nevoie niciodată.

Mă gândesc că poate doamna Blumenthal nu a glumit când mi-a zis de șampanie.

— Ce-i cu prietenul tău din Los Angeles? mă întreabă ea.

Eu mă întreb ce i-o fi povestit Dena.

— Fost prieten, îi spun. Demetri.

— Ce profesie are?

Îi spun că în prezent scrie pentru niște seriale de televiziune, dar că este comediant. Nu știu ce mă face să-mi închipui că ar putea crede că-i clown, așa că adaug:

-Știți...

— Mulțumesc, spune ea. Știu ce înseamnă comediant. Are haz?

Îi spun că da.

— Pe scenă spune scheciuri ca ăla despre rolul lui într-un serial, gen „Nu sunt actor, dar fac pe actorul la televizor”. Dar când e singur cu mine, poate fi irezistibil.

Îmi vine să mă strâmb ca el când imita ce-ar zice animalele de companie dacă ar putea vorbi. Dar gândindu-mă la Demetri și la glumele lui, mi se face dor.

Mă trezesc mărturisindu-i.

— Tot timpul aștept să mă sune.

N-am mai recunoscut chestia asta față de nimeni și e o ușurare

să o spun cu voce tare. Totuși nu e chiar adevărul: am sperat să mă sune ca să-mi spună cât de mult mai dorește încă să mă mut la Los Angeles cu el. Dar n-a sunat nici măcar să mă întrebe ce mai fac.

Se ridică să umple din nou paharele.

— De ce nu-î suni tu?

— Doamnă Blumenthal - aștept să-mi repete să-i spun Stevie, dar nu o face -, nu mi-a spus niciodată că mă iubește.

— Unii bărbați n-o spun. Alții o spun tot timpul și nu o simt.

M-am recunoscut pe mine în ultima categorie, nu cu Demetri, ci cu unul din predecesorii săi. Uneori îi spuneam lui Josh „te iubesc” pentru că îmi era teamă că nu-i adevărat. Spre sfârșit, abia dacă îi mai spuneam, iar dacă o făceam, însemna de fapt, „aș dori să te iubesc”.

— Ce face un bărbat este mai important decât ceea ce spune.

Doamna Blumenthal îmi mai spune apoi că știu despre Demetri suficient de multe lucruri. Apreciez felul cum o spune, ca și cum răspunsul ei nu are și nici o importanță în ceea ce voi decide.

O întreb dacă crede că trebuie să mă întorc la New York.

— Nu văd nimic ce te-ar opri. Poți să stai la început cu Dena. Reflectă apoi la cele afirmate și adaugă: Cred că ar fi bine pentru ea.

Mă întreb ce vrea să spună. Dar atâta timp cât remarcă ei nu pare neloială, întrebarea mea ar fi.

Pe neașteptate mă simt obosită. Îi spun că am de gând să rămân până când mama se va mai înzdrăveni.

— Ai să te muți când ai să fii gata s-o faci.

Mai durează încă o lună. Mă gândesc cu teamă cum să-i spun mamei, dar după ce-o fac, parcă a mai întinerit cu șaptesprezece ani.

O cunosc pe Dena de când eram într-a șaptea. Am fost colege de clasă. Am știut cum o cheamă de pe copertele de pânză albastră care țineau împreună foi detașabile și pe care scria

„Dena Blumenthal + Bobby Orr pentru totdeauna". Era în anul în care echipa Flyers din Philadelphia a câștigat Cupa Stanley și era un semn al superiorității ei sociale că-și putea permite să făgăduiască iubire eternă domnului Orr, steaua echipei rivale Bruins din Boston.

Eu, personal, îl iubeam pe Bob Dylan. Nu mă interesau cei din echipa Flyers și nici hocheiul pe gheață, și nici patinajul. Dar toți cei cu care doream să fiu prietenă mergeau la patinaj și într-o vineri seara m-am hotărât să merg și eu. Mă luau cu mașina niște fete pe care nu le cunoșteam chiar bine. Era totuși mai bine decât să ajung acolo singură.

Mama a insistat să îmbrac o pufoaică verde cumpărată iama trecută la sfârșitul perioadei de solduri, fără să-mi ceară părerea. Arătam ca un sac de dormit făcut sul și strâns cu un cordon și părea imposibil să te împrietenești cu cineva îmbrăcată astfel.

— O să-ți fie cald ca într-un cuptor, m-a asigurat mama.

Mi-am deschis fermoarul și așteptam fetele care trebuiau să vină, în timp ce familia își termina desertul. După câteva minute, mi-am scos jacheta și mi-am pus-o pe genunchi, împreună cu pălăria și mănușile.

Era aproape șapte jumătate când m-a întrebat tata:

— La ce oră vin să te ia?

— La șapte.

— Te duc eu, s-a oferit fratele meu mai mare.

— Nu, mulțumesc.

În sfârșit s-a auzit un claxon din stradă.

De câte ori claxona cineva pentru frații mei, mama lua de obicei expresia unei persoane pe cale să-și piardă mințile, dar în seara aia a spus doar „Petrecere frumoasă!"

Fratele meu mai mic, căruia îi plăcea să patineze, a strigat după mine:

— Să cazi în nas.

La patinoar, fata al cărei tată ne adusese cu mașina nici n-a intrat. Se întâlnea cu un băiat din clasa a noua în parcare.

Celelalte două își aduseseră patinele și ieșiseră afară pe gheață, înainte ca eu să ajung la club ca să mi le închiriez pe ale mele.

Omul de la ghișeu mi-a spus că nu mai are ghete albe de mărimea mea și mi-a dat unele negre care îmi aminteau de niște încălțăminte de pe vremea lui Pazvante, pe care le-ar purta un orfan. După ce mi-am legat șireturile, am mai zăbovit câteva clipe pe banca tapițată. Era cald în sală și puteai cumpăra ciocolată fierbinte. Dar am ieșit pe patinele mele care făceau trop, trop, trop pe linoleum.

Nu mai patinasem niciodată, dar nu putea să fie prea greu. Băieții păreau că aleargă pe gheață, iar fetele că dansează după valsul scârțâit pe care îl transmitea difuzorul.

Nu reușeam să găsesc intrarea și eram gata să mă întorc în sala clubului pentru o ciocolată caldă. Tocmai atunci cineva m-a depășit în goană și a deschis o porțiță încastrată în zid. M-am dus și eu. Am alunecat pe gheață și am tot alunecat până când am ajuns în ceea ce părea culoarul pentru viteză al unei piste circulare de curse. Băieții din echipa de hochei alergau unul după altul și, în ciuda tăbliței pe care scria „Fără jocuri brutale”, exact asta făceau. Mi-era teamă c-o să mă dărâme.

Am căzut, fără ajutorul nimănui, pe spate.

Pufoaica m-a protejat, dar a făcut să-mi fie greu să mă ridic. În cele din urmă am reușit să mă așez în genunchi și să mă scol în picioare. Am traversat pista de curse clătinându-mă și am ajuns la mantinela de care am rămas agățată. Cele două prietene cu care venisem au trecut prin dreptul meu și mi-au făcut cu mâna. Mi-am fluturat și eu mâna spre ele, orfană într-un sac de dormit.

Un patinoar nu-i ca o piscină, mi-am dat eu seama. Nu poți să stai pe loc fără să ieși în evidență. Dar nu reușeam să mă mișc. Eram sigură că toată lumea se uită la mine, până când m-am lămurit că nu se uită nimeni. Am trecut prin jena specifică fiecăreia dintre cele două situații.

Dena era în mijlocul patinoarului, cu o căciuliță de blană albă cu pompon și o fustă roșie scurtă, antrenându-se pentru o

săritură cu piruetă care ar fi calificat-o pentru olimpiadă. Era mică și slabă, cu sâni prea mari pentru vârsta ei - care au ținut să mai crească odată cu trecerea anilor. Avea părul șaten-închis, ochi albaștri și nasul lung care o făcea mai mult frapantă decât drăguță. Surorile ei și-î operaseră, dar nu și Dena.

Patina cu spatele, făcea piruete atât de rapide, încât n-o mai vedeai clar. Apoi gonia de jur împrejurul patinoarului în lanț cu alte asemenea campioane cu fustiță.

Am văzut că se uita la mine. Mi-era teamă că o să mă arate prietenelor ei, dar a ieșit din lanț și a patinat spre mine.

— Bună, Sophie, mi-a strigat ea.

Am fost surprinsă că știe cum mă cheamă.

Eu nu i-am spus pe nume; nu știam sigur dacă-și bate joc de mine sau nu.

— Vrei să patinezi?

M-a luat de braț și încet am făcut turul patinoarului. Mi-a arătat cum se patinează, își lua avânt, apoi aluneca pe gheață. Tot timpul auzeam clinchet de clopoței. M-am uitat în jos și am văzut niște clopoței micuți agățați de patinele ei.

— Încearcă să nu te uiți la picioare, mi-a zis.

— Okay, i-am răspuns gata să cad.

— Ține-te de mine.

Majoritatea prietenilor mei locuiesc în garsoniere sau în apartamente mai mari, cu defecte serioase - un tovarăș de apartament care ocupă camera de zi sau o clinică de drogați de cealaltă parte a străzii. Apartamentul lui Dena e perfect, o singură cameră de dormit mare, cu vedere spre Gramercy Park. Nu-mi spune ce chirie plătește, dar presupun că trăiește atât de frugal deoarece chiria e foarte mare. Știu însă și că-i place frugalitatea în sine.

De Crăciun a făcut o călătorie în India și acum se dă în vânt după ceea ce ea numește o existență simplă. Se înseninează când abordează acest subiect. Vorbește mai rar și ochii îi strălucesc, descriind un băiețel indian care se distrează ore întregi cu o

bucătică de sfoară.

Dau din cap, dar mă gândesc: „Ai stat și te-ai uitat ore întregi la unul care se joacă cu o bucată de sfoară?”

În prima seară îmi arată unde ține boabele de cafea, râșnița și ceva care seamănă cu o pensulă pentru acuarele, cu care împinge ultima rămășiță de cafea în șoseta de bumbac folosită drept strecurătoare. Bufetul ei este aproape gol și mă face să tânjesc după proviziile de odinioară ale familiei Blumenthal.

Dena îmi arată o oală mare de supă și un castron cu salată pe care le face în fiecare duminică ca să-i ajungă toată săptămâna și ca să nu fie tentată să mănânce în oraș sau să comande acasă.

Castronul de salată nu conține altceva decât salată verde cu marginile cafenii.

— Delicios! exclam eu.

Dena râde și îmi spune:

— Richard îi spune *salade fatiguée*.

Richard a fost profesorul ei la universitatea MIT și, deși nu-mi spune că se întâlnește cu el, se întâlnește pur și simplu.

— Cum merge relația cu Richard? Întreb eu într-o seară.

Umple farfuriile cu supă pentru cină și singurul semn că mi-a auzit întrebarea este că se oprește cu polonicul în aer. Când îmi întinde farfuria, spune:

— Pui o mulțime de întrebări. Toate chestiile astea cu întrebări și răspunsuri sunt atât de... face un gest cu mâna care înseamnă „Cum se spune” americane.

M-am gândit: „Suntem americani”.

Mi-am amintit de petrecerea dată la aniversarea ei de șaisprezece ani, când ne-a interzis să cântăm „Mulți ani trăiască”.

Vorbește tot mai rar și mai senin.

— Există un milion de feluri prin care poți să afli ce vrei să știi.

Îi spun în gând: „Numește-mi tu o mie”.

O tot rog pe Dena să mă lase să-i plătesc chirie și în cele din urmă insist. Atunci recunoaște că tatăl ei i-a cumpărat

apartamentul. Sunt surprinsă. Tatăl ei încearcă tot timpul să-i ofere lucruri pe care ea le refuză.

— Totuși e apartamentul tău, susțin eu și îi spun că m-aș simți mai în largul meu dacă i-aș plăti chirie.

Refuză, dar îmi permite să cumpăr alimente și umplu frigiderul în stilul lui Flosse.

— N-avem nevoie de atâta mâncare, e o risipă, îi spun că nu vreau să țin dieta băiatului care nu are decât o sfoară cu care să se joace.

— Îți bați joc de mine? mă întreabă.

-Da.

Anul trecut mă uitam la tatăl lui Dena cum încerca să o convingă să renunțe la vechea ei mașină Saab și să accepte noul Mercedes decapotabil pe care doctorul Blumenthal voia să-î schimbe cu unul și mai nou.

Eram în salonaș. La televizorul uriaș se transmitea un meci de baseball la care doctorul Blumenthal arunca câte o privire, în timp ce ne pregătea câte un martini. Făcuse duș, se bărbierise și purta un halat de mătase peste pantaloni. Doamna Blumenthal nu era încă gata pentru recepția la care urmau să se ducă. Auzeam slab sunetul unui foehn.

Nu-mi dădeam seama dacă vorbea serios despre Mercedes. Aveam impresia că încearcă să o ademenească pe Dena. Dacă era așa, părea să reușească.

Își ținea brațele încrucișate. Știam că motivul pentru care refuza Mercedesul era că nu dorea să fie prințesă, dar mai degrabă, refuzându-i, părea să fie. Se comporta asemenea unei prințese al cărei tată e rege.

Văzând că Dena se enervează, mă tot gândeam să mă ridic discret și să trec în budoarul mamei ei ca să văd cum își usucă părul, căci de ani de zile doream acest lucru.

Doctorul Blumenthal enumera virtuțile Mercedesului. Acum îi lăuda siguranța, și-mi veni în cap că la urma urmei poate nu o ademenește pe Dena. Părea sincer preocupat de binele ei și mă

făcea să simt lipsa propriului meu tată și a grijii pe care mi-o purta.

Doctorul Blumenthal descria o operație estetică serioasă, pe care a trebuit să i-o facă unei paciente care avusese un accident oribil de mașină.

— O pernă de aer ar fi fost... spunea el, când Dena l-a întrerupt.

Țipă:

— Nu, tată!

M-am întors spre ea.

-Bob!

Tonul glasului meu spunea: „Nu te grăbi”.

— E vorba despre o decapotabilă.

— Taci din gură, s-a răstit ea la mine.

Cred că simțea că poate vorbi astfel cu mine deoarece ne cunoșteam de atâta timp, încât eram ca niște surori. Dar faptul că mi-a spus „Taci din gură” dovedea că nu făcea parte din familia mea. „Taci din gură” era considerat lucrul cel mai jignitor pe care îl puteai spune cuiva.

— Okay, okay, i-am spus doctorului Blumenthal, ca și cum ar fi cedat. Iau eu Mercedesul.

Ca să compensez faptul că nu plătesc chirie, încerc să fiu excesiv de serviabilă. Curăț baia și bucătăria. Când mă duc cu rufe la spălat, le iau și pe-ale ei. Trec Saabul de pe o parte pe cealaltă a străzii, conform dispozițiilor măturătorilor de stradă.

În fiecare dimineață mă surprinde faptul că găsesc casetofonul tot la locul lui. Dar observ că până și mașini noi și luxoase sunt parcate acum pe stradă și nu mai văd anunțurile care obișnuiau să fie puse în geamurile mașinilor - „Nu are casetofon, portbagajul și torpedoul sunt goale” și „Totul a fost deja furat”.

Când îi spun lui Dena ce am constatat, îmi zice că NewYorkul e mult mai sigur acum decât era pe la mijlocul anilor *80 și sunt mirata de capacitatea ei de a generaliza.

Dena îmi tot promite să facă un set de chei pentru apartament

și pentru mine. I-am amintit de două ori, fără nici un rezultat însă. Dimineața nu are importanță - plecăm din apartament în același timp - ea la serviciu, eu să-mi caut serviciu, dar trebuie să facem în așa fel încât să ajungem amândouă odată acasă. Când ea pleacă și eu rămân, îmi lasă cheile, dar nu mi se pare cinstit din partea mea să fac eu dubluri.

Pare deranjată când îmi dă drumul să intru, deși nu-i târziu. Mi-e teamă că am început să o calc pe nervi. Dacă nu am un interviu sau de văzut vreun apartament sau planuri pentru mai târziu, mă duc la un local în Union Square și mănânc un hamburger și beau o Cola dietetică în timp ce citesc, îmi dau seama de greșeala mea duminică, când ea gătește supa și salata săptămânal. Și se preface că are nevoie să știe ce cantitate să pregătească, dar simt iritarea din vocea ei când mă întreabă:

— Ai de gând să întârzii din nou, în fiecare seară, săptămâna asta?

Le spun tuturor că îmi caut un apartament. Citesc anunțurile din toate ziarele. Mă duc să văd toate apartamentele pe care mi le pot permite, toate de nelocuit.

Într-o spălătorie automată văd un anunț pentru o subînchiriere în Washington Square. N-a mai rămas din anunț decât o margine, cu un număr de telefon, dar sun oricum.

Chiriașul, un absolvent universitar pe nume Dewitt, îmi spune că apartamentul este încă liber și-l pot vedea dacă vin imediat.

Tocmai am pus rufe în uscător. Pun în balanță cât de bucurătoare ar fi Dena dacă mi-aș găsi o locuință cu cât ar fi de furioasă dacă i-aș pierde rufe. Dar poate că New Yorkul a devenit atât de sigur, încât nimeni nu mai fură rufe. Opresc un taxi.

Adresa este Washington Square North nr. 19 chiar în scuar - și îmi imaginez o casă de oraș ca aceea în care locuia judecătorul din *Oliver*. Mă văd ca pe Oliver, uitându-mă pe geam la scena încântătoare de jos și cântând *WAo will buy this wonderful morning?*

Ceea ce se subînchiriază e o garsonieră la subsol, cu gratii la geam, țevi la vedere, ciment pe jos și un miros de pipi de pisică care mă năucește.

Dewitt pleacă peste două săptămâni în Scoția să studieze cântecele populare celtice și e disperat. E gata să scadă prețul chiriei.

Îi spun că mă voi mai gândi, deși nu-i nevoie. E cel mai nasol apartament pe care l-am văzut și mirosit și, deși este ieftin, tot va fi nevoie să intru în banii tatei, deoarece Dewitt cere toată chiria în avans.

Înapoi la Dena, abia am început să povestesc despre cât de oribil este apartamentul, când sună Richard.

Vorbește cu el doar câteva minute și se întoarce în bucătărie, unde spăl farfuriile.

— Ce face Richard? o întreb eu.

— Bine, răspunde ea ștergând tacâmurile. Nevasta lui s-a întors din Italia.

Presupun că n-am auzit bine și închid apa.

— Ce-ai spus?

Nu răspunde. Pune tacâmurile în sertar.

Mă ia gura pe dinainte și întreb:

— Richard e însurat? Te vezi cu un tip însurat?

Intonația este ca și cum aș spune „Richard e mort? Te vezi cu un tip mort?”

— Ți-am spus, zice ea blând.

— Nu-i adevărat.

Eu spăl farfuriile și ea le șterge în tăcere. Nu ne uităm una la alta. La sfârșit se duce la ea în dormitor și închide ușa. Abia atunci îmi aduc aminte de rufe și alerg tot drumul până pe Third Avenue.

Spălătoria s-a închis. Femeia de serviciu șterge pe jos. Bat în ușă. Clatină din cap. Bat din nou.

— Rufele mele sunt aici, îi explic când vine la ușă.

Îmi spune să vin să le iau a doua zi dimineață. Brusc mi se

pare o ticăloșie din partea mea să nu-i duc rufele lui Dena - ca să nu mai zic de ce-am spus despre Richard.

— Vă rog!

Probabil femeia vede cât sunt de disperată. Mă lasă să intru.

Se face aproape miezul nopții până mă întorc acasă. Împăturim împreună rufele pe masa din sufragerie.

— Îmi pare rău că am reacționat așa.

E palidă. Nici nu admite că am făcut ceva rău, nici nu mă iartă.

Aș vrea să fim mai mult decât colege de apartament, dar nu știu cum să procedez.

— Ești îndrăgostită de el, Bob?

— O, Doamne, nu.

— Asta-i bine, cred. Nu?

— N-are nici o importanță. Habar n-am ce înțelege prin asta.

În clasa a noua, Dena mi-a spus că prietenul meu mă înșală. Era la începutul lui iunie, spre seară. În timp ce eu plângeam, m-a bătut ușor pe spate, ceea ce nu-i stătea deloc în fire, și mi-a spus să intru în piscină.

— Poți să țiți sub apă. Așa fac eu.

Era greu să ți-o imaginezi pe Dena țișând. Când era nervoasă tot ceea ce făcea era să stea bosumflată și atâta tot.

— Și de ce țiți?

— Din cauza lu' tata.

Mi-am pus un costum de baie de-al ei, prea mare pentru mine, mi-a strâns bretelele cu un șiret de ghetă, așa cum fac înotătorii pe spate. Am intrat în apă. Sub apă am plâns și am țipat.

— Cum a fost? m-a întrebat Dena când am ieșit.

Am dat din cap și am încercat să nu mai plâng. Știam că am dezamăgit-o.

— Nu știu cu ce am greșit, i-am spus când am reușit să vorbesc.

— Îți pasă prea mult, a oftat ea.

Dena mă ajută să mă mut în subsolul din Washington Square

pe care l-a numit „De vis“.

Mă aștept să-i schimbe numele după ce-î vede. „De coșmar" i s-ar potrivi mai bine. Dar ea îi laudă aerul nesofisticat, industrial. Când aduc vorba despre mirosul de pipi de pisică, îmi recomandă lumânări parfumate.

Mergem apoi la Caffè Regio pe MacDougal Street. Comandăm cappuccino și ea trage câteva fumuri din țigara mea, ceea ce îmi amintește de vremea când eram mai mici. De multe săptămâni nu m-am mai simțit atât de în largul meu cu ea și ea pare că se simte la fel, până plecăm din cafenea, îmi ține ușa ca să trec.

— Am tot uitat să-ți spun. A telefonat Demetri.

— Când?

Recunoaște că a trecut destul timp.

— Când?

— Nu mai știu. Acum vreo șase săptămâni.

— Ai uitat pur și simplu?

— Sunt sigură că în subconștientul meu nu voiam să vorbești cu el. Te simțai așa de bine.

— Acum vorbește subconștientul tău?

— Îmi pare rău.

— Să nu mai faci așa ceva niciodată.

Sper că ceea ce-i cer cuprinde probleme mai mari, căroră nu pot să le dau un nume.

Pe când traversăm parcul, încearcă să dreagă lucrurile. Spune că apartamentele noastre sunt probabil la aceeași distanță unul de altul, cum sunt casele noastre din Surrey.

Odată ajunse în fața locuinței mele, spune:

— Îmi pare rău pentru telefonul lui Demetri.

— E-n regulă, o asigur eu, deși încă nu este. Cum ajung în casă, îl sun.

— Credeam că n-o să mă mai suni niciodată, spune el.

— Îmi pare rău.

— Stai liniștită.

Sunase doar ca să mai stăm de vorbă.

Spre sfârșitul lui august, sunt la a doua mea subîn- chiriere și am lucrat suficient ca autor de reclame ca să-mi dau seama că nu sunt bună la așa ceva.

S-ar părea că-mi re trăiesc viața de la douăzeci și doi de ani, doar că acum sunt pe punctul de a împlini douăzeci și opt, cifră care dă impresia că ar fi opusul lui douăzeci și doi.

Când mă sună Dena să mă întrebe ce fac în weekendul de dinaintea zilei mele de naștere, îi spun:

— Cred că am să stau în pat și am să beau bourbon.

— Bravo ție.

După câteva zile mă invită să petrecem un sfârșit de săptămână, cu toate cheltuielile plătite, în Berkshire, unde închiriază de ani de zile o casă împreună cu un grup de prieteni pe care nu-i cunosc.

Invitația sosește sub forma unei cărți poștale adresate „Doamnei Robert Dylan”, prin bunăvoința mea: „Doamna Robert Orr are plăcerea de a vă invita la ora 7.30, pe 27 august, in anno Domine 1988...” Pe cealaltă parte, un desen în cerneală și creion al unei case înconjurată de dealuri, sub care a scris „Căpușele nu sunt desenate”.

Vinerea aia, spre seară, la șapte treizeci, a sunat la interfonul apartamentului meu dintr-un bloc înalt, fără lift, în Hell’s Kitchen, pe care l-a poreclit „Farfuria fierbinte”.

Nu sunt încă gata și o întreb dacă nu vrea să vină sus să vadă unde stau.

Arunc o privire în jur să văd ce-o să vadă ea. Am luat câteva idei dintr-un articol din revista *House and Garden* despre cum să-ți aranjezi locuința închiriată pentru vară: mușcate roșii la ferestre, cearșafuri albe pe divan și fotolii. În revistă roșul și albul scoteau în evidență albastrul oceanului.

Văd acum că roșul și albul scot în evidență cenușiul gurii de aerisire. Cearșafurile puse peste mobile fac garsoniera să pară pregătită pentru a fi zugrăvită și atrage atenția că e nevoie să fie. Mușcatele roșii accentuează mohoreala generală. Nici una nu are

efect asupra defectului principal al apartamentului: pare murdar. Nu-i ceva pe care să-l poți vedea și curăța, dar simți murdăria, așa cum simți prezența gândacilor.

Dena intră în apartament.

Poartă o salopetă care îi ajunge până la genunchi. O strig Huck și-i spun că am o traistă cu picățele pe un băț pe care i-i pot împrumuta.

Nu-mi răspunde. Se uită în jurul ei.

— Nu-i atât de rău ca în „De vis”, constată ea.

— E un rău diferit.

Dar nu vreau să insist asupra relilor speciale pe care le are, deoarece urmează să locuiesc aici până în noiembrie.

— Va arăta mai bine odată ce va fi zugrăvită, întreb dacă trebuie să iau ceva cu mine la țară. — Un costum de baie și labe.

— Labe?

— Știi tu, chestiile alea ca niște papuci negri.

— Nu am chestii ca niște papuci negri.

Îmi spune să-mi iau niște teniși cu care să pot înota.

— Îmi place plafonul de tablă, afirmă ea.

Își amintește că a lăsat mașina parcată aiurea și că e mai bine să coboare.

Odată plecată, zic „Du-te învârtindu-te”. Faptul că a apreciat tavanul, că a apreciat orice din garsonieră, în afară de cearșafuri și mușcate, mă supără. Nici eu nu-mi dau bine seama de ce.

Pun tenișii în sac și închid fermoarul. Spun „Pe curând scârbelor”, adresându-mă gândacilor care nu se văd.

Când ajung jos, o văd pe Dena pe trotuar cu brațele atârându-i. Mașina ei a dispărut.

Un telefon dat la poliție dă la iveală faptul că mașina nu a fost furată, ci ridicată de poliție. Deoarece locul de unde poate fi recuperată se află pe malul râului, unde nu există transport public, trebuie să luăm un taxi și asta pare că o supără pe Dena aproape la fel de mult ca faptul că i-a fost ridicată mașina. Este împotriva taxiurilor. Nu are importanță faptul că plătesc eu

cursa. Conform unor indicatoare, urcăm o rampă și intrăm într-o rulotă. E coadă și ne așezăm și noi la rând. Nimeni nu vorbește - sunt prea furioși. Toți așteaptă o femeie, funcționara, care stă ca la un birou de informații dintr-o bancă, în spatele unui geam care sper că-i rezistent la gloanțe.

Când ne vine rândul, ne spune că datorăm 165 de dolari pentru remorcate și 55 pentru parcare interzisă.

Dena face ochii mari, iar eu îmi amintesc de pensula pentru acuarele pe care o folosește ca să nu irosească pulberea de cafea.

— Plătesc eu, îi spun.

— Nici gând. E tâmpită mea de mașină.

— Eu sunt cea care a întârziat.

Ne dondănim: „Ba eu. Nu, nu tu“. Până ce tipul din spatele nostru zice:

— Plătesc eu.

Mă întorc și iată-î! Cel mai drăguț, mai nostim om din lume și unul dintre cei mai scunzi.

Îl întreb dacă vrea să vină cu noi la țară.

— Sigur, răspunde el.

Ne întreabă unde mergem și privirea mea îl roagă să-mi ceară numărul de telefon - deși nu sunt sigură că aş îndrăzni să i-l dau de față cu Dena.

Pe autostrada spre vest spun:

— Mi-a plăcut de el.

Suntem prinse în trafic și abia ne mișcăm. Dena trece de pe banda din dreapta pe cea din mijloc și apoi înapoi, de fapt schimbând doar locul de așteptare.

Formează din degetul mare și arătător un C pentru context.

— Tipul care s-a oferit să ne plătească amenda. Mi-a amintit de o scenetă comică.

— Ce scenetă?

Când deschid torpedoul să caut o cârpă, mă întreabă:

— Ce cauți acolo?

— Îmi bag nasul în lucrurile tale personale.

Îmi găsesc recuzita. O basma care servește drept panglică pentru domnișoara care nu-și poate plăti chiria, drept mustață pentru ticălosul care îi spune că trebuie să plătească ea și papion pentru eroul care spune că plătește el.

Replica mea preferată este a ticălosului: „Mii de draci. Iar mi-a dat planurile peste cap!”

— Cine te-a învățat asta?

—Tata, i-am spus eu ca să nu-și bată joc de mine.

Dar de fapt o învățasem în tabără.

După ce am scăpat de traficul de pe George Washington Bridge, a băgat, în sfârșit, viteză. Acoperișul de pânză al mașinii s-a desprins și a început să fâlfâie ca o velă în vânt.

— Gândește-te ce bine ar fi să avem acum decapotabila tatălui tău.

Clatină din cap, dar zâmbește, iar eu sunt bucuroasă chiar și numai pentru că plec din New York, că e sfârșit de săptămână, bucuroasă că geamurile sunt date jos și ascultăm muzică la radio.

Zâmbetul îmi piere când o luăm spre Riverdale, valea bunicii mele, pe care nu reușesc să mă decid s-o vizitez.

— Merg cu tine, dacă vrei, spune Dena.

Apreciez gestul ei, dar faptul că-mi citește gândurile îmi dă un sentiment neplăcut. Se așteaptă să fac același lucru și nu pot.

În Taconic Parkway ne punem pe mâncat ce-a împachetat Dena - felii de pâine și felii subțiri de brânză, migdale și stafide, apă pentru ea și bere pentru mine. Întinde mâna spre sticla de apă și când i-o dau o și întreb cine mai vine acolo.

— Numai Matthew.

Vreau s-o întreb despre el, dar ea spune:

— Ai mai auzit ceva despre Demetri?

Îi spun că mi-a trimis o ilustrată cu noile lui glume.

— O, Doamne! exclamă ea.

— Sunt destul de reușite.

Când mă întreabă dacă mă mai gândesc la el, nu înțeleg de ce

ea poate să-mi pună asemenea întrebări și eu nu.

— Am sentimentul că m-am despărțit de el și ca să-i fac pe plac tatei.

— Sau poate pentru că tipul are o cutie de carton acolo unde ar fi trebuit să-i fie inima.

Continuă cu o voce mai blândă.

— Nu crezi că ai făcut o greșală?

-Nu.

— Bine. Știu că a fost greu.

Îmi laudă tăria.

— Bob, îi mărturisesc eu, am făcut-o din lașitate.

— Asta crezi tu.

— Asta-i ce s-a întâmplat. Ce face Richard? am întrebat-o eu apoi.

— Bine.

Respiră adânc și sper să-mi spună mai mult.

— Am fost la o conferință pe care a ținut-o la Columbia săptămâna trecută.

— Are copii? o întreb și în aceeași clipă mă ia cu tremurici că am mers prea departe.

— Studenți.

Întinde mâna și-mi dă o pungă.

— La mulți ani!

E o casetă cu unul dintre romanele mele preferate: *Piața Washington*. O pune în casetofon și apasă „Play“. După un minut zice:

— Îmi pare rău.

Mă întorc spre ea. Mă întreb dacă nu are de gând să-mi vorbească despre ea, sau despre Richard, sau despre motivul pentru care nu vrea să-mi vorbească despre ea și Richard.

— E doar un rezumat.

Caseta, adică.

Ajungem la casă după miezul nopții. Apuc bagajul meu din spate și-o iau desculță pe alee, întâi pe mușchi și apoi pe pietriș.

Când trecem pe lângă un Station-Wagon cu laturile din lemn, îi spun lui Dena că-i mașina mea preferată, mașină sau camion sau ce-o fi.

— E a lui Matthew.

Casa are tavanul jos și podele înclinate, din scânduri late. Singura lumină vine de la lumânările care fac o atmosferă plăcută, dar și de casă bântuită.

Poate din cauza lumânărilor vorbim în șoaptă.

— Nu-i electricitate? Întreb.

— Experimentăm.

— Care-i ideea?

Spune ceva despre reducerea costului electricității și apoi aprinde lumina.

Bucătăria e zugrăvită în galbenul anilor '50, sau poate atunci a fost zugrăvită ultima oară. Are niște perdele cu imprimeuri cu roșii și un ceas-pisică - ochii și coada pendulează la tic și tac. Camera reușește să fie nostalgică, fără să fie drăguță. Poate din cauză că farmecul ei se apropie de Rattytown.

Dena strigă „Margaret, Margaret” și un labrador gălbui, foarte bătrân, intră greoi. Dena îl mângâie și îi spune „Bună, bătrânico așa cum îi spunea ogarului al cărui nume nu mi-î mai amintesc.

Mă așez jos pe linoleum și, în timp ce Margaret mă linge pe față, simt deasupra noastră prezența unei alte ființe umane.

Mă uit în sus și văd un străin înalt și zvelt, cu hainele mototolite și părul blond-deschis, cu cărare într-o parte, piele roz, caldă și ochi albaștri, în spatele unor ochelari cu ramă metalică. Arată bine, deși îmi face impresia că-i ultimul lucru pe care dorește să-l observi la el, dar asta îl face să arate și mai bine.

— Bună, spune Dena. Sophie - Matthew.

— Bună, Sophie! și vocea lui pare blândă, deși nu prea este.

Mi se pare, pentru o clipă, că suntem numai noi doi în bucătărie și apoi bucătăria dispare și ea și parcă suntem singuri în neant.

Dena rupe vraja.

— A reparat careva dușul?

De jos de pe podea, cu nasul în blana lui Margaret, îl studiez pe Matthew în timp ce vorbește cu Dena despre treburile casei. E rezervat, cred eu, și opac. E ceva în el care pare inaccesibil sau cel puțin greu de cunoscut. Și nu știu de ce. E prietenos, e cald, răspunde la întrebările lui Dena.

Ea scoate trei pahare pentru vin, dar Matthew spune că mai are încă ceva de lucru. Pune un ceainic pe foc. Mă aud spunând:

— Cred că am să beau și eu ceai. Deși vreau vin, deși urăsc ceaiul.

Dena îi povestește cum i-a fost ridicată mașina. Eu îi spun cât erau de furioși toți cei veniți să-și recupereze mașinile și că funcționara de acolo cred că are slujba cea mai grea din New York, mai grea chiar decât a celor de la canalizare sau din publicitate.

Matthew îmi zâmbeste, și asta mă face să vreau să mai vorbesc. Aș vrea să-i povestesc despre omul care s-a oferit să plătească amenzile noastre și apoi să-i prezint sceneta cu domnișoara, ticălosul și eroul, dar n-aș putea să o repet în fața lui Dena, indiferent de la cine o știam.

Mă întreabă cum îmi beau ceaiul.

— Cu lapte și zahăr, îi răspund, în speranța că astfel n-o să-i simt gustul.

— Cum a mers întrunirea? o întreabă pe Dena.

Nu-mi vorbise despre nici o întrunire și mă gândesc că e mai deschisă cu alții decât cu mine.

— A fost stresantă. Dar mi-a plăcut tipul despre care mi-ai spus tu că o să-mi placă.

— Anders.

— A fost amabil.

Dena lucrează la biroul de planificare urbană din Roosevelt Island, dar în afară de faptul că ia tramvaiul ca să ajungă la lucru, n-am idee ce face acolo. Simt că ar trebui să știu, deoarece face acest lucru de mult timp.

— Despre ce întrunire era vorba? o întreb eu.

— A unor reprezentanți de la Swatch. Voiam să facă un ceas pentru tramvaie.

Dau din cap de parcă aş înţelege ce legătură are un ceas cu planificarea urbană.

Se întoarce să-i spună lui Matthew cât de stre- sați sunt toți de când au auzit zvonurile despre concedieri.

— Cea mai nasoală chestie cu stresul ăsta este că ne face pe toți superficiali.

După ce iese, îi spun lui Dena:

— E inteligent.

— De când bei tu ceai? zice ea.

— Am mai băut în ultima vreme.

Mai adaug o linguriță de zahăr, ca să mă ajute să înghit medicamentul și beau cât pot din el.

În timp ce scoate prosoape și cearșafuri din dulapul cu rufărie, eu încerc să mă hotărâsc pe care dintre multele mele întrebări despre Matthew să i-o pun. Optez pentru „Are vreo iubită?” Și zic:

— Bob?

Se uită la mine cu o față crispată și întreb:

— Cum se numeau ogarii tăi rusești de vânătoare?

— Ivor și Magda.

— A, da!

În timp ce mă dezbrac, mă întreb îngrijorată dacă nu a supărat-o faptul că am povestit cum i-au ridicat mașina. Plătise o mulțime de bani și eu transformasem ceea ce s-a întâmplat într-o glumă. Îmi spun că am să găesc o cale să-i restitui banii. Dar poate a enervat-o întrebarea despre copiii lui Richard. Poate și-a amintit cum am reacționat în noaptea în care am descoperit că e căsătorit. Și-n privința asta n-am ce să mai fac.

Tolănită pe întuneric, uit totuși de Dena. Mă gândesc la Matthew și gândul la el mă emoționează și mă calmează.

Îmi dau seama că îmi amintește de tata. Nu știu exact de ce. Pare inteligent, pare puternic, pare independent. Tatăl meu

putea să pară și el inaccesibil, cu oricine în afară de mama. Exista ceva numai între ei doi. Și asta aș dori să fie între mine și Matthew.

Dimineață Matthew e în bucătărie și spală vasele.

— Bună dimineața, îmi spune.

Îmi place vocea lui care pare blondă și blugii largi și picioarele goale.

— 'Neața!

— Dena e la băcănie, mă informează el. Nu vrei niște clătite cu afine proaspete?

Ridică o cupă cu spumă de afine.

— Poate când am să mă trezesc, spun.

Îmi toarnă o ceașcă de cafea dintr-un filtru de modă veche. Pare jenat când mă întreabă:

— Lucrezi în publicitate?

— într-un fel. Sunt între două cariere.

Apoi îmi amintesc că am o sarcină pentru luni și-i spun că-i dau un dolar dacă mă ajută.

— Trebuie să găsim un nume unui club unde vine lumea care stă la Comfort Inn.

— Ce-ai găsit până acum?

— The Comfort Inn Club, și-i întreb ce meserie are.

— Sunt arhitect.

Mă gândesc: „Firește că ești. Ca Henry Fonda în *Doisprezece oameni furioși* Ești un om care luptă pentru dreptate și construiești clădiri mari. Ești omul care o să-mi schimbe viața”.

Îl întreb la ce lucrează în momentul de față.

— O bucătărie.

Mă ridic să-mi mai pun niște cafea și mă așez lângă el. Mă uit pe geam la gardul din spatele casei, la dealurile din depărtare. Mă întreb dacă vreau să văd grădina de legume și spun că vreau.

Ajunși afară, îmi arată lăptuci de Boston și lăptuci roșii, morcovi, roșii, busuioc și mentă. Culege două fire de rozmarin și

le mestecăm înapoi în casă.

Dena pune la locul lor cumpărăturile și, după ce Matthew urcă, mă întrebă:

— Ce-ați făcut voi doi acolo, în grădină?

Îmi vine în minte ziua în care s-a întors târziu de la patinoar și am așteptat-o în camera surorii ei. Ellen se pregătea să iasă și m-a lăsat să mă uit și eu în dulapul ei de haine.

— Îmbracă-te cu ăsta, i-am spus arătându-i un pulover bleumarin cu floricele mici, roșii, brodate în jurul gâtului.

— Mi-e mic. Îl vrei tu?

În clipa aia Dena a apărut în ușă.

I-am spus un „mulțumesc” lui Ellen, mișcând doar buzele, mi-am pus puloverul pe braț și am urmat-o pe Dena în camera ei. A închis ușa și m-a întrebat „Ce făceai în camera lui Ellen?”

Sinceră să fiu „Mă distram grozav!”, dar i-am spus „Credeam că e camera lui Tracy”.

Dena vrea să-mi arate orașul cel mai apropiat. La ea în mașină simt gustul rozmarinului în gură și mă gândesc că și Matthew simte la fel.

Îmi arată târgul fermierilor, librăria cu tot felul de cărți, restaurantul care îi place ei, magazinul de vechituri de unde își cumpăraseră bermudele de bumbac cu care era îmbrăcată. Trecem pe lângă un magazin de antichități despre care îmi spune că e bine aprovizionat și ieftin și am întrebat-o dacă nu vrea să aruncăm o privire.

Mi-a spus că-i prea frumoasă vremea pentru a face cumpărături, ceea ce suna ca o muștrare. O oră- șeancă dojenind pe altă orășeancă pentru orășenism.

Dena și cu mine pregătim un picnic, când apare Matthew și ne întreabă dacă mergem la lac.

Se pare că da.

— Vă deranjează să o luați și pe Margaret? ne întreabă el. Puteți lua mașina mea.

— Sigur, răspund eu în același timp cu Dena.

Îmi dau seama că nu eu sunt cea care trebuie să-i răspundă.

— Dacă îmi termin treaba, vin și eu cu bicicleta.

— Mereu spui așa, zice Dena. Și nu vii niciodată.

— Dacă pot, am să vin.

Îmi place aspectul voluminos al acestei mașini model vechi cu mai multe locuri. În timp ce Dana conduce pe drumul neasfaltat, eu mă visez cu Matthew, în mașină, ca doi îndrăgostiți, iar apoi îmi închipui că suntem mai bătrâni, soți și soție, cu Margaret, câinele meu adoptiv, în spate.

— La ce te gândești, mă întreabă Dena.

— Mă gândesc că mi-ar plăcea să plec într-o călătorie.

Plaja din jurul lacului nu-i decât o fâșie de nisip ud, iar acolo unde e mai largă e ocupată de alții veniți să se scalde sau să facă plajă. N-are importanță.

Dena știe un loc cu iarbă, un luminiș între copaci cu umbră deasă.

Margaret se duce în apă.

După prânz, Dena închide ochii și bănuiesc că e gata să ațipească.

Mă întind alături de ea. Cu o voce somnoroasă o întreb:

— A fost ceva vreodată între tine și Matthew?

— Nu. De ce?

Spune un „de ce” atât de repede și de strident, încât răspund:

— Întreb și eu așa.

Se ridică în capul oaselor și scoate o carte groasă, intitulată *Negustorul de putere: Robert Moses și căderea New Yorkului*. E trează de-a binelea acum.

Nu știam exact ce să aleg, așa că am adus trei cărți plus ziarul pe care nu-î pot citi deoarece mi l-a luat vântul pe sus. Îmi scot agenda și hotărâsc să-mi încep tema pentru reclamă. După un timp am găsit două nume - Comfort Innsiders și The Red- Carpet Club, amândouă oribile, dar cum poate oare un nume de club să fie nemaipomenit?

Îi spun că mă duc să înot. Dena îmi amintește să-mi pun

tenișii.

— E nămol pe fund, spune ea, și mai sunt și țestoase care mușcă.

Ezit. Mă gândesc că vine Matthew și-o să mă vadă în bikini și teniși. Dena ridică ochii din carte.

— Or să-ți folosească.

Mă hotărâsc să fac o baie, după ce ațipește. Iau agenda și încerc să mă gândesc la un al treilea nume. În publicitate ai nevoie întotdeauna de trei variante, indiferent despre ce este vorba.

— Nu intri în apă? mă întreabă.

— Nu încă.

Dena se întinde pe pătură. Doarme deja, când îl văd pe Matthew călare pe bicicletă, venind spre noi. Mi-o amintesc pe Dena spunându-i „Nu vii niciodată” și mă gândesc „A venit pentru mine”.

Mă uit cum își culcă bicicleta pe iarbă. Poartă o cămașă mototolită peste slipul din bumbac. Arăt spre Dena și șoptesc „Doarme”. El o privește pe Margaret care stă în apă și mă întreabă dacă s-a dus vreun pic să înoate. Clatin din cap.

Îmi spune că ar trebui - îi face bine la șolduri - și că intră și el în apă.

Când își scoate cămașa, văd că are umerii înguști, câteva fire de păr pe piept și e aproape concav. Pentru o clipă sunt dezamăgită, dar imediat mă gândesc „Maturizează-te. Asta-i pieptul unui soț”.

Își pune ochelarii în toc și îmi spune că acum e orb și se bazează pe mine să-i conduc la lac. Îi spun că atunci când nu am lentilele de contact și eu sunt oarbă. Fără ele lumea devine o pictură abstractă, iar el zâmbește uitându-se la nimic așa cum fac orbii.

Suntem la jumătatea drumului spre lac, când îl întreb:

— Nu-i așa că n-avem nevoie de teniși ăștia?

— Dena crede că avem, răspunde el și râde.

Aleargă în apă - e rece - și plonjează. Margaret înoată cu el. Ca un tată bun o încurajează.

Intru plescăind în lac până îmi ajunge apa la talie. Stând în apa gălbuie, îmi dau seama că nu am înotat de fapt de multă vreme. Sunt obișnuită cu oceanul. Te cufunzi sub valuri și plutești așa, într-o parte și-n alta, unde te duce briza. Încerc să-mi aduc aminte de lecțiile de înot pe care le-am luat în tabără, dar tot ce-mi vine în minte este mirosul de clor și plasturii uzi.

— Nu vrei să înoți? mă întreabă Matthew.

O clipă mă prefac că sunt prea absorbită de măreția peisajului ca să înot. Apoi hotărâsc să-i spun adevărul.

— De fapt nu mai știu să înot.

— Vrei să te învăț eu?

— Învăță-mă.

Își mișcă brațele să-mi demonstreze cum se înoată craul și apoi, stând în spatele meu, mi le mișcă pe ale mele. Mă atinge ușor, dar ferm.

— Și bate repede din picioare, mă mai învață el.

Îi pun o întrebare care mă obsedează de ani de zile.

— Picioarele trebuie ținute întinse?

— Puțin îndoite.

Mă uit spre țărm și o văd pe Dena. Stă cu mâna dreaptă streășină și se uită la noi.

Facem toți trei ceva de mâncare pentru cină. Avem porumb și salată verde cu roșii din grădină. Când încep să-i povestesc lui Matthew despre *salade fatiguée*, îmi spune „Ține-ți gura!”

Ca întotdeauna, îmi vine să-i spun și eu „Ține-ți tu gura!” în loc s-o fac, plec din bucătărie, ca și cum mi-aș aminti de o întâlnire sus, la etaj.

Matthew prăjește pește pe grătar. De obicei nu-mi place, dar are gust mai bun decât am crezut că poate avea peștele. Mă gândesc „Și peștele are gust bun în mâna lui”. Pare să fie o metaforă pentru greutățile pe care le vom avea de întâmpinat.

Stăm pe veranda închisă. Se aud greierii. Îi vorbesc despre tata

și Matthew îmi povestește despre al lui, un preot în Kansas.

Dena insistă să spele singură vasele și după câteva minute vine cu o tartă de ciocolată cu lumânări, cântând „Mulți ani trăiască!⁰.

Matthew i se alătură. Are o voce foarte, foarte groasă, care mă duce cu gândul la: „*Swing low, sweet chariot, coming for to carry me home**.

Îmi pun o dorință în gând și suflu în lumânări.

Când Dena se duce în bucătărie s-aducă niște farfurii, Matthew spune:

— N-am știut că e ziua ta.

— E abia miercuri și fratele meu dă o petrecere în cinstea mea la el acasă. Mi-ar plăcea să vii și tu. Dena vine.

Abia ce-am înghițit câteva bucăți de tartă, și Dena se uită la ceas și zice:

— Trebuie să plecăm.

— Unde? Întreb eu.

Îmi spune că e o surpriză de ziua mea. Matthew toarnă niște scotch într-o sticlă de metal și-mi spune să-mi iau un pulover.

— O să zici că nu-ți trebuie, dar o să-ți trebuiască.

Amfiteatrul e plin și, pe când căutăm locuri în partea unde nu sunt rezervate, intră pe scenă șase negrese îmbrăcate cu rochii pastelate. Cu mișcări perfect sincronizate, se întorc cu spatele la public și își pun pe podea poșetele albe, ceea ce ni se pare caraghios, și la fel și lui Matthew; ne uităm și noi unul la altul.

Cântă gospel, amintind de formația The Stapels Singers, mai ales în *Pil Take You There*, unul dintre cântecele mele preferate dintotdeauna.

După un timp aproape toată lumea stă în picioare, iar Matthew, Dena și cu mine, la fel.

Toți bat ritmic din palme și dacă eu nu cred neapărat în Isus, cred în oricine sau orice o face grupul ăsta să cânte așa cum cântă și noaptea asta răcoroasă, și pe Matthew să mă atingă, când ne trecem sticla de la unul la altul, mai mult decât e nevoie.

Spre sfârșitul concertului, Dena se așază pe scaun. O întreb dacă se simte bine.

— Sunt obosită, îmi răspunde ea.

Așa că am rămas doar eu și Matthew și sticla de scotch și degetele care ni se ating.

Toată lumea cântă la bis *A mazing Grace*. Închid ochii la cuvintele *Am fost pierdut, dar acum m-am regăsit*. Vocea puternică și clară a lui Matthew îmi gădilă auzul și o iubesc. Deși sunt afonă, cânt, fără voce, din toată inima.

— Ce înseamnă gospel? Întreb eu în mașină.

— Mesajul Domnului, răspunde Matthew.

— Adevărul, spune Dena.

— Deci când oamenii spun „E adevărul « gospel înseamnă adevărul adevărat?

Matthew ridică de două ori din umeri.

Ajunși acasă anunț că am de gând să mai beau un scotch scotch, pe veranda verandă.

Răceala din vocea lui Dena când îmi urează „Noapte bună" mă face să mă întreb dacă i-am mulțumit pentru tartă și pentru concert. Poate n-oi fi ajutat-o suficient în bucătărie. Spăl restul vaselor.

Apoi îmi iau un pahar de scotch cu cuburi de gheață și ies pe verandă. O mângâi pe spate pe Margaret și privesc la luna care luminează colinele.

„Încă un minut" îmi zic „și Matthew va coborî și el, va ieși pe verandă și mă va săruta, iar viața noastră împreună va începe."

Trece o oră până ce se deschide ușa verandei. E Dena. Încerc să par fericită că o văd, dar observ că are o figură plouată. Își pune paharul cu scotch pe masă și se așază în fața mea.

— M-ai întrebat dacă a fost vreodată ceva între mine și Matthew. În primul an, când am închiriat casa.

Respiră adânc. Îmi dau seama cât de greu îi vine să vorbească și că nu are nici un chef.

— Nu-i nevoie să-mi povestești, spun eu.

Mă gândesc că poate s-o răzgândi, dar își examinează paharul rotindu-l în mână, ca și cum ar vrea să-și imagineze cum a fost fabricat. Ochii îi sunt ațintiți spre pahar în timp ce-mi spune:

— Am băut amândoi foarte mult într-o noapte. Sau, mai bine zis, eu am băut. Am intrat în camera lui și m-am băgat la el în pat.

Îmi dau seama că-și amintește noaptea cu pricina și e cu el în pat mai mult decât e cu mine aici, acum. Poate că-l strânge în brațe sau îl sărută.

Fața îi îngheață într-un zâmbet și văd umilință în el.

— A spus „Nu“ și m-a dat afară din cameră.

Îmi dau seama că mi s-a oprit respirația numai după ce m-am auzit expirând și sper că nu mă aude și Dena.

— A doua zi mi-a spus că nu are asemenea sentimente pentru mine și nici nu va avea. Că e bine să știu acest lucru dacă o să Hm prieteni. Nici măcar nu ne-am sărutat vreodată, mai adaugă ea, arun- cându-mi o privire.

Îmi vine s-o iau în brațe, dar îmi dau seama că nu vrea să He consolată. Mă întreabă dacă am țigări și scot un pachet. Aprind una, prima de când am venit aici. N-am vrut să știe Matthew că fumez, îi dau ei țigara, o ia, așa ca mai aprind una.

— Cu câți ani în urma?

— Patru? Poate cinci?

— Nu-ți vine greu să împărți casa cu el?

— Nu, spune ea, cu vocea foarte ferma. Suntem prieteni. Suntem prieteni foarte buni.

După ce se duce la culcare, mai beau un scotch pe verandă. Dena a vorbit în sfârșit cu mine, așa cum mi-am dorit mereu, dar nu simt că-am fi mai apropiate. Poate pentru că simt că ceea ce mi-a spus are un rost - dar nu văd care.

Urcând scările, îmi dau seama că sunt puțin beată. Mă duc în baie și mă spăl pe față și pe dinți, până când nu mai simt gustul de scotch sau de țigară.

Ușa lui Matthew e puțin crăpată, lumina e aprinsă. Mă opresc

încercând să hotărăsc dacă să intru sau nu. Mă gândesc la ce mi-a spus Dena și mă întreb dacă nu a fost un avertisment.

Bat în ușă. După un timp care îmi pare cam lung, Matthew spune:

— Intră.

Stă la birou mâzgălind ceva pe o coală mare de hârtie de culoarea mierii. Așteaptă o clipă până să se întoarcă spre mine.

— Am vrut doar să-ți spun noapte bună.

— Noapte bună.

În pat încerc să-mi dau seama ce m-a făcut să cred că Matthew simte pentru mine ce simt eu pentru el. Venise la lac - dar poate că doar terminase ce avea de făcut. Stătuse în spatele meu și-mi mișcase brațele - dar poate voise doar să mă învețe să înot.

Mă atinsese un pic cam mult când i-am dat sticla - dar poate fusese doar atent să n-o scape.

Îmi spun că am să aflu a doua zi dimineață și chiar aflu.

Casa pare părăsită, deși amândouă mașinile simt parcate pe alee. E cafea în cafetieră și îmi torn o ceașcă. Singura mișcare din casă e de la ceasul-pisică care mișcă ochii și dă din coadă.

Matthew intră pe ușă spunând:

— 'Neața! Dena se plimbă cu bicicleta.

Îmi dă o pagină din ziar. Privirile ni se întâlnesc, dar se uită la mine de parcă aș fi o oarecare, un oaspete venit în weekend sau vreo prietenă de-a lui Dena. Se uită la mine de parcă nu m-ar cunoaște.

— Iau și eu ce nu citești tu, spun eu, deoarece simt nevoia să fie ziarul între noi. Dar nu-i nevoie. Se duce să citească pe verandă.

La început durerea e violentă, dar apoi, fără să se potolească, devine mai constantă și mai profundă, mai mult durere decât junghi.

La lac joc teatru și mă comport ca și cum nu mi-ar păsa de Matthew. Când mă întreabă cum era Dena la paisprezece ani, îi

spun că era aproape la fel cum este acum.

— Spune-mi adevărul adevărat, zice el.

— Să nu-i spui nimic, zice ea.

Nu-i spun. Știu că nu fac decât să vorbească unul cu altul prin mine. Totul în după-amiaza asta scoate la iveală greșelile și lipsurile mele. Toate motivele pentru care omul acesta pe care eu îl doresc nu mă dorește și motivele astea aduc cu ele alte motive.

Când Matthew și Dena se duc să înoate, mă întreb de ce n-am învățat niciodată să înot, sau să patinez, sau să desenez, sau să cânt din gura sau la pian. Sunt leneșă. Îmi lipsește disciplina, nu am răbdare. Nu-mi vine în minte o singură deprindere pe care să o stăpânesc sau un singur talent pe care să-l am. Abia dacă am o slujbă, ca să nu mai vorbim de o carieră.

Când Dena merge de-a lungul țărmului cu șlapii ei negri, dând impresia că nu-i pasă cum arată, mă gândesc că mie îmi pasă prea mult și nu sunt destul de drăguță.

Când stă pe pătură și-și ia cartea despre Robert Moses și New York, îmi dau seama că nu știu nimic despre istoria New Yorkului, sau a Statelor Unite, sau orice altă istorie modernă sau antică a vreunui loc. Nu stăpânesc geografia, cât despre fizică, nici nu știu bine ce e aia. Toate astea contribuie la superficialitatea mea.

Mă gândesc apoi la tata. Îmi vine în minte că, străduindu-mă să-i fiu pe plac, speram să devin genul ăla de femeie pe care un bărbat de talia lui ar iubi-o.

Matthew înoată de cealaltă parte a lacului. Pare foarte mic acum, la distanță.

Dena se ridică.

— Vreau să-ți arăt împrejurimile.

Nu-mi vine în minte nimic de care să-mi pese mai puțin decât de natura înconjurătoare, dar mă duc ca să nu-l mai văd pe Matthew.

O urmez în pădure. E răcoare și întuneric. Se văd doar uneori licăririle soarelui printre copaci. Nu vorbim. Din câțiva în câțiva

metri Dena se apleacă să examineze o frunză sau o floare, nici una dintre ele care să pară demnă de a fi examinată. O ținem așa mult timp și eu mă gândesc că urăsc natura.

— Nu-i uimitor aici? mă întreabă ea.

— E okay.

— Vrei să ne întoarcem?

Spun ca da.

Hotărăște să ne întoarcem pe altă potecă și alege una mai puțin umblată, îngustă și cu vegetație. Merg în ritmul pașilor ei gânditori, ceea ce mă face să mă simt înhămată. Se oprește să culeagă o floare purpurie, care pare o buruină ca alea pe care le vezi pe lângă coșul de gunoi, într-un loc de refugiu de pe autostradă.

— Dena, o strig eu din spate.

— Îhî, îmi răspunde fără să se întoarcă.

— Nu pot să sufăr când îmi spui „ține-ți gura”.

— OK. N-am să-ți mai spun.

Îmi amintesc că i-am mai cerut o dată în clasa a zecea să nu-mi mai spună și mi-a răspuns, în glumă, „ține-ți gura”.

Începe să meargă mai repede. O urmez la câțiva pași distanță, ca să nu mă izbesc de ea dacă se oprește brusc să se mai extazieze în fața altor minuni ale naturii, dar nu se mai oprește. Merge din ce în ce mai repede și începe să-mi fie greu să țin pasul cu ea. După o vreme nici nu mai încerc. N-o mai văd.

Mă așteaptă în punctul în care poteca noastră se pierde în cărarea principală. Stă în genunchi, printre ferigi;

Când ajung la ea, se ridică în picioare.

— Vreau să-ți cer o favoare.

— Cu plăcere.

Nu o face imediat. Probabil că își alege cuvintele.

— Nu te încurca cu Matthew.

Ține florile de pe marginea drumului ca pe niște buruieni, ceea ce de fapt și sunt.

— N-o să se întâmple nimic între mine și Matthew, o asigur,

deși cuvintele astea mă dor.

Simte că ce am spus nu-i o promisiune. Ridică puțin capul ca o jumătate de acceptare. Mă uit la ea.

— Ai spus că sunteți doar prieteni.

— Urăsc expresia asta. Ce poate fi mai mărit, sau mai profund, sau mai important decât prietenia?

Bănuiesc că asta înseamnă că ceea ce-o fi între ea și Matthew e mai mare, mai profund și mai important decât ce-i între ea și mine, sau între el și mine, sau decât mine.

— Nu vreau să te pierd, Bob, îmi spune ea.

— N-ai să pierzi pe nimeni.

Așteaptă promisiunea mea. Mi-ar fi ușor să-i promit. Nici nu cred că am vreo șansă să mă combin cu Matthew. Dar nu-i corect din partea ei să-mi ceară așa ceva - să-mi ceară să renunț la posibilitatea de a fi eu fericită în locul ei, când la ea poate nici nu-i vorba de fericire, ci doar de mai puțină suferință.

— Nu promit.

Se holbează la mine apoi spune:

— După tot ce am făcut pentru tine.

Singura mea consolare, în timp împachetam ca să plecăm la New York, este că nu va mai trebui să-î văd din nou pe Matthew. N-o să mai fiu niciodată în preajma lui și n-o să mă mai gândesc la tot ceea ce nu sunt și nu voi fi niciodată.

Pleacă și el doar cu puțin înaintea noastră. Vine la mine în cameră și spune:

— Îmi pare bine că în sfârșit ne-am cunoscut.

— Și mie, iar în gând îi zic „Te rog ieși afară”.

— Bine, atunci ne vedem miercuri.

Nu știu la ce se referă. Apoi îmi amintesc că l-am invitat la ziua mea.

În drum spre New York, Dena și cu mine suntem tăcute. Ascultăm programul de weekend de la radio. Când oprește mașina să cobor la Farfuria Fierbinte, îmi spune:

— Cu bine!

Sunt surprinsă să descopăr în vocea ei ceva ce eu însămi am încercat să ascund: orice sentiment de afecțiune am avea una pentru alta, e acum de domeniul trecutului.

Mă gândesc la toate motivele pentru care Dena nu avea dreptul să-mi ceară să nu mă-ncurc cu Matthew și la toate motivele pentru care am avut tot dreptul s-o refuz.

Reușesc să nu-mi pară rău pentru ea, gândindu-mă că ea a ales să-și petreacă weekend după weekend, vară după vară cu un bărbat care îi amintește că nu e chiar atât de nemaipomenită, un bărbat care nu o dorește și nu o va dori niciodată. Între timp a acceptat să se culce cu un om căsătorit. Mi-am spus că toate astea sunt chestii pe care eu n-am să le fac niciodată.

Fratele meu a organizat petrecerea în mansarda prietenei lui din TriBeCa. Se întâlneau doar de câteva luni și mi s-a părut că-i cam mult să-i ceară așa ceva. Dar Jack m-a asigurat că și Kim vrea.

E o petrecere mare și ca lumea. Și-au invitat și prietenii. Toate cunoștințele mele din New York sosesc, cu excepția lui Dena. Matthew apare abia după ce Jack a ținut toastul. Observ că a venit cu mâna goală. E singurul bărbat care nu a adus flori, sau vin, sau o felicitare.

Îi fac un semn cu mâna, dar nu mă duc la el. E ușor să-l evit. Sunt atât de multe persoane. Îl văd stând de vorba mai întâi cu fratele meu Jack și apoi cu Robert. Ceva mai târziu, o fata drăguță care lucrează pentru Kim se duce la el, dar nu vorbesc prea mult.

Chiar mă miră Matthew că nu mai are a pleca. Așteaptă lângă ușă, în timp ce eu îmi iau rămas-bun de la o serie de musafiri și apoi vine la mine și îmi spune „La mulți ani”.

Îi mulțumesc, fără să mă uit la el. Aștept să plece, dar nu pleacă. Când în cele din urmă mă uit la el, îmi susține privirea.

— Aș vrea să ne mai vedem, îmi spune el.

Tot ce am simțit pentru el dă iar năvală peste mine. Îi dau numărul de telefon de-acasă.

Mă sărută abia atingându-mi buzele - înseamnă sau nimic, sau totul. După ce pleacă îmi zic „Mulți ani să trăiesc!”

— Asta-i tipul? mă întreabă Jack.

— Asta-i.

Jack clatină din cap.

-Ce-i?

— Nu-i de nasul tău.

— De unde știi?

Dar ceea ce aș vrea să-i spun este „De unde știi tu?”

— Este ca Ashley Wilkes. Toți tipii de felul ăsta sunt mai Rhett decât Rhett Butler.

Din nou întrebarea mea blând modulată:

— De unde știi?

— De unde știu? spune el strângându-mă într-o îmbrățișare de urs. De unde știu? Știu și cu asta, basta.

Matthew nu mă sună și mă simt cam nașpa, dar încerc să nu mă gândesc prea mult la asta. Las cuvintele lui Jack „asta nu-i de nasul tau” să mă consoleze. Știu însă că trebuie totuși să fiu cu băgare de seamă.

Nu că regret că m-am despărțit de Demetri. Acum îmi dau seama că tot ce mi-a spus toată lumea despre el era adevărat. Era egoist, egocentric, încrezut și așa mai departe. Dar și amuzant. Poate pentru tata nu conta lucrul ăsta, dar pentru mine da. Asta-i problema când te iei după părerile lui, sau ale oricui, în loc de ale tale.

Spre sfârșitul lui septembrie, eu și frații mei am plecat acasă în Surrey. În mașină, Jack mă întreabă dacă mai știu ceva de Ashley și îi răspund că nu.

— Credeam că-i pederast.

— Ce glumeț ești, spun eu. Eu cred că Kim e lesbiană.

E prima dată după mult timp când suntem toți patru împreună și mama ne găsește o cină pe cinste. Ca de obicei *Shalom* e pe masa unde stă corespondența și le povestesc fraților mei despre interviul avut cu ei pentru un job. Râd, iar mama

poate să râdă și ea acum. Apoi îmi amintesc cu voce tare cât de amărâtă am fost în după-amiaza aceea și cum mi-a sărit în ajutor doamna Blumenthal.

— Aș dori să te fi putut ajuta eu, spune mama.

— Bine că a avut cine să mă ajute, zic.

Imit vocea guturală a doamnei Blumenthal: „Trebuie să bei ceva” și le povestesc cum am întrebat-o ce ar bea dacă ar părăsi-o doctorul Blumenthal. Cu o față expresivă mi-a răspuns „șampanie”.

Nu cred că am trădat-o în vreun fel. Nu le-am spus că mi-a mărturisit că nu are energia necesară de-a merge mai departe.

Mama suspină.

— Ce-ai?

Ezita și, după ce se-apucă de vorbit, îmi dau seama că s-a tot gândit dacă se cade să ne povestească sau nu.

— Într-o seară, când Dena era pe la liceu și venise să cineze cu noi, ne-a spus că tatăl ei își petrecea de multe ori noaptea la spital. De câte ori avea o urgență.

Nu pricep.

— E chirurg plastician, îmi spune mama.

Tot nu pricep.

— Nu sunt prea multe urgențe în chirurgia estetică, mă lămurește Robert.

Mai târziu, lungită în pat, mă întreb dacă Dena știe despre tatăl ei. Îmi închipui că probabil știe și îmi imaginez cum m-aș simți eu dacă aș ști că tata a înșelat-o pe mama.

Apoi îmi amintesc de Richard și mă gândesc că pentru Dena căsătoria s-ar putea să nu însemne prea mult. Nu pot totuși da vina pe ea. Ce știe despre căsătorie a învățat de la părinții ei, așa cum eu am învățat de la ai mei. După câte văd eu, faptul că se culca cu Richard este doar modul lui Dena de-a încerca să nu fie mama ei.

Duminică după-amiază, când mă întorc la Farfuria Fierbinte, sună telefonul. Mă gândesc că s-ar putea să fie Dena și răsuflu

ușurată când aud o voce de bărbat.

— Sunt Matthew Stevens, se prezintă el, deși eu n-am știut niciodată ce numele de familie are. N-ai vrea să ne întâlnim să bem ceva?

Ne întâlnim la un restaurant în West Village.

Nu-i destul de cald ca să stăm afară, dar totuși stăm. Poate amândoi încercăm să ne imaginăm că e mai cald, ca să ne putem comporta de parcă ne-am văzut cu mai puțin timp în urmă. Comandăm amândoi scotch.

Matthew nu poartă ochelarii. E mai frumușel fără ei - i se văd ochii albaștri și genele lungi -, dar arată de parcă îi lipsește ceva. Îmi spunea că abia vede și mă întreb dacă fața mea nu-i pentru el doar un oval de culoarea pielii. Pare că se uită la mine fără să mă distingă bine.

Când vin băuturile îmi spune că îi pare rău că nu m-a sunat mai demult.

Aștept să dea explicații.

Dar el îmi povestește în schimb că a făcut o călătorie la Paris și cât era de frumos în septembrie, mai frumos chiar decât în aprilie. Îmi descrie lumina de pe Sena. Era aurie și avea așa un efect asupra ta, de te făcea să-ți fie dor de clipa care încă nu trecuse.

I-am descris exact sentimentul ăsta acum câteva luni lui Dena, vorbind despre lumina din Veneția și îi spun și lui despre asta.

Mă întreabă dacă mai știu ceva de ea și nu pare surprins când îi răspund că nu.

— Dar tu?

— O, da.

Ezită înainte de a continua. Cred că-i conștient că o trădează, dar totuși o face. Îmi spune că Dena tot îl mai sună să-i ceară să nu se întâlnească cu mine.

Dintr-odată îmi dau seama că ea a vorbit cu el despre mine după concertul de gospel.

— Mi-a spus că voi doi sunteți doar prieteni, îi zic și îmi amintesc cât de mult urăște expresia „doar prieteni”.

Matthew dă din cap.

— Nu prea înțeleg, spun eu.

— Ce anume?

— Ce anume? Păi, dacă sunteți doar prieteni, de ce îi pasă dacă te întâlnești cu altcineva.

— Nu cu altcineva, ci cu „tine”.

Totul e mult mai clar acum, deși nu mi-a trecut prin cap mai înainte. Credeam că vrea ca nimeni să nu se vadă cu Matthew, „nici chiar eu”.

Îmi dau seama că n-am s-o mai văd niciodată pe Dena, iar eu n-am s-o mai sun, categoric. Mă trec fiori. E ciudat să pui capăt unei prietenii, deși știi că asta e ce-ți dorești. E ca moartea: pe neașteptate înțelegi că o persoană nu mai există.

Iau o gură mare de scotch și îl întreb:

— Și tu îi lași pe prietenii tăi să hotărască cu cine să te vezi?

Când îmi spune „Era tulburată”, îmi dau seama că se apără. Îl văd acum pe Matthew așa cum l-a văzut fratele meu și mă gândesc cât de puțin i-a fost Ashley de folos lui Scarlett după război.

Își pune ochelarii. Îmi povestește că în ultima vreme Dena e și mai dificilă - îmi spune ceva și de niște lacrimi - și pare un pic îngrijorat; impresia mea este că vorbește mai puțin despre ea și mai mult despre el însuși. Încearcă să mă convingă că nu-i ciudat să-i îndeplinească dorințele.

Îmi spune că întotdeauna a fost sincer cu Dena.

— I-am spus că nu am asemenea sentimente pentru ea și nici n-o să am vreodată.

Îmi amintesc expresia feței ei când mi-a povestit cum s-a întâmplat.

— Nu contează vorbele. Felul în care te porți cu Dena îi dă speranțe. Îl privesc drept în ochi. Felul în care te-ai purtat cu mine mi-a dat speranțe.

Dă din cap și îmi dau seama că admite ceva - vinovăție? slăbiciune? nereușită? Admite cel puțin că a trecut prin situația asta și nu doar o singură dată.

Aș vrea să-mi explice de ce, dar nu spune nimic. E posibil ca Matthew să fie pederast și e posibil să nu fie. E posibil să fie doar puțin mai fricos decât noi ceilalți și e posibil să fie cu mult mai fricos. Ba chiar pare posibil ca relația cu Dena să fie pentru el mult mai profundă și mai importantă decât orice altceva.

Nu știu. Dar nu mai cred, ca în acea ultimă după-amiază la lac, că din cauza multelor, multelor mele defecte nu vrea Matthew o viață cu mine. Pare mai curând vina lui că nu vrea sau că nu poate iubi pe nimeni, iar lipsa lui de iubire nu e discriminantă.

Când chelnerul vine și ne întreabă dacă mai vrem un rând, spun:

— Eu nu mai vreau.

— Doar nota, te rog, intervine Matthew.

— Hai s-o facem jum-jum, propun eu.

Dar Matthew clatină din cap și nu mai insist. E doar o băutură. Pune câteva bancnote pe tăbliță.

— Vreți restul? Întreabă chelnerul.

Nu vrea.

Înainte de a se ridica, Matthew își cere scuze pentru problemele pe care le-a creat între mine și Dena.

— Mă simt răspunzător, declară el.

— Fii serios, îi spun și chiar vorbesc serios.

La urma urmei el n-a făcut mai nimic.

Idilă de adolescență

Încă înainte să-i văd bine pe Bobby l-am simțit, cum simte o oaie lupul. Îl vedeam agitându-se printre șevalete și scaune. Eram la cursurile Mixed Media I la New School, miercuri seara de la șase la nouă. În clasă mai era doar un singur bărbat, un director de școală pensionar.

Bobby arăta destul de bine - copilăros și cam neîngrijit, cu

umeri largi, ochi negri și maxilar pătrat -, dar nu astea îi justificau magnetismul. Când s-a așezat lângă mine am simțit de parcă îmi creșteau pene.

—Bobby Guest, s-a prezentat el cu voce guturală.

— Sophie Appelbaum.

Apoi profesoara noastră s-a ridicat în picioare. Era zveltă, athletică și avea părul castaniu, lung și des. Se numea Maureen și era genul de femeie de cincizeci de ani care făcea bătrânețea să pară o recompensă și nu o pedeapsă pentru că ai trăit. Vorbea cu accent din Vestul Mijlociu și ne spunea „voi, copii” ca un îndrumător de tabără. Între timp îți dădeai seama cât este de inteligentă.

Stilul ei de predare, cum ne-a mărturisit singură, era mai lasă-mă să te las și a devenit și mai mult așa de când adoptase un copil de trei ani din Vietnam care suferea de insomnie.

Dacă vrem o pregătire mai serioasă, ne-a spus ea, ne va da numele unui alt profesor. Părea că știe exact cate parale face și asta mă făcea să-mi doresc s-o imit. După ce ne-a expus teoria ei „nu mă bateți prea mult la cap cu învățatu”, ne-a cerut să ne prezentăm.

Prima care s-a ridicat a fost femeia din dreapta mea, ale cărei față și gât erau bej de atâta fond de ten. Era mai tânără decât Maureen, dar părea mai bătrână. Îmi aducea aminte de un hol de hotel cu fotolii prea bombate, covoare groase, fără lumină și aer.

— Margo, s-a prezentat ea. Lucrez în PR.

— Sophie, am zis eu, sperând că-i suficient.

Maureen, prietena tuturor neajutoraților din lume, mi-a făcut semn că este.

Bobby a fost singurul din clasă care și-a dat numele și prenumele. Apoi a tușit, schimbându-și vocea din guturală în mieroasă, astfel încât, când a spus: „Sunt ospătar”, mi-a amintit de porecla lui Mei Tormé, „Ceața de catifea”.

Mai erau printre noi o supraviețuitoare în lupta cu cancerul, o contabilă și o maimuțică sexi care era actriță și care ne-a spus că

o cheamă „Cheryl cu C“. Cea mai în vârstă din clasă era o străbunică și cea mai tânără o fată de clasa a douăsprezecea care nu a dat walkman-ul mai încet când s-a prezentat. A strigat pur și simplu: „Vreau să desenez coperte de CD-uri", și Bobby a completat: „Pentru surzi", cât să aud numai eu.

— Vorbiți între voi, ne-a îndemnat Maureen.

Dintr-o sacoșă a scos obiectele pe care urma să le desenăm - o cizmă veche, sticle, o eșarfă de șifon, mere, struguri, o umbrelă.

Bobby a deschis o cutie veche cu vopseluri și pensule și eu mi-am deschis-o pe a mea nou-nouță. A stors vopsea pe paletă de parcă făcuse asta de o mie de ori până atunci. Îmi ascuțeam creionul, când vecina mea, Margo, a suspinat.

— Poți să crezi asta?

— Ce anume?

— M-am înscris aici doar ca să întâlnesc bărbați.

Bobby a întins mâna spre ea, spunând pentru a treia oară, în mai puțin de o oră, „Bobby Guest".

— Bărbați de vârsta mea, a spus ea, dar se vedea că e flatată. E nebunie curată, nu crezi? a mai adăugat ea.

Mi-am dat seama că se vedea în mine pe ea însăși, două boabe de mazăre însetate de dragoste, într-o pâstaie fără masculi.

Au început ea să deseneze, el să picteze; eu mă holbam la cizmă și sticle.

— Pune-te pe treabă, m-a îmboldit Bobby, fără să mă privească.

M-am apucat să desenez. Curând am uitat de mine și de el. Nu existau decât cizma și desenul meu, cizma și desenul meu.

Am tresărit la sunetul vocii lui Bobby.

— Nu vrei o țigară?

Seara răcoroasă se transformase într-o noapte friguroasă, iar Bobby și-a scos haina neagră de piele și mi-a spus:

— Ia-o!

— Mulțumesc, mi-e bine, am refuzat eu, deși îmi era frig.

— Fii serioasă, m-a dojenit el, și mi-am pus haina pe umeri.

Mi-a oferit un Camei fără filtru, dar am scos un Benson & Hedges.

— N-am cunoscut pe nimeni care să fumeze Camei. Mă gândesc că se fumează doar în deșert.

— Iar Benson & Hedges, în timp ce faci pe bona pe undeva.

— Dar tu ce altceva faci, în afară de a servi la mese?

— Știi, nu orice chelner din New York aspiră la altceva.

— Deci ești chelner de meserie.

— Fac și eu ce pot.

— Ca de pildă?

— Fumez.

Nu-mi dădeam seama bine de ce nu mă simțeam în largul meu, dar mă gândeam că mai multe informații ar putea să ajute:

— Câți ani ai?

— Câți îmi dai?

Mi-am zis: „Actor”, și i-am spus vârsta mea.

— Treizeci și trei?

Și-a luat un fir de tutun de pe limbă.

— De ce vrei să știi? Vrei să-mi faci portretul-ro- bot? Să poți spune: „Bobby e un chelner de treizeci și trei de ani”.

-Nu.

— Spune sincer, ce vrei să știi cu adevărat, Applebaum?

Faptul că mi-a folosit numele m-a făcut să mă simt ca-n clasa a noua. Mi-a plăcut.

— Vrei să știi dacă am pe cineva? Nu am. Tu ai? Îmi pare rău. Nu-mi răspunde.

— Okay.

— Poți să-mi pui o întrebare. Numai una și am să-ți răspund cinstit.

— Okay. Ce încerci să faci acum?

— în minutul ăsta, cu tine? a întrebat el rânjind.

— Care este țelul tău în viață, l-am întrebat, și am tresărit, dându-mi seama cât de banal și serios sună.

S-a uitat în altă parte, dus pe gânduri.

— Cred că încerc să fiu un om mai bun decât cel care sunt programat să fiu.

A părut surprins să se audă spunând ceva serios. Apoi a aruncat țigara și a împins-o cu cizma în canal.

— Am treizeci și șapte de ani, a adăugat.

Sus, în atelier, Cheryl stătea în fața picturii lui Bobby. El a făcut ca la școala primară: „Bip, bip!”

Cheryl s-a întors astfel încât, trecând pe lângă el, sânii să i se frece de pieptul lui.

— Desenul tău e excelent.

Era adevărat. Îmi amintea de peisajele nostalgice ale lui Hopper făcute la Cape Cod.

— Ce faci tu la Mixed Media I? l-am întrebat eu.

— Același lucru pe care îl faceți și voi.

— Serios. De ce nu te-ai dus la avansați?

— Acolo n-aș fi fost cel mai bun.

În cea de-a doua pauză pentru fumat, mi-a oferit jacheta și am luat-o fără să scot un cuvânt.

— Și cu ce te ocupi tu, Applebaum?

Când i-am spus că lucrez în publicitate, m-a întrebat dacă a văzut și el vreuna dintre reclamele făcute de mine.

— „Trăiți trăiți trăiți fetelor fetelor fetelor”. Eu am copt-o.

Părea că știe că am mai spus gluma asta înainte. N-a băgat-o în seamă și m-a întrebat dacă îmi place munca pe care o fac.

— Important este că pentru moment n-o urăsc.

— A! exclamă el. Țintești sus.

— Scuză-mă, spuneai cât de mult îți place să servești la mese.

— A servi la mese e o treabă temporară.

— Până ajungi fumător celebru?

A venit mai aproape de mine, de parcă ar fi vrut să se încălzească. M-a privit în ochi, dar simțeam că nu o face ca să vadă mai bine cine sunt, ci ca să măsoare efectul pe care îl are asupra mea.

— Cum poți să spui așa ceva?

— N-am vrut să te jignesc.

— Ba da.

La etaj, Maureen se plimba prin clasă, uitându-se la lucrarea fiecăruia. Aceeași privire a avut-o când se uită la mângâlitura mea și la capodopera lui Bobby. Dar, după ce am ieșit amândoi din clasă, am văzut-o uitându-se la pânza lui. Lifturile erau aglomerate și încete, așa că am coborât pe scări. Avea în mână o cască, și l-am întrebat:

— Ai motocicletă?

-Da.

— Nu-i cam periculos?

A ridicat din umeri.

Ajunși afară, m-a întrebat unde locuiesc și i-am spus că în Upper West Side. El locuia în Village.

S-a uitat țintă spre Twelfth Street.

— Vrei să mănânci ceva?

Aș fi vrut.

— S-o iau ca pe-o întâlnire?

A râs.

Mă făcea să mă simt mai tânără și totodată mai bătrână decât eram, fără experiență și dincolo de experiență.

— Prefer să nu ies cu țiți ca tine, o replică de la grădiniță sau de la azilul de bătrâni.

— Ce înțelegi prin „țiți ca mine”? Chelneri, actori, scriitori?

— Satiri.

I-am observat atunci sprâncenele. Porneau în sus. Mi-am dat seama că spuneau ceva ce el n-ar fi putut sau n-ar fi vrut să spună. Îl jignisem. A dat din cap cum fac oamenii când li se spune un banc pe care nu-î consideră amuzant.

— Mi-era doar foame, a zis.

Credeam că ne îndreptăm spre un restaurant, dar nu eram sigură. Mergeam pe Fifth Avenue, ca doi trecători care din întâmplare înaintau cu pași egali.

— Am bănuț că ești actor, am spus mai mult ca pentru mine.

A clătinat din cap. Ajunși la motocicletă lui, l-am întrebat:

— Ce scrii?

— Eu mă opresc aici. La revedere, Applebaum.

M-am gândit la el toată săptămâna. N-aș fi vrut, dar m-am gândit. Mi-am sunat prietenii și i-am întrebat:

— Ce fel de individ de treizeci și șapte de ani își mai spune Bobby?

Unul mi-a spus:

— Un jucător de hochei.

— Bobby Kennedy, mi-a răspuns altul.

I-am pus întrebarea și fratelui meu mai mare și el m-a întrebat:

— Discuția asta are vreun rost?

La doar un minut după ce am început să-i descriu pe Bobby fratelui meu mai mic, el a început să imite un robot dintr-un program de televiziune de pe vremea copilăriei noastre: „Pericol, Will Robinson”.

Am ajuns devreme la New School și m-am așezat pe același scaun ca săptămâna trecută, de cealaltă parte a lui Cheryl cu C, ai cărei blugi erau atât de strâmți, încât între picioare i se forma un W. M-am prefăcut că nu o văd intrând pe Margo. Am încercat să-i sugerez telepatic: „Te rog, nu te așeza lângă mine”.

S-a așezat lângă mine.

— Bună, am salutat-o. Am crezut că ai abandonat cursul.

— De ce?

— Ai spus că vrei să întâlnești bărbați.

— De, bănuiesc că fac și eu artă pentru artă. S-ar putea să întâlnesc pe cineva care cunoaște un tip, mi-a spus, deschizând cutia pentru pictură.

Încercam să nu privesc spre ușă. Când a intrat Bobby, căutam ceva inexistent în cutia mea. Am auzit scârțâitul metalic al unui walkman și am ridicat privirea spre desenatoarea de CD-uri din clasa a douăsprezecea, care se așeza pe scaunul despre care credeam că e al lui Bobby. Bobby stătea lângă Cheryl. I-am spus

fetei din clasa a douăsprezecea că i-am uitat numele.

— Michele, mi-a răspuns.

Aveam de gând să o rog să dea muzica mai încet, în schimb m-am auzit întrebând-o cu o voce prietenoasă:

— Ce asculți, Michele?

— Zeppelin.

Era îmbrăcată la fel ca în prima săptămână: un pulover foarte larg cu găuri, o fustă lungă, neagră și bocanci.

— Nu știam că mai ascultă cineva Zep.

— Tata ascultă. E DJ.

— Pe ce post de radio?

— La petreceri.

Și-a lăsat apoi să-i cadă părul buclat și negru și să-i acopere fața. Aș fi dorit să am și eu păr sub care să pot dispărea.

O sofa, pe o platformă, luase locul naturii moarte de până atunci, iar Maureen ne-a anunțat că avem un model. Am auzit fluierături în hol - întotdeauna m-am dat în vânt după fluierături - și apoi a intrat un bărbat corpulent, într-un halat de baie din flanel ecosez și cu șlapi. Avea un păr rar vopsit într-un castaniu nefericit, deși, cum aveam să descopăr în curând, nu peste tot. Își ținea hainele într-o boccea.

— Vi-l prezint pe Bert, ne-a spus Maureen. Și el e tot pictor.

Ne-am uitat cu toții cum a deschis un dulap pentru el și am văzut cum i-au căzut pe dușumea chiloții albi și mari. Dar Bert s-a aplecat să-i ridice și i-a aruncat fluierând în dulap.

Și-a dezlegat halatul de baie și și-a lăsat șlapii lângă sofa pe care și-a aranjat burta mare și penisul mic, ca să pozeze.

— Stai comod, Bert? l-a întrebat Maureen. Poți să rămâi în poziția asta?

Da, putea.

În loc de creion am scos pensule și culori care îmi permiteau să pictez subiectul mai impresionist. Am început cu capul lui Bert, lăsând un spațiu mare, alb, pentru trup. M-am concentrat asupra ochilor și a nasului.

Aveam nevoie de o țigară ca de aer și, când Bert s-a ridicat să se întindă, mi-am înhățat jacheta și am șters-o afară. Când am trecut pe lângă Bobby, s-a aplecat pe spate să-mi spună „Bună”. I-am răspuns la fel, cu o voce indiferentă.

După câteva minute a venit și el afară. Și-a aprins o țigară ferind-o de vânt cu mâna. Când mi-a întins jacheta i-am spus:

— Am și eu jachetă.

— De ce ești supărată?

— Nu sunt.

— Eu ar trebui să fiu supărat.

— De ce?

— Dacă nu știi, nu pot să-ți spun.

Stăteam așa fumând și tăcerea mă făcea să mă simt prost. Din pură curiozitate l-am întrebat:

— De ce îți zici Bobby?

— Ce vrei să spui?

— Adică în loc de Bob, Rob sau Robert. Am încercat să îndulcesc tonul adăugând: numele fratelui meu e Robert.

— Atunci probabil că e un Robert.

— Este un Robert, am afirmat eu.

— Ai auzit de poetul Billy Collins?

-Nu.

— Păcat. Ți-ar plăcea.

Am dat din cap de parcă aș fi citit adesea poezii și le-am înțeles întotdeauna și am să caut poemele lui Collins cu prima ocazie.

Ca între cunoștințe, m-a întrebat:

— Cum îți place cursul?

— Îmi place.

— Ce zici de Maureen?

A fost o ușurare să vorbesc despre ea și nu mai conteneam. Parcă mă simțeam mai puternică și mai liberă, asemenea lui Maureen. Am încheiat aprecierile mele spunând:

— Sper să fiu ca ea când o să am cincizeci de ani.

— Nu arăți atât de bine nici acum.

Când am reușit iar să vorbesc, mi-am ridicat mâna și am strigat: „Medic! Medic!”

— Te tachinez, m-a liniștit el.

— Ești o javră scârboasă. Niciodată n-ai să fii mai bun decât ai fost programat.

— Nu poți face asta.

— Ce anume?

— Nu poți să folosești împotriva mea ceva ce ți-am spus eu.

— De ce nu pot? Așa ai făcut și tu.

Maureen stătea în fața șevaletului meu, cu mâna la gură.

— Sophie, mi-a spus ea, și mi-a plăcut cum mi-a pronunțat numele, prevenitor, ba chiar afectuos.

Mi-a sugerat să folosesc toată pânza și să schițez mai întâi subiectul complet înainte de a trece la detalii.

Cu coada ochiului, cercetam buzele lucioase ale lui Cheryl, zâmbind la ceva ce spunea Bobby. Mă prefăceam că nu-i observ, că sunt cufundată în arta mea. Mă prefăceam că sunt un pictor care pictează.

Când am simțit că Bobby mă fixează, am ridicat privirea. Ochii noștri s-au întâlnit și el mi-a susținut privirea. Mi-a susținut privirea ca și cum m-ar fi ținut pe mine întreagă, iar eu pe a lui, ca și cum l-aș fi ținut pe el. Apoi s-a uitat în altă parte, s-a dus și gata, s-a terminat. N-a durat decât un minut.

Înainte de sfârșitul orei, Bert și-a pus halatul și a făcut ocolul sălii, oprindu-se în dreptul fiecărui șevalet ca să se uite la pictura, desenul sau colajul care îl reprezenta. Nu i-a spus nimic directorului de liceu care stătea cu mâinile încrucișate pe genunchi. Și tot nimic străbunicii care își privea radioasă desenul. Cine știe ce vedea, sau ce spera să vadă Bert? Fața lui nu exprima nimic, dar mă neliniștea gândul că noi toți trebuie să-i fi rănit orgoliul.

M-am îndepărtat cu câțiva pași de pictura mea și am văzut-o cum n-o mai văzusem înainte. Avea multe lipsuri, dar mi-a sărit în ochi cel mai izbitor dintre ele. Îi făcusem lui Bert burta mai

mare și penisul chiar mai mic decât i le făcuse natura.

Ar fi fost mai greu să-i micșorez burta decât să-i măresc penisul. Problema era că mă ferisem să privesc spre penisul lui cât timp am avut prilejul și acum nu-mi mai aminteam caracteristicile.

Am încercat să-mi reamintesc alte penisuri pe care le văzusem. Mă uitasem atent la unele dintre ele. Dar chiar când le aveam sub ochi mi se păreau incognoscibile. Nici unul nu mi-a fost de folos acum.

Am mai amestecat culoare de nuanța pielii. Orbește, am mărit lungimea și circumferința minusculului ciot. Pictam frenetic, urmărind cum înainta Bert de-a lungul potcoavei. Când a ajuns la doar două șevalete de mine, am făcut un pas în spate să văd ce urma să vadă el: penisul era acum obscen de lung și gros ca un butuc, dar și mai rău, o lua în sus și se lăsa în jos ca trompa unui elefant.

Abia mi-a rămas timp să-î refac și m-am oprit brusc când s-a apropiat Bert. Nu-mi venea să continui să-i pictez penisul sub privirea lui, așa că am trecut la lobul urechii.

Îmi țineam respirația. Dar Bert a trecut agale prin fața șevaletului meu și s-a oprit la al lui Margo, privind cum desenează.

— Hai, l-a îndemnat ea. Spune ceva.

— Îmi place bărbia.

Margo a început să râdă, un râs bun, sonor, iar Bert a râs și el împreună cu ea.

Gândindu-mă că poate vor să fie singuri, m-am dus să-mi spăl pensulele. În drum, am văzut pictura lui Michele, o pădure fantastică în care Bert, în costum medieval, pătruns de o săgeată, sângera de moarte.

Din cască am auzit: *If there's a bustle in your hedgerow...*

Așteptând să-mi vină rândul la chiuvetă, am văzut că Cheryl citea un scenariu cu o replică subliniată. Am auzit-o cum încearcă pe șoptite diverse intonații. Pe un ton vesel: „Ce budincă

grozavă! “Pe un ton blazat: „Ce budincă oribilă!”

Când m-am întors la șevalet, l-am găsit pe Bobby stând pe scaunul meu și zâmbind privin- du-mi pictura.

— Pleacă de acolo, l-am apostrofat eu.

— Mi-ar plăcea să mă pictezi odată și pe mine, Applebaum.

În săptămâna aceea am lucrat cu Sam la o reclamă pentru *L¹Institute*, o nouă linie de produse antiaging.

La cincizeci și doi de ani, sau trei mii o sută de ani de publicitate, Sam știa despre îmbătrânire mai mult decât oricare altul din agenție. Cândva fusese creative director și acum era freelancer; cândva crease campanii de televiziune pentru care fusese premiat și acum desena un pachet poștal conținând o mostră de cremă hidratantă.

I-am pus lui Sam o întrebare care mă obsedează de când lucrez în publicitate:

— Unde sunt toate persoanele mai în vârstă?

— Morți, mi-a răspuns cu fața total lipsită de expresie.

Mi-a explicat apoi că maturitatea este la fel de apreciată în publicitate ca în grupurile de majorete.

Era singurul director artistic care încă mai folosea creion și hârtie în loc de computer. Țineam produsele pe pervazul ferestrei, ca el să le deseneze și eu să le încerc - demachiante, exfoliante, loțiuni tonice, măști și creme hidratante de zi și de noapte. Am tipărit un anunț pe care scria *L'INSTITUTE* și l-am fixat pe ușa camerei unde lucram noi. Sam a adăugat *DE NEBUNI*. Am atârnat un afiș care te avertiza de pericolul pe care îl reprezentau soarele și fumatul și preamărea beneficiile băutului a opt pahare de apă pe zi.

Când Sam și cu mine eram în criză de idei, spuneam: „Apă”, și aduceam pentru fiecare o sticlă cu apă. Sau îi dădeam o cremă hidratantă, spunân- du-i: „îmi pari puțin cam uscat”.

Luni și, din nou, marți arătam ce am mai creat, și toți erau încântați până miercuri, când ne întâlneam cu Bruce, cel mai tare din parcare.

Luam liftul de la nouă până jos, în hol, unde îl schimbam cu altul care ne ducea la etajul douăștrei. Intram șovăind în biroul mare al lui Bruce, odată cu echipele formate din tineri între opș'pe și douăj' de ani. La ora șase, când toți își mai luau încă sucurile din frigider și făceau poante, eu mi-î imaginam pe Bobby intrând în clasa Mixed Media I.

Trecuse de ora șapte când Bruce le-a spus „Bună treabă” celorlalte echipe care plecau să facă câte o mică modificare campaniilor publicitare pentru TV sau presă. Expresia lui s-a schimbat de la mulțumire la deconcertare când Sam i-a prezentat conceptul nostru de a trimite pachetul din Elveția, unde se presupunea că se află institutul inexistent. A clătinat din cap, în timp ce asculta scrisoarea directorului fictiv pe care eu o citeam cu voce tare și accent elvețian.

Ca și cum Sam și cu mine am fi fost niște copii care trăiam în lumea basmelor, Bruce ne-a amintit că nu exista în realitate un institut, iar produsele fuseseră realizate în Trenton. A intrat brusc în criză de timp. N-a vrut nici măcar să asculte restul ideilor noastre. „E mai important să demonstrăm sinergie”, a spus, și ne-a cerut să executăm pachete pentru spoturile „Un tu mai frumos” și „Despre ten”.

Ca întotdeauna, Sam nu a lăsat să se vadă nimic în afară de calmul lui obișnuit. Și-a scos ochelarii prinși cu un șnur și i-a lăsat să atârne de gât.

— Care e limita de timp?

Bruce voia să vadă ce-am făcut a doua zi dimineată.

Sam și cu mine n-am scos nici o vorbă în liftul care ne ducea jos, jos, jos, la parter sau în cel care ne ducea sus, la nouă. Am comandat cina. Și-a sunat soția. La ora opt, când ne-am apucat de lucru, eu mi-o imaginam pe Cheryl stând afară cu Bobby care fuma.

— De ce ești atât de tristă, draga mea? Ai vreo întâlnire?

I-am spus „Nu”, și mă simțeam atât de lipsită de întâlnire, de viață și de speranță, încât mi-am dat seama ce mult doream să-î

văd pe Bobby.

— Ai nevoie de apă, zise Sam, și ne-a adus la fiecare câte o sticlă.

I-am sugerat sloganul „Trenton produce, lumea se duce”.

— Șșt! a spus Sam. Da-mi o țigară.

I-am dat una dintre țigările indiene pe care le fuma de când se lăsase de fumat.

După vreo trei minute a ridicat carnetul și mi-a arătat desene pentru broșurile bazate pe spoturile TV.

— Cum le-ai făcut?

— Când cineva îmi cere să mănânc rahat, nu ciugulesc.

Înainte a următoarei ore de curs, am pândit ușa să-î văd pe Bobby, dar nu și-a făcut apariția.

Maureen ne-a anunțat:

— Bobby a avut un accident de motocicletă.

Am auzit un icnet și mi-am dat seama că era al meu.

— E bine? am întrebat în același timp eu și Cheryl.

— S-a lovit la picior, ne-a informat Maureen. Vine săptămâna viitoare.

Când am deschis cutia cu ustensile, înăuntru era un volum cu poeziile lui Billy Collins. Scria:

PENTRU APPLEBAUM, CU INIMA STRÂNSĂ, BOBBY GUEST.

Am presupus că Bobby mi-a dat poeziile ca să-mi arate că era inteligent, sau profund, sau el însuși poet. Am presupus că nu era decât Bobby care își spune din nou numele în gura mare.

Am luat totuși cartea cu mine în pat Mă gândeam că am să citesc o poezie, am să casc de plictiseală și am să adorm. Am stat trează jumătate din noapte citind.

— Ascultă aici, i-am spus lui Sam.

În timp ce el desena, i-am citit prima strofă din *Alt motiv pentru care nu țin o pușcă-n casă*.

Câinele vecinilor nu se oprește din lătrat.

Latră același înalt și ritmic lătrat pe care îl latră de fiecare dată când pleacă ei de acasă.

Probabil că-l aprind 'nainte de plecare.

— Citește mai departe. De ce te-ai oprit?

Am continuat să citesc poeziile la biroul meu, în timpul prânzului, sau stând la coadă la casieria băncii. Am citit poeziile așteptând metroul și așteptând o prietenă cu care mergeam la cină. Când a venit, i le-am citit și ei.

— Te porți de parcă le-a scris Bobby, a comentat ea.

Când a intrat Bobby în clasă, toată lumea a aplaudat. S-a înclinat și și-a sprijinit cârjele de perete. S-a săltat pe scaunul de lângă Cheryl.

Maureen părea epuizată și a căscat înainte de a-și relua cursul. Ne-a întrebat dacă nu este cineva împotrivă ca Bert să-și schimbe poziția. Numai directorul pensionar a ridicat mâna. O ținea ridicată în aer.

Maureen nu știa ce să facă și Bobby, eroul nostru rănit, a salvat-o.

— Mi-e teamă că nu aveți noroc, domnule Marshall.

Cu buzele strânse, directorul a lăsat mâna în jos, iar mie mi-a trecut prin minte că probabil îi lipsește autoritatea de odinioară, când elimina și exmatricula.

M-am dus la Bobby și l-am întrebat dacă se simte bine. Mi-a răspuns că da și mi-a mulțumit că l-am întrebat.

— Mi-au plăcut mult poeziile.

— Îmi pare bine.

— Sunt nemaipomenite. Mulțumesc.

— Cu plăcere, mi-a spus el, iar Cheryl a dat din cap ca și cum darul ar fi fost de la amândoi.

Bert a nimerit o poză nouă, excelentă, în care coapsa îi ascundea vederii penisul. Și m-am trezit făcând exact cum mă învățase Maureen: l-am reprezentat în întregime pe toată pânza. Când Bert s-a ridicat să ia o pauză, Bobby m-a strigat:

— Psst, Applebaum, și mi-a făcut semn spre ușă.

— Ai zis „psst“. Nimeni nu mai spune „psst“. Ce-ai pățit? l-am întrebat intrând după el în lift.

Nu mi-a răspuns înainte de a ieși afară, unde ne-am aprins țigările.

— Am depășit viteza pe West Side Highway. Băusem un pic prea mult bourbon.

— Ai băut bourbon pe West Side Highway?

— Nu pe autostradă, Applebaum.

— E cel mai tâmpit lucru pe care l-am auzit. Ești chiar cretin, sau ce?

Și atunci s-a aplecat în față, sprijinindu-se în cârje, și m-a sărutat. M-a sărutat și m-a sărutat. Apoi s-a tras înapoi și a spus:

— Da, sunt cretin.

Întoarsă în sală, am pictat dezordonat și liber. Am pictat ca un artist drogat cu Quaalude. Înainte trudeam cu disperare să fac o pictură pe care Maureen, sau oricare altul, să o considere bună, dar am uitat complet de asta. Acum pictam ceea ce vedeam și simțeam. Pictam din tot sufletul.

Maureen a aruncat o privire și fața ei spunea: „Ce se întâmplă, pisicuțo?”

La sfârșitul orelor mi-am închis cutia și mi-am sprijinit pictura de perete ca să se usuce. Între timp studiam lucrările colegilor.

Margo, trecând pe lângă mine împreună cu Bert, în drum spre ușă, mi-a spus un „la revedere” în care se uneau pașii dezlănțuiți a o sută de dansatoare din formația Rockettes.

Bobby tot mai vorbea sau asculta ce spune Cheryl, care se prefăcea că nu mă văzuse. M-am dus spre el, cu o inimă care-și pierdea curajul cam cu două sute de bătăi pe minut. Credeam că nu o să reușesc decât să le urez amândurora noapte bună. În schimb m-am trezit spunând:

— Vrei să mergem să mâncăm ceva, sau ceva de genul?

— Hai să mergem, răspunse Bobby.

Ne-am dus la Cafe Loup pe Thirteenth Street și ne-am așezat la o masă din față, ca să putem fuma. Am comandat vin roșu, salate și biftec în sânge cu cartofi prăjiți.

— Deci de unde ești? m-a întrebat el.

— De lângă Philadelphia. Dintr-un oraș numit Surrey.

— N-am auzit niciodată de el.

— Nimeni n-a auzit.

Bobby mi-a povestit că a crescut în Manhattan și a învățat la Collegiate, o școală particulară pentru

băieți pe Seventy-eighth Street și apoi la Yale. Am avut impresia ca aud mândrie în vocea lui când mi-a spus că nu-i lipsea decât o lucrare până la absolvire.

— Pare de-a dreptul stupid.

— Evident, mi-a spus el foarte detașat. Nu m-a ținut asta pe loc.

—Părinții tăi nu și-au pierdut mințile de supărare?

— Erau deja cu mințile pierdute.

Mi-a povestit că jucaseră pentru puțin timp în filme de mâna a doua - nu, nu puteam să fi auzit despre ei - și după aceea n-au mai făcut altceva decât să se îmbrace pentru cină.

— Cam ce purtau?

— Se îmbrăcau, repetă el.

Mi-a descris-o pe mama lui în rochie de șifon și pe tatăl lui în smoching.

— Pare foarte elegant.

— Ar fi fost și mai elegant dacă ora de cocktail nu ar fi început la prânz.

Răspunzând uneia dintre întrebările mele nerostite, mi-a spus că banii îi făcuse bunicul său, care avusese un succes nebun în afaceri cu demolări. A făcut una cu pământul vechea gară Penn Station.

Bobby a recunoscut că și el jucase de câteva ori - într-un serial, câteva reclame, o piesă experimentală; fusese apreciat, dar nu era pentru el. Acum scria povestiri pe care și le prezenta într-un club din East Village, ba citindu-le, ba cântându-le, în parte acompaniindu-se la chitară. Cu câteva luni în urmă îl văzuse acolo un agent literar și-i ceruse să-și bată la mașină povestirile și

să i le trimită. Dar n-a făcut-o.

— De ce?

— Și dacă mi le respinge?

— Le trimiți altcuiva.

A clătinat din cap.

— În felul ăsta o să pot spune întotdeauna că un agent mi-a cerut povestirile. Și doar eu voi fi cel care a stat în calea succesului meu.

La un moment dat au observat amândoi că eram doar noi în restaurant și s-a uitat la nota de plată.

— O plătim pe din două, m-am oferit eu.

A mai adunat și el o dată.

— Poți plăti...

A făcut o pauză și în loc de „data viitoare” a spus „niciodată”.

La garderobă am văzut că restaurantul vindea tricouri și șepci de baseball pe care era imprimată emblema localului - umbra unui cap de lup făcuta cu degetele pe perete.

În stradă, Bobby m-a întrebat dacă nu vreau să fac o plimbare până în Union Square.

— Ești invalid, i-am amintit eu.

— Mă simt bine.

Și așa era. Se mișca cu ușurință în cărje și când i-am spus-o, mi-a povestit că devenise expert după penultimul său accident de motocicletă, când învățase să scrie și cu mâna stângă.

— Ai cumva vreo dorință de a muri?

Eu tocmai aprinsesem o țigară și mi-a spus:

— Dar tu, fumătoare?

În Union Square m-a sprijinit de un perete și m-a sărutat și m-a sărutat... Și-a deschis fermoarul de la geacă și m-a tras înăuntru. Acolo, noaptea în parc, sub copaci, m-am simțit de cincisprezece ani.

Auzeam lătrături dinspre locul rezervat câinilor și m-a întrebat dacă am citit *Un alt motiv pentru care nu țin o pușcă-n casă*.

— Le-am citit pe toate.

M-a întrebat care mi-a plăcut mai mult.

— *Fantezia răzbunării*

— *Poetul rival*, spuse Bobby.

— Mi-a plăcut: „Tu ești cel de dedesubt, foin- du-te-n smochingul tău închiriat, cu vreo Cheryl locală, care se ține scai de tine”.

— Cu vreo Cindy locală... m-a corectat Bobby.

— Nu așa am zis și eu?

— Ai spus Cheryl.

— Tot un nume care începe cu C. Te culci cu ea?

— Nu, în ultimul timp am trăit ca un călugăr.

— Nostim, am spus. Eu am trăit ca o maimuță.

Am așteptat puțin și am adăugat:

— De ce te așezi lângă ea?

— Ca să mă uit la tine de la distanță.

Ne-am sărutat și apoi s-a retras puțin.

— Auzi ceva? m-a întrebat el.

Era vântul. Am stat amândoi și l-am ascultat. Am aprins o țigară și l-am întrebat din nou:

— Serios, de ce te așezi lângă Cheryl?

Mi-a tras mâna în sus ca să-și aprindă țigara de la a mea.

— Îmi amintește de mine.

— Glumești! Cum?

S-a gândit vreun minut. Apoi mi-a povestit.

— Când făceau filmul *Maratonistul*, Dustin Hoffman l-a întrebat pe Sir Laurence Olivier de ce e actor, ce-î mână să joace teatru. Știi ce-a răspuns? „Privește-mă, privește-mă, privește-mă, privește-mă.”

Lătrăturile l-au făcut pe Bobby să se simtă vinovat. Mi-a spus că trebuie să se ducă acasă și să-și plimbe câinele, pe Ario. Am început să fredonez melodia corului din cântecul lui Ario Guthrie, *Alice*s Restaurant*. Bobby cânta și el.

Am fost uimită ce voce frumoasă are.

A ridicat o cârjă ca să-mi oprească un taxi, când i-am spus:

— îmi dai palpitații.
— îmi dai palpitații! a repetat și el.
— Bine, am zis, și apoi i-am dat toate numerele mele de telefon.

Eram în pat și tocmai stinsesem lumina, când a sunat telefonul.

În loc de „alo”, Bobby m-a întrebat:

— De ce-ți dau palpitații?

— îmi pari un fel de Lothario, un cuvânt pe care nu-î mai folosisem de pe vremea când eram la facultate și acum nu-mi plăcea cum sună.

Nu mi-a răspuns imediat și mi-a trecut prin cap că l-am supărat. Dar nu era așa.

— Am fost, a recunoscut el.

N-am spus nimic.

— Nu vreau să fiu așa cu tine.

— Nu fi.

L-am întrebat de ce îi dau eu palpitații și mi-a răspuns:

— N-am de gând să-ți spun chiar totul.

Apoi m-a întrebat dacă n-aș vrea să mergem sâmbătă seara la cină și apoi la film.

La serviciu i-am spus lui Sam:

— Cred că băiatul ăsta îmi place cu adevărat.

Nici nu mi-am dat seama că-î numisem „băiat” până nu m-a întrebat Sam:

— Te-ai sărutat cu el în montagnes russes? După câteva clipe: Știe să cânte?

— Cântă foarte bine. De ce mă întrebi?

— E plăcut să fii în preajma unei persoane care cântă. Vocea Gloriei ne-a salvat căsnicia.

Seara, Bobby m-a sunat să-mi descrie cum arată cerul deasupra râului. Mai târziu m-a sunat de la restaurantul din Village unde servea la mese între accidente de motocicletă.

— Ce-ar trebui să fac ca să te aduc aici să fumezi o țigară cu

mine? m-a întrebat el.

Eram în trening și cu ochelari și trebuia să mă spăl pe cap. I-am spus că vin dacă îmi promite să nu mai meargă beat pe motocicletă.

— S-a făcut.

— Vin într-o oră, i-am spus.

Restaurantul Lion's Head era cunoscut drept localul scriitorilor și pe pereți atârnav copertele cărților scriitorilor care îl patronau. Bărbatul pe care Bobby mi l-a prezentat drept scriitor a obiectat, cu un accent irlandez:

— Sunt învățător...

Bobby l-a întrerupt.

— A cărui carte urmează să apară foarte curând, iar scriitorul-învățător nu a negat.

Bobby bea bourbon și câte un gât de bere; m-a întrebat:

— Ce-ai spune dacă ți-aș cere să petreci noaptea cu mine?

— Aș spune că e prea curând.

— Ai dreptate.

După serviciu m-am dus la Saks și mi-am cumpărat o rochie pe care nu mi-o puteam permite. Era pe gât, dar nu avea mâneci, scurtă, dar nu mini, îmbrăcată în ea eram o femeie care în curând urma să se lase de publicitate pentru o nouă și interesantă carieră încă nedecisă. În ea eram o pictoriță la prima ei expoziție într-o galerie din SoHo...

Când am ajuns acasă suna telefonul. L-am ridicat și am auzit:

— Mi-e dor de tine.

— Și mie de tine, i-am spus, și mi-a părut rău apoi, gândindu-mă că am spus prea mult.

A continuat să-mi pară rău tot timpul cât am stat de vorbă. I-am povestit despre frații mei și el mi-a spus că și-ar dori să fie la fel de apropiat de ai lui. Erau mult mai mari decât el și locuiau amândoi la Los Angeles, unde unul juca un mic rol într-o comedie, iar celălalt, director de producție, lucra pentru „șoarece”, cum îl numeau angajați! pe Disney.

A vrut să știe despre copilăria mea și eu l-am întrebat despre a lui. Mi-a povestit că a căzut odată de pe statuia lui Hans Christian Andersen din Central Park. Plângea, și bona lui i-a spus: „Nu fi copil”, chiar înainte de a leșina.

— A fost concediată?

— Nu, și a continuat: cred că ar trebui să știi că în clasa a șasea am câștigat Cupa Faversham pentru cel mai bun atlet.

— Nu pot să cred! Chiar Faversham? Isuse!

— Cât crezi că mai durează până te muți cu mine?

I-am spus că după părerea mea trebuie să așteptăm până după prima întâlnire.

— Știi? Va trebui să începem imediat să facem copii. Nu te lăsa pe tânjală, Applebaum. Nu mai ești tânără.

Sâmbătă m-am dus la sală. Am ridicat greutate, că-mi cam atârnavu pieile. Am alergat pe bandă și pe stepper; cu fiecare pas eram mai aproape de Bobby.

Acasă robotul telefonic era supraîncărcat de mesaje, printre care al lui Jack, care-mi ordona să nu beau prea mult și al lui Robert, care mă sfătuia să iau o monedă de un sfert de dolar ca să pot telefona în caz că amicul meu își ia prea multe libertăți. Nu era nici un mesaj de la Bobby.

Eram sigură că va suna cât fac duș. Eram sigură că va suna cât îmi usuc părul.

Am ridicat receptorul să mă asigur că telefonul funcționează. Am ascultat până a venit tonul.

La 7.30 mi-am pus rochia nouă. M-am dat cu mascara, cu blush și cu ruj.

La 8.00 mi-am turnat un pahar de vin. Am încercat să citesc, am încercat să dezleg cuvinte încrucișate, dar era sâmbătă și era prea greu.

La 8.30 l-am sunat pe Bobby și mi-a răspuns robotul. „Ce se întâmplă?” am spus. „Sună-mă, te rog!”

La 9.30 mi-am scos rochia, mi-am pus halatul de baie și am comandat mâncare chinezească.

La 10.00 a sunat telefonul și am spus un „Alo” înghețat. Era portarul. Venise mâncarea.

La 11.30 am sunat-o pe prietena mea Laurie.

— Ce știi despre tipul ăsta? m-a întrebat ea. Spune-mi tot ce știi.

I-am spus că a copilărit în Manhattan.

— Probabil că îl cunosc.

Când i-am spus cum îl cheamă, a exclamat:

— îl cunosc pe Bobby Guest, și pentru o clipă a fost încântată de coincidență.

Mi-era teamă să nu fi fost combinată cu el.

— îl cunoști?

— Știu cine este.

Mi-a povestit că era unul dintre puținii băieți considerați mișto la liceu. O prietenă de-a ei de la Spence fusese cu un prieten de-al lui de la Collegiate.

— Am de gând să fac ceva cercetări.

Când telefonul a sunat la ora 1.00 tot mai speram ca va fi Bobby.

— Nu-i bun de nimic, mi-a spus Laurie.

Nu era doar afemeiat, dar și-a trădat și prietenii, s-a purtat urât cu cunoștințele, a jignit străinii.

— Pe cine întrebi are ceva rău de povestit despre Bobby Guest.

Pe când îi enumera ticăloșiile, mi-am amintit cum îl sărutam în Union Square și mă gândeam: „Niciodată n-am să mă mai simt ce la cinșpe ani”.

— Până la urmă Bobby Guest îi lasă cu buza umflată pe toți, mi-a spus Laurie. Așa-i el.

Chiar știind acest lucru, noaptea, în pat, am recapitulat tot ce spuseseam și făcusem, încercând să precizez momentul în care l-am pierdut.

Duminică i-am mai lăsat un mesaj lui Bobby.

De câte ori suna telefonul alergam la el.

Amândoi frații mei s-au oferit să-î omoare și m-am gândit ce

bărbați de nădejde ajunseseră ei să fie.

La serviciu Sam m-a întrebat:

— Cum a fost?

— Vocea lui nu ne-a salvat căsnicia.

M-am simțit rău toată ziua de luni și de marți. Mi-am amintit că i-am spus „satir” și „N-ai să depășești niciodată felul cum ai fost programat”, dar mai ales „Și mie mi-e dor de tine”.

Marți noaptea, târziu, mi-am spus în cele din urmă: „Destul”, chiar dacă aș fi spus ceva aiurea, nu era probabil ce bănuiam eu.

Reluând tot ce s-a întâmplat, era ca atunci când mi se făcea o injecție. Ma pișcam ca sa am impresia ca durerea depinde de mine.

Miercuri încă nu mă hotărâsem dacă să mă duc la ultima lecție.

— Ești nebună? mă muștră Laurie. Ce altceva mai ai nevoie să știi?

— Du-te, mă sfătui Sam. Vezi ce are tipul să-ți spună.

În metrou, în drum spre New School, eram scârbită de mine însămi. Am citit cândva că Ronald Reagan urma întotdeauna sfatul ultimei persoane cu care vorbise. Mă gândeam: „Ești ca Ronald Reagan*.”

Bobby nu era în clasă.

Mi-am găsit pictura de săptămâna trecută și am pus-o pe șevalet. Era atât de dezlănțuită, încât era greu să crezi că o făcusem eu.

Bert a reluat poza de rândul trecut. Margo și-a mutat scaunul mai aproape de mine.

— Am ieșit cu Bert, mi-a spus cu voce șoptită.

— Glumești! Cum a fost?

— Plăcut. E taximetrist. Știi? Ne-am plimbat cu mașina.

Se purta de parcă am fi fost prietene bune. Și în momentul ăla eram.

Mai bine de o oră m-am uitat de la Bert la pictură și iar la Bert. Când a venit Maureen și s-a oprit să se uite la pictură am

spus:

— Nu știi ce să mai fac cu ea.

— Poate e gata, a sugerat Maureen, și am hotărât și eu că era gata.

Nu mai era timp să încep o pictură nouă înainte de petrecerea de sfârșit a cursului, așa că am ieșit afara să fumez.

Bobby stătea sprijinit de o mașină și s-a ridicat când m-a văzut. Schimbase cârjele cu un baston.

— Fii drăguță cu mine, m-a rugat, sunt infirm.

A aprins o țigară pentru el și una pentru mine.

— Îmi pare rău pentru sâmbătă, mi-a spus cu un ton politic și detașat, de parcă ar fi zis „îmi pare rău că ești răcită”.

Tot ce-mi plăcuse la el în Union Square nu mai puteam acum să sufăr. Mă făcuse să mă simt de cincisprezece ani. Politicos și detașat l-am întrebat și eu:

— Ce s-a întâmplat?

— M-am uitat la televizor la un film vechi în care juca mama. Nu avea decât un rol mic.

A continuat să-mi spună că juca o cântăreață într-un club de noapte. Se căznea să-și amintească titlul filmului, de parcă asta era informația pe care așteptam să mi-o dea.

— Oricum, am ațipit.

— Nu! În momentul acela eram tare ca Maureen, așa cum doream eu să fiu. Altceva vreau să știi. Ce s-a întâmplat?

Vedeam că îi tremură mâna.

— Nu știi.

— Asta e? Nu știi?

— Ne mișcăm atât de repede.

— Ne mișcăm repede, am spus și eu.

A oftat și a zis „Mulțumesc”, iar asta a fost unica recunoaștere a faptului că a făcut ceva rău.

— Ar fi trebuit să mă suni când ai văzut că te-am căutat.

— Știi. Îmi pare rău că n-am făcut-o.

Și atunci m-am gândit că fusese în stare să scrie povestiri și să

le cânte în public, dar nu reușise să le bată la mașină și să le pună într-un plic. Oricum mai așteptam ceva de la el. O scuză sinceră, o explicație completă, o promisiune pentru viitor. Ceva cât de cât. În schimb mi-a luat mâna.

— Ce zici de sâmbătă?

— Ce-i cu sâmbătă?

— Cină și un film.

— Nu.

— Pentru că ai alte planuri? a vrut el să știe, sau pentru că nu-mi mai dai altă șansă?

Am clătinat din cap.

— Așteaptă, m-a rugat el. Toate astea pentru că n-am telefonat o singură dată?

L-am privit fix și cel mai arătos elev din ultimul an de la Collegiate mi-a susținut privirea.

— Isuse! ești dură.

-Nu.

— O singură dată n-am sunat, o singură greșeală, și sunt scos din joc?

Era greu să crezi că Bobby Guest care stătea în fața mea era același Bobby Guest pe care îl dorisem cu atâta ardoare.

— Bine, a spus el în cele din urmă.

M-a condus până la ușă.

— Cel puțin am vorbit. Chiar să discut cu tine cele petrecute e un pas mare pentru mine.

Eram gata să-mi iau rămas-bun, când a deschis ușa și a intrat și el. Venise la petrecere. Mi-am dat seama că a vrut să vorbească întâi cu mine, ca să nu-i fac de râs față de toți ceilalți.

— Știi care e problema? m-a întrebat în lift. Te așteptai să mă schimb dintr-odată.

Cică era o petrecere, fiindcă Maureen adusese sucuri, o pungă mare de covrigi și un radio.

O bonă o adusese pe fetița lui Maureen, care se lipise de Bobby. Mă minunam câtă putere de atracție exercita chiar

asupra femeilor de trei ani. Se juca cu părul și urechile lui, îl lovea peste mâini, cum aș fi dorit să fi făcut și eu. Ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic între noi, sau ca și cum s-ar mai fi putut întâmpla ceva, mi-a făcut cu ochiul.

Bert și Margo stăteau împreună, pe divanul de pe platformă, arătând ca regele și regina lunii mai. Doar Michele stătea în fața șevaletului. Picta litere ciudate care în curând vor forma inscripții ca „Jimi Hendrix, Electric Ladyland”.

Nu auzeam nici un fel de muzică venind din căștile ei.

— Ce asculți? am întrebat-o.

— Nimic.

A zâmbit de parcă m-ar fi făcut părtașă la un secret.

Mă întrebam ce să fie. Poate walkman-ul o ajuta să nu se simtă stângace sau timidă. Poate o ajută să se izoleze. Mă uitam lung la ea, în speranța că îmi va spune, și mi-a spus:

— Îmi ține strâns părul.

Părea că își aduce aminte de ceva și mi-a întins o carte de vizită a tatălui ei.

— Uite, dacă ai nevoie de un DJ.

I-am mulțumit.

Supraviețuirea cancerului a fost nevoită să plece mai devreme și a venit la mine să-și ia rămas-bun. Mi-a luat mâinile și m-a privit în ochi, spunându-mi:

— Multă sănătate!

— Și ție la fel, i-am răspuns.

A zâmbit și mi le-a scuturat. Părea că știe prin ce am trecut cu Bobby. Am auzit-o apoi spunându-i același lucru directorului și contabilului care se dondăneau vorbind despre artă, arbitrați de străbunica.

Înainte de a pleca, am zărit-o pe Cheryl și acum am înțeles ce voia să spună Bobby afirmând că seamănă. Deși stătea singură, juca un rol. Își atingea gâtul și își puneă tot sufletul în privire, repetând în așteptarea momentului când va fi descoperită.

Cel de după tine

Nu m-am așteptat niciodată ca vreun membru al familiei mele să se schimbe, și mai ales nu tata. Dar el s-a schimbat primul și în cel mai profund mod: a murit. Mult timp după asta mama n-a mai fost în apele ei. A slăbit. Nu putea dormi. Se molipsea de orice virus, răceală, gripă. Odată, când m-am dus s-o văd, mergea prin casă târându-și picioarele în niște papuci roz, din pluș, pe care i-ai purta numai așteptând poliția să descopere că ești mort de câteva zile.

Așa își manifesta mama durerea, nu era vorba de nici o schimbare. Ceea ce a schimbat-o pe mama a fost iubirea. Papucii erau primiți cadou de la mama ei, cu care cina în fiecare vineri.

— Nu-i poți returna? am întrebat-o.

Mama nu mi-a răspuns și nu am mai insistat. Era ziua ei. Ca să sărbătorim, îi citeam scrisorile de condoleanțe, pe care mama le pusese separat de celelalte - le ziceam Bocitoarele. Le ținea într-un coșuleț antic și de demult pe noptiera ei și acum le împrăstiasem pe tot patul.

Îmi plăcea să le citesc. O Bocitoare bine scrisă putea să-î aducă pe tata printre noi pentru câteva secunde. În schimb, altele rămâneau un mister pentru mine. Nu aminteam de ele - era coșul ei -, dar trecuseră mai bine de șapte ani de când murise tata și cred că venise momentul să ne întoarcem la normal.

Cu o voce tremurând de emoție prefăcută citeam ceea ce era de fapt o scrisoare tip, de la biroul viceprimarului din Philadelphia. „...A fost un privilegiu și o onoare că l-am cunoscut pe judecătorul Applebaum.”

— M-am gândit că pare un fel de declarație, a spus mama.

— Îhî.

— Oricum e o onoare.

— Și un privilegiu.

— Șșt, m-a apostrofat ea.

Pentru următoarea misivă misterioasă, doar un mesaj urmat de o iscălitură, am spus:

— O, Doamne, asta mă termină de fiecare dată.

— De care?

— „Cu profundă simpatie...”

Am făcut o pauză înainte de a încerca să descifrez iscălitura.

— Len Rollhoff.

S-a uitat peste umărul meu.

— E Lev Polikoff.

În vocea ei am auzit ceva ce până atunci văzusem numai - zeci de peștișori argintii care sar deasupra apei golfului la Martha's Vineyard -, iar surpriza și tonul au fost la fel de frumoase ca priveliștea de atunci.

A luat scrisoarea din mână mea, ca și cum aş fi interceptat un mesaj personal și ca și cum așa și era, am spus:

— Pe asta am citit-o deja.

Parcă auzeam cum încerca să-și păstreze calmul:

— Mi s-a părut foarte drăguț din partea lui să scrie.

— O iscălitură drăguță.

Privirea pe care mi-a aruncat-o spunea: „Nu-mi spulbera aceste momente frumoase”. Și bineînțeles că avea dreptate.

— Deci cine-i ăsta?

— Cineva pe care l-am cunoscut mai demult, mi-a răspuns, și din nou peștișorii argintii au strălucit în apă.

— Cine?

— N-are importanță.

S-a ridicat și s-a dus târșâind picioarele până la dulap, unde speram că o să-și schimbe papucii cu niște balerini pe care îi purta de obicei prin casă, dar nu făcea altceva decât să se ascundă.

— Mă gândesc să vin în weekend la New York.

Îmi spunea asta tot timpul. Nu era o problemă de memorie, ci îi plăcea să se repete. A spune aceleași lucruri iar și iar părea să aibă efectul calmant al îndeletnicirilor repetitive, ca împletitul sau brodatul, în timp ce pentru mine efectul era mai degrabă ca o mișcare repetată a unei andree sau a unui ac care-mi înțeapă timpanele.

Cum nu răspunsesem, s-a întors spre mine și a spus din nou:

— Mă gândesc să vin în weekend la New York.

— Ar fi bine, am spus. Și adu-î și pe Lev Polikoff.

S-a întors din nou la dulap și mi-a spus că locuința mea, o garsonieră fără o canapea în plus, ar fi prea strâmtă pentru noi amândouă. Ca de obicei, a adăugat: „sper să nu te superi”, și ca de obicei, am răspuns: „Chiar deloc”.

Apoi a continuat ca de obicei:

— Nu cred că este momentul potrivit să stau la Robert.

Aștepta să o întreb de ce și, pentru că era ziua ei, am întrebat-o și mi-a spus:

— Are atât de multe pe cap.

Era adevărat că fratele meu mai mic avea mai multe pe cap decât putea el duce, cu copiii lui adorabili și cabinetul medical forfotind de pacienți. Dar adevăratul motiv pentru care nu era pentru ea momentul potrivit să stea la Robert era Naomi.

— Dar vor să stai cu ei, i-am spus eu, ceea ce pe jumătate era adevărat; Robert voia.

Fratele meu mai mic era atât de săritor, încât nici nu considera datoria drept o datorie. Se născuse cu genele datoriei plasate în creier chiar în centrul plăcerilor.

— Pot foarte bine sta la Jack.

De zece ori am auzit-o întrebându-î și tot de atâtea ori l-am auzit răspunzând: „E în regulă”. În felul ăsta toate aranjamentele erau făcute pentru weekendul care nu avea să aibă loc niciodată.

Presupusa ei gazdă a sunat la telefon peste câteva minute. Mi-am dat seama că e el după glasul mieros și m-am simțit ușurată. Fratele meu mai mare era jokerul familiei. A vorbit cu el câteva minute, i-a mulțumit pentru urările de ziua ei și mi-a dat telefonul.

— Ce faceți, fetelor? m-a întrebat el.

Când Jack venea în vizită, se dădea peste cap să o ducă pe mama să vadă expoziții de artă și să asculte muzică - să facă lucruri pe care nu le făcuse pe vremea când trăia tata.

— Citim Bocitoarele, i-am răspuns.

— Minunat. Unde o duci pe mama la cină, la cimitir?

I-am spus „nicăieri", deoarece sărbătorita avea chef să gătească.

— Deci stați acasă toată ziua?

— Dacă nu reușesc să o duc la vreun film.

— E deja șapte.

— Avem toată noaptea la dispoziție.

Un operator a intrat pe fir și i-a cerut fratelui meu să mai introducă în aparat 75 de cenți.

— De unde vorbești? l-am întrebat.

— Titty Bar.

— Serios, acum.

— Fir-ar să fie!

Mi-a spus că și-a băgat ultimul sfert de dolar în slipul unei stripteuze.

— Hai să mai vorbim până ne întrerupe.

Când i-am spus că o să-mi fie greu să vorbesc tot gândindu-mă că o să fim întrerupți, a zis:

— Trebuie să-ți spun ceva.

-Ce?

— îmi vine greu să-ți spun.

— Spune-mi și gata.

—N-am mai spus chestia asta niciodată nimănui.

În momentul ăla am fost întrerupți și mi-am dat seama că-și bătea joc de mine. Mama a adunat Bocitoarele și le-a pus înapoi în coș.

— Hai să bem un pahar de vin, mi-a propus.

-Hai.

Credeam că ne vom bea vinul în fața focului, dar ea s-a suit din nou în pat. Am luat ziarul și am început să caut un film care nu i-ar fi plăcut tatei, unul subtitrat sau fără acțiune.

Mama a luat romanul *Casa bucuriei*, care acum îi lua mai mult timp să-i citească decât lui Edith Wharton să-i scrie.

În timp ce mama pregătea cina, eu am făcut focul luând butuci artificiali dintr-o cămară de pe hol și din cei adevărați de pe verandă.

— Povestește-mi despre serviciul tău, mi-a spus, ghemuindu-se lângă mine pe divan.

Devenise mai afectuoasă de când murise tata și încercam să nu mă deranjeze.

— încerc să mă las de publicitate.

— Serios? Mi-am închipuit întotdeauna despre publicitate că e ceva fascinant și interesant.

— Nu lucrez în genul acela de publicitate.

— Publicitatea nu-i publicitate?

— Ba da. Așa cum a conduce un autobuz și a conduce o mașină de curse e același lucru.

— Tu în ce fel de publicitate lucrezi?

Mă mai întrebase și-i explicasem, dar întotdeauna îmi venea greu.

— Compun niște scrisori tâmpite.

— Oh! Apoi: Foarte mulți cred că reclamele de la televizor sunt mai interesante decât programele.

Ne uitam amândouă la foc.

—Voiam să-ți spun că bunica lui Dena s-a mutat pe scară cu bunică-ta. Te mai vezi cu Dena?

— Nu, i-am răspuns, deși o văzusem de curând în piața din Union Square, cumpărând mere.

Era cu un tip mai în vârstă în mocasini. Îl ținea de braț și, deși nu era chiar o chestie erotică, platonicească nu era. Mă întrebam dacă n-o fi Richard, iubitul pe care refuza să-î numească iubitul ei. Era căsătorit.

Nu-i povestisem mamei niciodată despre ne-iu- bitul căsătorit al lui Dena. Ar fi șocat-o mai mult chiar decât pe mine - ar fi fost îngrozită și și-ar fi schimbat pentru totdeauna părerea despre ea, ceea ce nu mi se părea tocmai corect, chiar dacă era o fostă prietenă.

- E cam rezervată, spuse mama. Bunica lui Dena.
- Mamă...
- Da?
- Papucii tăi mă deprimă.
- Mi i-a făcut cadou bunica.
- Știu. Cred că s-ar putea să ți-i fi dat ca să-ți facă o farsă.
- Sunt comozi.

Mama avea membrele neobișnuit de flexibile, sau ceva de genul ăsta. Stătea cu picioarele ei frumoase încolăcite ca un contorsionist în repaus. S-a uitat la papuci preț de câteva clipe.

I-a scos, s-a ridicat și i-a aruncat în șemineu. Din păcate coordonarea dintre ochi și mână îi lipsea, ca și mie de altfel, și papucii au aterizat prea departe ca să ia foc. I-a împins cu cleștele deasupra lemnului, unde flăcările ardeau de zor.

S-au aprins imediat, așa cum se întâmplă cu fibrele sintetice. Mă uitam cum ardeau. A durat puțin, dar a fost ca lumea.

— Îmi pare rău, i-am spus când s-a întors pe canapea și și-a încolăcit din nou picioarele. Îmi povesteai despre Lev Polikoff.

— S-a întâmplat cu mult timp în urmă.

Zâmbea și părea însuflețită, poate ca un rezultat al ceremonialului arderii papucilor.

— Când?

— Era pictor. L-am întâlnit pe când lucram la muzeu.

Vorbea despre Muzeul de Artă din Philadelphia, unde fusese ghid după ce terminase colegiul.

Am încercat s-o fac să povestească mai repede.

— Ți-a făcut curte? am întrebat-o, folosind propria ei terminologie.

Nu a negat.

-Și?

— Bunica nu-i agreea.

— De ce?

— Nu sunt sigură că mi-a spus vreodată de ce.

— Iar tu ai încetat pur și simplu să te mai vezi cu el.

— Generația mea era mai ascultătoare decât a voastră.

— De ce crezi că nu-î agreea bunica?

— Pentru că nu era o partidă bună, bănuiesc.

M-am uitat la ea.

— Nu era o partidă bună?

— Nu câștiga bine, m-a lămurit ea. Bunica nu voia să-mi pierd timpul. Și-a mai amintit ceva: Și nu-i plăcea barba lui.

— Prea evreiască? am vrut eu să știu.

— Obişnuia să spună: „Ar fi altceva, dacă ar îngriji-o“.

— Nu voia decât ce-i mai bun pentru tine, i-am servit și eu fraza standard cu care mama le apăra pe ambele mele bunici.

Apoi am adăugat serios:

— Îți mulțumesc că nu m-ai bătut niciodată la cap cu pierderea de timp.

— N-ai pentru ce. Mi-era teamă, a mărturisit ea.

Era o surpriză plăcută să o aud spunând adevărul. Dar imediat, partea din creierul ei ocupată cu relațiile publice a intrat în joc făcând o declarație revizuită pentru presă:

— Am încredere că vei lua cea mai buna hotărâre.

M-am ridicat ca să umplu din nou paharele cu vin și, când le-am așezat pe măsuta de cafea, am întrebat-o dacă i-a răspuns lui Lev Polikoff.

-Nu.

—Deci nu a fost decât scrisoarea de condoleanțe?

— M-a sunat, mi-a răspuns ea.

— Joyce! am exclamat eu.

— Am vorbit de multe ori cu el. E foarte drăguț.

— E grozav, am spus eu, și chiar părea grozav.

A pus o casetă primită de la Lev Polikoff. Muzică cubaneză. Ascultând-o, a devenit nu chiar nepăsătoare, dar mai relaxată. Mai puțin pasivă decât Juanita. În ochii ei întunecați era ceva nou - nu puteam spune ce, doar că părea să vadă mai mult decât ceea ce se afla în fața lor.

Aș fi întrebat-o mai multe despre Lev Polikoff, dar am auzit ușa

din spate deschizându-se și pe Jack strigând: „Surpriză”, ca unicul bărbat prezent la aniversare, așa cum și era.

Fratele meu a adus acestei seri un plus de emoție și direcție. A pus pe roate spectacolul nostru. Lumini. Aparat de fotografiat. Acțiune. Mama pregătea salata. Eu puneam masa. Jack și-a luat o bere.

Jack reușea mereu să vină acasă cu noutăți, iar în timpul cinei ne-a pus la curent cu vestea cea mai importantă: JACK ARE O ÎNTREVEDERE LA LOS ANGELES, ÎN VEDEREA ADAPTĂRII UNUI SCENARIU PENTRU EPISODUL-PILOT AL UNUI SERIAL DE TELEVIZIUNE. PRODUCĂTORUL PLĂTEȘTE AVIONUL ȘI HOTELUL.

Mama strălucea de bucurie. Părea să considere întrevederea lui Jack un fel de recompensă sau un premiu pe care nu se îndoise niciodată că îl va câștiga.

Eu eram ceva mai sceptică. Deocamdată multele întrevederi de care îmi vorbise duseseră doar la alte întrevederi. Odată, când se simțea descurajat, mi-a spus că, mai mult decât un scenarist, este un profesionist al întâlnirilor. Dar apoi și-a amintit că doar unul dintre miile de scenarii era folosit, o statistică pe care acum părea că a uitat-o.

— Acțiunea se petrece la New York, în felul ăsta nu va trebui să mă mut în L.A.

Toți cei pe care îi cunoșteam spuneau L.A., în loc de Los Angeles. Și totuși, când spuse și Jack la fel, mi-am amintit de tatăl uneia dintre prietenele mele de la colegiu, care mi-a spus că abrevierile erau un semn de superficialitate și lenevie și indicau un caracter urât.

— Nu știam că vrei să scrii pentru televiziune, am remarcat eu.

— Se câștigă o mulțime de bani dacă episodul- pilot e ales. Eu voi fi directorul executiv.

— Directorul executiv, repetă mama.

M-am ridicat să strâng masa și să aduc tortul. Am aprins lumânările. Noi am cântat, iar mama și-a pus o dorință în gând și

a suflat. I-am dat cadoul. O fotografie mai veche de-a ei restaurată și înrămată, de când era doar o fetiță stând în poalele bunicii pe care o adora. Jack nu-i adusese nici un cadou. Cum îi spunea mama, „Prezența ta este cadoul meu“ sau invers.

Duminică după prânz, Jack a citit din *Philadelphia Inquirer* programele culturale pentru weekend.

— Ce zici de Rodin? a întrebat el.

Mama s-a uitat în ziar peste umărul lui și i-a indicat alt anunț. Nu mi-au cerut părerea. Știau că nu aveam chef să mă uit la artă. Mergeam unde mer- f eau și ei și suportam orice gen de expoziție alegeau, n felul ăsta eram noul „tată”.

— Mă gândeam la intimiști, spuse mama.

— E vorba de lenjerie? am întrebat eu.

— Sunt portrete.

Portretele o interesau cel mai mult pe mama. Comandase portretele mai multor judecători, inclusiv al tatei, și se îngrijise să le expună în holul mare al clădirii tribunalului.

L-a informat pe fratele meu că intimiștii erau imediat după colțul străzii unde se afla o clădire pe care sigur ar vrea s-o vadă. Vom merge după ce trecem pe la bunica. Jack a clătinat din cap.

— Expoziția se închide la ora cinci. La bunica găsim tot timpul deschis.

Mama și Jack abia schimbau câte o vorbă când priveau picturile din galerie, ceea ce îi făcea să pară și mai apropiați decât eram eu față de fiecare dintre ei. Zăboveam la fiecare tablou, ca și ei, dar nu vedeam ce vedeau ei. Pictura reprezenta doar oameni care pozau, ceea ce părea opusul intimității.

M-am dus la mama, care se oprise mult timp la un portret.

— De ce se cheamă intimism?

Mi-a explicat că pictorii erau numiți intimiști deoarece își pictau modelul în context. Am dat din cap ca să continue să vorbească. Îmi plăcea cât era de gravă.

— Mulțumesc, i-am spus când a terminat. Eu am să pozez în cămașă de noapte.

Când dădeam să ieșim, am comentat:

— Cred că galeriile ar trebui să aibă magazine de cadouri.

— Galeriile însăși sunt magazine de cadouri, mi-a spus Jack.

Clădirea pe care ne-am dus să o vedem fusese proiectată de un arhitect pentru care lucrase Jack. A făcut înconjurul ei privind în sus.

După părerea mea, clădirea era urâtă. Le-am spus și lor. Mama, diplomată ca întotdeauna, a fost de acord pe jumătate.

— E radicală.

Când am ajuns la blocul unde locuia bunica, mi-am imaginat cum ne vom simți în apartamentul ei. I-am spus lui Jack și mamei că vreau să mă opresc la magazinul cu delicatese.

— E deja târziu, s-a opus mama.

— Hai să intrăm la bunica, ne-a grăbit Jack.

— O! Acum v-a apucat graba. Eu am mers la galeria voastră și la clădire. Acum e rândul meu.

Am încercat să nu-i las să mă grăbească. Am studiat lista pe care erau afișate sendvișurile și prețul cărnii pentru prânz. Mă uitam la salata de cartofi și la cea de varză, din vitrină.

— Bunica poate să-ți dea ceva de mâncare, a spus mama.

I-am răspuns că vreau doar să admir cum e aranjată vitrina.

— Îmi place cum reflectă celofanul lumina.

Nu se făcea să-i duc bunicii ceva de mâncare - ar fi fost nepoliticos -, dar începuse deja să mă cuprindă un presentiment rău care urma să devină complet când voi ajunge în apartamentul ei, unde nimic nu avea gust bun.

M-am dus la florărie. Privite în ansamblu, toate florile păreau frumoase, dar la oricare buchet mă uitam, observam petale ofilite sau lipsă. Dacă eu eram în stare să văd un defect, știam că bunica va detecta o sută. Avea talentul de a găsi defecte.

Am ales buchetul cel mai robust, crizanteme mari și galbene. Cu îndoială în voce, mama a zis:

— Asta-i o idee bună.

— Am impresia că va urma o vizită într-adevăr reușită, am

spus eu când intram în clădirea în care locuia bunica.

Portarul a sunat la interfon.

— Doamna Parker? a întrebat el, și a anunțat-o că venim.

— Chestia asta o să ne apropie și mai mult, am afirmat în lift.

Mă uitam la mama cum își făcea curaj.

— Am pur și simplu acest sentiment.

Bunica era nemulțumită că ne-am dus mai întâi la expoziție. Nemulțumită că am venit târziu. Bunica era nemulțumită deoarece nemulțumirea era starea ei firească de a se relaxa.

Era într-o formă excelentă. Foarte subțire, dar nu sfrijită, îmbrăcată într-un pulover roșu de caș- mir, cu o eșarfă de mătase cu roșu și alb legată la gât și pantaloni albi. Arăta mai bine decât noi, și-ți dădeai seama că și ea crede la fel.

L-a invitat să intre mai întâi pe Jack, de parcă el ar fi fost oaspetele, iar mama și cu mine ajutoarele.

— Bună, Steeny, a salutat-o Jack.

„Steeny” venea de la Bernstein, numele ei de fată și cel pe care îl mai foloseau încă prietenele ei. Când i-am dat buchetul, l-a privit cu ochi mari, ceea ce m-a făcut să regret că nu i-am dus flori mai des. A întrebat-o pe mama cum se numesc.

— Crizanteme, i-a răspuns ea.

— Ai dreptate. Nu mi-au plăcut niciodată crizantemele.

A aruncat hârtia în coșul de gunoi, lamentându-se de risipa care se făcea acum în lume. Simțeam cum se apropie sentimentul rău, așa că am spus:

— Aveam de gând să iau trandafiri, dar Jack credea că-ți plac crizantemele.

Mama și Jack s-au întors spre mine, dar am continuat să mă uit la bunica.

— Trandafirii sunt prea scumpi, a zis ea, scurtând tije.

— Care flori îți plac? am întrebat-o.

Mi-a răspuns că toate florile sunt prea scumpe.

— Să zicem că toate florile costă un penny, care ar fi atunci preferatele tale?

— Un penny?

— Ei bine, cincizeci de cenți.

— Îmi plac trandafirii, a spus ea.

— Ți-am spus eu, i-am reproșat lui Jack. Ce culoare?

— Galbeni.

— Eram sigură.

— Din ăia mici.

— Foarte bine. Data viitoare îți aduc trandafiri galbeni.

— Nu, s-a împotrivit ea. Sunt prea scumpi.

Apoi ne-a întrebat ce am vrea să ne ofere. Nu specifica niciodată băutura sau mâncarea, ca și cum ai invita pe cineva la tine fără să menționezi o anumită dată.

— Parcă te-ai mai îngrășat, îmi spuse mie.

Nu era adevărat, dar bunica avea darul să mă îngrăse doar uitându-se la mine.

— Mulțumesc. Știi, cred că aş bea un scotch.

M-a privit crunt.

— Sau un sherry. Mamă, ți-ar plăcea un pahar de sherry?

— E o idee excelentă, a răspuns mama.

Mă îngrășasem cu cinci kile de la sosire, iar mama îmbătrânise cu cel puțin zece ani. Rădăcinile părului deveniseră brusc vizibile: o linie albă, neîntreruptă, care îi despărțea spre creștet părul castaniu.

Am văzut că a observat și bunica și i-a șoptit ceva mamei, care a mai îmbătrânit cu un an sau doi.

— Sherry? l-am întrebat pe Jack, ceva mai tare decât ar fi fost necesar..

— Aș dori o „veveriță roșie", a cerut el, așa ca să se distreze.

— Asta va trebui să ți-o pregătești singur, îi spuse bunica.

În schimb și-a turnat Coca-Cola dintr-o sticlă mare, răsuflată de mult timp.

Bunica s-a dus spre un locșor unde ține sherry. M-am ținut după ea până în salon. Era o cameră să zicem impunătoare, cu perdele până la dușumea, fotolii tapitate cu pluș, totul mare și

asortat: creton, mahon și alamă. Singurul obiect care distona - și mi-a trebuit o secundă ca să-mi cred ochilor, atât de mare a fost surpriza - era un ursuleț de pluș pe sofaua galbenă, imaculată pe care nu mă mai așezasem de când mi se interzisese în copilărie. Bunica îmi spusese: „Grăsimea din păr o să păteze sofaua”, iar eu m-am întrebat: „Am eu grăsime în păr?”

Mama a privit doar o clipă ursulețul și apoi s-a prefăcut că nici nu era acolo. S-a uitat la tabloul de deasupra lui, un portret cu rama aurită al unei femei îmbrăcate într-o rochie de seară din satin ivory, cu un umăr gol. Mama mi-a spus că pictorul fusese un elev de-al lui Singer Sargent.

— E un portret excelent, a mai adăugat.

— De ce?

— Uită-te la tonurile carnației și cum sunt pictate mâinile.

Unul dintre criteriile de apreciere a portretelor, a mai spus ea, este dacă pictorul știe să picteze mâinile sau le ascunde.

Urmasem un curs de pictură în urmă cu câțiva ani și mâinile pictate de mine arătau ca niște păsări.

— E greu să desenezi mâini.

Mama încă mai descria calitățile portretului, când s-a întors bunica cu trei păhărele de sherry pe o tavă de argint. Pe când eu și mama le luam pe-ale noastre, bunica ne-a spus:

— Fiți atente! Aveți grijă!

De parcă deja vărsasem un păhărel și socotea că nu e cazul să ne mai toarne unul. După aceea am hotărât să mă așez pe sofaua galbenă, interzisă.

— Șterge-o de aici, i-am zis ursulețului.

Am întrebat dacă portretul ăsta avea și vreo povestioară în spate.

— Era în pod pe Welland Road.

Îmi plăcea să mai aflu câte ceva.

— Cine-î găsește, al lui e? am întrebat.

— Nu, nu. Am sunat vechii proprietari de la care cumpărasem casa - familia Biddles - și au zis că-i prea complicat să vină să-î

ia.

Era mai mult interesată să afle dacă autostrada fusese aglomerată. Nu știu din ce motiv mi-a venit să-i răspund:

— N-ai cumva niște biscuiți?

M-am ridicat numai pe jumătate, căci deși bunica ținea animale de pluș, eram sigură că n-o să-mi permită cu nici un chip să intru la ea în bucătărie. Nu-i plăcea ca cineva să-i umble prin lucruri, nici măcar prin cutia cu biscuiți. Asta mă făcea să am chef să-mi bag nasul peste tot, începând cu colecția ei impresionantă de pungi de hârtie, până la cutiile cu bijuterii legate cu câte trei benzi elastice.

— Să văd ce găsesc.

S-a întors cu niște sărățele și biscuiți Ritz. Le-a pus pe măsuta de cafea. Toți ne-am repezit la ele, mama, Jack, ba și bunica a luat unul. Ronțăiam cu toții. Nu s-a auzit nimic altceva până când bunica nu ne-a spus că, chiar înainte să venim noi, sunase fratele mamei mele.

— I-am zis lui Dan că veniți, a spus bunica.

De parcă un telefon dat din Chicago avea nevoie de o planificare specială și de un echipament greu de găsit, ca și cum telefonul lui era o favoare deosebită pe care noi n-am fost îndeajuns de demni să o primim.

Mi-a venit o idee genială.

— Hai să-i dăm și noi un telefon.

Bunica părea că nu aude. Ideea era nu că n-am apucat să vorbim cu unchiul meu, ci că am pierdut ocazia.

— Am vorbit cu el ieri, a informat-o mama.

— Știi ce-aș vrea eu să știu? am spus eu întor- cându-mă spre bunica.

A făcut ochii mari. Pe mine mă vedea tot copil și, cum se știe, „copiii trebuie să fie văzuți, nu și auziți” și „copii trebuie să vorbească numai când sunt întrebați”.

Totuși am continuat.

— Mi-ar plăcea să știu cum era mama când era tânără. Înainte

să-î întâlnească pe tata.

Mama mi-a aruncat o privire alarmată. Mi-am dat seama că se temea să nu întreb de Lev Polikoff. Nici nu mă gândisem la asta. Dar mi se întâmpla adesea să fiu ultima care ştie ce vrea.

— Nu-s multe de spus, a răspuns bunica.

— Mulţumesc, a zis mama.

Am început să râd. Era plăcut să o auzi pe mama glumind. Jack râdea şi el.

— Spune-ne despre tine, buni. Cum erai când erai mai tânără?

— Ce-s întrebările astea, Sophie? a ripostat ea.

Nu ştiam nici eu prea bine.

— Păi, mă gândeam că s-ar putea să ne cunoaştem mai bine.

Nimeni n-a scos nici un cuvânt. M-am întors spre bunica şi am întrebat-o fără prea mult curaj:

— Deci vrei să ne povesteşti ceva, sau nu?

A mijit ochii, căznindu-se probabil să găsească ceva să-mi spună.

— Mie ştii ce mi-ar plăcea? a intervenit Jack, ca să mă tachineze şi să se amuze. Mi-ar plăcea să ne povesteşti cum a reuşit bunicul să te facă să te măriţi cu el.

A început, aşa cum o făcea întotdeauna, prin a ne spune că părinţii ei îl considerau prea bătrân pentru ea, iar pe ea, prea tânără ca să se mărite.

— Câţi ani aveai, a întrebat Jack privind spre mine.

— Şaisprezece, am răspuns eu mişcând doar din buze.

— Şaisprezece, a spus şi ea. Şi deja aveam o mulţime de curtezani.

— Bunica voastră era o tânără foarte frumoasă, şi-a rostit mama replica.

— Bunicul vostru era foarte gelos. S-a luat odată după mine când aveam o întâlnire. S-a aşezat în spatele nostru la cinema. Vă vine să credeţi aşa ceva?

— Te iubea, a zis mama.

— Spunea că nu suportă să mă vadă cu alţi băieţi.

— Câți ani l-ai făcut pe tata să te aștepte? a întrebat mama.

— Cinci, am mișcat eu din buze spre mama.

— Cinci, a spus bunica. Era disperat. Mi-a fost milă de el.

Serios că mi-a fost.

— Și ce-ai făcut? a întrebat mama.

— L-am sfătuit să le scrie o scrisoare părinților mei. Și asta le-a câștigat încrederea.

— Ce scria în scrisoare? a întrebat fratele meu.

— Vorbea mai ales despre ce soț bun avea să fie. După ce am așteptat puțin, am întrebat-o și eu:

— Mai ai scrisoarea?

— Sigur că da.

— Pot s-o citesc? am rugat-o.

— Habar n-am pe unde o fi, mi-a răspuns.

Am întrebat-o pe mama dacă ea o citise vreodată.

— Nu cred că am citit-o. Îmi place povestea asta.

— Acum mi-ar plăcea să te întreb eu pe tine ceva, i-a spus bunica lui Jack.

— Dă-i drumul.

— Ce face... cum îi zice... fata Norei?

Nora era cea mai veche prietenă a mamei. Dar când mama a spus „Rebecca”, bunica părea că nu a auzit.

— Rebecca, a repetat Jack.

— A, da! a spus bunica.

— E o fată grozavă, a răspuns Jack. Are un iubit nou.

După cum spunea Jack, toți iubiții Rebeccăi erau negri, ceea ce părea dacă nu rasism, atunci tocmai contrariul Mă întrebam: „De ce băieți negri, Becky?“, așa cum mă întrebam și în cazul prietenului meu, Alex, „De ce femei asiatice?“, iar, în cazul meu, „De ce pirați?”

Bunica a exclamat:

— Ce păcat!

Jack a râs.

— Cred că-i place sincer de el.

— Mă gândeam la tine, a zis bunica.

Mama a intervenit:

— Jack are deja o prietenă.

— Vrei să spui Mindy? E blondă și autoritară.

— Ea nu-i ca Rebecca, a spus bunica.

— Rebecca e verișoara mea, a replicat Jack.

— Prin căsătorie, i-a tăiat-o bunica.

— Sunt prieteni, mamă.

— În plus, îi plac băieții negri, am intervenit eu, schimbând astfel subiectul pentru totdeauna.

— De! Asta nu mai știi, a zis bunica.

Mama se uita urât la mine și clătina din cap. De dragul ei am încercat să înseninez atmosfera, dar când am întrebat: „Buni, nu vrei să-mi vorbești despre ursulețul ăsta?” Mama a clătinat din nou din cap.

Mama ei ne-a povestit cum a găsit ursulețul în dulap și i-a cârpit nasul și labele.

— Nu-i adorabil? Eu am găsit că-i adorabil.

— Are un nume? am vrut eu să știu.

— Bineînțeles că nu are, a spus bunica.

— E drăgălaș, a zis Jack.

— Ei bine, ar cam trebui să plecați de acum. Nu vreau să rămâneți blocați în trafic.

Traficul era marea teamă care plana asupra existenței ei.

2

M-am întors la New York cu vechea mașină decapotabilă Karmann Ghia a lui Jack. A început să plouă și prin capotă picura apă. Din când în când, ștergeam bordul cu o cârpă pe care am recunoscut-o drept un prosop pentru musafiri de-al mamei, verde, brodat cu margarete. M-am gândit la călătoria anevoioasă pe care o făcuse prosopul ca să ajungă, din bogăția camerei de toaletă, cârpă de șters bordul.

La Pennsylvania Turnpike, l-am întrebat pe Jack care-i scenariul episodului pilot.

— *Judecătorul.*

— Cel despre tata?

— Nu-i vorba de tata, mă contrazise el.

— Înțeleg.

L-am mai întrebat ce va trebui să schimbe și cum. L-am întrebat despre întâlniri și producători și ce părere are despre Los Angeles.

— Tocmai îmi dau seama că tu nu mă întrebi niciodată nimic, am spus eu apoi.

— îmi pare rău, s-a scuzat el. Cât e ceasul?

Am ajuns pe o altă stradă până m-a întrebat și el o chestie mai serioasă.

— Cum merge treaba la serviciu?

— Mizerabil, i-am răspuns nefericită.

— Păi, să ne întoarcem atunci la viața mea.

— Trebuie să-mi găsesc alt serviciu.

— Nu spuneai că te-a sunat unul mare și tare?

— Ca să scriu reclame.

I-am amintit că încercam să mă las de publicitate. Tăcea. Speram că se gândește cum să mă ajute să încep o nouă carieră, dar l-am văzut zâmbind și mi-am dat seama că nu-i așa.

— Ce crezi că ar trebui să fac? l-am întrebat.

— Poate să încerci din nou să lucrezi la o editură. Ție îți place să citești.

— îmi place și să mănânc, dar asta nu înseamnă că ar trebui să lucrez într-un restaurant.

S-a mai gândit vreo două minute.

— Ai fi o profesoară bună.

Când i-am amintit ce catastrofă de studentă am fost, mi-a spus:

— Ai putea preda la copii înapoiați mintal.

A început să râdă în hohote.

— Fii serios!

— Ce-ai zice de agent imobiliar?

Eram gata să zic: „Dar de hingher?", când mi-am adus aminte că iubita lui lucra în domeniul imobiliar.

— Ce face Mindy? l-am întrebat.

Deși ceea ce ar fi fost cazul să-î întreb era: „Cine este Mindy?" O văzusem doar de câteva ori și nu i-am dat mare atenție. Cum remarcase Robert, în viața sentimentală a fratelui nostru mai mare, toate lucrurile bune, ca și cele rele, se terminau de obicei cam într-un an.

— N-am mai văzut-o, mi-a răspuns Jack.

-Nu?

A tăcut un timp.

— Mi-a dat un ultimatum, a zis el în cele din urmă. „Ori faci caca, ori te ridici de pe closet."

— Așa ți-a spus?

Nu mi-a mai răspuns, ceea ce însemna că da.

— Foarte romantic, am comentat eu.

— I-a venit timpul să-și întemeieze o familie, mi-a explicat el, și o fată nu poate amâna la infinit, dacă vrea să aibă copii.

— Câți ani are? Credeam că e de-o vârstă cu mine.

— E de aceeași vârstă cu tine.

După ce am depășit alte câteva variante, l-am întrebat:

— Ți-a fixat o dată anume?

— Nu vrea să mă mai vadă până nu mă hotărâsc. E posibil să trebuiască să fac caca.

După ce i-am repetat ce a spus Jack despre Mindy, Robert a dat din cap aparent aprobator.

— Nu crezi că e cam vulgară?

A ridicat din umeri, ca atunci când vrei să spui: „Lasă asta". Robert, spre deosebire de mine, știa întotdeauna să facă diferența între ce e important și ce nu e important.

— Ți s-a părut sincer? m-a mai întrebat. Cam cum a spus asta?

Am încercat să-î imit pe Jack: „E posibil să trebuiască să fac caca".

Robert și cu mine luam masa de prânz foarte aproape de biroul lui, la un restaurant chinezesc deschis de curând. Steagurile de inaugurare decorau copertina de la intrare și părea posibil ca Grădina de jad să se închidă cu aceleași steaguri fluturând de rămas-bun. Legumele mele asortate, care pluteau într-un sos maro, arătau ca diorama unei mlaștini. Sosul de langustă al lui Robert îi amintea de o placentă. Tocmai terminasem, când Robert a strigat „Hei, Neil” către alt nefericit client care intra pe ușă.

Era înalt și șleampăt în halatul lui alb, copilăros, avea ochelari cu rama neagră și dădea impresia că se uită spre interior în loc să ne privească.

— Ea e sora mea Sophie, a făcut prezentările Robert, Neil Resnick.

L-am salutat și eu.

— la-ți un scaun, l-a îndemnat fratele meu.

Deși înalt și slab, avea un nas cârn și obraji bucălați. Când și-a scos ochelarii ca să-i șteargă, i-am văzut ochii, imenși și blânzi, amintind de portretele alea de copii pictate pe catifea. Avea părul des și lung ca de hipiot, dar părea că și-l lasă lung din neglijență, și nu de dragul modei.

A luat meniul și, fiind pentru prima dată în restaurantul ăla, ne-a întrebat ce să comande.

— Te sfătuiesc să-ți iei din ăștia, i-a spus Robert împingând spre el un castron făcut din lemn cu tăieței uscați.

— Apa e bună, am spus eu.

Neil a comandat supă Wonton. Robert i-a spus chelnerului că am terminat: „A fost delicios, mulțumesc”, probabil pentru că omul părea deprimat.

— Ești medic? l-am întrebat pe Neil.

— Neurolog. Tu?

I-am spus că mă gândesc să mă înscriu la neurochirurgie, dar între timp lucrez în publicitate.

— Lucrezi pe-aproape?

I-am răspuns că lucrez în cel mai stresant cartier din partea

de mijloc a orașului, Mid-East Forties, unde crizele radiază din fiecare clădire și spaima te pândește la fiecare colț.

Neil mi-a povestit că-i destul de rău și aici, în cartierul spitalelor de la nord de Sixties Streets și de la sud de Seventies, unde predomină boala și necazurile.

— Cum crezi că arată Fifties Streets? m-a întrebat

— Nu știi? Fluturi, căluți, pâine proaspăt ieșită din cuptor, tineri îndrăgostiți.

Când Robert a spus că trebuie să se întoarcă la spital, m-am ridicat și eu.

— Chiar trebuie să pleci? m-a întrebat Neil.

Trebuia. Aveam o ședință la care aș fi întârziat dacă nu plecam chiar acum.

-N-ai vrea... a început Neil. Am putea lua prânzul cândva în Fifties?

— Sigur, i-am răspuns și i-am dat numărul de telefon de la serviciu.

După ce am ieșit, fratele meu m-a informat:

— E divorțat și are o fetiță.

— Drăguț, am comentat eu.

— El e drăguț, a zis Robert.

Joe, directorul artistic cu care lucram, mă aștepta la mine în birou. Eram în întârziere cu câteva minute, dar în „ar trebui să mergem” pe care îl spusese Joe era fatalitate, și nu destin.

Luminița roșie de pe telefonul meu clipea și nu s-a împotrivit când am rostit obișnuitul „Vreau doar să...”

Am ascultat mesajul. Era „Neil” - ezitare - „Resnick”.

Nu gândeam în franceză, dar cuvântul „frisson” s-a instalat în mintea mea. Nu m-am drogat niciodată cu Ecstasy, dar din ce mi s-a spus părea să fi luat două pilule.

Joe observa totul. Ochii lui poate s-au lărgit cu o miime dintr-un inch și am confirmat închizând pentru câteva clipe ochii. Lucrând împreună, atinseserăm simbioza gemenilor siamezi.

Ne-am dus agale spre sala de conferințe, cu pasul celui gata s-

o șteargă. Erau locuri goale la masă, dar ne-am alăturat celor de lângă perete.

Garry, directorul de creație, astăzi maestru de ceremonii, stătea cu markerul în mână lângă șevalet.

— Spuneți-mi, ce este sinergia? a întrebat el.

Nu era clar dacă întrebarea era retorică și nimeni n-a vorbit până când nu a spus: „Răspunde cineva?”

Sala s-a înviorat de definiții. „Totul pe aceeași pagină”, „Coordonare”, „Mașina bine unsă” și Gary scria toate definițiile pe șevalet. Apoi s-a întors și a clătinat din cap, aparent uimit de mințile ingenioase prezente în cameră.

Asemenea ședințe mă făceau de obicei să simt că timpul stă în loc și că tot ceea ce e frumos dispare cu totul de pe pământ. Acum, în starea de spirit provocată de Neil, ședința mi se părea o farsă muzicală și eram fermecată, deși nu-mi plăceau nici comedii muzicale, nici farsele.

Am pus cuvintele lui Garry: „Imaginați-vă fiecare departament acționând împreună în mod sinergie” pe melodia lui John Lennon *Imagine*.

În versurile lui auzeam: „Hai să prezentăm un spectacol!”

— Dăm comunicate, a strigat o fată.

— Un newsletter, cântă un carierist lingău.

Am spus și eu:

— Un memo prin e-mail.

A urmat un cor de aprobări.

— Bună idee, a spus Joe, ca de la negativist la negativist.

Când l-am sunat pe Neil, m-a întrebat dacă putem cina împreună vineri, peste trei zile. Cum el eliminase orice reținere din repertoriul nostru, i-am răspuns imediat „Okay”.

— Serios? s-a mirat el.

Puneam telefonul în furcă, când a apărut Joe în ușă și m-a întrebat dacă eram gata să mă apuc de șervețelele umede pentru nou-născuți.

Am repetat primele fraze dintr-un serial pe care îl văzusem

cândva, când stăteam acasă, fiindu-mi prea greață de școală: „Ca nisipul din clepsidră, așa se scurg zilele vieții noastre”.

Când am întrebat-o pe mama despre Lev Polikoff, vorbea așa de încet, încât a trebuit să-mi turtesc urechea de receptor.

Informațiile pe care mi le-a dat nu meritau efortul. Lev Polikoff trăia în Lamberville, New Jersey, chiar de cealaltă parte a râului din New Hope. Tot mai picta și lucra ca ilustrator.

Nu mi-am dat seama cât de mult nu dorea să vorbesc despre Lev Polikoff decât când mi-a spus „Nu te mai rețin” și a închis ea telefonul. Pentru prima dată.

În săptămânile care au urmat, singura chestie care am mai întrebat-o a fost dacă a mai vorbit cu el, și întotdeauna vorbise.

Jack mi-a prezentat-o pe Mindy cu mai puțină pompă decât pe predecesoarele ei. De pildă nu mi-a spus ce mult aveam s-o îndrăgesc. Abia dacă vorbea despre ea, ceea ce mi-a dat impresia că-i ceva trecător și efemer. Dar era tocmai pe dos, după cum am constatat atunci când m-a sunat să-mi spună că s-a logodit. M-a întrebat dacă am ceva de obiectat.

— Habar n-am, i-am răspuns. Nici n-o cunosc. Mi-a spus că Mindy era exact așa cum părea.

— Ceea ce vezi e ceea ce primești, m-a lămurit el.

— Foarte bine, dar eu abia dacă am văzut-o.

Am fost de acord să ne întâlnim la un restaurant din apropierea apartamentului lui Mindy, din Upper East Side, cam la o jumătate de zi distanță de al meu, din West Village. Restaurantul era elegant și intim și iată-î stând la bar pe elegantul meu frate, îmbrăcat în haine de stradă, cu blugi și sacou bleumarin, cămașă albă și cravată verde cu mici girafe portocalii pe ea.

— Te însori? l-am întrebat.

-Da.

Bea un martini care se asorta cu cravata lui și mi-a comandat și mie unul.

Punând băutura în fața mea, barmanii i-a spus lui Jack că a

sunat Debby să spună că Mindy va întârzia câteva minute.

— Cine-i Debby, am vrut eu să știu?

— A.P.-ul ei.

— A.P.-ul ei?

— Asistentul ei personal.

— Când vă veți căsători ea o să fie A.P.-ul tău? l-am întrebat.

— Probabil eu am să fiu A.P.-ul A.P.-ului A.P.-ului ei.

Apoi și-a răsucit scaunul, cu fața spre intrare, ca s-o poată vedea pe Mindy de cum sosește. Mi l-am răsucit și eu și am dat cu ochii de un aranjament enorm, splendid de flori albastre.

— Știi ce-s astea?

— Sunt aproape sigur că sunt flori, mi-a răspuns Jack.

Apoi a intrat Mindy, iar el s-a dus s-o întâmpine.

S-au sărutat și a ajutat-o să-și scoată ceea ce am văzut că este o haină de blană veritabilă, una pe care nu o găsisese într-un magazin second-hand și nici în dulapul bunicii ei. Arăta foarte bine în hainele ei de lucru - un taior de culoare deschisă și bluză de șifon. Avea tocuri înalte, pe care pășea cu mai multă grație decât mine în picioarele goale.

M-a salutat și ne-am ținut câteva clipe mâinile, privindu-ne așa cum fac două cumnate, cum aveam noi să fim.

După ce ne-am așezat la o masă de lângă fereastră, Mindy s-a scuzat pentru întârziere și pentru faptul că va trebui să răspundă la un telefon în timpul cinei. Era tocmai la mijlocul unor tratative importante. Lucra în agenția imobiliară a familiei sale - Grupul Bronstein - împreună cu tatăl ei, doi dintre frați și vreo mie de angajați.

Un chelner ne-a prezentat specialitățile, recomandând ceea ce credea că i-ar plăcea lui Mindy. Am comandat.

A început să-i vorbească lui Jack despre afacerea în curs și am observat că asculta cu seriozitate și nu se prefăcea că ascultă, sau voia să ne arate ce bine știa el să asculte.

Am întrebat-o dacă îi place activitatea ei și mi-a răspuns că o pasionează.

— Ce faci mai exact? am întrebat-o.

— În fiecare zi altceva.

După cum m-a întrebat: „Ție nu-ți place ce faci?" eram sigură că deja știa. I-am explicat că aproape din întâmplare am intrat în publicitate și acum nu mai pot să ies. Mi-a vorbit ca unui copil blocat într-o mină.

— Lasă că te scoatem noi de acolo.

Prin „noi" nu m-am gândit la ea și Jack, ci la întreg Grupul Bronstein cu tot cu cei care cumpărau și închiriau prin intermediul lor, printre care erau probabil și unele celebrități, și toți contractorii independenți, unii dintre ei fiind probabil șefi de echipă. Acel „noi" al ei părea să-i includă pe toți cei care aveau oarecare putere politică, financiară sau fizică - în Manhattan, sau pe pământ, sau în ceruri. Părea atât de puternică, de sigură de sine și de fermă, încât am crezut că am să scap de publicitate și m-am gândit: „De-asta o iubește Jack".

Când ne-au sosit salatele, am întrebat-o cum a cerut-o în căsătorie. Jack s-a întors spre Mindy și a cerut-o din nou:

— Vrei, te rog, să te căsătorești cu mine?

Vorbea fără pic de ironie, chiar și acum, când i s-ar fi putut trece cu vederea lucrul ăsta.

— Apoi i-am dat inelul.

Mi-am dat seama că neglijasem să-i cer mai din timp să-mi arate inelul, lucru explicabil din moment ce nu aveam și eu unul. Jack desenase inelul cu un bijutier. Un brilliant montat în platină. Îl probam, când a sunat telefonul lui Mindy. S-a dus să vorbească afară.

Am ținut mâna la distanță și i-am spus lui Jack că, dacă nu merge treaba cu Mindy, ar putea să-mi dea mie inelul de ziua mea.

— Chiar îți place? Întrebă el.

Tot așa mă întreba și când îi admiram vreunul dintre scenarii.

— N-o face pe miloaga, zise el.

Când l-am întrebat dacă Mindy avea de gând să-și schimbe

numele după căsătorie, mi-a spus că nu, dar s-ar putea să și-i schimbe el.

— Îmi păstrez numele de fată, a spus el, într-o engleză timbrată, imitând vocea lui Monty Python: „Jack Applebaum Bronstein”.

L-am întrebat dacă au fixat data nunții și mi-a răspuns că da, peste aproape un an și jumătate.

— Oamenii o să se mire, am zis eu.

Se uita pe geam la Mindy și m-am uitat și eu. Se plimba dintr-o parte în alta a trotuarului. Și-a aprins o țigară. Dădea mereu din cap, apoi s-a oprit. Ochii i s-au îngustat, colțurile gurii s-au lăsat în jos și, în timp ce ne uitam la ea, a început să se certe cu persoana de la celălalt capăt al firului.

Se vedea clar că Mindy era mai dură decât mine și decât Jack. Mi l-am imaginat pe el la capătul celălalt al firului. Ne-a zărit apoi pe geam și ne-a făcut semn cu degetul mic.

Jack mi-a spus:

— Iată mogulul meu.

Ca și cum ar fi simțit teama mea de a nu fi lăsată cu ochii-n soare, Neil m-a sunat cu o zi înainte și în dimineața respectivă. Mi-a propus să ne întâlnim la restaurantul Jules, de care mai auzisem. Se deschisese de curând și era cu neputință să găsești un loc. Dar, îmi spusese el, Jules era fiul unui pacient de-al lui.

Când taxiul meu s-a oprit în fața restaurantului, Neil mă aștepta afară. Era îmbrăcat cu o haină bleumarin de molton, din alea cu cataramă, și era mai înalt decât îmi aduceam aminte și mai stângaci. Avea o figură de adolescent, ca și cum trupul său era o casă cu coridoare și ascunzișuri pe care o moștenise, și tocmai se muta în ea.

M-a salutat, m-a luat de mână și m-a condus înăuntru. Șefa de sală l-a ignorat până când cuvintele lui rostite politicos i-au ajuns la ureche.

— Fiți, vă rog, amabilă să-i spuneți lui Jules că a venit doctorul Resnik.

Imediat a apărut Jules. L-a salutat pe Neil, mi-a spus: „îmi pare bine să vă cunosc” și ne-a condus prin restaurant, pe lângă multe modele și oameni frumoși, toți foarte tineri.

Clătinam din cap în sinea mea, până când Neil mi-a oferit scaunul spectatorului, iar el s-a așezat cu spatele la scena pentru orchestră.

— Vrei vin roșu? m-a întrebat.

I-am răspuns că da.

Știam deja că Neil e evreu ca și mine. Frecventase o școală de stat, ca și mine. Și tot ca și mine crescuse într-o suburbie, dar a lui fusese Shaker Heights, din afara orașului Cleveland.

Când am comandat amândoi biftec și cartofi prăjiți, mi-am amintit că citisem un studiu care susținea că un cuplu, cu cât seamănă mai mult, cu atât sunt mai multe șanse să rămână împreună.

Neil se tunsese și purta o cravată pe sub un pulover cu anchior. Arăta ca unu* de prin 1947, care se plimbă pe Main Street, SUA, sau așa îl vedeam eu. Când l-am complimentat pentru cum era îmbrăcat, mi-a spus că urmasse sugestiile primite la un magazin despre care știam că este o casă sofisticată de modă pentru bărbați, cu sediul central în Londra.

Îmi plăcuse apariția lui mai mult, cât timp mi se păruse original, dar apoi Neil mi-a spus că și l-a cumpărat special pentru întâlnirea noastră și de asemenea că era aproape sigur că purtase și la liceu același tip de îmbrăcăminte. Mi-a mai spus că fusese cel mai gogoman dintre gogomani tot timpul liceului, colegiului și facultății de medicină.

La liceu nu fusesem cool și populară și nici măcar pe-aproape și totuși, orice i-aș fi povestit, eram convinsă că el așa mă vedea. Când i-am spus că lucrez în publicitate, a zis că era convins că acolo ajung tinerii excepționali.

Am ripostat spunând că publicitatea și angajații ei erau la fel de imaturi și ignoranți cum fuseseră întotdeauna.

— Fraierii din liceu sunt persoanele pe care e bine să le

cunoști astăzi, am afirmat eu.

Mi-a povestit că a făcut întotdeauna ceea ce se așteptau de la el să facă și abia acum începuse să-și dea seama cine este și ce i-ar plăcea de fapt.

— Ca de pildă? am întrebat eu.

Pe lângă el se tot învârtea o fată atât de subțire, că ai fi putut-o expedia prin fax. I s-a alăturat un grup de prieteni și s-au îngrămădit în separeul alăturat.

— Cărți, de pildă, sau filme, sau muzică. N-am ascultat niciodată muzică, mi s-a plăns el.

Spre deosebire de mine, lui Neil îi plăcea muzica modernă. Mi-a vorbit despre formații de care nu mai auzisem și despre care el credea că mi-ar plăcea mult, ca de exemplu Silver Jews, pe care mi-ar trage-o. Mi-a trebuit un minut ca să înțeleg că îmi va trage un CD cu muzica lor. Am mărturisit că eu tot mai ascult casete și că multe dintre cântecele mele preferate sunt vechi de câteva zeci de ani: *Tupelo Honey* de Van Morrison; *Mercy, Mercy, Mercy* de Cannonball Adderley, *Knockin' on Heaven's Door* și încă multe altele dintre primele cântece ale lui Bob Dylan.

— Ai urechi mari, „Bugsy”.

Mi-a explicat că în jargonul jazz-ului însemna „discernământ de ascultător”.

— Îmi place și *You Sexy Thing*, am adăugat eu.

A început să cânte: „Cred în minuni de când mi-ai ieșit în cale”, și eu mi-am zis: „Iată omul care poate cânta *Hot Chocolate* de la prima întâlnire”.

Când au venit friptura și cartofii, i-am spus că nu-mi place nimic pe lume mai mult decât cartofii prăjiți.

— Și mie. Ai mâncat cartofi de la Corner Bistro? -Da.

— Cei mai buni sunt probabil la Pastis, a spus el. Deși la Four Seasons sunt divini.

M-am gândit că poate încearcă să mă impresioneze, ceea ce era drăguț, dar voiam să știe exact cine sunt și i-am spus:

— Îmi plac cartofii prăjiți de oriunde, de la cele mai renumite

restaurante până la cel mai prăpădit local. Îmi plac cartofii grași, îmi plac fără grăsimi, îmi plac unsuroși, albi și nepătrunși. Îmi plac rumeniți și îmi plac crocanți.

Dezbătând subiectul „Să slăvim acum renumiții cartofi prăjiți”, vorbeam de parcă i-aș fi împărtășit cele mai profunde convingeri și într-un fel așa era.

Nu se aștepta la lipsa mea principială de discriminare. Poate nu se potrivea cu concepția lui despre fata imperturbabilă și populară care nu-i dăduse nici o atenție în liceu. Cred că am văzut scris pe fața lui „O să fie mai greu decât am crezut”.

— Okay, a zis el, și în vocea lui se auzea accentul din Cleveland. E în regulă, deci.

Am terminat de mâncat exact în același moment și m-am gândit: „Vom rămâne împreună pentru totdeauna”. Un pic mai târziu a devenit serios.

— Presupun că Robert ți-a spus că sunt divorțat.

Am dat afirmativ din cap.

— Și am o fiică.

A dat și el din cap. Nu puteam vedea prin ochelarii lui și, ca la prima noastră întâlnire, am avut impresia că privea înăuntru, spre sine, în loc de în afară, spre mine.

A mai comandat o sticlă de vin. Mi-a povestit că fusese căsătorit timp de șaisprezece ani și divorțase de trei. Ella avea șapte ani.

Recunoșteam că nu sunt bună la matematică.

Mi-a spus că și soția lui era medic. Se întâlniseră la Yale când erau studenți și au mers amândoi la facultatea de medicină de la Harvard. Beth lucra acum în Boston.

— Ți-ar plăcea. E foarte inteligentă.

Dar căsnicia mersese din rău în mai rău. Și mi-a mărturisit că se apăra de disprețul soției sale retră- gându-se în sine.

— Când îi auzeam vocea, era ca și cum un întrerupător îmi stingea personalitatea. În fond dispăream.

N-am fost niciodată căsătorită, dar mă gândeam: „Mi s-a

întâmplat și mie. Am simțit și eu la fel".

— Pentru cât timp ai dispărut?

— Șaisprezece ani.

A tras aer în piept și apoi am auzit de ce.

— Am avut o legătură cu o femeie.

M-am gândit să spun: „Taxi dar părea prea abătut să nu îl iau în serios.

Și-a scos ochelarii, a închis ochii și a clătinat din cap. Mi-a spus că a făcut o mare greșală și am auzit asta în vocea lui. Am auzit că petrecuse ore și zile, săptămâni și luni revăzând iarăși și iarăși ce s-a petrecut. Fusesse cel mai rău lucru pe care îl făcuse în viața lui, poate singurul lucru rău și știam că nu-î va mai face niciodată. Suna ciudat poate, dar felul în care mi-a descris infidelitatea lui m-a convins de fidelitatea lui.

Simțeam în momentul ala că eu fusesem cea care avusese aventura și m-am iertat. I-am luat mâna, l-am privit drept în ochii lui pictați pe catifea și l-am întrebat:

— Ce cărți ai mai citit?

Imediat după aceea am revenit la normal, am devenit iar iubitul și iubita care deja părea că am fi, soțul și soția care părea că am fi pe cale să devenim.

Tocmai terminase de citit o nouă antologie de nuvele, care și lui și mie ne plăceau, și îi iubeam pe aceiași scriitori morți: Hemingway și Fitzgerald, dar nu pe Faulkner. Nici unul dintre noi nu citise *Ulise* și ne-am promis să nu-î citim niciodată. Am jurat că indiferent ce se va întâmpla între noi doi, n-o să-î citim.

După ce ne-au fost luate farfuriile, a spus:

— Mă simt foarte bine cu tine.

După ce am băut paharul cu Porto, s-a aplecat și m-a sărutat. După ce a plătit consumația, m-a condus afară și m-a lipit de el. Părea că cel mai bun și mai firesc lucru pe care îl puteam face era să-î iau pe Neil acasă cu mine, dacă prietena mea Kate nu mi-ar fi spus:

— Fă un efort să nu te lași în primul moment.

— Ce vrei să spui?

— Nu te culca cu el la prima întâlnire.

Când i-am spus „Ești nebună”, m-a făcut în tot felul. În taxi i-am zis șoferului: „Două opriri”. Când am ajuns în apartament am auzit telefonul. Era Neil care mă suna din taxi.

L-am văzut câteva nopți mai târziu și câteva nopți mai târziu și câteva nopți mai târziu. Mă suna la birou în fiecare dimineață și după-amiază și cam timp de o oră după fiecare telefon spuneam „da” la orice mi se cerea. Da, am să fac corectura altui exemplar al altui redactor de reclame. Da, pot să merg în timpul prânzului la o ședință de concentrare a atenției. Da, Joe și cu mine ne putem întâlni vineri cu clientul.

Joe a venit în biroul meu să mă întrebe:

— Tu ai spus că suntem gata să ne întâlnim cu clientul vineri?

-Da

— Ai înnebunit?

-Da.

— Le-am spus nici să nu se gândească.

— Perfect.

Când m-a invitat Neil să mergem la o piesă de teatru, am încercat să reacționez ca și cum mulți bărbați mă duseseră la multe, multe alte piese. Între timp mă simțeam de parcă mi-ar fi înfășurat în jurul umerilor o mantie de hermină lungă până la pământ și mi-ar fi pus în mână un sceptru.

În zăpăceala mea, i-am spus adevărul.

— Uneori mă apucă claustrofobia în timpul spectacolului.

— Nu suntem obligați să mergem, Buggy, m-a liniștit el.

— Ba da, vreau să merg.

I-am explicat că nu o să am nimic dacă am bomboane la mine.

— Nu știu de ce, am continuat. E ca și cum aș fi în stare să evadez prin gură.

Mi-a dat numele și adresa teatrului.

— Am să fiu acolo la patru ace, m-a asigurat el.

Creierul și „Polul Sud” reacționau ca o singură entitate la Neil.

Spuneau da. Era un „da" general, totuși existau anumite dezacorduri. Creierul meu, de pildă, dorea ca eu să amân să mă culc cu el. Nu din principiu, ci pornind de la întrebarea: „De ce atâta grabă?"

„Polul Sud" explica de ce atâta grabă. „Odată ce te-ai culcat cu el", spunea creierul, „nu va mai fi niciodată cum a fost înainte".

Creierul meu avea punctul lui de vedere: „De ce să nu prelungim perioada asta fericită? Vor urma ani și ani de culcat împreună".

Mintea mai presus de trup. N-am făcut curat în apartament, nici nu mi-am spălat așternutul, ca să mă asigur că nu-l voi aduce pe Neil acasă.

Înainte de a intra în teatru, Neil mi-a spus: „Ești frumoasă", și pe fața lui am văzut că într-adevăr crede că sunt. Și asta m-a făcut să mă simt și eu frumoasă.

— Și tu arăți bine.

Și chiar așa era. Purta un papion roșu și un costum gri-închis. Pe fotoliile noastre de orchestră mi-a dat bomboane cu cireșe. Ne-am ținut de mână, ne-am gădilat reciproc brațul, am urmărit piesa sau am încercat să o urmărim. După spectacol, Neil m-a dus pe canapelele albe din holul barului Royalton, pentru o cină târzie.

La cel de-al treilea pahar de vin, i-am spus că era probabil o idee bună să nu facem încă dragoste.

— Cred că ar fi mai bine așa, i-am spus, deși nu-mi aduceam aminte de ce. Cred că astfel ar însemna mai mult, am continuat, fără convingere.

— Eu aștept, dacă vrei tu. Pot să-ți respect dorințele. Dar eu sunt gata oricând.

La mine în apartament i-am zis:

— Îmi pare rău pentru dezordine.

„Polul Sud" a zis: „Glumești".

— Nu-mi pasă, m-a asigurat el.

Ne-am sărutat mult timp pe canapea. Ne-am întins pe

canapea. I-am scos papionul, mi-a scos jacheta, ne-am scos totul.

— Un alt motiv pentru care ar trebui să amânăm ... am spus eu în glumă.

Când ne-am ridicat să mergem în dormitorul meu de mărimea patului, l-am prevenit că fie ne culcăm pe cearșafuri murdare, fie scoatem totul de pe pat, să rămână numai salteaua, și ne prefacem că mă prostituez pentru cocaină.

— „Pentru cocaină”, repeta el și mi s-a părut că n-am mai auzit niciodată ceva atât de romantic.

Adam era cel mai ocupat prieten pe care îl aveam. Ziua lucra la o televiziune publică, noaptea scria piese. Eram entuziasmată de câte ori mă suna la telefon.

După ce am vorbit doar câteva minute, m-a întrebat: „Ce iei?”

I-am povestit despre Neil. Mi-a spus că niciodată nu mă văzuse atât de fericită, și mă cunoștea de douăzeci și doi de ani. Lucraserăm împreună la o editură.

— Păi, când eram cu Chris, nu păream că iau droguri?

— Cu Chris părai că ești dependentă de heroină.

Apoi mi-a spus de ce mă sunase. Îl rugasem să mă anunțe dacă aude de vreo altă slujbă, și auzise.

— E vorba despre un serial pentru BBC despre mediul înconjurător. Au nevoie de scriitori ca să-î americanizeze.

Am mărturisit că nu știu nimic despre științe naturale.

— Nu cred că trebuie să știi ceva, a spus el.

— Nici n-ai fi putut să zici ceva mai plăcut auzului, am spus eu.

A promis să mă sune când va afla mai multe. Când a închis, m-am gândit: „Am o slujbă nouă”.

Cu fiecare iubit deveneam conștientă, după un anumit timp, de toate femeile care le-au trecut prin pat înaintea mea. Le simțeam prezența chiar și numai după cât era de versat Putea fi ceva deprimant, indiferent de ce avea de spus despre asta „Polul Sud”.

Cu Neil nu eram decât noi doi. Cu Neil puteam crede că sunt singura femeie cu care făcuse dragoste și știam că nu-i prea departe de adevăr.

„Am de gând să te învăț totul”, mă gândeam. „Am să te învăț cum să fii o sută de iubiți pentru mine și cum să fiu o sută de iubite pentru tine și niciodată n-o să mai avem nevoie de altcineva.”

În somn era deja expert în ceva care niciodată nu se poate învăța: mă ținea strâns toată noaptea, cu brațele în jurul meu și pieptul lui lipit de pieptul meu.

Neil și cu mine am stat împreună nopți în șir, pierduți în Triunghiul Bermudelor din prima fază a iubirii.

Apoi mi-a fost rău de la stomac. I-am spus că am nevoie să petrec o noapte singură.

— Ai diaree? m-a întrebat. Scaune moi?

— Nu vreau să vorbesc cu tine despre scaunele mele.

Mi-a adus bere și mi-a făcut pâine prăjită. Mi-a luat temperatura. M-a sărutat pe frunte. Și când mi-a spus „Noapte bună”, am simțit că nimeni nu a avut atâta grijă de mine vreodată.

Adam m-a sunat și mi-a spus:

— Nu cred că vrei să te înhami la treaba asta.

— De ce nu?

— E o chestiune politică.

Eram gata să spun: „Credeam că-i vorba de natură”, dar apoi mi-am dat seama la ce se referea.

— Regizorul vrea să nu se schimbe decât „ora ceaiului” cu „pauza pentru cafea”. Producătorul crede că publicul american se așteaptă la mai multă dramă din partea naturii decât cel englez.

Sunt multe de făcut numai ca să poți depune CV-ul, mi-a spus el. Trebuia să scriu un scenariu nou-nouț pentru primul episod.

— Adu-i încoa', i-am spus.

M-a întrebat dacă îl pot termina în weekend.

— Sigur că pot.

Mi-a trimis caseta și scenariul printr-un curier. Am fost fericită numai văzându-mi numele pe plic. Mă gândeam la vremurile în care uram să fiu întrebată unde lucrez. Acum, mi-am zis cu glas tare, lucrez la P.B.S.

Neil mi-a spus că ar dori să mă poată ajuta - îi plăceau emisiunile despre natură -, dar își petrecea weekendul cu Ella în Boston.

Episodul era despre o zi din viața unui heleșteu.

Vocea unui englez aproape mort de plictiseală catadicsea să vorbească în timpul programului, ucigând niște fraze deja moarte, ca de pildă „Un păianjen își păzește ouăle prețioase” și „O insectă din familia Corixidelor alunecă pe suprafața apei în căutarea unei prăzi”.

Pentru scenele liniștite se auzea o muzică de harpă, compusă probabil pentru o ceremonie japoneză a ceaiului, iar pentru scenele violente se auzeau niște viori care aminteau de *Psycho*.

L-am sunat pe Jack, care mi-a sugerat să caut personajele cele mai captivante. Îmi plăcea insecta de apă, dar nu făcea de fapt ceea ce se putea numi o călătorie. Broasca avea mult farmec personal, dar cum puteai să o ierți după ce mâncase ouăle păianjenului care și-a riscat viața ca să le producă? Furtuna părea un fel de punct culminant, dar al cui?

Am dat banda înapoi, am apăsat „Play”, iar am derulat, am apăsat iar „Play” și de fiecare dată mi-am spus: „Poți s-o faci”, dar n-am putut.

Mă simțeam din nou la ora de științe naturale, dând o teză pentru care nu învățasem și alegând varianta (B) numai pentru că mă gândeam că nu vor fi trei de (C) la rând.

Până sâmbătă seara, textul avea atâtea însemnări încât nici eu nu-î mai puteam citi, iar ce reușeam să citesc nu avea înțeles. M-am hotărât pentru (E). Nimic din cele de mai sus. Am șters totul.

Duminică după-amiază l-am schimbat pe „a ucide” înapoi cu „a omori” și atunci mi-am dat seama că mai degrabă mă omor decât să mai apăs o dată „Play”.

Am sunat-o pe Kate, care mi-a spus că dacă nu reușesc să modific primul episod, nu le voi putea modifica nici pe următoarele zece și nici n-am să vreau să o fac și nici nu trebuie să mă forțez să o fac. Ceea ce trebuia să fac era să ne întâlnim și să mergem să mâncăm niște cartofi prăjiți și să bem niște vin, ceea ce am și făcut.

După ce m-am întors acasă, am compus o scrisoare de mulțumiri și scuze lui Adam și tocmai o puneam într-un plic împreună cu caseta, când a sunat Neil.

— Cum merge treaba?

I-am povestit și s-a oferit să vină la mine și să mă ajute cu episodul. Pentru o clipă m-am simțit din nou în heleşteu.

— Mulțumesc. E drăguț din partea ta, i-am spus, dar tonul meu zicea: „Nu, nu, nu de o mie de ori nu*.”

— Poate ai nevoie de o pauză.

I-am spus că o pauză care să dureze o eternitate ar fi suficient de lungă ca să mă facă să vreau să mă uit din nou la video.

— Ești sigură?

Am parafrizat-o pe Kate:

— Nu pot s-o fac și nici nu-mi place s-o fac și nici nu trebuie s-o fac.

— E clară treaba. Pot totuși să vin la tine?

Nu mai suportam să mă uit din nou la video. Totuși am imitat vocea prezentatorului pentru Neil. Se uita la text, când a sunat mama.

Încă îmi mai amintesc exuberanța din vocea ei când m-a anunțat că în sfârșit s-a obișnuit să fie singură.

— Ba chiar îmi place. Iubesc singurătatea.

Am început să râd de ușurare. Mă gândesc acum că trebuie să fi fost weekendul reîntâlnirii ei cu Lev Polikoff.

Când bunica a avut primul accident vascular, Robert a plecat la Philadelphia. M-a sunat imediat cum a fost mutată de la Urgență la Terapie Intensivă. Era calm și optimist. Nu fusese decât un accident minor, m-a asigurat el.

— Ce face mama? am vrut eu să aflu.

Robert părea tulburat.

— Mama e... excelent.

Neil a încercat să-mi explice ce este un accident vascular, dar tot ce am auzit a fost »... sânge... vase...“ și „... lobul frontal...“, până când mi-a spus că accidentul pe care l-a avut bunica era atât de banal, încât internii l-au prescurtat în A.C.B.C.P.P.B: - Aceeași chestie bătrână căzută pe podeaua bucătăriei.

Dar bunica a avut încă un mic accident cerebral și încă unul și încă unul. Când am văzut-o apoi în apartamentul ei, nu mai era decât o bătrânică culcată în pat, ținând strâns în mână un portofel alb de vinilin.

Adevărul este că mă așteptam de mult să n-o mai țină puterile, nu doar din cauza vârstei. Întotdeauna fusese de părere că oamenii se îmbolnăvesc sau mor din cauza slăbiciunilor și a neglijenței care, conform poruncii ironice a destinului, vor duce și la decesul ei. După moartea tatei, când ne-a anunțat că „face mișcare și mănâncă sănătos“, mama s-a încruntat, dar eu mi-am zis: „Ai grijă, Steeny“.

M-a surprins cât de bătrână părea, dar aspectul era un fleac în comparație cu sunetul vocii. Mi-a spus: „Vino aici, drăguț“ cu atâta afecțiune, încât m-am întors să văd dacă nu era vreo drăguță în spatele meu.

Simțeam nevoia să stau jos. Spatele picioarelor mele au găsit un scaun, dar femeia care ocupa trupul bunicii mele mi-a spus: „Stai lângă mine“.

Și eu, și mama ne-am așezat pe pat, iar bunica ne ținea de mână.

— Ce aş putea face pentru voi, copii? ne-a întrebat. Vreți ceai sau cafea? Sau poate un pahar cu sherry?

Ne-a oferit supă, sendvișuri, prăjituri, înghețată. Dacă n-avea ce voiam noi, ne-a asigurat că Laura, femeia amabilă care o îngrijea, va da o fugă să ne cumpere.

— Mulțumesc, nu vreau nimic, a refuzat rece mama.

M-am întrebat dacă brusca generozitate și afecțiune a bunicii nu i-au amintit de anii în care n-a prea dat dovadă de așa ceva.

— Pariez că vrei un scotch, mi-a spus mie.

— Aș vrea.

A chemat-o pe Laura și apoi i-a spus mamei:

— Arăți minunat, Joyce.

Mama a dat din cap de parcă ar fi primit complimente de la bunica tot timpul.

— E drept că arăți superb, mamă, i-am spus și eu.

— Serios? m-a întrebat înviorându-se.

— Foarte serios.

Și chiar așa era. Nu mai era trasă la față, tenul îi era roz în loc de cenușiu.

— Ai un ruj nou? a întrebat-o bunica.

— Nu, mamă, a răspuns ea - rece, mi s-a părut.

Când Laura s-a întors cu paharul meu de scotch, bunica i-a spus:

— Trebuia să i-î fi pus într-un pahar de cristal.

Dar acesta a fost singurul semn care amintea de vechea Steeny.

La plecare, în lift, i-am reproșat mamei:

— Nu mi-ai spus nimic.

— Despre ce?

— Despre bunica.

— Pare plăpândă, nu-i așa?

— E alta.

— Are atâtea poșete frumoase din piele. Nu înțeleg de ce nu se desparte de portofelul ăla de vinilin.

— E drăguță, am comentat eu. E chiar drăguță.

Mama a dat din cap fie că nu era de acord, fie că nu o interesa, ceea ce părea la fel de straniu și dramatic ca transformarea bunicii.

— Tu chiar nu-ți dai seama de schimbare? am vrut să știu eu.

— Sigur că-mi dau. Se simte vulnerabilă. E mai bătrână.

— Te calcă pe nervi, sau ce-ai?

— Bineînțeles că nu. Laura mi se pare tare simpatică. Tu ce zici?

Eu și Neil am plecat din oraș la sfârșitul săptămânii. O pacientă i-a pus la dispoziție casa ei de la țară, din Connecticut. Am închiriat o mașină. Pe drum l-am întrebat ce-ar vrea să fie când o să crească mare și fără ezitare mi-a răspuns: „Astronaut”.

Mi-a povestit că l-a obsedat NASA. A urmărit cu sufletul la gură oamenii care mergeau pe Lună. Trimisese scrisori tuturor astronautilor.

— Ți-au răspuns?

— Unii da.

Mi-a mai zis că va trebui să o întrebe pe mama lui unde ar putea fi scrisorile, dar apoi a spus:

— Sunt sigur că le-a aruncat.

— Vorbești serios?

— Sigur o să mă lase să le caut ore întregi pentru ca în cele din urmă să recunoască chestia asta. Apoi o să se disculpe, făcându-mă pe mine să mă simt ca un idiot numai pentru faptul că le vreau.

— Drăguț! am comentat eu. Și tatăl tău?

— Stai să mă gândesc. Cred că cel mai bun exemplu ar fi ăla cu dentistul de la școală care i-a spus că am nevoie de aparat dentar și tata m-a sfătuit c-ar fi mai bine să-mi împing dinții în față cu limba.

— Tatăl tău era...?

— Dentist? Nu, contabil.

Ne-am oprit la un anticar care avea o sumedenie de ilustrate. Unele erau doar fotografiile vechi, portrete transformate în cărți poștale, și Neil a zis:

— Pariez că nu le-a trecut prin cap că o s-o sfârșească într-o bună zi într-un anticariat.

— Nici nu te gândești că ți se poate întâmpla ție.

— Căutați ceva anume? a întrebat anticarul.

— Mie îmi plac fotografiile vechi cu animale.

Neil m-a privit de parcă n-ar fi întâlnit niciodată pe cineva mai amuzant și mai zănatic.

Mi-a fost adusă o cutie cu fotografii. Vechi grădini zoologice, o hulubărie, un cârd de struți - le-am cumpărat pe toate.

În mașină i-am povestit lui Neil că fotografia mea preferată era cu o fată pe nume Dovima care poza între doi elefanți. Am căutat toată viața mea o rochie ca a ei, lungă și neagră, deși ei nu-i purtase prea mult noroc. Conform necrologului ei, ajunsese ceea ce *The Times* numește „hostess” într-o popicărie.

Când am intrat pe aleea casei, Neil mi-a înmănat o enormă pungă cu bomboane, zicându-mi:

— împotriva claustrofobiei.

Simțeam exact opusul și i-am spus-o. Îmi venea în minte expresia „zări deschise”, pe care o auzisem de la un fost iubit când descria peisajul din vestul care îi lipsea și de care îi era atât de dor.

Casa era veche și plină de farmec, cu dușumele vopsite și cu un șemineu. Ne-am dezbrăcat în timp ce urcam scările spre dormitor, unde ne-am dus direct în patul cu baldachin.

Când am deschis ochii, am văzut pe geam merii înfloriți.

În ultimii ani, singurul lucru pe care îl „găteam” la cină pentru cineva era să desfac un pachet nou de țigări și să golesc scrumiera. Dar voiam să gătesc pentru Neil. Poate pentru că-mi povestise cum a crescut cu mâncare din cuțit, iar soția lui comanda întotdeauna ceva la domiciliu. Nu știam de ce, dar am luat mașina și m-am dus la piață să cumpăr una-alta și la un magazin de băuturi să iau vin.

Când m-am întors, Neil vorbea la telefon și probabil tocmai formase numărul, căci întreba:

— Pot să vorbesc cu Ella, te rog?

Apoi a spus: „Bine, am înțeles”, dar nu chiar în receptor, și-a închis.

A încercat să glumească imitând vocea fostei lui soții: „Nu-i

aici" și trântind apoi telefonul.

— Ți-a trântit telefonul în nas?

A imitat-o din nou.

— Credeam că tu și Beth sunteți în relații bune.

— Suntem, relativ.

— Adică cum relativ?

— Înainte îmi închidea telefonul numai cum îmi auzea vocea.

A încercat să râdă. Mi-a spus că se împăcau mai bine decât alte cupluri divorțate.

S-a întors cu spatele la mine» prefăcându-se că scotocește după ceva într-un sertar. S-a dus în cealaltă cameră, apoi a urcat scările. Mi l-am amintit spunându-mi că a dispărut șaisprezece ani din cei șaisprezece în care fusese căsătorit.

Am despachetat cumpărăturile și am spălat legumele. Am scos dopul sticlei de vin și mi-am turnat un pahar.

S-a întors în bucătărie abia când a sunat telefonul și am răspuns. Îi cunoșteam acum pe cei de la el de la serviciu. Era Helen.

— Îl caut pe doctorul Resnick, îmi spuse ea.

— Eu sunt doctorul Resnick, am glumit eu, și am fost bucuroasă să-i văd pe Neil zâmbind.

A luat telefonul și a acceptat să vorbească cu o pacientă.

— Doctorul Resnick la telefon.

Era tot timpul căutat la telefon» deoarece ținea locul multor medici și, în special, pe-al unuia care călătorea non-stop, doctorul Glatz, ai cărui paci- enți erau celebrități de toate soiurile și deosebit de pretențioși.

Nu mă deranja. Îmi plăcea să-i ascult pe Neil vorbind la telefon cu pacienții. Îmi plăcea cât era de sigur și de bine informat și îmi plăcea că ajuta pe câte cineva care avea nevoie de ajutor.

După ce vorbea cu ultimul pacient, îmi spunea: „îmi pare rău", și eu îi răspundeam: „Să nu-ți pară".

— Nu pot să cred că-mi faci de mâncare.

— Nici eu.

Am aprins lumânări, am decorat masa cu noile mele ilustrate. Puiul a fost comestibil, iar salata excepțională.

Apoi am cercetat un raft cu casete video. A fost fericit să găsească *2001: Odiseea spațială*.

— Trebuie să ne uităm la ăsta, m-a rugat.

— E vorba despre spațiu, nu-i așa? Și despre viitor?

— Îhî...

— Am niște vești proaste pentru tine, l-am anunțat. Urăsc și spațiul, și viitorul.

— Nu vorbi așa, te rog.

În pat, Neil m-a întrebat dacă fusesem vreodată pe punctul de a mă căsători.

I-am povestit câte ceva despre Chris. Crescuse în Manhattan, învățase la Brown și era avocatul oamenilor fără adăpost. Fuseserăm logodiți timp de trei săptămâni, după care am hotărât să nu mai continuăm.

— De ce?

— Căsătoria n-ar fi schimbat nimic. Ar fi fost doar ceva mai mult din același lucru.

— Adică din ce?

— *Cui îi e frică de Virginia Woolf?* am spus eu.

— Deci nu-ți pare rău?

— A murit. Într-un accident de mașină.

— Isuse! Când?

— Cam cu un an mai târziu.

E așa de trist, a spus Neil, ținându-mă în brațe.

A adormit, iar eu am zăcut așa, lângă el. Apoi m-am îmbrăcat și am coborât. Mi-am turnat un pahar de vin și m-am dus să-i beau pe verandă.

Luna nu era plină, dar era dolofană, și lumina merii și petalele căzute sub ei.

Am fumat o țigară. Ceea ce nu-i spusese lui Neil era că am crezut întotdeauna că în cele din urmă am să fiu împreună cu Chris, chiar după ce ne-am despărțit, chiar după ce a murit.

Adam mă însoțise la înmormântare. Era multă lume, așa cum este întotdeauna când moare cineva tânăr. Stăteam în spate, de unde era greu să vezi și greu să auzi ceva.

Mă uitam la toate femeile. Nu le puteam vedea decât din spate, dar le studiam fiecareia părul și spatele. Gâtul și umerii. Brațele. M-am trezit gân- dindu-mă: „Tu? Cu tine s-a culcat?” Eram acolo, la înmormântarea lui, copleșită nu de durere, ci de gelozie.

Ghicindu-mi gândurile, Adam mi-a spus că, oricine ar fi fost acele femei, ele nu însemnau nimic pentru Chris.

— Țineau doar locul cald pentru tine.

Ca într-o procesiune, ne-am dus în Central Park, dincolo de carusel, pe terenul unde Chris juca softball duminicile. Acolo era o cupă de metal cu cenușa lui și atât Adam, cât și eu am luat puțin din ea ca să o împrăștiem pe pământ. Ca în glumă, am spus, așa cum o mai făcusem de o mie de ori:

— Spune-mi adevărul: crezi că eu și Chris vom mai fi vreodată împreună?

Adam a râs, și eu la fel. M-a îmbrățișat și cred că își dădea seama că eram gata să plâng, pentru că mi-a spus:

— Ia te uită, mă tem că l-am pus pe Chris pe tine, și a început să-mi scuture haina.

Mergeam amândoi spre debarcader, când ne- a oprit o femeie:

— Nu mă cunoști, mi-a zis. Eu sunt Myla. Am fost după tine.

— Vezi? a zis Adam, după ce s-a îndepărtat.

Dar nu schimba situația cu nimic.

Acea parte din creierul meu care nu ținea deloc seama de rațiune nu credea că Chris e mort. Și-a schimbat brățările de identitate sau fișa de observație cu alt bolnav. A legat cearșafuri și a coborât pe fereastră. Îl căutam de parcă era un evadat care se ascunde. O claie de păr blond, geacă de blugi și mă gândeam: „E Chris”.

Totdeauna mi se păruse că el fusese cel care scăpase din relația noastră, dar în momentul ăla nu mai vedeam lucrurile așa. Știam că dacă Chris ar veni prin iarba luminată de lună

până pe verandă și m-ar cere din nou în căsătorie, aş spune din nou „Nu”.

Mă întrebam dacă este aici, adică pretutindeni, îmi închipuiam că este. Îmi închipuiam că mă întreabă: „Cine-i tipul ăla?”

Ca și cum ar fi făcut-o, i-am răspuns pe un ton cât mai frumos posibil: „E cel de după tine”.

După moartea tatălui meu, mama m-a sunat în fiecare zi. Apoi din două în două zile, apoi o dată la câteva zile. Într-o duminică mi-am dat seama, cu o tresărire de vinovăție, că n-am mai vorbit cu ea de mai bine de o săptămână.

Mi-a răspuns cu o voce atât de răgușită că am întrebat-o:

— Ești răcită?

— Nu. Mă simt minunat.

I-am spus despre Neil, dar era distrată. În cele din urmă m-am oprit. I-a trebuit un minut ca să observe. Apoi a spus:

— Sunt atât de bucuroasă că ai și tu pe cineva.

Odată, când vorbeam la telefon, mi-a spus:

— Mă mai sună cineva.

Era cam agitata. M-a rugat să aștept și-am ramas cu așteptatul.

Știam că e Lev Polikoff. Nu știam însă dacă a uitat de mine, sau dacă a vrut doar să mă lase să aștept. M-a sunat din nou după o oră.

— Îmi pare rău, s-a scuzat ea, și chiar se vedea că-i părea.

Am început să-i telefonez noii și îmbunătățite! mele bunici, cum nu o mai făcusem niciodată. La început vorbeam doar câteva minute. O sunam așteptând să intru în vreo ședință sau după ce-mi terminam prânzul. Mă întreba despre cum îmi merge la serviciu și la început îi spuneam: „E bine”, pentru că așa voiam să creadă.

Odată, când am sunat-o, m-a întrebat:

— La ce lucrezi până noaptea la zece?

— Încerc să scriu o broșură tâmpită.

— Și care e problema?

Era greu, i-am explicat, deoarece broșura nu trebuia să pară scrisă de cineva. Trebuia să aibă propria ei autoritate, ca și cum ar fi fost vocea științei.

M-a rugat să i-o citesc și i-am citit-o, deși era lungă. Mă tot opream, dar ea mă îndemna să continui:

— Doar nu trebuie să merg la vreun bal.

La sfârșit, încercând să-mi facă un compliment, a spus:

— Nu mi-am dat seama că e scrisă de o ființă umană.

Adam m-a sunat să-mi spună că Steinhardt, editura la care lucraserăm, fusese vândută, iar redacția va fi probabil desființată.

— E sfârșitul unei ere.

I-am spus că eu credeam că „era“ se sfârșise de mult. Eram gata să-i întreb: „Știu măcar pe cineva care mai lucrează acolo?“, când mi-am amintit de Francine Lawlore și i-am pronunțat numele cu voce tare. M-a felicitat pentru memorie, dar i-am spus că nu are de ce. Francine îmi trimesese regulat, în ultimii paisprezece ani, felicitări de Crăciun. În timp ce vorbeam la telefon, s-a uitat pe lista de telefoane și mi-a zis.

— Tot acolo lucrează.

— Cât înseamnă asta - douăzeci de ani?

— Cel puțin.

— Ce crezi c-o să pățească?

Nu mi-a răspuns.

— Ce crezi? am insistat.

Mi-a spus că se gândește la sfârșitul lui *Bartleby*. O povestire de pe *Wall Street*, a mai adăugat, scrierea lui Melville, în caz că nu știam.

— Țsta ce-a mai pățit?

— A refuzat să plece de la serviciu. A fost târât la închisoare.

— Și a trăit apoi fericit până la adânci bătrâneți?

— Îți amintești ultima replică?

— Oi fi citit-o când eram studentă. Dacă oi fi citit-o.

— „Ah, Bartleby! Ah, umanitate!“ cită el.

-Ah!

—Nu ești bucuroasă că te-am sunat? m-a întrebat apoi Adam.

Eu și Neil ne-am dus la Robert la cină și au venit și Jack cu Mindy. Stăteam în living, în timp ce bona îmbăia gemenii.

Robert ne-a preparat câte un martini perfect, iar Naomi ne-a servit antreuri frumos aranjate și bruschete cu roșii și pesto.

— Ați făcut singuri toate astea? s-a mirat Neil.

— Am trudit deasupra unei teighele fierbinți la Zabar.

Îmi dădeam seama cât de nervos era Neil și pe bună dreptate. Jack se ținea la distanță, de parcă ar fi purtat roba pe care și-o punea tata la judecătorie.

— Ce se mai întâmplă cu *Spectacolul lui Jack Applebaum*? am întrebat eu.

— *Nada*, a răspuns el. Regizorului nu i-a plăcut scenariul.

— Nu-i adevărat, l-a contrazis Mindy. I-au cerut să facă unele schimbări și el a refuzat.

— Erau tâmpite, a spus Jack.

— Și acum la ce lucrezi?

— Mă gândesc să-mi fac propria mea companie de producție.

Voia să realizeze proiecte și să angajeze personal.

—N-ai nevoie, de fapt, decât de o carte de vizită, un telefon și o adresă, a continuat el.

Mi se părea cam superficial, dar n-am comentat, cum aș fi făcut dacă am fi fost singuri.

— Deci ca unul care și face, și trage?

— Mai degrabă ca unul care trage și trage.

Neil a spus că are un pacient fost regizor și i-a spus numele, care era foarte cunoscut.

— Uau! a exclamat Jack. Ce fel de om e?

— Nebun, îi răspunse Neil.

— Are vreo tumoare pe creier, sau ceva? a întrebat Jack.

Neil a clătinat din cap. Spusese tot ce dorise să spună și eram bucuroasă măcar pentru atât.

Voiam să văd ce părere are Robert despre faptul că Neil

vorbește despre un pacient, dar nu mi-am dat seama. Un pic mai târziu, bona i-a adus în living pe Isabelle și Max ca să ne spună noapte bună și Neil a întrebat dacă se putea să-i culcăm noi.

Naomi mi-a zâmbit.

— Sigur că da, ne-a spus Robert.

Neil și cu mine ne-am culcat lângă gemeni - băiat, fetiță, băiat, fetiță; adult, copil, adult, copil - și le-am citit.

Când era rândul lui Neil, își schimba vocea și folosea tot felul de efecte sonore. Pentru monștri, vocea lui devenea aspră, pentru pași, bătea în perete, pentru vânt, fluiera, și gemenilor le plăcea la nebunie.

Chiar atunci s-a întâmplat cu mine ceva: l-am privit pe Neil din afară, ca și cum ar fi fost un extraterestru care aterizase în patul nepoatei și nepoților mei.

Apoi m-am scuturat de ideea asta. Extraterestru eram eu, sabotând momentul plăcut în care iubitul meu nu dorea decât să-mi arate ce tată bun era. Dacă fusese cabotin și genul care lasă să-i scape nume celebre în discuție era doar pentru că dorea să placă unor persoane cărora țineam eu să le placă.

În timpul cinei, Jack ne-a descris mansarda pe care o găsisese Mindy pentru Rebecca și noul ei iubit.

— E un penthouse, spuse el. Cu vedere spre râu.

Am întrebat dacă era noul iubit de care auzisem și Jack mi-a spus că nu, era altul nou-nouț.

— Un inginer, un băiat deștept și drăguț.

— Și milionar, am adăugat eu.

Mindy ne-a explicat că spațiul era friguros și umed și se afla tocmai în West Chelsea. Dar apartamentul avea să fie frumos. Rebecca se oferise să le sărbătorească acolo logodna.

— Să nu-ți faci alte planuri pentru Anul Nou.

Pe sub masă, Neil mi-a strâns mâna și eu i-am strâns-o pe a lui.

— N-aș putea căpăta și eu un spațiu friguros și umed pe un bloc neatrăgător? am întrebat eu.

Jack mi-a răspuns că s-ar putea, dacă eram de acord ca tanti Nora să stea la mine o dată pe săptămână.

În timpul desertului, Neil și Jack s-au străduit din răspuțeri și în cele din urmă au găsit un subiect comun - muzica - și o formație care le plăcea amândurora. Neil i-a spus că tocmai făcuse rost de noul lor CD și că era fantastic.

— Glumești, nu? a protestat Jack. E o porcărie în comparație cu cel de dinainte.

— Ce nu ți-a plăcut? a întrebat Neil, cu fața înghețată într-un rânjel disprețuitor.

— Sună de parcă-i un grup de amatori.

— Dar asta a fost și intenția lor. Să sune nesofisticat.

O clipă am simțit dificultatea de a face parte din echipa lui.

— Nu știu cât contează intenția, dacă muzica-i o porcărie.

— Mie îmi place ultimul lor CD, a spus Mindy, ceea ce m-a făcut să o iubesc.

— Asta este, a oftat Jack. Păreri diferite.

Când Jack s-a ridicat, m-am dus după el. În fața băii l-am întrebat:

— Ce-ai?

— Adică?

— De ce te iei de Neil?

— Sophie, așa ne contrazicem noi, bărbații.

-A!

—Ai grijă! Vezi să nu-î transformi pe Neil într-un pământău mai mare decât este.

— Nu pot să te sufăr.

— Dacă îmi permiți, a zis el, aș prefera să fac PT¹ - .

Mindy a apărut și ea. Mi-a spus „îmi pare rău" și a intrat după Jack.

— Hei! l-am auzit strigând. Măcar la baie am dreptul să fiu singur.

Când, mai târziu, s-au întors amândoi la masă, Jack s-a dus la Neil.

— îmi pare rău că am fost măgar.

— Stai liniștit.

— Jack e un pic cam prea protector, a explicat Mindy.

Robert a povestit cum a reacționat Jack când am terminat liceul și m-a văzut sărutându-mă cu prietenul meu: „Ce-i face ăsta surorii noastre?”

Naomi ne-a adus la cunoștință cât de important e somnul.

— Gemenii mei sunt parcă alți copii când nu dorm puțin în timpul zilei. Și totuși mulți părinți nu-și lasă copiii să tragă un pui de somn.

După cină discuția a început să lânzezească, cum se întâmpla în general la Naomi, totuși, în drum spre apartamentul lui, Neil mi-a spus că se distrase foarte bine.

— Mi-a plăcut să le citesc gemenilor.

Îl auzeam parcă din nou șuierând.

— Ce nume de copii îți plac?

M-a luat prin surprindere atât de tare, încât am spus:

— îmi place Ella.

— Nu pot avea două fetițe pe care să le cheme Ella, a zis el râzând.

— Albertine? am spus eu. Sau Cleo?

— Și de băieți?

— George.

— îmi place George.

Ne-am dus la el doar pentru că era foarte aproape, pe West End Avenue. Nu stăteam aproape niciodată acolo. Livingul era plin de mobilă adusă din subsolul părinților lui din Shaker Heights, și acolo le-ar fi stat bine în continuare.

Singura cameră primitoare din apartament era a Ellei. Îi dăduse camera cea mai bună, deși se ducea să o vadă în weekend la Boston, iar vara o lua la Cape Cod. Camera ei era mare și luminoasă și o decorase el singur cu o măsuță de toaletă și cu perdele încrețite din pânză cadrilată, care se potrivea cu patul cu baldachin, de care am avut și eu în copilărie.

Camera lui Neil era mică și goală. Un covor maro, un futon pe o platformă, un ceas pe o măsuță veche, o cameră care mă făcea să sting lumina cât mai repede.

Ne-am sărutat pe întuneric.

— Naomi vorbește foarte, foarte lent, am spus eu foarte, foarte lent.

După cinci minute l-am auzit pe Neil:

— Am... observat.

La mine în birou, Joe desena forma coletului destinat mamelor entuziaste care bifaseră „DA, trimiteți-mi șervețelele GRATUITE pentru bebeluși*.

— Îți dai seama ce facem? m-a întrebat el.

— Sigur că da.

— Nu s-ar zice că suferi prea tare.

— Sufăr în tăcere.

— Fluierai, a zis el realmente îngrijorat. Te-am auzit fluierând.

În timpul micului dejun, Jack mi-a spus că lui Mindy i-a plăcut Neil.

— Mă bucur, i-am răspuns.

— Sunt sigur că mie mi-ar fi plăcut mai mult...

Așteptam să spună: „Dacă nu era iubitul tău", în loc de asta a făcut o pauză.

— Doar că ultimul ei prieten a fost doctor. Are o slăbiciune pentru doctori. E medicofilă. Știi de cine îmi amintește? Cine era prietenul ăla al lui Robert care venea să studieze împreună cu el îmbrăcat în pijama și halat de baie?

— Ivan Tarsky.

— Ivan Tarsky, a repetat el.

— Mie îmi plăcea mult Ivan Tarsky.

— Cum sunt prietenii lui Neil?

M-am gândit la singurul pe care îl întâlnisem. Cum era Jules? Ne invitasă imediat să luăm loc.

— Drăguți.

— Asta-i bine, a zis Jack, și părea sincer bucuros.

Mi-a povestit ce mult îi plăceau prietenii lui Mindy și a zâmbit. Poate se gândea la cei care îi plăceau cel mai mult.

— Singurul lucru pe care am să-î spun despre Neil este că pare cam tânăr.

— Tu n-ai crescut decât acum vreo cincisprezece minute, am replicat eu. Cu Mindy.

— Am crescut datorită lui Mindy, a recunoscut el.

— Ce s-a întâmplat?

-Nu-mi dau seama. Probabil eram gata. Venise timpul.

— Așa simt și eu.

— Spui asta doar pentru că așa am spus eu.

Neil cunoscuse o mulțime de prieteni de-ai mei și nu voiam să-î întreb deschis de ce nu mă prezentase și el prietenilor lui. Am așteptat să fim în pat, cu luminile stinse, și i-am propus:

— Hai să ieșim într-o seară cu prietenii tăi, dacă vrei.

Nu mi-a răspuns. Adormisem aproape când l-am auzit:

— Eram prieteni cu alte cupluri. Și apoi Beth a auzit despre Darcy.

Mă întrebam cine e Darcy. Nu-mi pomenise niciodată numele ăsta.

— Glatz e prieten cu tine? l-am întrebat, după ce Neil vorbise în seara aceea cu al doilea pacient al lui Glatz și se întorsese la masă să-și continue cina. Făcusem o tocăniță de porc, cu sos de rozmarin și mazăre cu mentă.

— Glumești?

— De ce îi ții locul tot timpul?

Ridică din umeri.

— E o adevărată belea și nici măcar nu-s plătit pentru asta.

— N-ai cum să scapi?

Înainte chiar de a-mi răspunde, știam ce urma să-mi răspundă.

— Glatz are totuși câțiva pacienți destul de inte- resanți.

Neil a amintit numele unui star rock cu care vorbise și apoi a clătinat din cap râzând, ca și cum ar fi spus: „Eu, fraierul de Neil

Resnick din Liceul Shaker Heights".

— Neil, i-am zis, nu mi s-a părut o idee bună să-i spui lui Jack despre acel pacient.

Zâmbetul i-a pierit.

— Din cauză că e pacientul lui Glatz?

— Te umflai în pene.

Atât i-am spus, și a dat din cap ca să mă opresc.

Tăcea și trebăluia. A strâns masa și a lăsat apa să curgă.

— Putem lăsa asta pe mâine dimineață? m-a întrebat.

— Firește.

— Sunt frânt. Sunt epuizat. Mă duc să bag cor- nu-n pernă.

Nu-mi dădeam seama dacă vorbise întotdeauna fără să se gândească, sau dacă eu observam asta abia acum. Mă enerva și eram de trei ori mai supărată pe mine pentru că mă enerva. El era nervos și mă gândeam: „De ce n-ar fi?” Mă purtam ca fata imperturbabilă de care mie însămi îmi era frică la liceu. Mă purtam ca bunica Steeny, cea de dinaintea accidentului cerebral, care ne privea pe toți de parcă nu eram destul de buni ca să fim înrudiți cu ea.

Când m-am urcat în pat, a spus:

— Te enervez, nu-i așa?

— Nu știu de ce. Eu sunt de vină. Îmi pare rău.

— Nu. Sunt enervant. Îmi dau seama.

La Jules, Kate mi-a spus:

— Ai să faci un copil cu tipul ăsta.

Și ea încerca să aibă un copil de una singură și îmi sugerase să ne coordonăm sarcinile.

Terminaserăm cina și eram la cafea. Neil era afară, vorbea la telefon.

— Pare un tip capabil, a comentat Kate.

— Așa și este.

Dar ea m-a auzit sau m-a văzut gândindu-mă: „Nu-î iubesc cum l-am iubit pe Chris”.

M-a privit. A dat din cap. Se întreba ce să-mi spună.

— Neil e un om bun, a zis în cele din urmă. E o persoană cu care ți-ai putea întemeia o familie.

De fapt, îmi spunea: „Asta este șansa ta”. Jules s-a oprit la masa noastră.

— Cum a fost? a întrebat el.

— Excelent, i-am răspuns eu.

— Excelent, a zis și el, și s-a dus la altă masă, de unde auzeam slab „excelent”-urile lor.

Neil s-a întors și s-a scuzat spunând că a fost un telefon la care trebuia să răspundă. Pur și simplu strălucea și așteptam să rostească un nume celebru.

— Era Ella, mi-a spus mie, iar lui Kate, fiica mea.

Mai târziu, în taxi, mi-a spus că abia așteaptă să o cunosc.

În pat, mi-am amintit cuvintele lui Kate: „Neil e persoana cu care ți-ai putea întemeia o familie”.

Mi-am imaginat-o pe Kate, la computerul ei, citind profiluri online care înșirau ce culoare are părul și ce hobby are fiecare potențial donator de spermă. Totodată îmi ajunseră la ureche murmure de adevăruri de necontestat din *Newsweek*, bârfe de la fetele pe care le evitam în liceu, căsătorite acum, sfaturile materne ale bunicii Mamie: venise timpul să nu mai caut un tovarăș de suflet și să mă mulțumesc cu un tovarăș. Ba chiar trecuse timpul, Sophie, și iată aici un specimen mai mult decât acceptabil, ca să nu mai vorbim de faptul că e medic, ca să nu mai vorbim de faptul că e evreu.

Murmurele spuneau: „Asta e șansa ta”, și partea a doua: „Nu o lăsa să-ți scape”.

— Ce face Neil? m-a întrebat bunica Steeny.

— Bine.

— Vă distrați?

— Mda, i-am răspuns.

Îmi aminteam ultima noapte; în pat, încercam să-i arăt lui Neil cum să mă atingă, dar el m-a făcut să mă gândesc fix la mine cum încercam să-mi pun în funcțiune videorecorderul după un

manual prost tradus.

— Dar e mai mult decât distracție, înțelegi?

I-am spus bunicii că vorbiserăm despre copii.

— Aha! exclamă ea.

— Pari dezamăgită.

— Îmi pare doar rău că nu te distrezi mai bine.

Mama ne-a vorbit de Lev atât mie, cât și fraților mei, dar numai în treacăt. O invitase la operă, îi gătisese o cină, îi pictase portretul.

Ea însăși urma un curs de artă plastică. Când i-am făcut o vizită în iunie, terminase de citit *Casa bucuriei* și ajunsese la jumătatea romanului *Vârsta inocenței*. Începuse să facă muncă voluntară la Azilul Evreiesc de Bătrâni, unde era responsabilă cu distracțiile și timpul liber. Angajase un profesor de gimnastică care îi făcuse pe toți să se scoale în picioare și să ridice brațele. În timp ce ne povestea, își ridica și ea brațele mișcând din degete.

Duminică ne-am dus în centru la bunica. Când am oprit mașina în fața clădirii, mama m-a întrebat:

— Când să vin să te iau? La patru e bine?

— Tu nu urci?

— Mă duc la muzeu. Pe la patru e bine?

Până la ora patru mai erau trei ore care urmau să devină vizita cea mai lungă din istoria Apple- baum-Parker. M-am uitat la ea.

— Te întâlnești cu Lev.

— Deci, la patru.

— Bine.

Laura mi-a dat drumul și mi-a spus:

— Doamna Parker o să se bucure să te vadă.

Bunica ședea în capul oaselor în pat.

— Unde e mama ta?

— S-a dus la muzeu.

— Minunat.

Aș fi vrut să simt și eu la fel.

Robert și familia lui o vizitaseră weekendul trecut și bunica nu

mai terminase să-mi vorbească despre cât de adorabili erau gemenii.

Erau, bineînțeles, doar că nu mă așteptam ca bunica să vadă acest lucru. Avusesem impresia că nu-i plac copiii. Îmi amintesc una dintre zicerile ei: „Nu dau vina pe copii, ci pe părinții lor“.

Mă întrebam ce vină le-agăsit ea părinților, dar nu îndrăzneau să o întreb. Îmi era teamă că, aducând vorba despre bunica așa cum fusese, s-ar putea să o aduc înapoi.

M-am dus să fac ceai și, în timp ce așteptam să fiarbă apa, am stat în living și m-am uitat la portretul pe care îl admira mama. Pentru prima oară m-am gândit la testamentul bunicii și m-am întrebat dacă îi va lăsa mamei portretul.

Când am intrat cu ceaiul, bunica m-a întrebat din nou unde e mama, dar de data asta a spus:

— Unde e Joyce?

— La muzeu.

— Își iubește munca de-acolo.

Am tresărit: „Iubește?“

— Joyce știe totul despre artă.

Recunosc că îmi trecuse prin cap să o întreb despre Lev Polikoff, dacă tot vorbeam despre trecut; nu era ca și cum aș fi trădat-o pe mama. Tot ce aveam de făcut era să-i pomenesc numele. În schimb, am fost de acord că mama știa totul despre artă.

— Totdeauna a admirat portretul.

— Care?

— Cel de deasupra canapelei galbene.

— Știi, l-am găsit în pod.

— îi place. Îi place foarte mult.

— E un portret foarte frumos, a spus bunica.

Mama a venit să mă ia cu întârziere. Așteptam pe holul blocului, când a intrat mama lui Dena.

— Sophie! a exclamat ea.

— Bună, am spus eu.

Mă uitam la ea să văd dacă o fi supărată că o părăsisem pe Dena sau că o lăsasem pe ea să mă părăsească.

— Ce mai faceți? am întrebat-o eu.

— Mă descurc, mi-a răspuns pe un ton vesel.

Mi-a povestit că mama ei locuia aici și că se mutase și ea în centru.

— Ați renunțat la casă?

A dat din cap.

— îmi plăcea mult casa aceea.

Mi-am amintit cum m-am dus acolo în anul de după moartea tatei și am băut cu ea bourbon în fața șemineului.

— îmi plăcea și mie când locuiau fetele acasă. Dar era prea mare pentru o singură persoană.

Părea exagerat să spui că doctorul Blumenthal nu era niciodată acasă, deși de fapt nu era, și poate tocmai de aceea spusese așa.

— Am divorțat în urmă cu doi ani, m-a lămurit ea, văzându-mi reacția.

Nu știam ce să spun. Nu părea că regretă, așa că ar fi fost nepotrivit să-i spun că îmi pare rău.

— Locuiesc lângă Rittenhouse Square. Să-mi faci o vizită.

Nu-mi venea să aduc vorba despre Dena, dar am făcut-o.

— Ce face Dena?

Era bine. Lucra tot la planificare în Island Roosevelt.

— E mare șefă acum.

— Bravo ei.

— E tot cu Richard, a mai adăugat ea foarte repede, așa că am înțeles că nu e cazul să pun întrebări.

Nu eram dispusă încă să vorbesc despre mine, așa că am întrebat-o ce fac surorile lui Dena.

Erau căsătorite și aveau fiecare câte trei copii.

— Cu ce se ocupă?

— își cresc copiii.

Mi-am dat seama că nici nu aproba, nici nu dezaproba chestia

asta.

— Dar tu?

— Lucrez tot în publicitate.

— A! a spus ea, pe același ton ca al meu.

Al ei ar fi fost mai fericit, dacă și al meu ar fi fost.

— încă îmi mai aștept chemarea, am zis, întrebându-o o expresie pe care n-o mai folosisem niciodată.

Părea și religioasă, și pasivă, dar exprimarea mea nu reflecta sentimentul neplăcut care m-a cuprins: mi-am dat seama că abia mă mai gândeam la cariera mea de când îl întâlnisem pe Neil.

— Puțini sunt cei chemați, a spus ea, nu lipsită de amabilitate.

A început apoi să râdă.

— Eu am crezut că aveam menirea să fiu soție de medic.

În mașină am întrebat-o pe mama dacă a auzit de divorțul soților Blumenthal.

— Nu, dar nu mă surprinde. Totdeauna m-am gândit că Stevie e rece.

— Mie îmi place de ea.

— E nevoie de doi pentru tango.

— Sau patru, sau paisprezece, sau patruzeci.

— Ce vrei să spui?

— Tu mi-ai spus că doctorul Blumenthal era un mare crai.

— Unele căsătorii sunt mai complicate decât altele, a încheiat mama.

La serviciu și pe stradă, în metrou și în autobuz, în restaurante, drogherii și curățătorii mă uitam în jurul meu și spuneam: „Puțini sunt cei chemați”. Aproape nimeni nu era. Robert fusese menit să fie doctor. Francine Lawlor, editor. Adam știuse din- totdeauna că vrea să fie dramaturg. Dar ei erau excepții. Eu eram ca toți ceilalți. Am nimerit la o slujbă și am lucrat acolo. Nu părea greșit să dorești mai mult, dar era greșit să aștepti să-ți He chiar puse pe tavă.

spuseserăm niciodată că ne iubim. De fapt nici nu ne iubiserăm. Acum ne-o repetam de fiecare dată când stăteam de vorbă.

Eu i-o spuneam gândindu-mă că va muri în curând și chiar la asta mă gândeam când m-a sunat Laura într-o duminică dis-dimineată să-mi spună că e îngrijorată.

— Doamna Parker nu mai este ea însăși.

Am presupus că bunica devenise din nou vrăjitoare.

— E răutăcioasă?

— Răutăcioasă? se miră Laura. Nu. S-a simțit rău azi-noapte. Nu m-a recunoscut azi-dimineată.

— Ai sunat medicul?

— Mi-a spus să stea liniștită. Nu mai vrea să se întoarcă la spital.

— Mama e acolo?

— Am încercat să o sun, dar era mereu ocupat.

I-am spus că plec imediat spre ea.

Aș fi dorit să poată veni și Neil cu mine, dar era în Boston. Aș fi dorit să poată veni Robert, dar el era la spital. Nu credeam că Jack e acasă. Stătea mai mult la Mindy. Tocmai îi lăsam un mesaj, când a ridicat receptorul. După ce i-am povestit totul, mi-a spus:

— La naiba, mașina mea e la vărul lui Mindy.

Am fost o clipă derutată - Jack nu-mi împrumutase niciodată mașina -, dar apoi am spus:

— Sunt sigură că o pot împrumuta pe-a lui Robert.

Mă așteptasem să mă întrebe dacă nu voiam să vină și el cu mine. În schimb mi-a zis:

— Te oprești în Surrey, s-o iei pe mama?

— Da, i-am răspuns, și am închis imediat. Nu voiam să-și dea seama că sunt dezamăgită.

Naomi a răspuns la ușă, mi-a dat cheile, certificatul de înmatriculare și adresa garajului unde era parcată camioneta. O ținea în brațe pe Isabelle, care s-a întors spre mine și mi-a spus:

— Bună, tanti Zophie, de parcă era a mia oară și nu prima

dată când îmi spunea așa.

Suna grozav, așa că i-am spus:

— Am să le spun tuturor să mă strige așa.

Mă uitam la Naomi, care se hotărâse să nu mă întrebe la ce mă refeream.

— Aș fi vrut să vin și eu cu tine, mi-a spus ea.

— Și eu.

— Dar o să fie mama ta acolo.

Era puțin ceață și foarte cald chiar și pentru luna iunie. Mergeam cât puteam de repede. Mi-o închipuiam pe bunica singură în patul ei mare, ținând strâns portofelul alb și întrebând-o pe Laura cine este.

Pe la prânz am ajuns în Surrey. Am intrat pe aleea casei și m-am oprit în spatele unei mașini pe care nu o mai văzusem până atunci. O berlină albas- tru-deschis cu număr de New Jersey, și doar atunci m-am gândit la Lev Polikoff.

Ușa din spate era deschisă în lături, dar n-am intrat. Am bătut în rama de metal a ușii de plasă și am așteptat.

— Mamă!

Am mai așteptat puțin. Nu voiam să-i iau prin surprindere. M-am hotărât să mă duc la ușa din față și să sun. Traversam peluza, când am auzit vocea mamei. Era pe verandă. Cu toată graba mea, m-am oprit. Nu-i auzisem niciodată vocea cu un timbru atât de tineresc, de necrezut, ai fi zis că e mai tânără decât eram eu. Ar fi putut să fie Joyce Parker de douăzeci și trei de ani, strecurându-se pe la spatele mamei ei să-și vadă iubitul, pictorul bărbos nepotrivit pentru căsătorie.

Am pornit spre verandă, unde am ajuns mai repede decât aș fi dorit. Am urcat treptele de gresie. Am bătut la ușă, cu ochii închiși, ca să nu asist la propria mea intruziune.

Mi s-a părut că aud șoapte și am auzit vocea unui bărbat spunând: „Nu“.

Când am auzit clanța ușii mișcându-se sub mâna mea, am spus:

— Îmi pare rău. Am încercat să sun.

Părul mamei era strâns la spate într-o coadă de cal. Purta un șort ecosez și era cu picioarele goale.

— Nu, nu, stai liniștită, m-a calmat ea.

Lev Polikoff avea barbă albă și, când s-a ridicat, am văzut că nu-i mai înalt decât mama. Împreună păreau două personaje de poveste: a fost odată ca niciodată o pereche care trăia într-o veche conservă de porumb, folosind o gumă de șters drept pernă, o frunză drept cearșaf și o muscă drept animal de companie.

Am auzit-o pe mama spunând:

— Ți-î prezint pe... și poticnindu-se.

— Sunt Sophie, am intervenit eu.

Mi-am dat apoi seama că nu eu eram cea pe care nu știa cum să o prezinte. Lev Polikoff mi-a întins mâna și eu i-am întins-o pe a mea. A ținut-o în timp ce pronunța numele meu și al lui. Avea ochii de un albastru potolit, iar sprâncenele u erau deosebit de stufoase.

Mi-a plăcut. Mi-a plăcut că se uita drept în ochii mei și părea să considere întâlnirea noastră ca fiind importantă, în timp ce mama încerca să pretindă că nici măcar nu are loc. Era tot atât de liniștit pe cât era ea de agitată.

Ne-am așezat toți trei pe scaunele neobișnuit de incomode de pe verandă.

Am explicat, cât am putut de eficient, de ce mă aflam acolo și încercam să mă grăbesc, văzând-o pe mama că stă ca pe ghimpi. Nu părea doar stânjenită, ci prinsă asupra faptei. Cuvântul care îți venea în minte era „vinovată”, deși era ceva ce mai mult simțeam decât vedeam - până când am văzut că Lev Polikoff poartă verighetă.

Am plecat de acolo cât am putut de repede și abia pe autostradă m-am gândit că am fi putut merge împreună.

Bunica arăta ca o pasăre năpărlită, numai cioc și oase. M-am băgat imediat în pat cu ea.

— Am auzit că ai avut o noapte grea, i-am spus, masându-i

brațul.

Respira greu.

— L-am văzut pe bunicul. Stătea chiar acolo.

Se uita spre un fotoliu.

— Serios?

— M-a întrebat: „De ce naiba ți-a luat atâta timp?” Și i-am răspuns: „Ți-aș putea pune aceeași întrebare”.

— La ce te referi?

— La faptul că m-a făcut să aștept atâția ani.

— Nu înțeleg.

— Și tot timpul părinții mei se mirau. Bine, bine, dar de ce nu te mai cere odată?

— I-am luat mâna, dar era prea agitată ca să mă lase să i-o țin.

— Eram în cadă și mă gândeam: „De ce să nu?” Amintirea era atât de vie, încât devenise aproape fata care fusese cândva.

— De ce să nu...? am repetat eu.

— Îi pun punct.

— Îi pui punct...?

— Viața mea... Era groaznic.

— Groaznic?

— Nu știam ce să fac.

Și-a împletit degetele cu ale mele și am stat un timp așa. Tocmai când credeam că a ațipit, a început să vorbească din nou.

I-am scris mamei lui. I-am scris o scrisoare lungă.

Mi-a strâns mâna, zâmbind și dând din cap la gândul victoriei ei.

În sfârșit a adormit. Tocmai îmi trăgeam degetele dintr-ale ei, când a intrat mama. Avea o expresie chinuită. Credea că mama ei murise.

Aveam de gând să las doar cheia și să plec, dar la ușă m-a întâmpinat Robert și i-am povestit despre Lev. În cele din urmă am ajuns să stau pe canapea.

— Ce pacoste, a zis el.

— O să fie greu pentru mama ta, a comentat Naomi.

— Adică? am vrut eu să știu.

Naomi respira atât de sonor pe cât de lent vorbea. Inspira și expira numai pe nas, probabil din principiu. În timp ce se gândea ce răspuns să-mi dea, mi-am imaginat că sunt pacientul ei și încerc să-i interpretez răsuflarea. Mă gândeam: „Plictiseală? Nerăbdare?” și mi-am dat seama că-i transferam sentimentele mele.

În cele din urmă a rostit ceea ce era evident.

— Și-a petrecut viața ca soție și mamă.

A mai trecut o săptămână până când și-a ales cuvintele.

— Acum că e amantă, o să-i tulbure identitatea.

M-am întors spre Robert și i-am spus:

— Mama e amantă.

Robert a dat afirmativ din cap, fiind unicul moștenitor al calmului echilibrat al tatei.

— Mi se pare bizar chiar și să folosești în aceeași propoziție „mamă” și „amantă”, am spus eu. E ceva gen capra și varza. Ți mai aduci aminte?

Nu-și aducea.

Vorbeam despre un desen în care vedeai aceste două vietăți, dar niciodată în același timp.

— Cred că era în *Highlights*, o revistă de când eram mici.

— Probabil că mi-a scăpat numărul ăla. Dar întreabă-mă orice din *Goofus și Gallant*.

Când am ajuns acasă, Neil dormea pe canapea. L-am trezit spunându-i că vreau să mănânc pizza. Am comandat. Deși știam că foarte curând voi fi goală, am mâncat câte felii am putut.

— Nu vrei să-mi spui ce s-a întâmplat? m-a întrebat Neil în pat.

De mult timp nu-i mai spuneam lui Neil nimic important și o parte din mine nu voia să o facă nici acum. Îmi era și teamă, teamă că s-ar putea să mă întorc pe toate fețele ca să vadă mai bine ce fel de om sunt, așa cum făcusem și eu cu el. Cine poate

rezista când e pus sub lupă?

Era fix opusul iubirii. Și totuși nu mă confruntam cu iubirea, ci cu șoaptele care îmi spuneau: „Asta este șansa ta”. Nu părea promisiunea unei uși care se deschide, ci mai mult a uneia care se închide și se sigilează. Judecându-l pe Neil a fost modul meu de a spune că de mine depinde dacă să deschid sau nu ușa. Și eu voi fi cea care alege aici ușile și vor fi alte uși și uși care vor duce la alte uși. Între timp l-am transformat pe Neil într-o ușă.

Mi-a venit greu să vorbesc la început, dar i-am spus totul, începând cu berlina albastră a lui Lev Polikoff, din fața casei. Nu-mi păsa cât de copilărește sună. A doua zi dimineață, voi putea spune lucrurile mature pe care se presupunea că le simt. A doua zi dimineață, le voi înțelege din punctul de vedere al mamei. Dar nu acum.

— E unul dintre acele lucruri pe care nu vrei să le facă mama ta. Nu vrei să se drogheze. Nu vrei să se încurce cu un tip însurat.

— Îmi pare rău, a spus Neil, și știam că nu se gândea la mine, ci la ceea ce făcuse el, un tip însurat, propriei lui fiice.

— Nu sunt încă pregătit să o întâlnesc pe Ella.

Vocea îi era potolită. Mi-a spus că nu știa cum să fie și tată, și amant în același timp. Voia să învețe, dar o să dureze.

— E în regulă, am zis eu.

Stătea pe spate, lângă mine, cu brațele și picioarele adunate lângă el. Mă gândeam acum la expresia „zări deschise” nu ca la niște posibilități nesfârșite, ci ca la câmpiile întinse între noi doi. Ceea ce m-a făcut să mă apropiu de el nu avea nici o legătură cu el ca iubit sau cu noi ca pereche, ci cu faptul că l-am văzut pe el ca el și pe mine ca mine: doi ageamii timizi, doi lupi singuratici pierduți. I-am spus:

— Nu suntem pregătiți.

A dat din cap, dar nu eram sigură că m-a auzit. Se ferea de disprețul pe care își imagina că îl am pentru el.

Am întrebat atât de încet, încât abia mă auzeam eu însămi.

— Ai iubit-o?

-Da.

— Cine era?

— Cânta într-o formație, mi-a răspuns aproape neajutorat.

Mama a așteptat opt zile ca să mă sune.

— Bunica e mult mai bine.

Știam. Între timp vorbisem cu bunica de opt ori.

— Asta-i bine.

— Îmi pare rău... a zis mama.

Intonația ei promitea mai mult, dar nu a spus decât încă un „îmi pare rău” mai hotărât.

— E okay, am spus eu.

— Lui Lev i-a plăcut foarte mult de tine, mi-a spus, după o clipă de ezitare.

— Și mie de el.

— Chiar ți-a plăcut? s-a mirat ea cu o voce de puștoaică.

— Foarte mult, i-am răspuns direct, ca un bărbat. Dar e un fel de *în afară de asta, cum v-a plăcut piesa, doamnă Lincoln?*

— Din cauză că e căsătorit, vrei să spui.

— Exact.

Răspunzându-i, mă întrebam de ce mă joc de-a „Amenda pentru viteză” împotriva „Cursei bucuriei” ei.

— L-am rugat să-și scoată verigheta.

Am trecut peste asta. Din cauză că de la ea învățasem despre fidelitate, am spus:

— Parcă ziceai că o căsătorie e sacră.

O clipă, așteptând să-mi răspundă, am simțit că eu sunt o femeie mai tânără și ea una mai bătrână. Eu eram fiica, și ea mama.

— Căsătoria mea era sacră, mi-a răspuns cu o voce șovăielnică, de parcă spunea că speră că răspunsul ei e destul de bun, dar bănuia că nu este.

— Ce-i cu soția lui?

— Îl privește pe el. Nu știu dacă e întreagă la minte...

M-am abținut să nu-i spun: „Crezi că ești Jane Eyre?“, în schimb am întrebat-o:

— Ai vreun motiv să crezi că nu ar fi cu mintea întreagă?

— Doar că au vieți foarte separate.

Urma să aud această propoziție de atâtea ori, încât avea să devină ceva ce în publicitate se cheamă slogan. „Transpirația strică reputația“, „Din pasiune pentru perfecțiune“, „Nimeni nu poate mânca doar una“.

Robert i-a povestit despre mama și lui Jack, care a zis:

— Nu vreau să mă gândesc la asta.

Între timp, toată viața lui era Mindy, Mindy, Mindy Bronstein, Bronstein, Bronstein.

Abia îl mai vedeam. De câte ori încercam să fac planuri, îmi spunea că trebuie să o întrebe pe Mindy.

— Ea ține agenda.

Apoi mă suna să-mi spună că sunt ocupați. Aveau aranjamente pentru cină, sau bilete la teatru cu frații și cumnatele ei, părinții ei îi invitaseră la o licitație, un dineu în ținută de seară, un spectacol în beneficiul unei companii de balet, sau al cercetărilor pentru combaterea leucemiei, sau al Israelului.

La sfârșitul săptămânii plecau la Martha's Vineyard. Mergea toată familia - părinții, frații, cumnatele, nepoatele, nepoții, mătușile, unchii și verișorii - și prietenii care erau ca niște membri de familie.

— Voi doi nu vreți niciodată să fiți singuri?

Părea că ideea nu-i trecuse niciodată prin minte.

— E foarte mult loc, mi-a explicat el.

Erau trei case pe o proprietate.

— Totuși, am fost eu de părere.

Luam micul dejun într-un bistrôu din imediata apropiere a locuinței lui.

Era în oraș doar pentru că se ducea împreună cu Mindy la o nuntă în Scarsdale. Cred că-i lipseau cele trei case. Le desena pe

un șervețel de hârtie. Fratele meu era un mare artist și-mi plăcea să-î privesc cum desenează. Reușea să facă să fie frumos până și un șervețel.

Din păcate, în timp ce desena, vorbea despre multiplexul Bronstein; uitând că nu mă interesa arhitectura, vorbea despre arhitectură. Am ciulit urechile când l-am auzit spunând: »... limbă în jgheab..." Credeam că vorbește despre sex, dar apoi a zis: „A fost construit fără un singur cui".

Am moțait din nou cu ochii deschiși până a ajuns la piscina care dispare - dispare deoarece pare că se pierde în ocean.

— Stai puțin, l-am rugat. E pe malul oceanului?

A zâmbit, încercând să rămână serios.

— Uau! am exclamat.

— Ei da, a spus el.

— Cum se pierde piscina în ocean?

— Iluzie optică, nu are margini, se revarsă.

— Pare o risipă.

A zâmbit.

— Nu e o aroganță să-ți amesteci piscina cu oceanul? Gen Icar?

Avea surâsul degajat al omului care-și petrece weekendul plutind într-o piscină care se pierde la orizont și am profitat de acest moment de veselie să aduc vorba despre motivul principal pentru care ne-am întâlnit la micul dejun.

— Ai de gând să-i faci mamei vreo vizită în vara asta?

— Nu-i cu tipul ăla?

— Nu-i în fiecare weekend.

— O văd la Robert peste două săptămâni.

Se gândea la aniversarea gemenilor.

Se prefăcea că lucrează la desen, deși îl terminase. Mai adăuga puncte pe plajă, iarbă pe dune. Când i-am luat desenul a zis:

— Ei îi spun Shtetl.

I-am spus lui Neil că nu e obligat să vină la aniversarea gemenilor.

— Glumești? Îmi plac petrecerile pentru copii.

Robert ne-a deschis ușa. După ce ne-a salutat, ne-a spus că bunica Mamie, mama tatei, era înăuntru.

O evitasem de când fusese cîrcumcizia lui Max, când m-a înghesuit într-un colț al bucătăriei.

— Spune-mi, Sophie, tu nu vrei să te măriți?

Chris murise doar de câteva săptămâni și abia dacă am fost în stare să-î răspund:

— Nu știu dacă vreau.

— Spune-mi, vrei să te întorci singură acasă, într-un apartament întunecat, noapte de noapte de noapte?

Neil și cu mine am străbătut acum holul lung și îat-o stînd singură, afundată în canapea.

M-am aplecat și am sărutat-o.

— Bună, bunico.

— Ești tu, Sophie? m-a întrebat privind în direcția mea.

Robert susținea că era aproape oarbă.

— Abia ți-am recunoscut vocea. A trecut atîta timp!

— Uite, acum sunt aici și el e prietenul meu, Neil.

— Îmi pare bine să vă cunosc, a spus Neil, aple- cîndu-se spre ea.

— Bună, i-a răspuns ea zîmbind.

Ne-a invitat pe amîndoi să ne așezăm pe canapea. Dar numai Neil s-a executat. Nu-mi venea încă să stau atîta de aproape de ea.

Mă străduiam să o fac, cînd am auzit-o scoțînd un „Oh“ fericit, și mi-am dat seama că Neil îi spusese că e medic.

Probabil a fost o coincidență că tocmai atunci m-a privit drept în ochi, deși mi-a trecut prin minte că doctorul meu o lecuise de orbire.

— Noi mergem să luăm ceva de băut, i-am spus. Vrei să-ți aducem și ție ceva?

— Nu, nu. Stai un moment aici cu bătrîna ta bunică.

— Du-te înainte, i-am zis lui Neil, și i-am luat locul pe

canapea.

— Ei da, Sophilla, a spus, un medic.

— Îhî.

— Ia spune-mi, ai întâlnit-o deja pe mama-soacră?

— Ești sigură că nu vrei ceva de băut?

Când m-am ridicat în picioare, Neil era lângă mine.

— Ai pățit ceva?

— Nu, i-am răspuns.

Am mâncat crenvurști cu cartofi prăjiți și l-am prezentat părinților lui Naomi care, ca și ea, vorbeau lent. În timp ce ne salutăm, simțeam cum îmbătrânesc.

Fratele ei a trecut pe lângă noi și mama lui ne-a spus că se duce în dormitor să verifice scorul meciului de baseball.

Erau doisprezece copii de la grădinița lui Max și a lui Isabelle și tot atâția părinți, unii dintre ei fiind probabil cei pe care îi deplângea Naomi pentru că erau împotriva somnului de după-amiază.

Mindy a salvat un copil care plângea în tunelul magic. Jack, în patru labe, era călărit de Max și a nechezat când a dat cu ochii de noi.

Neil, serviabil cum era, și-a oferit și propriul spate.

— Știi că mama nu-i aici? m-a anunțat Jack, ridicându-se.

— Nu știu.

Naomi s-a ițit din bucătărie:

— Sophie, poți să-mi dai o mână de ajutor?

— Sigur, i-am răspuns, întrebându-i pe Jack dacă sunt obligată.

În bucătărie Naomi mi-a spus:

— Vrem doar să știi ce mult ne place nouă Neil.

„Nouă” al ei mi-a sugerat „Noi, juriul”.

Dar Robert, cât putea el de subtil, m-a întrebat:

— De ce nu bei ceva?

A început să prepare un Bloody Mary.

— Mama nu-i aici? m-am interesat eu.

Naomi a clătinat din cap și mi-a aruncat o privire de parcă noi două puteam dezaproba împreună.

— Încă cinci minute, a anunțat Robert, și aprind lumânările.

Când mi-a dat băutura, am văzut chipul lui Robert băiețel privindu-și părinții fumând.

M-am dus în dormitor, unde fratele lui Naomi, cu paharul în mână, stătea în fața televizorului. Era acolo de mai bine de jumătate de oră, dar mi-a spus:

— Vreau doar să văd scorul.

— Sunt eu păzitoarea cumnatului fratelui meu? l-am întrebat, și apoi am sunat-o pe mama.

A ridicat imediat receptorul și a spus un „Alo” vesel.

— Mamă, unde ești?

— Doar tu m-ai sunat.

Părea că nu înțelege.

— Eu sunt la Robert. E ziua de naștere a gemenilor.

— O, Doamne! a exclamat ea.

Am respirat ușurată văzând că încurcase datele și nu preferase să fie cu Lev în loc să vină cu noi. El era totuși acolo. Se auzea același meci pe care îl urmărea și fratele lui Naomi.

— Credeam că-i duminica viitoare, s-a scuzat ea și m-a rugat să-i chem pe Robert la telefon, ceea ce am și făcut.

În timp ce se cânta „La mulți ani”, Neil stătea cu bunica, iar eu alături de Jack, care cânta imi- tându-i pe Dean Martin. După ce gemenii suflaseră în lumânări, a spus făcând-o pe chelnerul: „Cum e friptura?” și „E cineva aici din Jersey?”

— Nu pot să cred că mama n-a venit, a zis el apoi.

Am avut impresia că era supărat pe ea doar pentru că avea un prieten; considera că nu e ceva demn de o mamă. Faptul că Lev era căsătorit nu făcea decât să-i sporească vina și, din fericire pentru el, îi permitea să nu fie de acord.

— A încurcat datele, i-am explicat, vrând să spun că absența ei nu avea nici o legătură cu iubitul, că era aceeași mamă pe care o cunoșteam, o iubeam și care ne enerva.

— Aveam de gând să-i aduc pe părinții lui Mindy, mi-a zis, neluând în seamă nimic din ce spusese eu. Ar fi venit, dacă nu ar fi fost obligați să meargă la un bar mitzvah.

— Ce-i cu oamenii ăștia? În fiecare săptămână un Bronstein e circumcis, ori are bar mitzvah, ori se căsătorește.

— E o familie mare. Le place să se reunească.

— E anormal, am încheiat eu.

Steeny trecea de la coerență la incoerență. Uneori părea să povestească un vis pe care tocmai îl visa. Putea să se repete de două, trei, patru sute de ori în timpul unei singure conversații. Îl vedea acum regulat pe bunicul, așa că părea să facă naveta zi de zi între lumea asta și cealaltă, dacă nu cumva venea el aici.

— Ți-a povestit cum e acolo, am întrebat-o eu?

— Nu mai pune atâtea întrebări și vino încoace, a spus, exact în felul în care vorbea bunicul.

Când era lucidă, îi puneam întrebări. (Se vedea și ea tot atât de diferită față de cum fusese înainte de accident? De ce îl favorizase întotdeauna pe unchiul meu? Dar răspunsul ei - adesea „Faci și tu cât poți de bine” - nu era revelația la care speram.) Totuși continuam să încerc.

— Când spuneai, cum aveai obiceiul, „nu dau vina pe copii...”

— Dau vina pe părinți, îmi lua ea vorba din gură.

— Ce voiai să spui?

— Că dau vina pe părinți.

— De ce?

— Părul tău era întotdeauna nepieptănat, mi-a răspuns cu o asprime pe care aproape o uitasem.

De Ziua Recunoștinței, unchiul meu Dan a zburat la Philadelphia ca să-i facă o surpriză bunicii. Mama a venit și ea.

Jack pleca la Bronstein!.

Neil și cu mine ne duceam la Robert. M-am dus mai devreme să ajut la umplut curcanul. Dar Naomi comandase tot prânzul de la un restaurant cușer, de pe East Side, și s-a dus împreună cu părinții să-i aducă. Fratele ei se uita la televizor. Gemenii

dormeau. L-am ajutat pe Robert să împăturească rufele. Părea tăcut și l-am întrebat ce s-a întâmplat.

— Eram doar pe gânduri, mi-a răspuns.

Am lăsat să treacă un sfert de oră.

— La ce te gândești?

Ezită înainte de a răspunde.

— Naomi vrea să-i vorbesc mai mult despre sentimentele mele.

— Uau! Ai crede că nu duce lipsă de asta la serviciu.

A zâmbit Era pentru prima oară când îmi vorbea despre Naomi și terminase.

— Poate ar trebui să te prefaci măcar. Eu așa fac cu psihologul meu.

S-a întors spre intercomul bebelușilor. Auzise un sunet abia perceptibil al unuia dintre gemeni, care se trezise. Mi-a spus că mai avem probabil trei minute de civilizație, înainte de invazia maimuțelor.

— Să fac puțină ordine? l-am întrebat.

Erau jucării pe fiecare masă și scaun și pe toată pardoseala.

A clătinat din cap, pomenindu-î pe Sisif.

—Trei minute sunt exact timpul necesar pentru un martini perfect.

Mama nu a vrut să vină cu mine la bunica. Mi-a spus că e un efort prea mare.

— Vrei să conduc eu?

— N-ai decât, mi-a spus de parca ne-am fi certat.

— Mi-ar face plăcere, am zis eu.

Între timp mi-am dat seama că supărarea ei nu avea nici o legătură cu transformarea sau cu îmbolnăvirea mamei ei. Mama ei îi interzisese să se căsătorească cu Lev când avusese ocazia.

Aș fi vrut să-i aduc aminte că dacă se căsătorea cu Lev n-am fi existat nici Jack, nici Robert, nici eu, dar nu eram eu cea care trebuia să-i spună asta.

Mama stătea în fotoliu de cealaltă parte a camerei, cu fața spre ușă, ca o adolescentă bosumflată. Apoi a ieșit.

Eu o scărpinam pe bunica pe spate.

— Ce-i cu ea? m-a întrebat bunica.

Nu mă așteptam să observe și am asigurat-o că o să aflu. Mama era în living, uitându-se nu la portret, ci la ursulețul de dedesubt.

— Mă duc să mă plimb, m-a anunțat și a ieșit.

Ca de obicei, mă gândeam că s-ar putea să fie ultima dată când îmi văd bunica și ca de obicei mă întrebam ce aș dori să-i spun.

Tot ca de obicei i-am spus că o iubesc.

— Și eu te iubesc, mi-a răspuns ea. Ce mai face Neil?

— E bine.

— E greu să găsești un bărbat bun.

— Poți s-o mai spui o dată.

— E greu să găsești un bărbat bun, a zis ea din nou.

Mă gândeam: „Bătrânica nu și-a pierdut simțul umorului”.

Chiar atunci a repetat de vreo zece ori: „E greu să găsești un bărbat bun”, așa că mă întrebam dacă n-ar fi mai bine să mă duc și eu să mă plimb, când am auzit-o spunând:

— E și mai greu să găsești o femeie bună.

— Ai spus: „E și mai greu să găsești o femeie bună”?

A dat din cap. Am privit-o lung.

— Vrei să spui...?

— Vreau să spun exact ce am spus.

Atunci i-am sugerat și eu în sfârșit:

— Bunico, cred că ar fi foarte drăguț din partea ta dacă i-ai lăsa mamei mele portretul.

A dat iar din cap și-mi dădeam seama, după cum își strângea gura, că auzise și nu-i plăcuse ce-i spusese. Câteva minute n-am mai putut vorbi. Apoi am întrebat-o:

— De ce ai fost atât de aspră cu mama mea?

— Vrei ce-i mai bun pentru oamenii la care ții.

Înmormântarea a fost simplă. Unchiul meu Dan a plâns mai mult decât oricine, chiar decât mine, și mă întrebam dacă bunica

a fost întotdeauna atât de afectuoasă cu el, cum nu fusese cu noi decât în ultima vreme.

Cândva, cu ani în urmă, am abordat subiectul afecțiunii ei evidente numai pentru Dan.

— Ție nu-ți venea greu? am întrebat-o pe mama.

— Era greu și pentru el.

— Era greu și pentru proprietarii de sclavi, am spus eu.

La câteva săptămâni după funeralii, m-am dus cu mama în apartamentul bunicii. Ne-am oprit amândouă în hol, uitându-ne la peretele pe care atârname portretul. Am presupus ca bunica i-l lăsase unchiului meu și am spus:

— Îmi pare rău.

Dar mama m-a informat ca portretul nu fusese menționat în testament.

— I-am spus lui Dan că îl poate lua el.

Am privit-o.

— Asta ar fi dorit ea, a spus mama.

Am răscolit prin sertarele noptierei, ale măsuței de scris, ale biroului, așa cum voisem să fac mereu. Bunica păstrase totul. Într-un scrin am găsit toate felicitările pe care eu și frații mei le făcuserăm pentru ea, toate cărțile poștale, toate scrisorile și m-am gândit că, deși deținea rolul de vrăjitoare rea, ținea la noi mai mult decât oricare dintre noi își imaginase. Acest gând plăcut era însă contrazis de faptul că păstrase și cupoane pentru produse de mult dispărute, rețetele bunicului meu, calendare promoționale de birou oferite de companii de asigurare și de bănci, o greblă pentru curtea pe care nu o mai avea de mai bine de douăzeci și cinci de ani. Am numărat nouășpe pliculețe de la hoteluri cu cele necesare pentru cusut și douășpatru de pachete de cărți de joc. Așteptam de o viață să deschid cutiile cu bijuterii legate cu elastic și le lăsasem la urmă. Emoționată, am tăiat elasticul, dar înăuntru nu era nimic pe care mi l-aș fi dorit. În mod inexplicabil, multe cutii conțineau doar straturi de vată.

Mama se uita la portofelul de vinilin alb pe care mama ei l-a

ținut încleștat în mână în ultimele ei luni.

— Ce-i acolo de fapt? am întrebat-o.

A început să scoată un Kleenex după altul.

M-am așezat lângă ea pe pat. Clătina mereu din cap și în cele din urmă mi-a zis:

— Lev nu-și va părăsi soția niciodată.

— Ți-a spus el că o s-o lase?

— Nu mi-a vorbit despre asta niciodată.

M-am gândit: „Da, asta-i o veste buna”, dar cu glas tare am exclamat: „Vai, mamă!” și ea s-a lăsat îmbrățișată. S-a ridicat apoi imediat.

— Hai să mergem.

— Nu iei nimic?

— Mi-ar aduce aminte de ea.

După câteva luni și-a schimbat părerea. A aranjat cu o agenție pentru mutări și a instalat la noi în casă apartamentul bunicii - lemn de mahon, alamă, creton, catifea. Pe biroul meu trona acum o dansatoare de porțelan cu tutu și chiloței. Ursulețul bunicii stătea tolănit pe patul lui Robert, amin- tindu-și zilele lui de glorie de pe canapeaua de mătase.

Am întrebat-o pe mama când o să le vândă. Mi-a răspuns că-i place să fie înconjurată de lucrurile mamei ei.

— Am amintiri dragi, mi-a spus.

Apoi mi-a vorbit cu entuziasm despre activitatea ei la azilul evreiesc de bătrâni. Aranjase ca un grup de cercetașe să vină la azil în ajunul Crăciunului ca să le cânte colinde.

— Bătrânii evrei nu sunt evrei? am întrebat-o.

— Tuturor le plac colindele.

Și, ca să se apere, a adăugat că mulți dintre cei de la azil sunt surzi, iar alții cu mintea rătăcită.

Îmi făceam bagajele să plec la New York, când mama a bătut la ușă și mi-a adus un plic. Am recunoscut scrisul lui Francine Lawlor. Un scris atât de uniform și lizibil, încât ar fi putut fi al premiantei din clasa de caligrafie. Ilustrata reprezenta fotografia

unei flori de un roșu strălucitor, protejată de o foiță aurie pe care era scris cu un pix albastru: „Felicitări de sărbători”.

Nu-mi dădea vești nici despre Steinhardt, nici despre ea însăși. Scrisese doar eternul ei „Cele mai bune urări pentru Anul Nou” și semnase cu nume și prenume. Am întors plicul pe cealaltă parte, ca să văd dacă locuiește tot în același apartament din Carteret, New Jersey, și numai atunci mi-am dat seama cât de meticulos scrisese adresa expeditorului. Până în clipa aia nu mi-am dat seama că aștepta și ea să-i trimit la rândul meu o felicitare.

Ajunsă la New York, l-am sunat pe Adam acasă, cum făceam foarte rar, deoarece la sfârșitul săptămânii scria. I-am spus că îmi pare foarte rău că-l deranjez, și el mi-a răspuns *Nu mă cunoști, Bert*, citatul lui preferat din *O viață minunată*,

— Ce s-a întâmplat?

— Sunt îngrijorată pentru Francine, i-am spus.

— Sunt sigur că e bine.

— Ce te face să crezi asta?

— E un editor bun.

Apoi mi-a spus că avea de gând să mă sune în legătură cu o slujbă într-o emisiune nouă de interviuri radiofonice. Trebuia să mă documentez despre invitați și să pregătesc întrebări pentru moderator. Mi-a mai zis că sigur sunt bună la așa ceva.

— Tot pui tu întotdeauna o mulțime de întrebări.

Apartamentul meu era supraîncălzit și nu puteam să dorm cu Neil în pat și nu puteam să dorm nici pe divan. Mă gândeam la Francine. În coșmarurile mele din timpul zilei, o vedeam la Steinhardt, în sala în care lucrau toți asistenții editoriali - Peștera; o numeam noi - și era întuneric, cu excepția lămpii ei.

Petrecerea de Crăciun a agenției a fost mare și oribilă. Lumini care se aprindeau și se stingeau, un DJ, cu bufet suedez - una dintre acele petreceri unde trebuie să bei și să tot bei ca să supraviețuiești. L-am remarcat pe Ian, deoarece era atât de elegant, într-o atmosferă în care domnea lipsa de eleganță. Deoarece era atât de înalt, atât de subțire și atât de sexi. L-am

remarcat deoarece și el m-a remarcat pe mine.

A venit la mine la bar și, când s-a prezentat, a fost ca și cum un vâl de mătase ar fi fost aruncat peste lumina orbitoare a serii. Era de la biroul din Londra al Agenției și accentul englezesc îl făcea totodată mai greu de înțeles și mai fermecător.

Dacă nu puteam să-i aud prea bine cuvintele, i le puteam vedea. Scria „Pericol” și „Atenție” cu litere mari pe toată făptura lui. El însuși arăta ca un craniu cu două oase încrucișate. Îmi plăcea totuși să vorbesc cu el și nu numai pentru că era inteligent și amuzant, detașat și rezervat. Era exact genul de om care mă atrăsese înainte de Neil, genul de care nu voi mai fi atrasă niciodată.

M-am aplecat pe spate și cotul meu nu a nimerit teigheaua.

— Nu sunt beată, i-am spus. Sunt neîndemânatică.

— Totuși, a sugerat el, ceva de mâncat n-ar strica.

— Dacă are cineva nevoie de mâncare, acela ești tu.

Mă simțeam tot atât de în siguranță și relaxată, cum m-aș fi simțit acasă, citind despre un ticălos care pune în primejdie un naiv. Radiam de superioritate, nu față de el, ci pentru că fusesem așa o țintă ușoară.

În seara de Crăciun am sunat serviciul de informații din New Jersey, ca să aflu numărul de telefon al lui Francinet.

— Alo, mi-a răspuns, iar vocea ei, rostind acest unic cuvânt, mi-a amintit cât era de palidă și de trasă la față.

— Sunt Sophie Applebaum, i-am spus eu.

— Sophie, a repetat ea.

Apoi nimic. Mă gândeam că poate era mirată să mă audă. N-o sunasem niciodată.

— Am vrut doar să-ți urez un Crăciun fericit.

— Mulțumesc.

Uitasem cât era de dificil să stai de vorbă cu Francine și-mi părea rău că nu pregătisem dinainte ce să-i spun.

— Și vreau să-ți mulțumesc pentru felicitările de Crăciun.

„Din ultimii cincisprezece ani”, am adăugat în gând.

- Mi-a făcut plăcere.
- Deci, mă întrebam ce mai faci.
- Foarte bine.
- Mă bucur.

Am așteptat puțin, ca să-i dau posibilitatea să mă întrebe ce fac eu, dar nu m-a întrebat.

— Mai vreau să-ți spun cât de rău mi-a părut când am auzit despre Steinhardt.

- Mulțumesc.
- Pot să te ajut cu ceva?

De fapt nu aveam o idee clară ce i-aș putea oferi.

— Mulțumesc. Mi-e foarte bine.

După cum a reieșit, după ce Steinhardt fusese vândut, Adam a sunat să o întrebe pe Francine dacă ar fi dispusă să-l ajute pe vechiul său patron, care se afla într-o reală încurcătură. Wolfe avea nevoie de un editor colaborator de mâna întâi.

Știam că era rândul meu să vorbesc, dar nu puteam. Mă gândeam: „O, Adam! O, Suflet caritabil!” în sfârșit, am reușit să zic:

— Îmi pare bine să aud asta.

Era surprinsă că Adam nu-mi spusese:

— Credeam că erați foarte buni prieteni.

Auzind-o, m-am gândit: „Nu ți s-a tocit tăișul, Francine!”

— Ei bine, am zis apropiindu-mă de sfârșit.

— Wolfe lucrează la Knopf.

Se auzea din tonul ei că era mândră de asta.

— E minunat, Francine.

— Bine, ar trebui să mă întorc acum la treabă, îți mulțumesc foarte mult că m-ai sunat și îți urez un Hanukkah fericit.

M-am dus singură la logodna lui Jack. Neil își făcuse planuri cu Ella pentru ajunul Anului Nou. Se oferise să o întrebe pe Beth despre o repro- gramare, dar mi-a spus că nu era cine știe ce dispusă să-i îndeplinească dorințele, iar el nu era cine știe ce dispus să i le comunice.

Trăisem destul de mult timp în Manhattan ca să mai fiu impresionată de cuvântul „penthouse”. De cele mai multe ori, aceste apartamente dădeau senzația de garaj. Al Rebeccăi se afla în West Chelsea, foarte, foarte în vest, pe o stradă întunecoasă, după un atelier de reparat parbrize care se oferea să facă gratis evaluarea stricăciunilor. Am sunat la interfon la Goldberg și Goldberg mi-a răspuns. În lift am apăsat PH pentru penthouse, în hol mi-am atârnat haina într-un cuier lung.

Apoi am pășit în visul alb pe care îl inspira cuvântul „penthouse”.

Cânta o orchestră de jazz. Era o petrecere în stil mare, cu o sumedenie de invitați care dansau, vorbeau, beau, printre care și eu. M-am retras în bucătărie, unde mai multe fete cu bluze albe și pantaloni negri încărcau și descărcau tăvi cu aperitive.

— Pot să vă ajut? m-am oferit eu.

—Totul e sub control, m-a asigurat o fată amabilă. Ce ziceți de un pahar de șampanie?

Am luat unul și i-am mulțumit.

Cu șampania în mână, stăteam lângă frigider și mă uitam la pozele făcute „înainte” și „în timpul” transformării. Încercam să mă prefac că sunt interesată, pentru că și eu plănuiam să-mi renovez casa. Mă străduiam să sugerez cu expresia feței mele: „Cum oare au reușit să facă asta?”

Mă întrebam de ce nu a pus Rebecca poze și de „după” modificare. Apoi mi-am dat seama că eu mă aflam în pozele de după, dar și în calea fetelor care serveau invitații.

— Vreți să-mi spuneți unde e baia? le-am rugat.

Se afla în capătul holului. Garsoniera mea nici nu avea hol; garsoniera mea era un hol.

În anticamera toaletei am văzut în oglindă că pielea mea avea o paloare cenușiu-verzuie, pe care o asociază cu dependența de heroină. Imitând un anunț dintr-un serviciu public antidrog, am zis: „Sophie are nevoie de ajutor”. L-am găsit într-un coșuleț cu eșantioane de farduri. Mi-am îmbujorat obrazii și m-am rujat.

Înapoi în sânul petrecerii am dat de mama, care tocmai intrase. Părea nesigură, poate pentru că nu mai venise niciodată la New York singură cu mașina. Sau poate pentru că urma să-i cunoască pe Bronsteini.

— Te simți bine? am întrebat-o. Ce faci?

— Grozav, mi-a răspuns ea, în timp ce ochii mă implorau: „Salvează-mă“.

Am luat-o de mână și am făcut un tur împreună. Am stat de vorbă cu Robert și Naomi, care era gravidă cu cel de-al treilea copil al lor și tocmai începuse să se observe.

Frații Bronstein mari și vânjoși, dintre care doi lucrau în agenția imobiliară, iar oaia neagră a familiei într-o bancă de investiții, s-au prezentat pe ei și pe soțiile lor. Două dintre ele păreau să se numească Julie.

Mindy ne-a întâmpinat, arătând atât de frumoasă, cât poate să arate o logodnică. Toți ne-am sărutat și am gângurit. Purta o rochie lungă, neagră cu o eșarfă albă, ca cea a Dovimei. Atunci mi-am dat seama că în toți anii din urmă am căutat ceva greșit. Credeam că vreau rochia Dovimei, când de fapt voiam elefanții.

Părinții lui Mindy, Sandy și Ellis, s-au prezentat o clipă mai târziu. Sandy purta o rochie sclipicioasă cu paiete, iar ochii mamei deveniseră și ei sclipicioși numai uitându-se la ea. Când mama și-a îndreptat spatele, așa cum se întâmplă numai cu câteva femei și niciodată cu bărbații, și-a ridicat și bărbia.

— Sunt încântată de Mindy, a spus ea.

— N-am putea fi mai mulțumiți decât suntem de Jack, afirmă și Sandy.

Toți Bronsteinii stăteau acum ciucure, iar tatăl Ellis își trecuse brațul pe după umerii lui Jack. Știam de la Jack că Bronsteinii erau bogați și puternici, dar erau mai bogați și mai puternici decât îmi imaginasem: erau o familie. Asta era ce-și dorea Jack. Era gata să meargă la orice bar mitzvah și bris. Într-o sâmbătă nu a putut să meargă cu mine la film pentru că o ducea pe bunica lui Mindy la oftalmolog. Se străduia să facă parte din

familia lui Mindy, cum nu se străduise niciodată să facă parte din familia noastră. Dar e drept, nimeni nu-i ceruse așa ceva vreodată.

Rebecca a venit la noi ținând de mână un bărbat, pe care ni l-a prezentat drept prietenul ei Eugen. Era de o paloare cu o nuanță mai deschisă decât a ei. A îmbrățișat-o pe mama, căreia îi spusese tanti Joyce. Iar mie „verișoară Sophie”. Mă gândeam că e ca la o adunare de Quakeri.

Mama ei a venit spre noi, arătând chiar mai încordată decât mi-o aminteam. Nu credeam decât în parte în teoria că oamenii devin mai ei înșiși pe măsură ce îmbătrânesc, dar chipul ei era cioplit în piatră ca o poruncă din decalog: „Să te relaxezi”.

— Sophie! a exclamat. Nu pot să cred!

„Ce?”, mi-a venit să întreb. „Ce nu poți să crezi?”, dar în loc să o fac, am salutat-o.

Toată copilăria o numisem tanti Nora și am hotărât chiar atunci că nu mai e nevoie să-i spun așa.

Mi-am înghițit cuvintele când era s-o întreb unde este tatăl Rebeccăi, care ar fi fost, după cum mi-am dat seama, o întrebare teologică. Murise cu ani de zile înaintea tatei. Mama ne târâse și pe noi la înmormântare și mi-î aminteam pe Jack spunând în mașină: „Unchiule David, nu prea am habar cine ești”, deoarece niciodată nu-i adresase vreun cuvânt unuia dintre noi.

Bronsteinii făcuseră deja turul apartamentului când Rebecca ne-a întrebat dacă mama și cu mine voiam să-i vedem. Bineînțeles că voiam.

Mergeam în spatele Rebeccăi, specializată în terapia prin dans. Tot mai mergea ca o balerină ce fusese în copilărie, cu umerii trași spre spate și pași ca de rață. Când am traversat salonul am dat cu ochii de prietenul lui Jack, Pete din Martha's Vineyard, care stătea acolo singur-singurel.

I-am făcut semn să vină cu noi. „Hai încoace” spunea brațul meu, și el l-a luat.

— Deci, lucrezi în publicitate, mi-a spus fosta tanti Nora. Îți

place?

„Ce te face să crezi că-mi place?" m-am gândit eu, dar nu i-am răspuns, iar ea nu a observat. Urechile Norei Goldberg n-ar fi tolerat o asemenea replică, așa că mi-am înghițit din nou cuvintele.

După o privire aruncată în toaleta doamnelor, am mers mai departe spre dormitor și baie. Mama Rebeccăi îi spunea celui de-al doilea dormitor refugiu și mama a întrebat-o:

— Cât de des vii aici?

— Cam o dată pe săptămână.

Rebecca ieșise pe hol, dar mama ei tot și-a coborât vocea, adăugând:

— Sper să-î împart cât mai curând.

Mi-a trebuit o clipă să-mi dau seama că nu vorbea despre cameră ca despre un cuibușor de nebunii, ci ca despre odaia celui care ar putea fi cel mai palid nepot din istoria omenirii.

Mama însă nu și-a dat seama și a întrebat-o:

— Ai pe cineva?

— Doamne ferește, nu!

Prietena ei a început să râdă și apoi a întrebat-o:

— Dar tu?

— Nu, nu, nu, a spus mama. Nu.

Nimeni nu știa despre Lev, și acum îmi dădeam seama că lucrul ăsta o izola. O vedeam cum încearcă să devină doamna Joyce Applebaum, așa cum se aștepta lumea să fie. Dar acea Joyce Applebaum nu era în termeni amicali cu cea de acum. Ce a urmat a fost deșertăciunea unei imitații credibile.

Aș vrea să fi știut atunci și să-i fi putut spune ce urma să se întâmple. Deși Lev Polikoff refuza să-și părăsească soția, după un an ea a făcut cancer și a murit, părăsindu-î pe el și pe toți ceilalți. Piesă cu piesă, mama a expediat alama și porțelanurile mamei sale, fratelui ei. Ea și Lev se duceau la talcioc să vâneze sticle albastre, care se presupune că aduc noroc și el a convins-o să le atârne într-un copac din grădina din spate.

Rebecca ne-a spus că, dacă vrem să mergem afară pe terasă, să ne luăm paltoanele. Am ajutat-o pe mama să și-l pună, o haină de blană veche, găsită în dulapul bunicii și roasă din loc în loc.

— Mă tem că ai început să năpârlești, i-am spus.

Pete mi-a șoptit.

— Nu fi rea.

Peste costumul lui de catifea reiată, purta o pufoaică roșie garnisită cu o bandă argintie.

Am ieșit pe terasă și, când am văzut râul Hudson întinzându-se înaintea noastră, am exclamat fără să vreau:

— Isuse!

— Ei da, a spus Rebecca, și a spus-o în așa fel, încât părea că peisajul uluitor mi-ar fi aparținut și mie.

— Bănuiesc că voi doi nu o să mai aveți obișnuitul vis newyorkez imobiliar.

— Care? a întrebat Rebecca, folosind o versiune mai blândă a felului cum vorbea cu mine când eram mai tinere.

— Știi, o lămuri Eugene, dai de o ușă pe care n-ai observat-o niciodată și care te duce pe o terasă, sau într-o cameră enormă, sau chiar într-un apartament care se mai și dovedește că e al tău.

— Nu l-am avut nicicând.

— E de fapt un vis frumos, am spus eu.

Mama s-a plâns că-i este frig și vrea să intre și atunci Rebecca, mama ei și Eugene au spus că și lor le este frig.

Pete a rămas cu mine pe terasă.

— Mie nu-mi prea place publicitatea. Ție da? m-a întrebat el.

— Deloc, am răspuns.

I-am povestit că sper să obțin o slujbă de documentarist la televiziunea publică, dar că mă gândesc dacă nu-i mai bine caricaturist, autor de cântece, fotograf subacvatic, militant pentru pace sau paznic la o grădină zoologică care să fie atât de bună, încât animalele să facă cerere ca să fie admise.

O să trec de la o carieră la alta și o să mă opresc doar atunci

când voi găsi una care să-mi placă cu adevărat. În carieră, aveam să fiu echivalentul unui monogam în serie.

Stăteam lângă balustradă și eram bucuroasă că Pete e acolo. Cu nimeni nu era atât de firesc să nu vorbești cum era cu el, cu care petrecusem în tăcere multe ore fericite la pescuit, la prins moluște și la înot. Vorbea doar când avea un banc bun sau ceva interesant de spus, sau când vedea că am să fiu lovită de un val. Am crezut că nimeni nu poate aprecia peisajul acela mai mult decât Pete, până când am văzut că-i întoarce spatele ca să privească petrecerea. Și atunci mi-am amintit că Pete nu se simțea bine decât la Martha's Vineyard. Cum era în altă parte, nu făcea altceva decât să aștepte să se întoarcă.

— Ce-i? l-am întrebat. Stelele noastre nu sunt destul de strălucitoare pentru tine?

Ce mi-a răspuns nu i se potrivea deloc.

— Cât crezi că a costat locul ăsta?

Mi-am amintit de un slogan recent pentru loteria din New York:

— „Nu-i nevoie decât de un dolar și un vis”, am spus. Și altul: „Și de, știu și eu, cinci milioane de dolari”.

Pentru o clipă, am simțit un ghimpe de invidie - locuința mea -, dar apoi mi-am amintit că podul ăsta mai avea și refugiul Norei Goldberg.

Pete tremura. Pete, omul care înota în fiecare an de Crăciun în Adantic cu newfoundland-ul lui. M-am gândit că, vorbindu-i despre Martha's Vineyard, o să se încălzească, și l-am întrebat:

— Țiți amintești peștișorii ăia argintii pe care i-am văzut ultima dată?

-Nu.

— Pe plaja Lucy Vincent. Săreau din apă.

Nu-și aducea aminte pentru că văzuse mii de peștișori argintii de sute de ori și pentru că nu însemnau pentru el ce însemnau pentru mine.

— Soph, spuse el, peștișorii sar din apă numai atunci când îi

vânează un pește mai mare.

Apoi m-a întrebat dacă mie nu mi-e frig. Îmi era, dar am clătinat din cap.

— Ne vedem înăuntru, îmi zise el plecând.

Cu atâta cer și atâta râu nu puteai să rămâi indiferent la măreția peisajului. Îl știai deja, dar, îngrămădindu-te în metrou sau alergând spre un cinematograf, nu-î vedeai decât pentru o clipă și prea de aproape. De data asta îl priveam pe îndelete. Auzisem mereu că nu poți vedea stelele în Manhattan din cauza luminilor. Dar iată că toate erau aici. Era noaptea mea în armură strălucitoare.

Magic

Seth mă convinge să mergem la o petrecere în Brooklyn. Spune că putem doar să ne oprim acolo în treacăt. Dar îi spun că o petrecere în Brooklyn este ca un angajament. Cere efort. E ca o nuntă. Nu poți să te oprești acolo în treacăt.

— Ba putem, insistă el, aruncându-mi o privire care înseamnă „Putem face tot ce ne dorim”.

Asta e prima petrecere la care mergeam de când suntem împreună.

— O să ne distrăm, zice el.

Iubitul meu e cu zece ani mai mic decât mine. E plin de speranțe.

Mergem spre Brooklyn în vechiul lui Mustang decapotabil, cu capota coborâtă. Din cauza vântului și din cauză că stau în dreptul urechii surde a lui Seth, nu putem vorbi, sau cel puțin eu nu pot. Dar el îmi spune că ne îndreptăm spre Williamsburg, sectorul din Brooklyn denumit New Downtown. După petrecere putem să ne plimbăm pe acolo și să cinăm la restaurantul prietenului său Bob care urmează să fie inaugurat. Bob ne-a propus să gustăm din tot ce va conține viitorul meniu, dacă îl ajutam să aleagă un nume. Cele trei nume rămase în competiție sunt Bodega Sclipitoare, La Bob și Magic.

— Gândește-te, mă sfătuiește Seth, și îl ascult.

Dincolo de pod, în Brooklyn, trecem pe sub pasarele și pe străzi atât de întunecate, încât îți dai seama că sunt făcute numai ca să te rătăcești. Mi se face dor de Manhattan, unde după fiecare colț de stradă dai de un restaurant și-i destul să ridici mâna ca să oprești un taxi. Dar apoi cotim pe altă stradă și - Lumină! Oamenii! Acțiune! - parcăm.

Mergând pe jos la petrecere, îi vorbesc lui Seth despre Williamsburg-ul pe care l-am vizitat cândva. Cel din Virginia. Mă aștept să fi auzit despre el. Seth e din Canada și știe mai multe despre Statele Unite decât știu eu. Dar n-a auzit. Îi povestesc că aveam vreo cinci sau șase ani când am vizitat orașul și nu înțelegeam noțiunea de reconstituire istorică, îmi închipuiam că am dat doar de o localitate unde femeii cu bonete pe cap băteau unt și bărbați în pantaloni cu bretele potcoveau cai. Îi vorbesc și despre drama mea din timpul excursiei: pierdusem dolarul pe care mi-l dăduse tata ca să-mi cumpăr un cadou.

Ne distrăm așa de bine, încât uit de petrecerea asta până urcăm în lift.

— Poate că ar trebui să ne gândim la un semnal care să însemne „vreau să plecăm”¹.

Încearcă să glumească, dar vede că am vorbit serios și mă strânge de mână de trei ori. Accept semnalul.

Ușa liftului se deschide chiar în pod. Contam pe cele câteva secunde în plus, înainte de a ajunge la invitați. Dar ne aflăm chiar în mijlocul lor. Facem și noi parte dintre cei care vorbesc și râd și petrec. Mă gândesc: „Parcă aș fi un corp solid care încearcă să facă treaba unui lichid”.

Glumesc numai treizeci la sută, când îi strâng de trei ori mâna lui Seth. El mi-o strânge de patru ori și, înainte de a-i întreba ce înseamnă patru, gazda se proțăpește în fața noastră. E înaltă și suplă, cu părul ultrascort și o mărgică de aur într-una din nările ei perfecte. Simt fiecare kilogram al greutateii mele, fiecare an al vârstei mele, până când Seth îi spune:

— Ți-o prezint pe prietena mea Sophie.

Surâd spre iubițelul ăsta dulce al meu, palid ca o stafie. De îndată ce gazda noastră șerpuiește spre următorul venit, îl întreb:

— Ce semnificație are patru?

— Înseamnă că și eu te iubesc.

Aș vrea să fiu fericită auzind aceste cuvinte - e prima dată când i le-am smuls de pe buze -, dar în momentul ăsta mă simt atât de apropiată de el, încât îi spun adevărul.

— Mă simt bătrână.

Îmi pune pe umeri haina lui și mă întreabă:

— E mai bine acum?

Îmi dau seama că am vorbit în urechea surdă.

Dau din cap și pătrundem mai adânc în inima petrecerii. Mă prezintă drept iubita lui fiecărui prieten pe lângă care trecem și toți par bucuroși să mă cunoască. Îmi repet în gând: „Sunt iubita lui, Sophie. Sunt o iubită. Sunt Sophie, iubita lui Seth". Mă simt bine, chiar foarte bine, până când el pleacă să-mi aducă un pahar de vin. Stau acum și privesc de jur împrejur încercând să mă prefac, cum fac întotdeauna la petreceri, că, dacă aș dori, aș putea vorbi cu alt invitat, dar pentru moment sunt prea captivată de propriile și fascinantele mele observații asupra mulțimii.

Femeile sunt tinere, tinere, tinere, mlădii și drăgălașe. Sunt aluatul, iar eu sunt pandișpanul în care ele nu știu că se vor transforma. Stau aici, ca o chiflă singuratică lipită de tavă.

În momentul acela îl văd pe Vincent - numai din spate. Au trecut mulți ani, dar sunt sigură că e el.

Nu i-am spus lui Seth aproape nimic despre foștii mei iubiți. Acum îl va cunoaște pe cel care mi-a spus că am capul prea mare pentru trup.

Când Seth se întoarce cu vinul, mă întreabă:

— Ți mai este frig? și îmi masează umerii.

Un grup mic s-a adunat în jurul nostru - bateristul din formația lui Seth, și anturajul lui - iubita, fratele, iubita fratelui. Încearcă să vorbească cu mine și eu încerc să le răspund. Una dintre fete, nu știu exact cu cine e cuplată, lucrează la radio.

Cum îmi place să ascult radioul, sunt în stare să mențin conversația, program după program, și ea mă întreabă cu ce mă ocup.

Îi răspund că fac documentare pentru o emisiune la radio, dar că ceea ce îmi place cel mai mult să fac pentru moment și ceea ce îmi reușește extrem de bine este să practic arta pierdută a tăierii diverselor forme din hârtie. Mimez tăiatul, ceea ce produce o tăcere aproape postnucleară.

Dar fata care lucrează la radio ma întreabă:

— Oameni?

— Și animale.

— Pare distractiv.

— E stresant, spun eu, și ea râde.

Devenim instantaneu prietene.

Apoi noi, prietenele, ne ducem înapoi la prieteni. Mă plantez lângă Seth, ca un hidrant de incendiu, cu spatele spre unde îmi închipui că se află Vincent.

Dar nu-i acolo. E chiar de cealaltă parte a camerei, cu brațul încolăcit ca un cordon în jurul șoldurilor unei fete despre care îmi dau imediat seama că e model. Are părul lung și drept, pe care mi-î doream cândva și picioare lungi până la cer, pe care le poți vedea prin ciorapii de plasă.

Exact ca în timpurile nașpa de altădată, Vincent nu pare să mă recunoască. Apoi mă recunoaște. Fără să mă gândesc, strâng mâna lui Seth și el zâmbește fără să se uite la mine, de parcă am avea un limbaj secret, dar eu chiar aș vrea să avem.

Îl urmăresc pe Vincent cum își conduce prietena spre noi.

Și-a lăsat părul să-i crească și acum etalează o barbă stil Lucifer și mustăți. În plus, poartă o cămașă ale cărei revere enorme și ascuțite ies ca niște colți peste jacheta lui.

Când ajunge la noi îi urez Halloween fericit.

— Bună, Sophie, spune haiosul de el.

— Seth, el este...

Vincent mă întrerupe și se prezintă singur:

— Enzo.

— Enzo? mă mir eu.

Nu-mi răspunde și eu îmi amintesc că prietenii lui din New Jersey îl strigau Vinnie, iar el îi corecta cu fermitate: „Vincent”.

Vinnie, Vincent, Enzo își împinge modelul în față.

— Ea este Amanda, ne spune el.

— Eu sunt Sophie, iar apoi reușesc să spun: El e prietenul meu, Seth.

Fata e în același timp imperturbabilă și voioasă. O gagicuță de gheață?

— Ne cunoaștem, ne spune ea despre omul pe care tocmai l-am prezentat drept prietenul meu.

Îl sărută numai pe obraz, dar atât de în spate, încât buzele ei țuguiate par să călătorească spre gât sau ureche.

O privesc fix, chiar când îmi spun să nu fac asta. Cad sub vraja nu a ochilor ei, ci a sprâncenelor, care sunt perfect arcuite și subțiri și mă fac conștientă de propriile mele sprâncene stufoase și sălbatice. Ale mele sunt o pădure, ale ei, o cărare.

Când ies din transă, Vincent începe:

— Când cineva spunea că lumea e mică, Sophie obișnuia să-î contrazică zicând că de fapt e de mărime medie.

— Aveam vreo unsprezece ani când l-am cunoscut pe Vincent.

Apoi, ca gazda pe care mama m-a învățat să fiu, am adăugat:

— Vincent, apoi m-am corectat, Enzo e și el muzician.

— Pe vremuri, zice el, și dă numele celei mai cunoscute formații cu care a cântat, deși din întâmplare știam că nu cântase cu ei mai mult de cincisprezece minute. Apoi îl întreabă pe Seth: în ce formație cânti?

Seth spune numele formației și îmi dau seama că Vincent e impresionat, deși nu ar vrea să fie. Începe să vorbească foarte repede despre intenția de a se lansa în ceva complet nou - un studio de înregistrări online - un punct de distribuție în timp real, un brand muzical virtual. Îi dă tot așa înainte, în stilul Vincent, grandios și imposibil de înțeles.

— De fapt tu faci de toate, cu excepția predării la grădiniță.

— Există și un compartiment educațional.

Seth îmi strânge mâna de trei ori.

— Vai de mine! exclam eu, uitându-mă la încheietura mâinii ca să privesc la ceasul pe care nu-î port. Noi trebuie să plecăm.

Îmi place rezonanța cuvântului „noi”. Îmi place că Seth e cel care vrea să plecăm. Îmi place că plecăm.

Vincent îmi spune că și ei se duc la altă sindrofie. Mă sărută pe ambii obraji - sărut care poartă acum probabil semnătura lui Enzo - și mă privește cum nu m-a privit niciodată când eram împreună, de parcă îi pasă foarte mult de mine. O privire pe care Seth o observă și eu mă gândesc: „Ia te uită! Seth o să creadă că alt bărbat m-a iubit. O să mă considere genul de femeie care este iubită, genul acela pe care un bărbat ar face bine s-o iubească, până nu apare altul”.

— Arăți superb, Sophie, spune Vincent.

Mă gândesc să-i zic: „Pe când tu arăți cam ciudat”, dar îmi iau doar rămas-bun.

Încă un schimb de amabilități și Seth și cu mine suntem în lift, doar noi doi, și apăsăm pe 1.

— Noroc că nu era decât model. Cred că ar fi fost greu de tot dacă era supermodel.

Sunt amețită și fâstăcită și vorbesc repede. Seth mă privește fără să înțeleagă bine ce vreau să spun.

— Apropo! Cum ai cunoscut-o? Îl întreb când ajungem în stradă, și instantaneu regret cât de voit nepăsător sună.

— De fapt nu o cunosc. A urcat la mine, după un concert, acum câteva săptămâni.

Mă gândesc: „A urcat la tine sau pe tine?“, dar iau figura unui spectator curios să audă mai multe despre micile coincidențe hazlii ale vieții.

— M-a întrebat dacă n-aș putea să o ajut să-și sărbătorească jumătatea de aniversare.

Tonul lui îmi spune că ar trebui să fiu nebună să-mi închipui

că l-ar putea interesa vreodată. Din păcate acum sunt nebună și trebuie să mă abțin să nu-i spun pe mutește:

„Deci zici că nu i-ai mâncat jumătatea de tort?" Dintr-odată mă simt de parcă aș fi Mary Poppins, plutind cu o umbrelă și o lingură de zahăr într-un oraș plin de amenințări sexuale, populat cu un milion de modele cu părul ultrascort, sau lung și drept, cu buze ținute și coapse vizibile, prin ciorapii de plasă.

De acolo trec direct la „N-o să iasă nimic. La el vin modele după spectacol. O să aibă patruzeci și nouă de ani, când tu o să împlinești șazece. E tânăr și cool și nici măcar nu știi cum se mai zice acum la « cool ». Locul tău e acasă, cu o carte în mână".

Îmi amintesc că asta este ceea ce spun și ceea ce fac întotdeauna. De îndată ce am o legătură, creez panică de la funcționar până la președinte, deși tot ce poate face panica este să măture tot, să stingă luminile și să încuie ușa.

M-am adâncit atât de mult în gânduri, încât aproape că nu-î aud pe Seth spunând: „Sophie".

Mă oprește pe trotuar și mă întoarce spre el. Chipul lui strălucește pur și simplu de alb ce este. E stafia stafiei care pare de obicei.

— Când ați fost împreună? Întrebă el.

— Cu atâta timp în urmă, încât avea un alt nume.

— Belzebut?

Îi spun că Vincent era încă în purgatoriu când l-am cunoscut.

— Dar ți-a venit greu să-î vezi cu altcineva în seara asta?

— Nu, îi răspund ușor surprinsă.

Dă din cap nu prea convins.

— Da' de ce-ai glumit despre ea că este model?

— Modelele sunt dure și mi-a fost greu să o văd giugiulindu-te pe obraz.

După ce am spus asta, vreau să adaug că de obicei nu folosesc cuvântul giugiuleală ca verb. Apartine anilor *50, un cuvânt folosit de mama, dar el clatină din cap și îmi dau seama că nu se gândește cât de demodat vorbesc, sau arăt, sau sunt.

— Era evident că tot mai simte ceva pentru tine, spune Seth, și își clatină capul și înghite de câteva ori ca și cum ar încerca să scape de un gust neplăcut. După felul în care se uita la tine.

Spun un „pfuu” și mă înroșesc ca racul.

— Privirea aceea era din cauza Amandei, îi explic, și știu că e adevărat.

Pentru o clipă devin pentru mine o soră mai mare.

— Dacă o să aducă vorba despre asta mai târziu, el o să-i spună că-i nebună.

— Foarte drăguț, comentează Seth.

Vocea lui îmi spune că nu mai vrea să audă nimic despre Vincent și Amanda, nu-i pasă de ei, și că ar dori să nu-i pese atât de mult de mine.

Mă sperie. Dar apoi mă cuprinde un sentiment simplu, dar relaxant: „Și el e ca mine. Diferența nu-i decât în detalii.”

Ține ochii închiși și poate că mă vede cu Vincent sau cu alți bărbați cu care presupune că m-am culcat sau i-am iubit. Poate că își spune în mintea lui că-i prea înalt sau că nu aude bine.

De obicei mă trage spre el ca să mă îmbrățișeze, dar acum fac eu asta. Îl trag spre mine și rămânem așa, cu bărbia lui sprijinită de capul meu și obrazul meu pe pieptul lui.

Mă trezesc ca să mi-o imaginez pe Amanda la o altă petrecere cu Vincent și îmi pare rău pentru ea. Îmi trece prin cap că, dacă și eu aș fi atât de frumoasă, mi-ar veni greu să sărbătoresc fiecare jumătate de aniversare. Dar cel mai mult mă bucur că eu nu sunt ea și mă bucur că noi nu suntem ei și-s bucuroasă că mă aflu acolo, pe marginea trotuarului, respirând aerul dulce din Williamsburg și libertatea postcolonială.

Un timp mergem în tăcere. Încep să văd unde suntem. Trecem de bodega domnișoarei Williamsburg, de niște librării mici în care mi-aș putea petrece viața, trecem de o galerie cu jucării atârinate deasupra unui bazin în apa căruia se reflectă.

Apoi ne oprim într-o parcare și Seth îmi spune că suntem în fața restaurantului lui Bob. Tocmai îi ziceam că locuind în

Manhattan ajungi să apreciezi mai mult parcările, când Seth scoate ceva din buzunar și mi-l pune în mână. E un dolar.

— Ca să-ți cumperi un cadou, îmi spune el. Acum să nu-l mai pierzi.

Cu mâna în care țin dolarul strâng mâna lui Seth de vreo treizeci și șapte de ori, spunându-i astfel tot ce simt.

— Ce se înțelege din asta? mă întreabă el.

— Că mi-e foame.

Dar ceea ce simt eu este că acum duc viața pe care mi-o doresc. Aici, în fața restaurantului Bodega Sclipitoare sau La Bob sau Magic, cu dolarul meu de cheltuit și cu cina care se apropie. O să gustăm din toate felurile din meniu. O să trecem cu mașina prin Brooklyn și o să traversăm podul având în fața linia orizontului de deasupra Manhattan-ului, care mi se pare nouă de fiecare dată când o văd. O să pătrundem drept în ea. O să găsim un loc de parcare la câteva străzi mai încolo de apartamentul meu din Tenth Street și o să cumpărăm lapte și ziarul de mâine. O să ne dezbrăcăm și o să ne băgăm în pat.